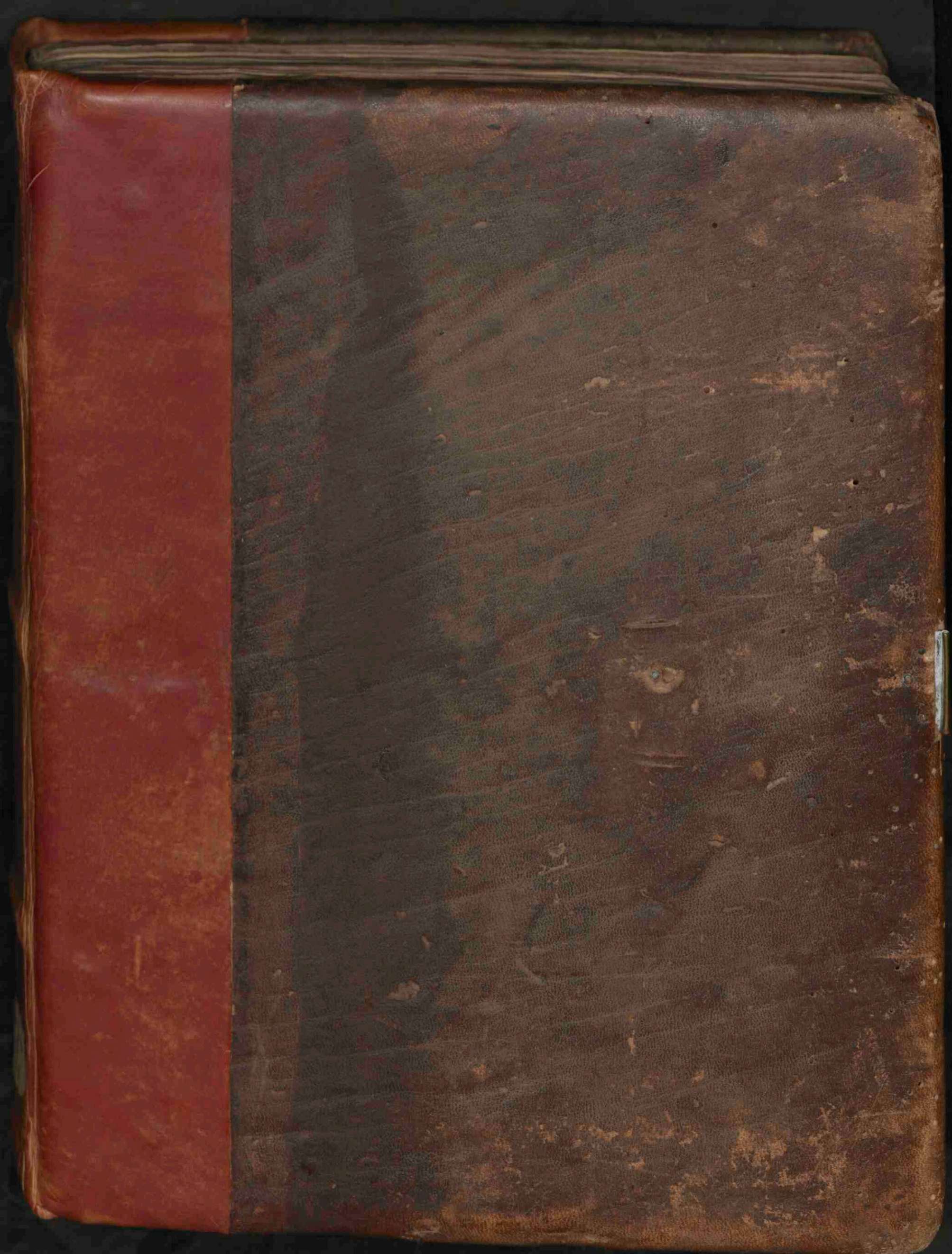

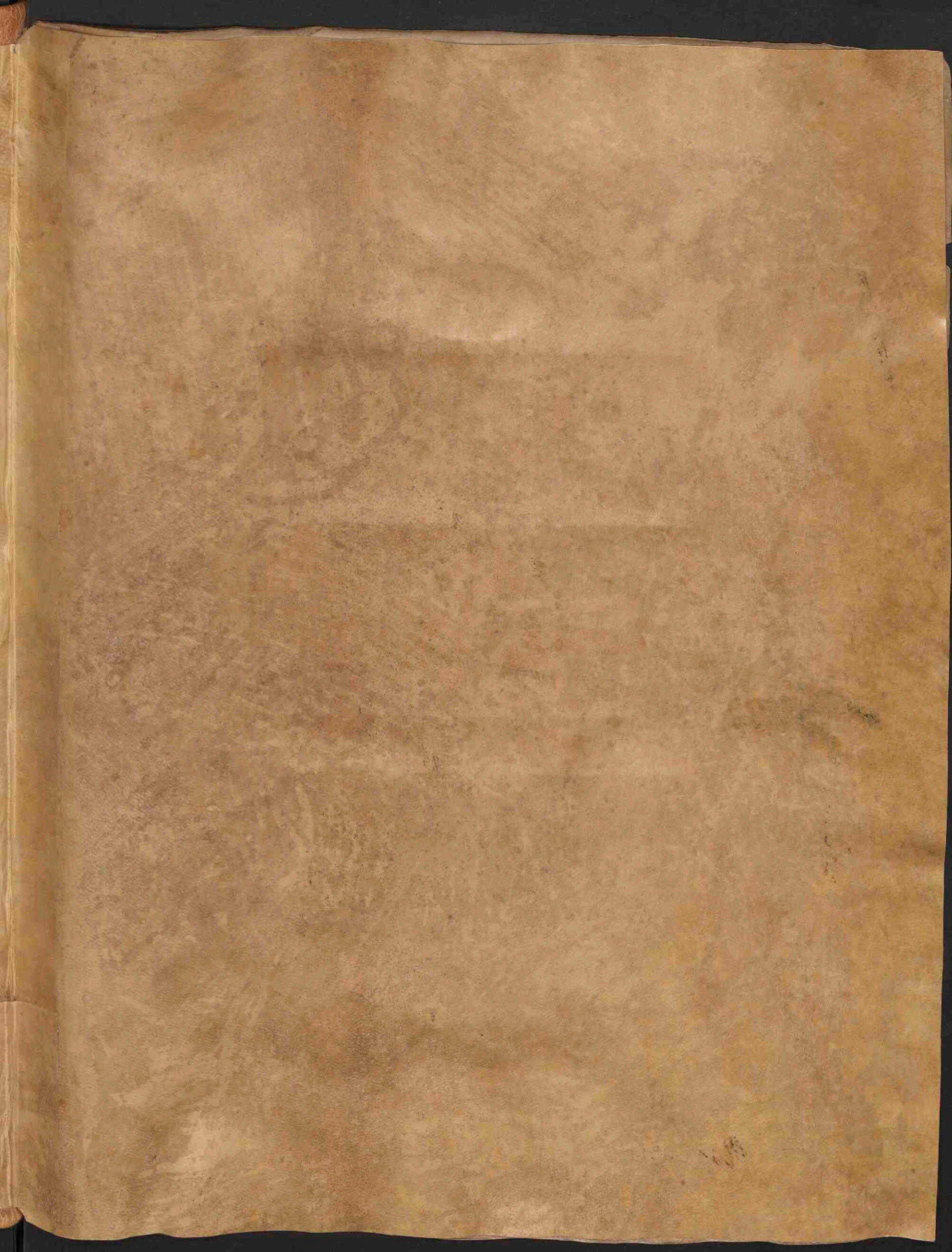

Moralium in Job libri I-X, XXIII-XXXV sive pars 1-2, 5-6

<https://hdl.handle.net/1874/339191>

Band verändert
Febr. 1965

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

N°. 31

Hs.
6 G 1

86 (*Eccl. 31, 62, 138, 147, antea 285i—m.*) *Membr. fol. 4 vol. 105, 113, 109, 108 ff. 2 col. Saec. XI.*

Gregorius Magnus Papa, Moraliū in Job libri I—X, XXIII—XXXV sive pars I, II, V et VI.

Vol. I. Fol. 1b. Liber primus moraliū sancti gregorii. Reverendissimo et sanctissimo, cet. Fol. 103b. Explicit Lib. V. Fol. 194a. Ad propriū angelum oratio. Fol. 105a. Liber sancti Pauli. Si quis eum abstulerit anathema sit, fiat fiat.

Vol. II. Fol. 1b. Incipit pars secunda. Liber VI moraliū, cet. Fol. 113a. Explicit Liber Decimus. Liber Sancti Pauli. Si quis eum huic ecclesiae abstulerit anathema sit, cet. — Manu posteriori adscriptum est:

Dat adam eua de serpent ons allen hebben misdaen
Dat heft iesus maria gabriel al heel wtghedaen
Dat de duuel onse vleys de warlt ons allen vaec misdoen
Dat mach berou bicht beteren altoes weder wt doen.

86

Vol. III. Fol. 1b. In expositione B. Job morarlia (sic) B. Gregorii Papae Primi contemplatione sumpta libri quinque. Pars quinta. Incipit Liber XXIII. Fol. 109b. Explicit Liber XXIX, cet. ... Liber S. Pauli Si quis, cet.

Vol. IV. Fol. 1b. Pars VI Moraliū Job. Incipit Liber XXX Sancti Gregorii, cet. Fol. 108a Explicitis Libris Moraliū, cet.

„Iste liber est monasterii Sancti Pauli in Trajecto inferiori.” Haec inscriptio in fine vol. IV est manus posterioris. Sed in tegimento vol. II legitur haec inscriptio manu antiquissima: „S...rissimo ac venerabili domino suo. F. dei gratia Rom. imperat. ac semper augusto.”

86

Tegimento anteriori voluminis III agglutinata est bulla Bonifacii papae IX graviter laesa.

12
Liber mösterij sã Pauli in tãcto inferiori.

n° 257. i.

N° 205. i.

^{prefatio}
 ERENTIS
 sumo et scilicet
 fratri Leandro
 episcopo gre-
 gorius seruus
 seruorum
 dei.

frater

beatissime in constantinopoli-
 tana urbe te cognoscens. cum me-
 illic sedis apostolice responsa con-
 stringerent. et te illic inuncta
 pro causis fidei iunsi gochario
 legatio pduxisset. omne intus au-
 ribus quod michi de me displicebat
 exposui. quoniam ⁱⁿ longeq;
 conuersione gratiam distuli. et
 postquam celesti sum desiderio
 afflatus. seculari habitu conte-
 gi melius putavi. Aperiatur
 enim michi iam de steruitatis
 amore quod quererem. sed mo-
 lita me consuetudo deuinxerat.
 ne exteriorem cultum mutarem.
 Cumq; adhuc me cogeret animus

presenti mundo quasi specie-
 re deseruire. ceperit multre
 cont^{ra} me eiusdem mundi cu-
 re succrescere. ut leo iam in
 specie. s; qd est graui men-
 te retineret. Que tandem cūc-
 ta sollicitate fugiens portu mona-
 terij pecij. et relictis qm mun-
 di fr^ustr^u frustra te credidi.
 exhui^u nre naufragio nub^u
 euasi. Quia enī plerūq; na-
 uī incaute religatā etiā de-
 sinu^u tutissimi litorū unda exu-
 it cū tēpestas exarsit. repen-
 te me sub p^{re}textu eccl^{esi}astiq;
 ordinis incausaz secularū
 pelag^u reppi. et querenti
 monasterij q. habendo non
 fortiter tenui. quā stricte
 tenenda fuerit p^{ro} dendo igno-
 ui. Hā cū in adp^{ro}ciendū
 sac^{ri} altar^{is} ministeriū obediēte
 ut opponit hoc sub eccl^{esi}e co-
 lore susceptū ē. qd si multre lice-
 at iterū fugiendo deflectat.
 Postque hoc uolenti in reuerten-
 ti cū graue est. altar^{is} ministeri-
 ū. etiā pond^u est cure pasto-
 ris inunctū. qd tanto tunc
 diu^u tolero. qnto me ei impare
 sentiens. in ulla fiducia solati-
 one respiro. Quā enī mundi iā.

Libet mōstery sancti pauli in Craueto inferiori.

tempora malis crebescantibus ter-
mino appropinquante turbata
sunt. ipsi nos qui interius myste-
riis deservire credimur. curis exte-
rioribus implicamur. Sicut et quoque
tempore quo ad manasterium alta-
ris accessi. hoc de me ignorante me
actum est. ut sacri ordinis pondus
acciperem. quatenus interreno
palatio licentius accubarem. Vbi
me scilicet multa ex monasterio fra-
tres mei germana uincti caritate
secuti sunt. Quod diuina factum
dispensatione conspicio. ut eorum
semper exemplo adorationis placidū
litus. quasi anchorae fune restrin-
gerem. cum causarum saecularium
incessabili impulsu fluctuarem. Ad
illorum quippe consortium. uelut
ad uitissimi portus sinum terreni
actus uolumina fluctusque fugiebā.
Et licet illud me ministerium ex mo-
nasterio abstractum. a pristinae qui-
entis uita. mucrone suae occupationis
extinuerat. inter eos tamen per studi-
ose lectionis alloquium. cottidianę me
asspiratio compunctionis animabat.
Iunc eisdem fratribus etiam cogente te
placuit sicut ipse meministi. ut librū
beati iob exponere importuna me pe-
titione compellerent. Et prout ueri-
tas uis infunderet. eius misteria tam
pfunditatis aperirem. Qui hoc quoque

mibi monere suę petitionis addi-
derunt. ut non solum uerba hysto-
rie per allegoriarum sensus occu-
terem. sed allegoriarum sensus p-
tanus in exercitiū moralitatis
inclinarem. Adhuc aliquid gra-
uius aduigentes. ut intellecta
quaeque testimoniis emgerem.
Et prolata testimonia. quae simpli-
citer fortasse uiderentur. inter-
positione super addita expositio-
nis enodarem. Mox uero in ob-
scuro hoc opere. atque ante nos
hactenus in discussio. ad tanta me
pertrahi ac talia agnouit. solo au-
ditus pondere uictus fateor las-
satusque succubui. Sed repente
inter formidinem deuotionemque
deprehensus. cum in largitorem
munerum oculos mentis attolle-
rem. cunctatione post posita.
ilico certus attendi. quia impos-
sibile esse non poterat. quod de
fraternis mihi cordibus procede-
bat. uel caritas imperabat. fore
quippe me idoneum ad ista de-
speravi. sed ipsa mei desperatio
ne robustior. ad illum spem pro-
tanus erexi. per quę aperta est
lingua mutorum. qui linguas
infantium facti di fertas. qui
immensos brutosque asinae rugi-
tus per sensatos humani colloqui

distinere modos; Quid igitur mirū
si intellectum stulto homini prebe
at. qui ueritatem suam cum uo
luerit, per ora uidentium narrat.
Huius ergo robore considerationis
accinctus. ariditatem meam adin
dagandum fontem tantę profun
ditatis excitaui. Et quamuis eorū
quibus exponere compellebar ui
ta longe me transcendere. inu
riosum tamen esse non credidi. si
fluente usibus hominum plum
bi fistula ministrare. Unde mox
eisdem coram positos fratribus. pri
ora libri sub oculis dixi. Et quia
tempus paulō uacantius reppe
ri. posteriora tractando dictaui.
Cumq; mihi spacia largiora sup
peterent. multa augens. pauca
subtrahens. atq; ita ut inuenta
sunt non nulla derelinquens.
ea quę a me loquente excepta
ab oculis fuerant. per libros emen
dando cōposui. Quia & cum
postrema dictarem. quo stilo pri
ma dixeram sollicitę attendi.
Ergo ergo. ut & ea quę locutus sū
studiosa emendatione transcur
rens. quasi ad similitudinem dic
tatus erigerem. & ea quę dicta
ueram non longe a colloquen
tis sermone discreparent. Qua
tenus dum hoc tenditur illud

attrahitur. edita modo dissimi
li res non dissimilis formare
tur. quā uis tertiā huius ope
ris partem ut colloquendo
protuli. poene ita dereliqui.
Quia cum me fratres ad alia p
trahunt. hanc subtilius emen
dari noluerunt. Quibus ni
mirum multa iubentibus. dum
parere modo per expositionis
ministerium. modo per contēpla
tionis ascensum. modo per mora
litatis instrumentum uolui.
hoc opus ^{tri ginta nūq;} ~~paucis~~ uolumina
extensum. in sex codicibus ex
pleui. Unde & in eo saepe quasi
postponere ordinem expositio
nis inuenior. & paulō diutius con
templationis latitudini ac morali
tatis insudo. Sed tamen quisquis
dedo loquitur. curę necesse est ut
quicquid audientium mores instru
it rimetur. Et hunc rectum loquen
di ordinem deputat. sicut oportu
nitas aedificationis exigit. ab eo se qđ
loqui coeperat ualiter deriuat. Sa
cri enim tractator eloqui. morem
fluminis debet imitari. Fluuius quip
pe dum per alueum defluit. si ualles
concauas ex latere contingit. meas
protinus sui impetus cursum d'uer
tit. Cumq; illas sufficienter imple
uerit. repente se in alueum refundit.

Sic nimirū. sic diuini uerbi esse
tractator debet. & cum de quali
bō re dissertit. si fortasse iuxta
positam occasionem congruae ae
dificationis inuenit. quasi ad
uicinam uallem linguae undas
intorqueat. Et cum sub iuncte
instructionis campum sufficien
ter insuderit. ad sermonis pro
positi alueum recurrat. Scien
dū ū est. quod quaedam hystori
ca expositione transcurrimus.
ut per allegoriam quaedam ty
pica inuestigatione per scrutemur.
quedam per sola allegori
ce moralitatis instrumenta dis
cutimus. non nulla aut per
cuncta simul sollicitius exqui
rentes. tripliciter indagamus.
Nam primū quidem fundamenta
hystoriae ponimus. deinde per
significationem typicam in arce
fidei fabricam mentis erigimus.
A dextremū quoq; per moralitatis
gratiam quasi superducto aedifi
cium colore uestimus. Vel certe
quid ueritatis dicta. nisi reficiende
mentis alimenta credenda sunt.
Quae modis alternantibus multi
pliciter differendo ferculum oris
offerimus. ut inuitati lectoris qua
si conuiuiae nrī fastidium repellam.

Quidum sibi multa oblata confide
rat. quod elegantius decernit as
sumat. Aliquando uero expone
re aperta uerba hystoriae negle
gimus. ne tardius ad obscura ue
niamus. Aliquando aut intel
legi iuxta litteram nequeunt.
quia superficialitatenus accepta.
nequaquam instructionem
legentibus sed errorem gignant.
Ecce & enī dicitur. Sub quo cur
uantur qui portant orbem.
Et de tanto uiro quis nesciat
quod nequaquā uanas poeta
rum fabulas sequitur. ut mun
di molem subuehi giganteo
sudore suspicetur. Qui rursū
praesus percussionibus dicit. fle
git suspendium anima mea. &
mortē ossa mea. Et quis rectum
sapiens credat uirum tanta pre
coniu. quem uidelicet constat ab
interno iudice praemia pro pati
entiae uirtute recipere. decre
uisse inter uerbēra suspendio
uitam finire. Aliquando etiam
ne fortasse intellegi iuxta litte
ram debeant. ipsa se uerba litte
rae impugnant. At namque.
Pererat dies in qua natus sum. &
nox in qua dictum est. concep
tus est homo. Et paulo post subiicit.

Occupæ eam caligo. & inuoluatur
amaritudine; Atq; inuisibilem
noctis maledictione sub iungit;
Sit nox illa solitaria; Qui nimi-
rum natiuitatis dies. ipso impul-
su temporis euolutus stare non
poterat; Quo igitur pacto
hunc inuolu caligine optabat.
& clapsus quippe iam non erat.
& tamen sin rerum natura sub-
sistere. sentire amaritudinem
nequaquam posse; Constat ergo
quod nullomodo dedie insen-
sibili dicitur. qui sensu percipi ama-
ritudinis optatur; Et si concep-
tionis nox reliquis noctibus
coniuncta discesserat. quo pac-
to hanc fieri solitariam exoptat.
Quae ut a lapsu temporis figi
non potuit. ita etiam nec are-
liquarum noctium coniu-
ctione separari; Qui rursus di-
cit; Usq; quo non parcis mihi.
nec dimittis me ut glutti-
saluam meam. & tamen pau-
lo superius dixerat. quae pri-
us tangere nolebat anima mea.
nunc prae angustia cibi mei
sunt. Quis autem nesciat sali-
uam facilius posse glutti quam
cybum. Qui itaq; se sumere cy-
bum denuntiat. incredibile est

ualde quo ordine glutti pos-
se saluam negat; Atq; iterum
dicit. Peccaui. quid faciam tibi
o custos hominum. uel certe con-
sumere me uis peccatis adoles-
centiae meae. Et tamen alia re-
sponsione sub iungit; Heq; enim
reprehendit me cor meum. in om-
ni uita mea. Quo igitur pacto
a corde suo inuoluitur. qui
reprehenditur. qui peccasse se
publica uoce testatur. Heq; enim
simul unquam conueniunt cul-
pa operis. & inreprehensibilitas
cordis. Sed nimirum uerba lit-
terae. dum collata sibi conueni-
re nequeunt. aliud in se aliquid
quod queratur ostendunt; Ac
si quibusdam uocibus dicant;
Dum nostra nos conspiciat super-
ficie destrui. hoc in nobis quae-
rite. quod ordinatum sibi congru-
ens apud nos ualeat intus inue-
niri; Aliquando autem qui uerba
accipere historiae iuxta litteram
neglegit. oblatum sibi ueritatis lu-
men abscondit. Cumq; laboriose
inuenire in eis aliud intrinsecus
appetit. hoc quod foris sine difficul-
tate assequi poterat amittit. Sed
namq; uir dicit; Si negam quod
uolebant pauperibus & oculos induit

expectare feci. Si comedi buccel-
lam meam solus & non comedit
pupillus ex ea. Si despei pre-
tereuntem eo quod non habue-
rit indumentum & absq; operi-
mento pauperem. Si non bene-
dixerunt me latera eius & deuel-
leribus ouium mearu calefactus
est. Quae uidelicet si ad allego-
riam sensum uolenter inflecti-
mus cuncta eius facta misericor-
diae uacuamus. Diuinus & em-
sermo sicut mysterus prudentes
exerceat sic plerumq; superficie
simplices resouat. Habet in pub-
lico unde paruulos nutriat.
seruat in secreto unde mentes
sublimium in ammiracione suspen-
dat. Quasi quidam quippe est
fluvius ut ita dixerim planus
& altus in quo & agnus ambula-
t & elephas natat. **D**icit ergo quibus uisq;
hoc oportunitas postulat ita se
p studium in ordo expositionis in-
mutat. Quatenus tanto uerius
sensum diuine locutionis inue-
niat quanto ut res quaeq; ex-
gerit per causarum species alternat.
Quam uidelicet expositionem re-
censendam tuae beatitudini non
quia uelut dignam debui sed quia
te petente memini pmisisse trans-

missi. In qua quicquid tua sci-
tas tepidum in cultumq; repper-
erit tanto michi celerrime
indulgeat quanto hoc meae-
grum dicere non ignorat. Ha-
dum molestia corpus atterit
afflicta mente & iam dicendi
studia languescunt. Multa
quippe iam annorum curri-
cula deuoluuntur quod ere-
bris uiscerum doloribus cru-
cior. Horis momentisq; omnib;
fracta stomachi uirtute las-
cesco. Lentis quidem sed tamen
continuis febribus anheo.
Interq; haec dum sollicitus
penseo quia scriptura teste
omnis filius qui ad dō recipitur
flagellatur quo malis prae-
sentibus durius deprimor.
eo de aeterna certius prae-
sumptione respiro. Et fortas-
se hoc diuine providentiae
consilium fuit ut percussam
iob percussus exponerem &
flagellati mentem melius per fla-
gella sentirem. Sed tamen recte
considerantibus liquet quia ad-
uersitate non modica laboris mei
studius in hoc molestia corporalis
obsistit quod carnis uirtus eum
locutionis ministerium exhibere

uix sufficit. mens digne non potest
ut amare quod sentit. Quid nāq;
est officium corporis nisi organū
cordis. Et quamlibet peritus sit ar
tifex cantandi. explere artem
non ualeat. nisi ad hanc sibi eximis
teria exteriora concordent. Quia
nimirum canticum quod docta
manus imperat. quassata orga
na proprie non resultant. nec
artem flatus exprimit. si scissa
nimis fistula stridat. Tanto enī
grauius expositionis meae quali
tas premitur. quanto dicendi
gratiam sic fractura organi dissi
pat. ut hanc peritiae ars nulla
componat. Quaeso autē. ut hu
ius operis dicta percurrentes. in
his uerborum folia non requiras.
quia per sacra eloquia ab eorum
tractatoribus infructuosae loqua
citatis leuitas studiosae compesce
tum in templo di nemus planta
ri prohibetur. Et cuncti peul
dubio scimus. quia quoties in soli
is male letis segetis cubi proficiunt.
minori plenitudine spicarum
grana turgescunt. Vnde et ip
sam loquendi artem quam magis
teria disciplinae exterioris insi
nuant seruare desperi. Nam
sicut huius quoque eptae tenor

enuntiat. non meta cismi collisi
onem fugio. non barbarismi con
fusionē deuto. Sicut modos que
etiam praepositionum casus ser
uare contempno. quia indignū
uehementer existimo. ut uerba
caelestis oraculi. restringam sub
regula donati. Neq; enim hae
abullis interpretibus in scriptu
rae sacrae auctoritate seruata
sunt. Ex qua nimirum quia nra
expositio ortur. dignum profec
to est. ut quasi edita soboles. spe
ciem suae matris imitetur. Nouā
uero translationem differo. sed
cum probationis causa me exigit.
nunc nouam. nunc ueterem per
testimonia assumo. Et quia sedes
apostolica cui dō auctore praesideo
utraq; uitur. mei quoq; labor stu
diū ex utraq; fulciatur.

**INCIPIT LIBER PRI
MVS DEMORALIB
BEATI GREGORII
P A P A E**

HIER MVLTIOS SAEPPE
queritur. quis libri beati iob
scriptor habeatur. Et alii quidē
moysen. alii unum quemlibet ex
prophetis. scriptorem huius ope
ris fuisse suspiciantur. Quia enī
in libro genesios iobab de tyrrpe

per se in vno de modis beati gregarii

5
esau descendisse. & balae filio beor
in regnum successisse describitur.
hunc beatum iob longe ante mo
ysi tempora extitisse crediderunt.
morem profecto sacri eloqui nes
cientes. quod in superioribus suis par
tibus sola breuiter longe post se
cutura perstringere. cum studia
ad alia subtilius enumeranda pro
perare. Unde & illic iobab prius
quam reges in ista existerent fu
isse memoratur. Nequaquam ergo
extitisse ante legem cognoscitur.
qui israheliticorum iudicium tempo
re fuisse signatur. Quod dum qui
dam minus caute considerant. mo
ysen gestorum illius quasi longe
ante positi scriptorem putant.
ut uidelicet is qui potuit ad eru
ditionem nostram legis praecepta ede
re. ipse credatur & iam ex gentilibus
uiri historia uirtutis ad nos exem
pla mandasse. Non nulli uero ut
dictum est scriptorem huius operis
unum quemlibet ex prophetis arbi
trantur. asserentes quod nullus tam
mystica dei uerba cognoscere potuit.
nisi cuius mentem prophetiae spiritus adsu
perna subleuauit. Sed quis haec
scripserit ualde superuacue quaerit.
cum tamen auctor libri spiritus sanctus fideliter
credatur. Ipse igitur haec scripsit.

qui haec scribenda dictauit. Ip
se scripsit. qui & in illius opere in
spirator extitit. & per scribentis
uocem imitanda ad nos facta eius
transmisit. Si magni cuiusdam
uiri susceptas epistolis legeremus
uerba. eaque quo calamo fuissent
scripta quereremus. ridiculum
profecto esset non epistolarum auc
torem scire. sensumque cognosce
re. sed quali calamo eorum uerba
impressa fuerint indagare. Cum
ergo rem cognoscimus. eiusque
auctorem rei spiritum sanctum tenemus
quia scriptorem quaerimus. quid
aliud agimus. nisi legentes lit
teras de calamo percunctamur.
Arbitrari tamen uerius possumus.
quod idem beatus iob qui certa
mina spiritalis pugnae sustinu
it. & iam consummata suae uic
toriae gesta narrauit. Hec mo
uere debet quod in eodem libro dicitur.
Dixit iob. uel haec uel illa pertu
lit iob. Moris enim scripturae sacrae
est. ut ipsi qui scribunt. sic dese
nulla quasi dealus loquantur.
Hic est enim. quod moyses ait. Erat
moyses ^{unus} mitissimus super omnes
homines qui morabantur inter
ra. Hinc iohannes dicit. Disci
pulus ille quem diligebat ihesus.

moyses.

iohannes.

Lucas Hinc lucas ait. Quod ambula-
rent duo ex discipulis in uia cle-
ophas & alius; Quem profecto
alium dum tam studiose tacu-
it. ut quidam dicunt. nisi se
ipsum fuisse monstrauit. Scrip-
tores igitur sacri eloquii. quia
impulsu sc̄i sp̄s agitantur. sic de
se in illo testimonium. quasi
de alio p̄ferunt. Sp̄s sc̄s ergo p̄
moysen locutus est de iohanne;

demoyse; Sp̄s sc̄s p̄
iohannem locutus est

Paulus Paulus quoque quia non ex se me-
t ipso loqueretur. insinuat dicens;

Moyse. An experimentum queritis eius
qui in me loquitur xps. Hinc
est quod anḡl̄s qui moysi appa-
ruisse describitur. modo angelus
modo dñs memoratur; Anḡl̄s
uidelicet propter hoc. quod ex-
terius loquendo seruebat. Dñs
aut̄ dicit. quia interius prae-
sident. loquendi efficaciam mi-
nistrabat. Cum ergo loquens
ab interiori regitur. & per ob-
sequium anḡl̄s. & per inspira-
tionem dñs nominatur; Hinc da-
uid

Dauid

uid dicit; Attendite populus
m̄s legem meam. inclinate aurem
uram in uerba oris mei. Non enim
lex dauid. aut populus dauid.
sed personam eius ex quo loque-
batur assumens. ipsius auctori

tate loquitur. cuius inspiratio
ne replebatur; Hoc cotidie fie-
ri in ecclesia cernimus. si uigilanti
intuemur; Nam stans in medio
populi lector clamat. ego sum
dñs abraham. & dñs isaac. & dñs iacob. m. c.
& quod ipse dñs sit uere profecto non
dicit. nec tamen per hoc quod dicit.
ueritatis regulam deserit. quia
cuius ministerium exhibet lec-
tione. eius dominium uoce prae-
tendit. Itaque sacri eloquii scrip-
tores. quia repleti sp̄u sc̄o sup̄ se
trahunt. quasi extra semetipsos
sunt. & sic de se sententias qua-
si de alio p̄ferunt. Unde & bea-
tus iob sc̄o sp̄u afflatus. potuit sua
gesta quae erant uidelicet super-
nae aspirationis dona quasi non
sua scribere. quia eo alterius erant
quae loquebatur. quo homo loque-
batur quae dñi sunt. Et eo alter quae
erant illius loquebatur. quo sp̄s
sc̄s loquebatur quae hominis sunt.
Sed iam debemus ista post ponere.
& ad consideranda sacrae histo-
riae gesta properare. Omnis ho-
mo eo ipso quo homo est. suum
intelligere debet auctorem. Cu-
ius uoluntati tantomagis seruiat.
quanto se quia de se ipso nihil sit
pensat; Ecce aut̄ conditi. dñm

6
confiderare negleximus. adhi-
bita sunt praecepta. Praecep-
tis quoque obtemperare nolui-
mus. adiunguntur exempla;
Ipsa quoque imitari exempla de-
clinauimus. quae edidisse no-
bis positos sub lege conspiciamus;
Quia enim dicitur aperte quibusdam
sub lege positus locutus est. quia
si alienos nos ab eisdem praecep-
tis aspiciamus. quibus haec speci-
aliter locutus non est. Unde ad
confutandam imprudentiam
nostram. gentilis homo ad exemplum
deducitur. ut quia obedire homo
legi sub lege positus despicit. eius
saltem comparatione euangelice qui
sine lege legaliter uixit. Irrati
igitur homini. data est lex. Irrati
uero etiam sub lege. adducitur
testimonium eorum qui extra le-
gem sunt. ut quia conditi condi-
tionis nostrae ordinem seruare nolui-
mus. praeceptis ammoneremur. &
quia praeceptis oboedire contemp-
simus. exemplis confunderemur.
Hec ut dictum est. eorum exemplis
quos lex astringeret. sed quos lex
a peccato nulla cohiberet. Circum scrip-
sit nos diuina prouidentia. circum-
uenit excusationem nostram. Undique
conclusus est aditus tergiversationis

6
humanae; homo gentilis. homo
sine lege ad medium adducitur.
ut eorum qui sub lege sunt prauitas
confundatur. Quod bene per
prophetam ac breuiter dicitur; Fru-
besce sidon. ait. mare. Infidone
quippe. figurat stabilitas. in le-
ge positorum. In mari autem. uita
gentilium. Frubesce ergo sidon
ait. mare. quia ex uita gentili-
um. redarguit uita sub lege
positorum. atque ex actione saecu-
larium. confundit actio religi-
osorum. dum illi etiam promit-
tendo non seruant quae in prae-
ceptis audiunt. & isti uiuendo
ea custodiunt. in quibus nequa-
qua mandatis legalibus astringuntur.
Qua uero auctoritate
liber iste sit praeditus. ipsa sacra-
rum paginarum soliditas attestat.
dum per ezechielem prophetam dicitur.
quod tres solummodo uiri liberent.
hoes. scilicet. daniel & iob. Hec
in merito inter hebreorum uitas.
inter auctoritatis reuerentiam
uita iusti gentilis adducitur. quia
redemptor noster sicut ad redemp-
tionem iudeorum & gentilium uenit.
ita se iudeorum & gentilium pro-
phetari uocibus uoluit. ut per
utrumque populum diceretur. qui

22
Propheta.

pro utroq; populo quandoq; pate-
retur. Vir itaq; iste summus uirtu-
tibus fultus. sibi notus erat & dō.
Qui si non flagellaretur. a nobis nul-
latenus agnosceretur. Virtus
quippe & iam per quietem se ex-
ercuit. sed uirtutis opinio com-
mota per flagella fraglauit. Et
qui quietus in se ipso quoderat
contemuit. commotus ad noti-
ciam omnium odorem suae forti-
tudinis asperit. Sicut enī un-
guenta latius redolere nesciunt
nisi commota. & sicut aromata
fragrantiam suam non nisi cum
incendantur expandunt. ita
seī uiri. omē qđ uirtutibus redo-
lent. in tribulationibus innotes-
cunt. Vnde & recte in euan-
gelio dicit. Si habueritis fide-
tanquā granū sinapis. dicetis
huic monti. transi hinc. & tran-
sibit. Granū quippe sinapis.
nisi conterat. nequaquā uis
uirtutis eius agnoscat. Nam
non contritū. lenē est. Si ue-
ro conterat. inardescit. & quid
in se acerrimū latebat ostendit.
Sic unusquisq; uir seī. cū non pul-
sat. despicabilis a cœnis aspicit.
Si qua uero illum tritura persecu-
tionis opprimat. mox omne

De euangelio

qđ calidum sapit ostendat. atq;
in feruore uirtutis uertit. quic-
quid in illo ante despicabile in-
firmūq; uidebat. qđq; in se per
tranquillitatis tempora libens
operuerat. exagitat tribulatio-
nibus coactus innotescit. Vnde
bene per prophetā dicit. Indie
mandauit dñs misericordiā suam.
& nocte declarauit. Misericordia
enī dñi indie mandat. quia in
tranquillo tempore cognosce-
ndo percipit. In nocte uero. decla-
rat. quia donū quod in tranquil-
litate sumit. in tribulationibus
manifestat. Sed subtilius p̄seru-
tandū est. cur tot flagella per-
tulit. qui tantam uirtutū custo-
diā sine reprehensione seruauit.
Humilitatē quippe habuit. quia
& ipse testat. Si contempsi iudiciū
subire cū seruo meo & ancilla
mea. cū disceptarent aduersum
me. hospitalitatē exhibuit. sicut
ipse phibet dicens. foris non man-
sit peregrinus. ostiū meū uiatori
patuit. Disciplinæ uigore tenuit.
sicut ipse indicat dicens. Principes
cessabant loqui. & digitū sup pone-
bant ori suo. Mansuetudinē in ui-
gore custodiunt. sicut ipse fatetur
dicens. Cūq; sedere quasi rex circumstante

exercitū. etiam tamen merentium
consolator. Fletosinarū largi-
tatem amplexus est. sicut ipse
insinuat dicens. Si comedi buc-
cellam meam solus. & non come-
dit pupillus ex ea. Cū igit om-
nia uirtutū mandata perficeret.
unum ei deerat. ut etiam flagel-
latus agere grās sciret. Hoc tū erat.
quia seruire dō inter dona noue-
rat. Sed dignum fuit. ut distric-
tio seueritatis inquireret. utru-
deuotus dō & inter flagella per-
maneret. Poena quippe interro-
gat. si quietus quis ueraciter amat.
Quē hostis quidem ut deficere pec-
ca. sed ut proficere accepti. fieri
dn̄s benigne p̄misit. qđ diabolus
iniquē postulauit. Nam cū idcir-
co illum expetisset hostis ut consu-
meret. temptando egit. ut eius
merita augetet. Scriptū quippe
est. In omnibus his non peccauit
iob labus suis. Et quidem quadam
uerba responsionum illius imperi-
tis lectoribus aspera resonant. quia
scōrū dicta. pie intellegere sicut
dicuntur ignorant. Et quia ani-
mū dolentis & iusti in semetipsis
assumere nesciunt. ideo doloris uer-
ba bene interpretari non possunt.
Mente quippe patientis. bene pensare

7
nouit condescensio passionis. Cre-
dunt ergo beatum iob in suis ser-
monibus deliquisse. minus ^{tamen} cau-
te intuentes. quia si beati iob
responsa redarguunt. falsam
& iam de eo dn̄i sententiā fuis-
se testantur. Diabolo namq; di-
xit ad dn̄o. Considerasti seruu-
meum iob. qđ non sit ei similis
sup̄ terram. uir simplex & rec-
tus actimens dn̄m. & recedens
a malo. Cui mox a diabolo re-
spondetur. Numquid gratis
iob colit dn̄m. Nonne tu ual-
lasti eum. cunctamq; familiam
eius. Sed mitte manū tuam
& tange eum. si non in faciem
benedixerit tibi. Hostis itaq;
in beato iob uires suas exercu-
it. sed tamen certamen contra
dn̄m assumpsit. Inter dn̄m itaq;
& diabolu. beatus iob in medio
materia certaminis fuit. Quis
quis ergo sc̄m uirum inter fla-
gella positum dictis suis peccas-
se assertit. quid aliud quā dn̄m
qđ pro illo p̄posuerat p̄didit
se reprehendit. Ipse quippe
in se temptati causam suscipe-
re uoluit. qui eum & ante fla-
gella pretulit. & preferens p̄
flagella temptari permisit.

Si ergo excessisse iob dicitur. lauda-
tor illius succubuisse. phibetur:
quantiſ eum nullatenus de-
liquisse & iam dona testantur.
Quis enī nesciat. qđ culpis non
praemia. sed poena debeantur.
Qui ergo duplicia recipere quae
amiserat meruit. extremune-
ratione edocuit. quia nequa
quā uitā. sed uirtus fuit
omne qđ dixit. Assertioni
quoq; huic adhuc adiungit.
qđ ipse pamicis delinquenti-
bus intercedit. Ingrauibus
nāq; peccatis quis positus. dū
suis praemittit. aliena non dilu-
it. Mundus ergo ostendit
esse dese. qui emundationē
potuit obtinere pro aliis;
Si uero hoc quibusdam displi-
ce. qđ bona sua ipse narra-
uit. sciendū est. quia inter
tot rerum damna. inter tot
corporis uulnera. inter tot
pignoz funera. amicis adcon-
solationem uenientibus. & ad
inreparationem prumpenti-
bus. de uita sua desperare
cogebatur. Et quem tot de-
trimenta affluerant. contu-
meliosa insuper increpanti-
um uerba feriebant; Hi nāq;

qui ad consolandum uene-
rant. dum quasi eius in ius-
ticia exprobrant. despera-
re eum desens & ipso fundit
cōpellebant; Quod ergo
bona sua admentē reuocat.
non se per iactantiam eleuat.
sed quasi collapsum inter uer-
ba & uulnera ad spem animū
reformat; Graui enim despe-
rationis telo mens percutitur.
cum superne ire tribulatio-
nibus praemittitur. & linguarū
foris obprobriis urgētur; Bea-
tus igitur iob. tot dolor & iacu-
latione confossus. dum labe-
factari per obprobria timuit. ad
statum se fiduciae ex ante acta
uita confirmando reuocauit;
Haequaquā ergo in arrogantiā
uitam cecidit. quia contra in-
ternum desperationis impulsū
per exteriora suorum preconio-
rum uerba pugnauit. ut dum
bona quae fecerat diceret. ne-
quaquam de bono quod quesi-
erat desperaret; Sed iam nunc
ipsum ordinem temptationis
eius exsequamur; Inimicus seu-
ens. & sci uiri ualidissimum peccus
debellare contendens. cunctas
contra eum temptationū machinas

erexit; Abstulit substantiam.
interfecit filios. percussit cor
pus. instigauit uxorem. Ami
cos ad consolationem adduxit.
sed in asperitate increpationis
excitauit; Alium quoque amicum
durius increpantem. in extre
ma & acriori inuentione serua
uit. ut saltem crebrius feriendo
cor asstringeret. quod nouo uul
nere semper iteraret. Quia enim
in seculo potentem uidit. damnis
substantiae eum moueri credidit.
que non concussim ex filiorum
morte pulsauit; Videns autem
quia ad augmentum diuinae lau
dis & iam ex uulnere creuit orbi
tatis. petuit ferendam salutem cor
poris; Intuens & iam quia per do
lorem corporis peruenire nequi
uerit ad passionem mentis. instiga
uit uxorem. Ciuitatem quippe
qua expugnare appetiuit nimis
munitam uidit. Et idcirco exteri
us tot plagas inferens. quasi exer
citum admouit foras; Animum uero
uxoris in uerbis male persuasionis
accendens. quasi intus ciuium cor
da corrumpit; Ex bellis enim extero
ribus discimus. quid de interioribus
sentiamus; Inimicus namque seruens.
& urbem circum fuis exercitibus

8

uallans. si eius munimina inuic
ta conspexerit. ad alia se pugnan
di argumenta conuertit. ut in
tus & iam quorundam ciuium
corda corrumpat. quatenus
cum extrinsecus impugnatores
admouerit. internos quoque
habeat adiutores. atque incre
cente belli foras certamine. de
quorum intus fide confiditur.
eorum perfidia urbs destitu
ta capiatur; Itaque exterius
quasi ariete constituto. murum
ciuitatis istius tot ictibus per
culit. quot uicibus aduersa
nuntiauit; Intus autem quasi
ciuium corda corrumpit. dum
fortia urbis huius munimina
persuasionem destruere coniu
gis studuit; Foris itaque ammo
uit impetum belli. intus ue
nena consilii. ut tanto citius
urbem capere. quanto eam
exterius interiusque turbaret;
Quia autem non numquam plus
conturbant uerba qua uulne
ra. amicorum ut dictum est se
linguis armauit; Qui quidem
quia seniores erant. decorum
uerbis minus fortasse doleri
poterat. beluuium iunior subro
gatur. ut sacrum pectus tanto

8

teriori uulnere percuteat. quan-
to contra illud ictus brachii
uulioris excitat. Ecce ad feri-
endum inuictissimum robur
inimicus seuens. quot tempta-
tionum iacula inuenit. Ecce
quot obsidionum machinamen-
ta circum posuit. ecce quot
percussionum tela transmisit.
Sed in his omnibus mansit mens im-
perterrita. Atque inconcussa ci-
uitas. Student hostes cum contra
faciem ueniunt alios ex occulto
transmittere. qui eo licentius
pugnantis latus feriant. quo-
is qui pugnat intentius adue-
nientes hostes contra faciem
aspirat. Igitur iob in huius
certaminis bello deprehensus
suscepit damna quasi hostes
contra faciem sustinuit uerba
consolantium quasi hostes exla-
tere. Sed in his omnibus circum-
actio grauitatis suae clipeo ubiq-
munitus assistit. undiq- uenien-
tibus gladius uigilanter obuia-
uit. Amissam substantiam tacite
despicit. Carnem in filis mortua
aequanimitate dolo. Carnem in se
percussam patienter tolerat.
Carnem in coniuge male suaden-
tem sapienter docet. Superbaec

amici in aspera correptione pro-
siliunt. & pro sedando dolore ue-
nientes. uim doloris adiungunt.
Omnia ergo machinamenta temp-
tationum. scō uiro uertuntur
in augmenta uirtutum. Per uulne-
ra quippe. probatur eius pacien-
tia. per uerba uero. exercetur
eius sapientia. Vbiq. fortiter oc-
currit. quia & flagella robore. &
uerba ratione superauit. Amici
uero eius qui ad consolationem
quidem ueniunt. sed usq. ad uerba
inreparationis excedunt. ignoran-
tia magis credendi sunt deliquisse
quā malicia. Heq. enim tantum ui-
rum amicos iniquos habuisse cre-
dendum est. sed dum discernere cau-
sam flagellorum nequeunt. in culpa
d'labuntur. Percussionū quippe.
diuersa sunt genera. Alia nāq. est
percussio qua peccator percussus ut si-
ne retractatione puniatur. alia qua
peccator percussus ut corrigatur.
alia qua non numquā quisq. percu-
titur. non ut preterita corrigat.
sed ne uentura committat. Alia
qua plerumq. percussus. per quā
nec preterita culpa corrigat. nec
futura prohibeatur. sed dum inopi-
nata salus percussione sequitur. saluan-
tis uirtus cognita. ardentius amet

Cumq; innocuus flagello atterit.
ei per patientiam meritorum
summa cumuletur. Aliquan-
do enim peccator percutitur.
ut absq; retractatione puni-

I.

P

Plaga inimici percussit te. casti-
gatione crudeli. Et rursu. Quid
clamas ad me sup contritione
tua. Insanabilis est dolor tuus.

II.

Euangl.

Aliquando peccator percutit
ut corrigatur. sicut cuidam
meuangelio dicit. ecce sanus
factus es. iam noli peccare. ne
tibi deterius aliquid contin-
gat. Verba enim saluantis in-
dicant. quia peccata praece-

III.

Paulus

dentia habita uim doloris exi-
gebunt. Aliquando quisque
non pro praeterita culpa dilu-
enda sed pro futura uitanda
percutitur. Qd aperte pau-
lus de semet ipso testatur dicens;

He magnitudo reuelationu ex-
tollat me. datus est mihi stimu-
lus carnis meae angelus satanae
qui me colasit. ~~non enim quia extulit sed me~~
~~tollit me datus est mihi~~
~~stimulus carnis meae ang~~
~~gelus qui me colasit. Qui~~
enim non ait quia extulit sed

ne extollat. aperte indicat. quod
percussione illa ne eueniat copes-
citur. non aut que euenit culpa
purgatur. Non nunquam uero
quisq; nec pro praeterita nec pro fu-
tura iniquitate percutitur. sed
ut sola diuine uirtutis potentia
exampnata percussione monstret.

IIII.

Unde cum dno meuangelio de ceco
nato diceretur. hic peccauit. aut
parentes eius ut cecus nasceret.
respondit dñs dicens. Neq; hic
peccauit. neq; parentes eius. sed
ut manifestent opera di. In qua
manifestatione quid agitur.
nisi ut flagello meritoru uirtus
augeatur. & cum nulla prete-
rita iniquitas tergit. magna
de patientia fortitudo generet.

Euangl

Unde isdem beatus iob praefert
prius uoce iudicis. & post manu
committitur temptatoris. Que
post flagellum di dum remu-
nerans familiarius alloquitur.
aperte quantum de uerbere cre-
uerit indicat. Amici ergo be-
ati iob dum percussionum ge-
nera distinguere nesciunt. per-
cussum pro culpa crediderunt.

Et dum dm iustum in sua percus-
sione conantur asserere. beatu
iob compulsi sunt de iniusticia

reprobare. nescientes uidelicet
quod idcirco flagellatus fuerat.
ut pro flagello eius diuine glo-
rie laus cresceret. non autem ut pro
flagella peccata que nequa
quam commiserat emendaret.
Vnde & adueniam citius rede-
unt. quia ignorantia potius
quam malicia peccauerunt.
Quorum superbiam diuina iusti-
cia eo uehementer humiliat.
quo nequaquam illos ad suam
gratiam nisi per eum quem despe-
xerant reformat. Valde quip-
pe elata mens retundit. si ipsi
super quem se extulit sub ponat.
Sed libet inter hec mira diuine
dispensationis opera cernere.
quomodo ad illuminandam noc-
tem uitae presentis. astra queque
suis uiscibus in caeli faciem ueni-
ant. quo usque in finem noctis.
redemptor humani generis
quasi uerus lucifer surgat.
Nocturnum namque spacium du-
cedentium succedentiumque
stellarum cursibus illustratur.
magno caeli decore peragitur.
Ut ergo noctis nostrae tenebras suo
tempore editus uicissimque permu-
tatus stellarum radius tange-
ret. ad ostendendam innocentiam

uenti abel. Ad ostendendam actio-
nis munditiam uenit enoch.
Ad insinuandam longanimitatem
spei & operis uenit noe. Ad
manifestandam obedientiam.
uenit abraham. Ad demonstnan-
dam coniugalium uitae castimo-
niam. uenit isaac. Ad insinuan-
dam laboris tolerantiam. uenit
iacob. Ad rependendam pro
malo bonae tributionis gratiam
uenit ioseph. Ad ostendendam
mansuetudinem. uenit moy-
ses. Ad informandam contra
aduersa fiduciam. uenit iosue.
Ad ostendendam inter flagella
patientiam. uenit iob. Ecce quam
fulgentes stellas in caelo cernimus.
ut in offenso pede operis iter nostrae
noctis ambulemus. Nam cogni-
tioni hominum diuina dispen-
satio quot iustos exhibuit. quasi
tot astra super peccantium tene-
bras caelo misit. quo usque uerus lu-
cifer surget. qui eternum nobis
mane nuntians. stellis ceteris da-
tus ex diuinitate radiare. Que
electi omnes dum bene uiuendo
praecipiunt. & rebus & uocibus pphie-
tando promiserunt. Nullus &
enim iustus fuit. qui non eius per
figuram nuntius extiterit. Dignum

quippe fuit. ut in semetipso bonum omne ostenderent. de quo & omnes boni eunt. & quod prodesse omnibus scirent. Unde & sine cessatione promitti debuit. quod & sine estimatione dabitur principi. & sine fine retineri. Ut simul omnia scilicet discernant. quod in redemptione communi scilicet finis exhibere. Unde necesse fuit. ut etiam beatus iob qui tanta incarnationis eius mysteria perculit. cum quae uoce diceret & ex conversatione signaret. & perita quae perculit. quae passurus esset ostenderet. tantoque uerius passionis illius sacramenta predicaret. quanto hoc non loquendo tantummodo. sed & iam paciendo prophetaret. Sed quia redemptor. non una se persona cum secula ecclesia quam sumpsit exhibuit. de ipso enim dicitur. qui est caput omnium membra. & de ecclesia eius scriptum est. & corpus christi quod est ecclesia. Quisquis enim in semetipso significat. modo hunc ex capite. modo ex corpore designat. ut non solum uocem capitis. sed & iam corporis obtineat. Unde & esaias propheta. eiusdem domini uerba exprimens ait. Quasi sponsus posuit mihi micram. & quasi sponsam

10
ornauit me ornamento. Quia igitur ipse in capite sponsus. ipse est in corpore sponsa. necesse est ut cum non numquam aliquid de capite dicitur. sensim ac subito & iam ad uocem corporis diriuetur. Et rursus cum de corpore dicitur. repente ad uocem capitis ascendat. Beatus igitur iob uenturi cum suo corpore typum redemptoris insinuat. Vxor uero eius quae eum ad male dicendum prouocat. uitam carnalium designat. qui in terra sanctam ecclesiam in correctis moribus posita. quo per fidem bonis iuxta sunt. eo per uitam eos durius praemunt. quia dum quasi fideles uitari non possunt. a fidelibus tanto deterius. quanto & interius tolerantur. Amici uero eius qui dum consolantur. inuehuntur. hereticorum figuram exprimentur. qui sub specie consulendi agunt negotium seducendi. Unde & ad beatum iob quasi pro domino loquuntur. sed tamen ad domino non approbantur. quia uidelicet omnes heretici dum dominum defendere nituntur offendunt. Unde etiam aperte & ab eodem sancto uiro dicitur. Disputare cum deo cupio. prius uos ostendens fabricatores mendacium. & cultores puerorum dogmatum. Constat ergo eos hereticorum typum errando

Dauid

gerere. quos seſ uir redarguit
cultus puerſorū dogmatum
deſeruire. Omis uero hereticus
meo quod dñi defendere cernit.
ueritati illius aduerſatur. Pal
miſta atteſtante qui ait. Ut deſtruas
inimicum. & deſenſorem. Inimicus
quippe & deſenſor eſt. qui dñm
quem p̄dicat impugnat. Nam
quia beatus iob uenturi redēp
toris ſpeciem teneat. etiam nomi
ne demonſtrat. Iob quippe. inter
pretatur dolens. Quo nimirum do
lore. uel mediatoris paſſio. uel ſc̄e
eccl̄e labor exprimit. que multipli
ci preſentis uite fatigatione cru
ciatur. Amici quoq; eius. ex uoca
bulo nominis. meritum ſuæ indi
cant actionis. Nam eliphaz iſtana
lingua dicitur dñi contemptus;
Et quid aliud heretici faciunt. niſi
qd̄ dum falſa de dō ſentiunt. cum
ſuperbiendo contempnunt. Bal
dad interpretatur uetuſtas ſola;
Bene aut̄ omnes heretici. in his que
de dō loquuntur dum non inten
tione recta. ſed appetitione tempo
ralis glorie. uideri p̄dicatores
appetunt. uetuſtas ſola nomi
nant. Ad loquendū quippe
non zelo noui hominis. ſed uite
ueteris prauitate concitant.

Sophar quoq; Latino ſermone
dicit. diſſipatio ſpecule. uel
ſpeculatoreſ diſſipans. Men
tes nāq; fidelium ad contēplan
da ſuperna ſe erigunt. ſed dū
hereticorum uerba peruer
tere recta contēplantes ap
petunt. ſpeculā diſſipare co
nant. In trib; itaq; amicos iob
nomib; tres hereticarum
mentium p̄ditionis caſus expri
munt. Hiſi enī dñm contempne
rent. nequaquā de illo puerſa ſentirent
& niſi uetuſtatis praua uerba elate loquerentur
contraherent. in noue uite in
tellegentia non errarent. Et niſi
ſpeculationem bonorū deſtrue
rent. nequaquā eos ſuperna iu
dicia. tam diſtincto examine pro
uerborum ſuorum culpa repro
barent. Contempnendo igitur
dñm in uetuſtate ſeruetinent.
ſed in uetuſtate ſe retinendo.
prauis ſuis ſermonibus ſpecula
tioni rectorū nocent; Quia uero
non numquam heretici diuine
gr̄e largitate perfuſi. ad unita
tē ſc̄e eccl̄e redeunt. bene hoc
ipſi amicos reconciliatione ſig
natur. Pro quibus tamen beatus
iob exorare precipit. quia here
ticorū ſacrificia accepta dō eſſe

11
Liber mōsterij s̄i Pauli in hēcto inferioꝝ

nequeunt nisi p̄is uniuersalis ecclē
manibus offerantur. ut eius meri
tis remedium salutis inueniant
quā uerborum iaculis impugnan
do feriebant; Vnde & vii. p̄is
sacrificia memorantur oblata. quia
dum septiformis gr̄a sp̄m confi
tentes accipiunt. quasi septem
oblacionibus expiantur; Hinc est
qd̄ in iohannis apocalypsi p̄ vii. ecclē
numerum. uniuersalis ecclē desig
nat; Hinc p̄ salomonem de sapien
tia dicitur; Sapiencia edificauit
sibi domum. excolat columnas septē.
I p̄so ergo sacrificioꝝ numero recon
ciliati heretici. quid prius fuerunt
exprimunt. qui p̄fectioni septafor
mis gr̄a non nisi redeundo iungun
tur; Bene autē tauros p̄se & arietes
obtulisse describuntur; In tauro
quippe ceruix sup̄bia. in ariete
autē ducatus gregum sequentium
designat; Quid est ergo p̄is tau
ros arietesq; mactare. nisi eorū su
p̄bia ducatum interficere. ut de se
p̄uina hanc amant. & post se corda
innocentium non se ducant. Cer
ce h. tumenta abfecta unitate
siliant. & infirmos post se p̄u
los quasi sequentes greges trahebant;
Veniant igitur ad beatum iob. id est
reuertant ad ecclē. & septenario

sacrificio tauros & arietes mactandos
offerant; Quia ut uniuersali ecclē
coniungantur. humilitate inter
ueniente interficiant. quicquid
prius tumidum de superbo ducatu
sapiebant; P̄ heliu autē qui rectis
quidem sensibus loquit̄. sed ad stulta
elationis uerba dirruit. p̄sona uni
us cuiusq; arrogantis exprimitur;
Multa namq; intra scām posita ecclē
recta que sapiunt. recte p̄ferre con
tempnunt; Vnde & diuine incre
pationis arguit̄ uerbis. nec tamen
p̄ illo sacrificium offert̄. quia fidelis
quidem sed tamen arrogans pueri
tatem credulitatis intus est. sed per
tumoris sui obstaculum acceptabilis
non est. Hunc ergo increpato re
darguit. sed sacrificium non redu
cit. quia in ea quidem fide est in
qua esse debuit. sed superna hunc
iusticia increpans. p̄supfluit repel
lit. Vnde & bene heliu latino ser
mone d̄r d̄s m̄s iste. uel d̄s d̄ns. Ar
rogantes enī uiri intra scām ecclē
quauis d̄m elate uiuendo refugi
unt. eum tamen ueraciter creden
do confitentur; Quid est hoc d̄s
m̄s iste nomine dicere. nisi cum cui
credit aperta p̄fessione monstra
re. Uel quid est d̄m d̄m dicere.
nisi hunc & d̄m p̄ diuinitate credere.

apocalypsis

Salomon

& dnm ex incarnatione phibere. Be-
 ne aut post damna rerum. post fune-
 ra pignorum. post cruciatus uulne-
 rum. post certamina pugnasq; uer-
 boru. duplici remuneratione suble-
 uatur. quia nimiru sca ecclta adhuc
 etiam in hac uita posita. plaboribus
 quos sustinet duplicia munera re-
 cipit. cu susceptis plene gentibus
 in fine mundi iudeoꝝ etia ad se cor-
 da conuertit. Hinc eni scriptu e;
 Donec plentudo gentiu introierit.
 & sic omis isrl saluus erit. Duplicia
 & post modu recipiet. quia finito
 labore presentis teporis. n solu adam-
 maru gaudiu. sed etia ad beatitudi-
 ne corporu ascendet. Unde bene
 pphetam dr. In terra sua dupli-
 cia possidebunt. Sci quippe in-
 tra uiuentiu duplicia possident.
 quia nimiru beatitudine nris
 simul & corporis gaudent. Unde
 iohannes in apocalypsi. quia ante
 resurrectione corporu claman-
 tes scoꝝ animas uidit accepisse
 eas stolas singulas. ^{aspirant dicent.} dixit. Et date
 sunt illis singule stole albe. & die-
 tu est illis ut requiescerent tepus
 adhuc modicu. donec impleretur
 numerus conseruoru. & frum eoꝝ.
 Ante resurrectione quippe stolas
 singulas accepisse dicti sunt. quia

Pheta

Pheta

Apocalypsis

sola adhuc mentis beatitudine per-
 fruuntur. Binat ergo accepturi sunt.
 quando cu animaru perfecto gau-
 dio etia corporu incorruptione
 uentent. Recte ^{aut} hec afflictio qui-
 dem beati iob dr. sed quantitas tem-
 poris in eius afflictione recietur.
 Quia scs eccltae in hac uita tribulati
 oserunt. sed quanto hic tempore
 conterenda atq; differenda sit ig-
 norat. Unde & ore uernatis dicit.
 Non est urm nosse tempora t momen-
 ta que pat posuit in sua potestate.
 Per hoc ergo qd beati iob passio dicit.
 docem qd experimento nouim. Per
 hoc ergo qd quantitas temporis in
 passione reciet. docem quid nesci-
 re debeam. In longum pfacionis
 uerba peraxim. ut quasi totum
 breuiter pstringendo loquerem.
 Sed quia ad loquendi inciu diu
 loquendo puenim. debem prius
 hystorie radicem figere. ut uale-
 amus mente post modu de allego-
 riaru fructu sariare. **INCIP**
LIBER PRIMVS.
IR FRAT IN TER
 ra hus nomine iob. Id cir-
 eo. Scs uir ubi habitauerit
 dr. ut eius meritū uirtutis
 exprimat. Hus namq; quis nesci-
 at. qd sit terra gentium.

Gentilitas autem obligata utitur ex
 stitit quo cognitione sui condito
 risignoraunt. Dicat itaque ubi habi
 tauerit. ut hoc eius laudibus pro
 ficiat. quod bonus inter malos
 fuit. Neque enim ualde laudabile
 est bonum esse cum bonis. sed bonum
 esse cum malis. Sicut enim grauioris
 culpe est inter bonos bonum non
 esse. ita immensi est peccati bonum
 animam inter malos existisse. Hinc est
 quod isdem beatus iob sibi et attesta
 tur dicit. In draconum et socius
 strutionum. Hinc petrus magnus loth
 laudibus exultat. quod bonum inter rep
 bos inuenit dicens. Et iustum loth
 oppressum inefandorum impudica con
 uersatione eripuit. Aspectu enim
 & auditu iustus erat habitans apud
 eos. qui de die in diem animam iusti in
 iquis operibus cruciabant. Qui ni
 mirum cruciari non possent nisi pra
 ua propinqua opera & audire &
 cernerent. tamen aspectu & auditu
 iustus dicitur. quia iniquae uita non delec
 tando iustitiam atque oculos sed feri
 endo tangebat. Hinc paulus disci
 pulis dicit. In medio nationis prauae
 & pueris. inter quos lucetis sicut
 luminaria in mundo. Hinc pergam
 ceete dicit. Scio ubi habitas. ubi se
 des est satanae. & etenes nomen meum

& non negasti fidem meam. Hinc se
 ecclia sponsi uoce laudat. cum ei
 in amoris cantico dicit. Sicut lilium
 inter spinas sic amica mea inter filias.
 Bene quoque beatus iob memorata tra
 gentili inter iniquos inaxisse descri
 bitur. ut iuxta sponsi preconium in
 ter spinas lilium creuisse monstrat.
 Vbi recte mox subdit. Simplex
 & rectus. Nonnulli namque ita sunt
 simplices. ut rectum quod sit igno
 rent. Sed uera simplicitatis
 innocentiam deserunt. quo ad uir
 tutem rectitudinis non assurgunt.
 quia dum cauti esse praerititudinem
 nesciunt. nequaquam innocentes
 persistere praesimplicitate possunt.
 Hinc est quod paulus discipulos am
 monet dicens. Volo uos sapientes
 esse in bono. simplices autem in malo.
 Hinc iterum dicit. Nolite pueri
 effici sensibus. sed malicia paruuli
 estote. Hinc praesentem ueri
 tatis discipulis praecipit dicens. Estote
 prudentes sicut serpentes. & sim
 plices sicut columbae. Vtraque enim
 necessario in ammonitione conuincit.
 ut & simplicitatem columbae astu
 cia serpentis instrueret. & rursus
 serpentis astuciam. columbae simpli
 citas temperaret. Hinc est quod se
 ipse praesentiam suam hominibus

In caritico salo
monis.

Paulus

Paulus

Euangl

Demarifesta
tione sci. sps
in colubi eigne

laude
in
malos
santum

Paulus

Apoalypsis

non incolūba solūmodo. sed etiam in
igne pate fecit. P colūba quippe sim-
plicitas. pignē uero zelus indicatur.
Incolūba ergo & inigne ostenditur.
quia quicq; ^{cum} illo pleni sunt. sic man-
suetudini simplicitatis inseruiunt.
ut contra culpas delinquentiū etiā
relo rectitudinis accendant. **Sequitur.**
5
Timens dñm. & recedens a malo; Dñm
timere est. nulla quę faciendā sunt
bona p̄terire. Unde psalomonem
dicit. Qui timet dñm. nihil negligit.
Salomon Sed quia non nulli sic bona quędā
faciunt. ut tamen a quibusdā malis
minime suspendant. Bene post quā
David timens dñm dicit. recedens quoq; a ma-
lo phibet. Scriptū quippe est. De-
clina a malo & fac bonum. Neque
enī bona dō accepta sunt. quę an-
te eius oculos malę amixtione
maculant. Hinc nāq; psalomonē
dicit. Qui in uno offendit. multa
Salomon bona p̄dit. Hinc iacob attestatur
Iacob dicens. Qui cūq; totam legem ser-
uauerit offendat aut in uno. factus
est omnium reus. Hinc paulus ait.
Paulus Modicū fermentū totā massam cor-
rumpit. Beatus igitur iob ut osten-
datur quā mundus in bonis exti-
t. solletter indicatur. quā alie-
nus amalis fuit. Mos uero eē nar-
rantium solē. ut eū palestre certam

insinuant. prius luctantiū membra
describant. quā latum ualidumq;
sit pectus. quā sanū. pleni timeant
lacerti. quā sub. post uentū nec mo-
le graue. nec extenuatione debili-
tē. & ut cum prius aptos certami-
ne artus ostenderint. tunc demū
magne fortitudinis ietus narrent.
Quia ergo atleta n̄r contra diaboli
fuerat certaturus. quasi ante arenę
spectaculū sacre scriptor historie
in athleta hoc spūales uirtutes enu-
merans mentis membra describens
ait. eratq; uir ille simplex & rectus.
ut dum membrorum positio mag-
na cognoscit. ex hac ipsa iam forti-
positione subsequens etiā uictoria
prænoscat. Sequitur. Hæc sunt
ei septem filii. & tres filię. Sepe
ad auariciam cor parentis illicit.
fecunditas plus. Ex enim ad ambitū
congregandę hereditatis accendit.
quo multis heredibus fundat. Et
ergo beati iob quā scā mens fuerit
ostendat. & iustus dicit. & multę plus
pat̄ fuisse phibet. Qui in libri sui
ecordio deuotus sacrificius offeren-
dis asseritur. Promptus autē largi-
tatis etiā post a semetipso memorat.
Pensemus ergo quanta fortitudine
p̄dit extitit. quem ad hereditatis

tenaciā nec tot heredum affectus
 5 inclinavit. Sequitur. Et fuit posses-
 5 sio eius septem milia ovium. & tri-
 5 milia camelorū. quingenta quoq;
 5 iuga bouum. & quingente asine.
 5 ac familia multa nimis. Scimus quia
 ad maiore dolore mente commouent
 clanna maiora. Ut igit ostendat
 quantū uirtutis exiit. multū
 fuisse dr. qd̄ patienter amisit. Hū
 quā quippe sine dolore amittitur.
 nisi qd̄ sine amore possidet. Itaq;
 dum substantia magna describitur.
 & tamen paulo post patienter amis-
 sa phibet. quā sine dolore pdidit.
 constat quā sine amore possedit.
 Notandū quoq; est qd̄ prius cordis diui-
 tiae. & post opes corporis describunt.
 Solē enim rerū habundantia tanto
 magis ad uisū timore mentem solue-
 re. quanto magis hanc exigua diuer-
 sa cogitare. Hāc dū p̄ multa spargit.
 stare inuitā infixa phibet. Quod
 p̄ semetipsam ueritas cū parabolam
 seminantis exponit & indicauit dicens.
 Qui seminat est in spinis. hic est qui
 uerbū audit. & sollicitudo sēi istius
 & fallacia diuitiarū suffocat uerbum.
 & sine fructu efficit. Ecce beatus iob
 & multa possidere dicit. & paulo post
 diuitiū sacrificiū instanter deseruire
 phibet. Considerem ergo cum sitatus

iste uir fuerit. qui ad tam sedula
 di obsequia & sic occupatus uacauit.
 Hec dum precepti uirtus emicuerat.
 quē omnia relinqui p̄ cepit. Sed
 tamen beatus iob eide p̄ ceptionis
 uim in corde seruabat. quia nimi-
 rū substantiā suam mente relique-
 rat. quā sine delectatione posside-
 bat. Sequitur. Iratq; uir ille mag-
 nus inter omnes orientales. Orien-
 tales uiros eē p̄ diuites quis ignorat.
 Magnus ergo inter orientales extitit.
 Ac si apercius diceret. Quia & diui-
 tibus ditior fuit. Et ibant filii ei.
 & faciebant conuiuium ^{p̄ domos.} unusquisq;
 in die suo. Et mittentes uocabant
 tres sorores suas. ut comederent
 & biberent cum eis. Solē inter
 fr̄s maior substantia discorde fieri
 grauioris causa. Quia inestimabile
 patris institutionis laudem. & pa-
 ter diues dr. & filii concordēs as-
 serunt. et dum diuidenda inter
 eos substantia aderat. corda tamen
 omnium indiuisa caritas replebat.
 Cumq; in orbem transissent dies con-
 uiuii. mittebat iob. & scificabat
 illos. surgensq; diluculo offerebat
 holocausta p̄ singulos. Cum dr̄ mit-
 tebat & scificabat illos. apte mon-
 trat. quid distractionis erga illos
 p̄sens ager. & quib' absens sollicitudine

non deesse. Sed hoc nobis est sollertē
intuendum quod pactis diebus
conuuiū purgatio p̄singlis adhi
bet holocausti. Vir quippe se no
uerat. quia celebrari conuiuia sine
culpa uix possent. Nouerat quia
magna purgatione sacrificiorum
diluende sunt epule conuiuiorum.
Et que quid in semetipsis filii conui
uantes inquinauerant. pat̄ sacrifi
cium immolando tergebant. Non
nulla quippe sunt uitia quae a
conuiuio aut separari uix possunt.
aut certe nequaquam possunt.
Pene epulas semp̄ comitat̄ uoluptas.
Nam dum corpus in refectionis delec
tatione resoluit̄. cor ad inane gau
dium relaxatur. Unde scriptum
est; Sedit populus manducare & bi
bere. & surrexerunt ludere. Pene
semp̄ epulas loquacitas sequit̄. Cumq̄
uenit reficit̄. lingua diffrenat̄. Unde
recte diues apud inferos aquā pete
re describit̄ dicens; Later habraham
miserere mei. & mitte lacrum ut in
tinguat extremum digiti sui in aq̄.
& refrigeret̄ linguā meam. quia cru
cior in hac flama; Irus epulatus
cotidie splendide dr̄. & post aquā
petere in lingua memoratur; Qui
enim ut diximus inter epulas ualde
defluere loquacitas solē. ex pena indicat

culpam. cum cum quē epulatu co
tidie splendide ueritas dicebat. in lin
gua plus ardere p̄hibeat; Hi qui cor
darum armoniam temperant. tanta
hanc arte dispensant. ut plerumq̄.
cum una tangitur. longe alia acmul
tis int̄ iacentibus postea corda quatit̄.
Cumq̄ ista sonitum reddit. illa que
in eodem cantu temperata est alius imp
cussis tremit; Sic ergo scriptura sacra
plerūq̄. de uirtutibus sic de uiciis agit.
ut dum loquendo aliud insinuat. ta
cendo aliud innotescat. Hihil enim
contra diuitem de loquacitate memo
ratur. sed dum pena in lingua dicit̄.
que in conuiuio int̄ alias grauior
fuerit culpa monstratur. Cum uero
septem fr̄s p̄ dies singulos conuiuia facere
describit̄. & per actas dieb̄ conuiuū
iob vii. sacrificia offerre p̄hibetur. apte
indicat hystoria. qd̄ beatus iob octa
uo die sacrificium offerens mysteriū
resurrectionis colat; Dies nāq̄. qui
nunc dominicus dr̄. amorte redemp
toris est tertiū. sed in ordine conditi
onis octauus. qui & primus in conditi
one est. quia reuolutus septimū sequit̄.
octauus recte numerat̄. Quia igitur
octauo die offerre vii. sacrificia dicit̄.
plenus septiformis gr̄ae sp̄s. p̄spere
resurrectionis dño deseruisse p̄hibetur.
Unde & psalmus p̄ octauo prescribitur

suang

De p̄
ne p̄
p̄

in quo gaudium de resurrectione
nuntiatur. Sed quia beati iob
filii tanta fuerant disciplina bonae
institutionis accincti. ut neque
per facta inconiunctis. neque per uer-
ba deli. querunt. aperte monstra-
tur cum subditur. Dicebat enim ne
forte peccauerint filii mei. & bene-
dixerint dō in cordibus suis. Per-
fectos quippe esse in opere & sermo-
ne docuerat. quibus desola pater
cogitatione metuebat. Quia uero
de alienis cordibus iudicare teme-
re non debemus. in se huius uiri
uerbis agnoscimus. qui non ait.
quia benedixerunt dō in cordibus
suis. sed ne forte benedixerint dō
in cordibus suis. Unde bene per pau-
lum dicitur. Nolite iudicare ante tem-
pus. quo ad usque ueniat dñs. qui illu-
minabit abscondita tenebrarum.
& manifestabit consilia cordum.
Quisquis enim in cogitatione a recti-
tudine exorbitat. in tenebris pec-
cat. Nos ergo tantominus debemus
aliena corda audacter reprehende-
re. quanto scimus quia uisu nostro
non possumus aliene cogitationis te-
nebras illustrare. Sed hac in re sol-
lertius inueniendum est. quanta pat-
seueritate potuit filiorum opera
corrigeret. qui tanta sollicitudine

Paulus

studuit corda mundare. Quid ad haec
rectores fidelium dicunt. qui disci-
pulorum suorum & aperta operantes
eunt. Quid in sua excusatione co-
gitant. qui in commissis sibi nec uul-
nera actionum curant. Ut uero huius
seu uiri operis & aia per seuerantia
demonstretur. recte subiungitur.
Sic faciebat iob cunctis diebus. Scrip-
tum quippe est. Qui per seuera
uerit usque in finem. hic saluus erit.
In sacrificio igitur sua accio. in iu-
tis aut diebus sacrificii. constantia
seu actionis ostenditur. Hec bre-
uiter hystoria sequendo trans-
curramus. nunc ordo expositio-
nis exigit. ut exordium repe-
tentes allegoriam iam secreta
pandamus. **T I P Y D V M.**
Vir erat interea huius nomine
iob. Hec per hystoriam facta
credimus. sed per allegoriam iam
qualiter sint impleta uideamus.
Iob namque sicut diximus. interpre-
tatur dolens. Huius uero consilia-
tor. Quem ergo alium beatus iob
suo nomine exprimit. nisi eum
de quo propheta loquitur dicens. Do-
lores nostros ipse portabit. Qui huius
terram inhabitat. quia in corde
populi consiliatoris regnat. Pau-
lus quippe ait. Xpm di uirtute.

& di sapientiam. Atque hec ipsa sapientia.
per salomonem dicit. Ego sapientia
habito in consilio. & eruditus inter su
cogitationibus. Huius ergo terram in
habitat iob. quia sapientia que pro
nobis passionis dolorem sustinuit.
corda utq; consilium dedita. sibi &
habitationem fecit. Eratq; iur ille
simplex & rectus. In rectitudine ius
ticia. in simplicitate aut mansue
tudo signatur. Plerumq; nos cum
rectitudine iusticie exsequimur.
mansuetudine relinquimus. Et
cum mansuetudinem seruare cupi
mus. iusticie rectitudine declinamus.
Incarnatus uero dñs. simplicitate
rectitudinis tenuit. quia nec in
mansuetudine distinctione iusti
cie. nec rursus in indistinctione
iusticie. uirtutem mansuetudi
nis amisit. Unde cum quidam de
ducta adultera hunc temptare
uoluissent. ut inculpam aut man
suetudinis aut iniusticie haberet.
ad utraq; respondit dicens. Qui
sine peccato uestro. primus nulla
mittat lapidem. ^{f. dicens} Da simplicitate
mansuetudinis. qui sine peccato
est uirum. ^{f. dicit} Da zelum iusticie. primus
nullam lapidem mittat. Unde &
et p prophetam dicit. Intende
p sperare pcedo & regna. Propter

Euag.

Dauid

ueritatem & mansuetudine. & iusti
ciam. Veritatem quippe exsequens.
mansuetudine cu iusticia conser
uauit. ut nec zelum rectitudinis
in mansuetudinis pondere amitte
re. nec rursus pondus mansuetu
dinis. Zelum rectitudinis pturba
re. Sequitur. Imens dñs iob. &
recedens a malo. Scriptum de illo
est. Et replebit eum sps amoris
dñi. Incarnatus & eni dñs. in semet
ipso omne qd nobis inspirauit osten
dit. ut qd precepto diceret. exem
plo suaderet. Iuxta humanitatis
igitur naturam redemptor nr dñs
amittit. quia ut superbium homine
redimeret. mentem p illo humilem
sumpsit. Cuius bene per hoc qd
recedere a malo iob dñs. & actio de
signatur. Ipse quippe recessit a ma
lo. non qd faciendo contigit. sed
quod inueniendo reprobauit. Quia
uetustam quam inuenit huma
ne conuersationis uitam deseruit.
& nouam qua secum detulit sequa
cum moribus impaessit. Hancq;
sunt ei. vii. filii. & tres filie. Quid
in septenario numero. nisi summa
perfectionis accipitur. Et eni hu
mane rationis causas de septenario
numero taceamus. que asserunt
qd idcirco pfectus sit. quia exprimo

pari constat. & primo impari. ex primo
 qui diuidi potest. & primo qui di
 uidi non potest. Certissime scimus.
 quod septenarium numerum scrip
 tura sacra p perfectione ponere con
 suevit. Vnde & vii. die dnm requi
 euisse ab operibus assertit; Hinc est
 & ia qd septimus dies in requiem ho
 minibus id est in sabbato dat est. Hinc
 est qd iubeleus annus. in quo plena
 rna quies exprimitur. vii. ebdomadib
 confirmat. Qui monade addito maie
 adunationis impletur; Hacti sunt
 ergo vii. filii. ad predicandum scili
 ce uiriliter incedentes apti. Quidu
 perfectionis precepta pagunt. quasi
 superioris seculi fortitudine in con
 uersatione tenuerunt. Hinc est
 eni. qd perfectione septiformis sps
 grae implendi. xii. sunt electi. A sep
 tenario quippe numero. in duo de
 nario surgitur; Nam septenarius
 huius in se partibus multiplicatus. adduo
 denarium tenditur. Siue enim. iiii.
 ptra seu tria p iiii ducantur. septem
 in xii uertunt. Vnde sci apti. quia
 trinitatem in iiii partibus mundi
 pdicare mittentur. xii. sunt elec
 ti. ut & iam numero perfectionem
 ostenderent. quam uita & uoce pre
 dicarent. Hacti sunt & iiii. filii. Quid
 in filiabus. nisi infirmiores fidelium

plebes accipimus. que & si ad perfec
 tionem operis nequaquam forti uir
 tute permanent. fidem tamen
 trinitatis cognitam constant tenent.
 In vii. ergo filius. ordo predicantium.
 in tribus uero filiabus multitudo
 significatur audientium. Possunt
 & iam p tres filias. iiii. ordines fideli
 um designari; Post filios quippe fi
 lii nominantur. quia post aptoz con
 spectam fortitudine tres distincti
 ones fidelium in ecclie conuersatione
 secute sunt. Pastorum uidelicet. &
 tinentium. atq; coniugatoru. Vn
 de & ezechiel ppheta. iiii. liberatos
 uiros audisse se assertit. noe scilicet.
 daniel. & iob. Quid enim p noe qui
 arcam mundis rexit. nisi ppositoz
 ordo signat. qui dum ad formam
 uitae populi p sunt. seam eccliam
 in temptationu fluctibus regunt.
 Quid p daniel. cuius mira absti
 nentia scribitur. nisi continentium
 uita figuratur. Qui du cuncta
 que mundi sunt deserunt. dispec
 te baby-loniae alta mente dominant.
 Quid p iob. nisi bonorum coniugum
 uita signat. Qui de rebus mundi
 quas possident dum pia opera faci
 unt. quasi per terre uiam ad celeste
 patriam tendunt. Quia igni post
 scos aptos tres fidelium distinctiones

Tres ordines scōz
 Primus Pastoz. Secus continentū
 Tercius coniugatorū

Ezechiel

iste secute sunt. recte p̄ filios. in. filie
nate memorantur. Sequit̄. Et fuit
possessio ei. vii milia ouium. & tria
milia camelorum. Quia fideles audi
tores. ex uaria conuersatione collecti
sunt. Quod p̄t̄is uniuersaliter me
moratus filiabus dr̄. hoc distincte post
modū appellatione animalium sub
iungitur. Quid enī in vii milibus ou
um. nisi perfectā quorundam inno
centiam exprimit. quę ad percepti
onē gr̄e ex legis pascuis uenit. Quid
uero in tribus milibus camelorū. nisi
ad plenitudinem fidei ueniens torta
gentilium uiciositas designat. In scrip
tura aut̄ sacra. aliquando cameli no
mine ipse dñs. aliquando aut̄ popl̄s
gentilis exprimitur. Cameli enim
nomine dñs designatur. sicut ab eo
dem dño iudeis aduersantibus dr̄. Li
quant̄es culicē. camelum glutientes.
Culix enī susurrando uulnerat. came
lus aut̄ sponte se adsuscipienda one
ra inclinat. Liquauerunt ergo iu
dei culicem. quia seditiosum latro
nem dimitti petierunt. Camelū
uero glutauerunt. quia eum qui
adsuscipienda nr̄e mortalitatis one
ra sponte descenderat. extinguere
clamando conati sunt. Rursū ca
meli nomine. gentilitas designat.

De rebecca ad isaac
ueniente.

Vnde & rebecca ad isaac ueniens. dorso

cameli deducitur. quia ad xpm ex gen
tilitate eccl̄a p̄perans. in uicis uitio
sisq. uitę ueteris conuersationibus
inuenit̄. Que isaac uiso descendit.
quia dño cognito uitia sua gentilitas
deseruit. Et ab elatione celsitudinis
in humilitatis petiit. quę & uere
cunctata pallio uelat̄. quia coram
illo ex ante acta uita confunditur.
Vnde & per aptm eisdem gentibus dr̄.
Quem ergo fructum habuisti tunc
in illis. in quibus nunc erubescitis.
Quia igit̄ p̄ uos hebreos a pascuis le
gis ad fidem ueniens accipimus. nil
obstat ut per camelos tortos moribus
atq. onustos idolorum cultibus gen
tilium populos sentiamus. Quia enī
ex semet ipsis sibi inuenerunt deos quos
colerent. quasi a semet ipsis eis onus
in dorso exercebat qđ portarent.
Potest et̄ia p̄ camelos quia cōmunia sunt
animalia. samaritanę uita signari.
Cameli nāq. ruminant. sed nequaquā
ungulam findunt. Samaritani qq.
quasi ruminant. quia ex parte legis
uerba recipiunt. & quasi unguam
n̄ findunt. quia eam p̄ parte contemp
nunt. Qui & graue onus in dorso men
tis tolerant. quia in omne qđ faciunt.
sine spe cōternitatis elaborant. Eidem
quippe resurrectionis nesciunt. Et qđ
ē grauius atq. onustius potest. quā

afflictione ^{seu} p̄teritis p̄peti. &
 nequaqua ^{ad releuacione} ad reuelacione mentis
 gaudia remuneracionis sperare.
 Sed quia in carne dñs apparet. &
 hebreorum populos p̄fectionis gr̄a
 impleuit. & samaritanorum quosclā
 ad cognitione fidei mira opera os
 tendendo p̄duxit. dicit recte de u-
 bra que ueritate exprimeret. qd̄
 & vii. milia ouium. & camelorum
 tria milia possederit. Sequit̄. Quin-
 genta iuga bouum. & quingente
 asinae. Iam superius dictū est.
 qd̄ in quinquagenario numero.
 qui .vii. ebdomadibus impletur
 ac monade addito. requies desig-
 nat̄. Denario aut̄ numero. sūma
 p̄fectionis exprimit̄. Quia uero
 fidelibus p̄fectio quietis p̄mittit̄.
 quasi quinquagenario decies duc-
 to. ad quingentesimū puenitur;
 In scriptura enī sacra boui nomine
 aliquando hebitudo fatuorum.
 aliquando bene operantium uita sig-
 nat̄. Quia enī bouis nomine stul-
 torum uecordia figuratur. recte
 p̄salomone dr̄. Statimq; eam sequit̄.
 quasi bos ductus ad uictima; Rursū
 quia bouum nomine uita uniuscu-
 iusq; operantis exprimit̄. legis pre-
 cepta testant̄. que per moysen p̄-
 cepit dicens. Non alligabis os boui

Salomon
 Moyses

truantia. Quod aperte rursū
 dr̄. Dignus est operarius mercede sua;
 A sinorum quoq; nomine aliquando
 stultorum pigritia. aliquando in
 moderata petulantium luxuria.
 aliquando gentium simplicitas de-
 signat̄. Stultorum pigritia. asinorū
 appellatione figurat̄. sicut p̄ moysen
 dr̄. Non arabis in boue simul
 & asino; Ac si diceretur. Fatuos sa-
 pientibus in p̄dicatione n̄ societ. ne
 p̄ eū qui implere non ualeat & illi
 qui p̄ualce obsistat. Immoderata
 quoq; petulantium luxuria. asinorū
 appellatione exprimit̄. ut p̄pheta
 testat̄. qui ait. Quorū carnes sunt.
 ut carnes asinorū; Asinorū rursū
 nomine. simplicitas gentium os-
 tenditur; Vnde hierusalem ten-
 dens dñs. asellum sedisse p̄hibetur;
 Quid est enī sedendo asino hierusa-
 lem uenire. nisi gentilitatis sim-
 plicia corda possidendo. ea ad uisio-
 nem pacis regendo & p̄sidoendo p̄-
 ducere. Qd̄ uno & facili testimo-
 nio ostenditur. quia & p̄ boues iu-
 dex operari. & p̄ asinū gentiles
 populi designant̄. cū p̄pheta dr̄.
 Cognouit bos possessorem suum. &
 asinus p̄sepe dñi sui. Quis enim
 bos. nisi iudaeus populus extitit.
 cuius ceruicem iugū legis aruit.

Euangl
 Moyses.
 Ppheta.
 Ppheta

Et quis asinus. nisi gentilitas fuit.
quia quilibet seductor repperit.
quasi brutum animal. & nulla ra-
tione renitens. quo uoluit errore
subtrauit. Bos ergo possessorem suū.
& asinus p̄sepe dñi. cognouit. quia
& hebraicus populus. dñm quē cole-
bat sed ignorabat repperit. & gen-
tilitas legis pabulum qđ n̄ habebat
acceptit. Qđ igit̄ superius nomi-
natis ouibus & camelis dī. hoc infe-
rius in bub̄ & asinis replicat̄. Habuit
uero & ante redemptoris aduen-
tū iudea boues. quia ad predicandū
misi operarios. quib̄ uoce uerita-
tis dī. Vt uobis hypocrite. qui
circumtis mare & aridam. ut facia-
tis unam p̄selitū. ut eū fuerit
factus. faciat̄ eum filiū gehennę
duplo quā uos. Quos graue iugū
legis praesserat. quia exteriora
litterę mandata tolerabant. Quib̄
uoce ueritatis dī. Venite ad me
om̄s qui laboratis & onerati estis. &
ego reficiam uos. Tollite iugum
meū sup uos. & discite a me quia
mitis sum. & humilis corde. Quod
ergo in euangelio bene laboranti-
bus requies p̄mittitur. hoc est qđ
hic iuga bouum quingenta memo-
rant̄. Quia qui redemptoris do-
minio iuga subiciunt. quom̄si

ad requiem tendunt. Vnde & asi-
ne quingente phibent̄. Quia
uocē plebes gentilium. dum
ad requiem puenire desiderant.
cuncta mandatorū onera libent̄
portant. Vnde bene qđ hanc
requiem popl̄s gentilis appete-
re. iacob filios alloquens. p̄-
phetica hoc studuit uoce signa-
re dicens. Isachar asinus fortis.
accubans inter terminos. uidit
requiem qđ esse bona. & ter-
ram qđ optima. & sub posuit
humerum adportandū. hūc
terminos nāq; accubare est p̄sto-
lato mundi sine requiescere.
nihilq; debis quę nunc in meo
uerlant̄ querere. sed ultima de-
siderare. Et fortis asinus requie
ad terram optimā uidit. eū sim-
plex gentilitas idcirco se ad robur
boni operis erigit. quia ad eter-
nę uitę patriam tendit. Quę
& adportandum humerū appo-
nit. quia conspecta supna regē.
p̄ceptis & iam grauib̄ in operati-
one se subicit. Et quicquid in-
tolerabile pusillanimitas asserit.
hoc ei leue ac facile spes remun-
erationis ostendit. Quia ergo
ad eternā requiem. p̄ electorū par-
te in dei gentilitasq; colligitur.

Euangl

Euangl

recte quingenta iuga bouum. & quin-
 gentis asinis haberi perhibentur. Se-
 quitur. Ac familia multa nimis. Quod
 est hoc quod prius animalium multi-
 tudo describitur. & familia inex-
 tremo memoratur. Nisi quod ad cog-
 nitionem fidei prius stulta mun-
 di collecta sunt. ut post eius con-
 uersa uocarentur. Paulo attestante
 qui ait. Non multi sapientes scilicet
 secundum carnem. non multi po-
 tentes. non multi nobiles. sed que
 stulta sunt mundi elegit deus. ut
 confundat sapientes. Ipsi namque se-
 cunde principia litterarum prohiben-
 tur ignara. ut uidelicet cunctis
 in predicatoribus suis redemptor
 ostenderet. quod ad uitam creden-
 tes populos. non sermo. sed causa
 suaderet. Sequitur. Eratque uir ille
 magnus inter omnes orientales.
 Quod redemptor noster orientis dicitur. pphe-
 ta attestante perhibetur qui ait.
 Ecce uir orientis nomen eius. Omnes
 ergo qui in hunc orientem fide
 consistunt. recte orientales uocan-
 tur. Sed quia omnes homines. tantum
 modo homines. ipse autem orientis.
 deus & homo recte dicitur. erat magnus
 inter omnes orientales. Ac si aperte
 diceretur. Omnes qui in fide deo nascuntur
 superat. quia non ut ceteros adoptio.

Paulus

Propheta

sed natura illum diuinitatis exaltat.
 quia & si humanitate ceteris apparui-
 rit similis. diuinitate tamen mansit
 supra omnia singularis. Et ibant
 filii eius. & faciebant conuiuia per do-
 mos. Filii facturi conuiuia per domos
 ibant. cum predicatoribus apti. in diuer-
 sis mundi regionibus uirtutum
 epulas audientibus quasi scientibus
 ministrabant. Unde & hierosolymitanus
 de esurientibus plebibus dicit. Da-
 te illis uos manducare. Et rursum.
 Dimittere eos ieiunos nolo. ne defi-
 ciant in uia. id est in predicatione
 uestra uerbum consolationis accipi-
 ant. ne aueritatis pabulo ieiuni
 remanentes. in huius uite labore
 succumbant. Hinc rursum eiusdem
 filius dicit. Operamini non cibum
 qui perit. sed qui permanet in
 uitam eternam. Que conuiuia quo-
 modo exhiberentur adiungitur.
 cum prius subinfertur. Quisquisque
 in die suo. Si ignorantia obseu-
 ritatis sine dubitatione tor cordis
 est. intellectus non immerito dies
 uocatur. Unde & per paulum dicitur.
 Alius iudicat diem inter diem. alius
 iudicat omnem diem. Ac si aperte di-
 cet. Alius quaedam non nullis in-
 termissis intellegit. alius uero omnia
 ad intellectu possibilia. ita ut sunt

S

Euangl

Paulus

uidenda cognoscit. Unusquisque
ergo filius in die suo conuiuium
exhibet. quia scilicet quisque predicator
iuxta mensuram illuminat in
tellegentie mentes audientium
epulis ueritatis pascit. In die suo
paulus conuiuium fecerat. cum
dicebat. Beatiores erunt. si sic per
manserint secundum meum consilium.
De die suo unum quemque ammonerat
cognitare. cum dicebat. Unusquisque
in suo sensu abundet. Sequitur. Et
mittentes uocabant tres sorores
suas ut comederent et biberent
cum eis. Sorores filii ad conuiu-
um uocant. quia infirmis audi-
toribus scilicet apti refractionis superius
gaudia predicant. eorumque mentes quia
aueritatis pabulo ieiunas aspiciunt.
diuini eloqui epulis pascunt.
Bene autem dicitur. ut comederent et bibe-
rent cum eis. Scriptura enim sacra
aliquando nobis cybus est. aliquan-
do potus. Cibus est in locis obscuris
ribus. quia quasi exponendo fran-
gitur. et mandendo glutitur. Potus
uero est in locis aptioribus. quia
ita sorbetur. sicut inuenitur. Ci-
bum uidit propheta scripturam sacram
que exponendo frangeretur. cum dice-
ret. Paruuli petierunt panem. et
non erat qui frangeret eis. Id est

infirmi quique scripturam sacram ua-
lentiores sententias petierunt ex-
ponendo comminui. sed qui expo-
nere debeat non ualeat inueniri. Po-
tius uidit scripturam sacram propheta
cum diceret. Omnes scientes uenite
ad aquas. Si potus apta manda-
ta non essent. premissa ueritas non
clamarer. Siquis sitit. ueniat ad
me et bibat. Quasi cibum ac potum
uidit propheta iudei defuisse cum
diceret. Hobiles eius interierunt
fame. et multitudo eius siti exaruit.
Paucorum quippe fortia et occulta
cognoscere. multorum uero histo-
rie apta sentire. Et idcirco iudei
nobiles non siti sed fame interisse
asserit. quia hi qui preesse uide-
bant. dum totos se exteriori intelli-
gentie dederant. quod de intimis dis-
cutiendo manderent non habebant.
Quia uero sublimioribus ab interno
intellectu cadentibus. paruulorum
intellegentia et in exterioribus
existit. recte illic adiungitur.
Multitudo eius siti exaruit. Ac si
apte diceret. Dum uulgus intus
suis studium deserit. iam nec fluentia
historie exquirat. Et occulta
mandata sacri eloqui et aperta
se intellexisse testantur. qui rep-
bant se iudici conquirentes dicunt.

Manducavimus & bibimus coram te. Quod aperte ex parte exponendo subiungunt; Et in plateis nostris docuisti; Quia ergo sacra eloquia in locis obscurioribus exponendo franguntur. in locis ubi aptioribus ita ut inuenta fuerint potantur. dicuntur recte; Mittentes uocabant tres sorores suas. ut comederent & biberent cum eis; Ac si aperte diceret; Infirmos quosque blandi ad se persuasione deducebant quatenus eorum mentes & magna per contemplationem differentes pascerent. & parua phystorum tradentes nutrent; Sequitur; Cumque in orbem transfissent dies conuiuii mittebat ^{ad eos} iob & seificabat eos. con surgensque diluculo. offerrebat holocausta per singulos; In orbem dies conuiuii transeunt. cum predicationum ministeria pagunt; Factisque conuiuii holocaustum iob per se obtulit. quia per apostoli deprecatione redeuntibus. patre redemptor exorauit; Bene autem mittendo seificare dicitur. quia dum sancti spiritum qui a se preedit discipulorum cordibus tribuit. quicquid inesse poterit culpe emundat; Recteque ad offerenda holocausta diluculo est surgere phibetur. quia per hoc quod per nobis intercessionis sue petitione

obtulit. discussa erroris nocte humane mentis tenebras illustrauit. ne quo peccati contagio ex ipsa predicationis gratia mens in occulto polluat. ne sibi que agit tribuat. ne sibi tribuendo que agebat amittat; Unde recte subiungitur; Dicebat enim; Ne forte peccauerint filii mei. & benedixerint deo in cordibus suis; Deo quippe benedicere est id est maledicere. de eius munere gratiam sibi prebere; Unde recte sancti apostoli post predicationem dominus pedes lauit. ut uidelicet aperte monstraret. quia plerumque & in bono opere peccati puluis contrahitur. & inde inquinantur uestigia loquentium. unde auditum corda mundantur; Nam sepe nonnulli dum uerba exhortationis faciunt. qualibet tenuit sese intrinsecus quia per eos predicationis gratia diruat extollunt; Cumque uerbo aliena opera diluunt. quia si ex bono timere puluerem malae cognitionis sumunt; Quid enim fuit per predicationem pedes discipulorum lauare. nisi ad predicationis gratiam cognitionum puluerem tergere. gressusque cordis ab interna elatione mundare. Nec obstat ab omni moda mediatoris scientia quod dicitur. ne forte. Nam cuncta

s
s
s
suang
H

sciens. sed in locutione sua ignorantia
nam suscipiens. atq; dū suscepit do
cens. nūquā quasi exnā dubita
tione loquit̄. sicut dicit. filius ho
minis ueniens. putas inueniē fide
sup̄ terrā. Expletis ergo cuius sa
crificium p̄ filis iob offerens dicebat.
Heforte peccauerint filii mei. &
benedixerint dō in cordibus suis.
Quia redemptor n̄r post quā p̄
dicatores suos amalis impugnan
tibus diluit. etiā inter quos ege
rant. a temptationib; defendit.
Sequit̄. Sic faciebat iob cunctis
diebus. Cunctis dieb; iob sacri
cium offerre n̄ cessat. quia sine in
termissione p̄ nobis holocaustum
redemptor immolat. qui sine ces
satione patri. suā p̄ nobis incarna
tionē demonstrat. ipsa quippe
eī incarnatio. n̄ræ emundatio
nis oblatio est. Cūq; se hominem
ostendit. delicta hominis inter ue
niens diluit. Et humanitatis suae
mysterio p̄ hunc sacrificiū immo
lat. quia & hęc sunt eterna que mun
dat. Igitur quia in ipso expositio
nis exordio. sic p̄sonam beati iob nun
ciare dñm diximus. ut designari
p̄ illū caput & corpus. id ē. xp̄m &
eccl̄am diceremus. post quā caput
n̄m quomodo designatū credat̄

ostendimus. nunc corpus eī qđ nos
sumus quomodo exprimat̄ indice
mus. At quia audiuius ex hysto
ria quod miremur. cognouimus
ex capite qđ credam; consideremus
nunc ex corpore. qđ uiuendo te
neamus. In nobis m̄ ipsis n̄ nūquā
debemus trans formare qđ legim;.
ut cū pauiditū se animi exercit. ad
operandū qđ audierit. uita ecurrat.

V M O R A L E .

Vir erat in terra huius nomine iob.
Si iob dolens. & huius consiliator dī.
non immerito p̄ utraq; nomina
electus quisq; figurat̄. Quia ni
mirum consiliatorē animū inha
bitat. qui dolens de p̄sentibus
ad eterna festinat. Nam sunt n̄
nulli. qui uitā suā negligunt.
& dum transitoria appetunt. dū
eterna uel non intellegunt. uel
intellecta contempnunt. nec do
lorē sentiunt. nec habere cōsiliū
sciunt. Cūq; sup̄na que amiserūt.
non cōsiderant. esse se heu miseri
in bonis putant. Nequaquā enī
ad ueritatis lucem cui cōditi fue
rant mentis oculos erigunt. ne
quaquā ad contemplationē eter
nē patrie desiderii aciem tendunt.
sed sem̄ ipsos. in his que p̄dicta sunt
deserentes. uice patrie diligunt

bona

exiliū qđ patiunt. & in cecitate quā
 tolerant. quasi in claritate luminis
 exultant. At contra electorum
 mentes. dū cuncta transitoria nul
 la esse cōspiciunt. adque sint cō
 ditę exquirunt. Cūq; ex satisfac
 tionē nil extra dñm sufficit. ipsa in
 quistionis exercitatione fatigata.
 illorū cogitatio in conditoris sui
 spe & contemplatione requiescit.
 supnas inter feri ciubus appetit.
 Et unusquisq; eorū adhuc in mun
 do corpore positus. mente iam ex
 tra mundum surgit. crūna exili
 quā tolerat deplorat. & ad sublimē
 patriam incessantib; se metoris sti
 mulis excitat. Cum enim dolens
 uideat quā sit eternū qđ perdidit.
 inuenit salūbre cōsiliū tempo
 rale hoc despiciere qđ peccat.
 Et quo magis crescit cōsiliū scien
 tia ut peritura deserat. eo augēt
 dolor. qđ nec dū mansura ptingat.
 Unde bene psalomonē dicit. Qui ad
 dit scientiam. addit dolorem. Qui
 enim scit in summa que adhuc nō
 habet. magis de infimis in quibus
 retinet. dolere. Recte ergo in terra
 huius habitare iob dicit. quia in scien
 tia cōsilio. electi unius cuiusque
 dolent. in unū tenent. Intuendum
 quoque est. quā nullus dolor mentis

Salomon

sit in actione precipitationis. Qui enim
 sine consilio uiuunt. qui semetipsos
 rerum euentibus precipites deserunt.
 nullo interim cogitationū dolo
 re fatigant. Nam qui solleter
 inuitę consilio figit mētē. caute sese
 in omni actione circūspiciendo con
 siderat. Et ne exere que agitur
 repentinus finis aduersusq; surripi
 at. hinc prius mollitū posito pede
 cogitationis palpat. Pensat ne
 ab his que agenda sunt formi do
 ppediat. ne in his que differenda
 sunt precipitatio impellat. Ne pra
 ua pconcupiscentiam apto bello
 superent. ne recta pmanem glam
 insidiando supplantent. Iob ergo
 in terra huius habitat. dū mens elec
 ta quo magis pēsiliū uiuere ni
 tit. eo angusti timoris dolore fa
 tigar. Sequitur. Simplex & rectus.
 timens dñm. & recedens a malo.
 Quis quis cōnā patriam appetit.
 simplex pcut dubio & rectus uiuit.
 Simplex uidelicet opere. & rectus
 fide. Simplex in bonis que in fe
 rius pagit. rectus in summis que
 inuitamul sentit. Sunt nāq; non
 nulli. qui in bonis quae faciunt
 simplices non sunt. dū non in his
 retributionem interius. sed exte
 rius fauorem quærunt. Unde bene

p̄quenda sapiens dicit. Vt pec-
 catori. terram ingredienti duab̄
 uis. Duab̄ quippe uis terrā ingre-
 dit̄ peccator. quando & dī est qd̄
 opere exhibet. & mundi qd̄ p̄cogi-
 tationē quirit. Bene aut̄ dī. ti-
 mens dñm. & recedens a malo. Quia
 sc̄a electorū eccl̄a. simplicitatis sag-
 & rectitudinis uis. timore incho-
 at. sed caritate c̄summat. Cui
 tunc est funditus a malo recede-
 re. cū ex amore dī c̄perit iam
 nolle peccare. Cū uero adhuc
 timore bona agit. a malo penit̄
 n̄ recessit. Quia eo ipso peccat q̄
 peccare uellat. si peccare multe po-
 tuisset. Recte ergo cū timere dñm
 iob dī. recedere etiā a malo p̄hibet.
 Quia dū metū caritas sequit̄. ea
 que mente relinquit̄. etiā per
 cogitationis p̄positū culpa caleat.
 Et quia ex timore unū quodq̄
 uitium p̄mit̄. ex caritate aut̄
 uirtutes oriunt̄. recte subiun-
 git̄. Hanc̄ sunt ei septem filii.
 & tres filie. Septē quippe nob̄
 filii nascunt̄. cū p̄ceptionem
 bonę cogitationis. sc̄i sp̄s. vii. in
 nob̄ uirtutes oriunt̄. Hanc̄ naq̄
 internā plē p̄pheta dī nume-
 rat. cū sp̄s mentē secundat di-
 cens. Requiesce sup̄ eū sp̄s dñi.

sp̄s sapientię & intellectus. sp̄s con-
 silii & fortitudinis. sp̄s scientię
 & pietatis. & replebit cum sp̄s
 timoris dñi. Cum enī p̄ aduentū
 sp̄s sc̄i sapientia. intellectus.
 c̄silii. fortitudo. scientia. pietas.
 ac timor dñi. unicuiq̄ n̄m̄ ḡg-
 nit̄. quasi mansura posteritas
 in mente p̄pagat̄. que sup̄ne-
 rit̄ nobilitatis genus. aduentū
 eo longius seruat. quo amori
 eternitatis sociat. Sed habent
 in nob̄ septem filii p̄culdubio
 tres sorores suas. quia quequid
 uirtute in uirtutū sensus faciunt.
 spei. fidei. caritatiq̄. coniungunt.
 Hec enī addenari p̄fectionē sep-
 tē filii pueniunt. nisi in spe
 fide. & caritate fuerit om̄e qd̄
 agunt. Quia uero hanc̄ p̄cun-
 tū uirtutū copiam. multāmo-
 da bonorū operū cogitatio sequit̄.
 recte subiungit̄. Et fuit pos-
 sessio ei. vii. milia ouium. & tria
 milia camelorū. Seruata quip-
 pe ueritate hystorie. imitari
 spiritualit̄ possim̄. qd̄ carna-
 lit̄ audim̄. Quis enī. vii. milia
 possidem̄. cū cogitationes inno-
 cūas p̄fecta cordis munditia.
 intra nosm̄ & ipsos inquisito ue-
 ritatis pabulo pasчимus. frum̄q̄

nobis in possessione eia tria milia came-
lor. siome qd in nobis altu est actortu
ofum. ratione fidei subdit. & sub cog-
nitione trinitatis sponte in appeti-
tu humilitatis inclinatur. Camelos
quippe possidemus. si qd altu sapi-
m. humilitate deponam. Camelos p-
culdubio possidem. cu cogitationes
nas ad infirmitatis fraternae epas-
sione flectim. ut uicissim onera
na portant. alienae infirmita-
ti compati condescendendo noue-
rim. Possunt & u camelos qui
ungulam nequaquam findunt sed
tamen ruminant. terrenis rum-
reru bone dispensationes intel-
legi. Que quia aliquid habent
scti & aliquid di. p comune eas ne-
cesse est animal designari. Neq-
eni terrena dispensatio. quauis
eternae utilitati seruiat. sine p-
turbatione mentis ualere exhiberi.
Quia igitur phanc & ad presens mens
confundit. & in perpetuum merces pa-
ratur. quasi comune animal &
aliquid de lege habet. & aliquid
non habet. Ungulam namque non findit.
quia non se penitus anima ab omni
terreno opere distinguit. Sed tam-
ruminat. quia bene dispensando
temporalia. per certitudinis fiducia
caelestia sperat. Terrene igitur dis-

20
pensationis. quasi camelorum more. ea-
pate legi concordant. pede disere-
pant. Quia & caeli sunt. que iuste
uiuenter appetunt. & huius mun-
di sunt ea. in quibus opere uersantur.
Hos ergo cum easdem terrenas dispensa-
tiones. cognitioni trinitatis subditur.
quasi camelos intra indiuisibilem
numerum fide possidemus. Sequitur.
Quingenta quoque iuga bouum. &
quingentae asinae. Iuga bouum inu-
su nostrae possessionis sunt. cum eor-
des uirtutes exarant duritiam
mentis. Quingentae quoque asinae
possidemus. cum lasciuientes motus
restringimus. & quicquid in nobis
carnale exurgere appetit. spiritali cor-
dis dominatu refrenamus. Vel cer-
te asinas possidere est. cogitationes
intra nos simplices regere. que dum
insubtiliori intellectu currere non
ualent. quo quasi pigrius ambulant.
eo fraternae onera mansuetius por-
tant. Sunt namque nonnulli. quidam
alta non intellegunt. ad exteriora con-
uersationis opera se humiliter pre-
munt. Bene ergo per asinas. pigrum
quidem animal. sed tamen portan-
dis oneribus deditum. simplices cogita-
tiones accipimus. Quia dum nostram ple-
rumque ignorantiam cognoscimus. le-
uissimae onera aliena toleramus. Cumque

nos quasi singularis sapientie altitu-
do non eleuat. ad preferendam alieni
cordis inertiam. mens se nostra equi-
numque inclinatur. Recte autem siue
iuga bouum. siue asine quingente
referunt. Quia uel in hoc quod pruden-
ter sapimus. uel in hoc quod humiliter
ignoramus. dum eterne pacis requi-
em querimus. quasi intra iubeleum
numerum tenemur. Sequitur. Ac fa-
milia multa nimis. Multa nimis
familiam possidemus. cum cogitationes
innumeras sub mentis domino
restringimus. ne ipsa sui multitu-
dine animum superent. ne peruerso
ordine discretionis nostre principa-
tum calcant. Et bene cogitationum
turba. multe familie appellatione
signatur. Haec seruus quod absente do-
mina ancillarum lingue preterpunt
silentium deserunt. deputata ope-
ris officia negligunt. totumque sibi
more ordinem uiuendi confundunt.
At si repente domina ueniat. mox per-
strepentes lingue reticent. officia
uniuscuiusque operis repetunt. sique
ad opus proprium ac si non recessis-
sent reuertuntur. Si igitur ad mo-
mentum admomentum ratio disce-
dat. quasi absente domina. cogita-
tionum se clamor uelut garrula
ancillarum turba multiplicat. Et

autem ratio ad mentem redierit. mox
se confusio tumultuosa compestat.
Et quasi ancillae se ad iniunctum
opus tacite reprimunt. dum cogita-
tiones protinus causis se propriis ad
utilitatem subdunt. Possidemus
ergo multam familiam. eum recto
iure innumeris cogitationibus
rationis discretionem dominamus.
Quod nimirum cum sollemter agimus.
iungi per eandem discretionem
angelis conamur. Unde et recte sub-
iungitur. Fratres uir ille magnus
inter omnes orientales. Tunc
namque magnus inter omnes ori-
entales efficiemur. cum eis spiri-
tibus qui orienti luci inherant.
pressis carnalis corruptionis ne-
bula. discretionis nostre radius in-
quantum possibilitas suppetit so-
ciamur. Unde et per paulum dicitur.
Hanc eueratio meelis est. Quisquis
temporalia ac defectua sequitur.
occasum petit. Quisquis uero
superna desiderat. quia morien-
te habitat demonstrat. Magni
ergo non inter occidentales
sed inter orientales efficiuntur. qui
non inter acciones malorum. imo
& fugitiua querentium. sed in-
ter choros proficere supernorum
cunum conantur. Sequitur. Et ibant

Paulus

5
6
filii eius. & faciebant conuiuium per
domos. unusquisque in die suo. filii
per domos conuiuium faciunt. dum
uirtutes singulae iuxta modum
proprium mentem pascunt. Vbi & bene
dicitur. unusquisque in die suo. Dies
enim unus cuiusque filii est. illumi
natio unus cuiusque uirtutis.
Et enim haec ipsa dona breuiter septi
formis gratiae replicemus. alium diem
habet sapientia. alium intellectus.
alium est filium. alium fortitudo. alium
scientia. alium pietas. alium timor.
Haec enim hoc est sapere. quod intelle
gere. Quia multi quidem eterna
sapunt. sed haec intellegere ne
quaquam possunt. Sapientia ergo
in die suo conuiuium facit. quia
mentem de eternorum spe & certi
tudine reficit. Intellectus in die
suo conuiuium parat. quia in eo quod
audita penetrat. reficiendo cor te
nebras eius illustrat. Consilium in die
suo conuiuium exhibet. quia dum est
preceptum prohibet. ratione replat
animum. Fortitudo in die suo con
uiuium facit. quia dum aduersa
non metuit. trepidantia menti
exhibet confidentiae apponit. Scien
tia in die suo conuiuium parat. quod
inuenire mentis ignorantiae re
uiuum superat. Pietas in die

21
suo conuiuium exhibet. quia cordis
uiscera misericordiae operibus replat. Timor
in die suo conuiuium facit. quia
dum premit mentem ne de presen
tibus superbiat. de futuris illam
cibo spei confortat. Sed illud
in hoc filiorum conuiuio perseru
tandum uideo. quod semetipsos
in uicem pascunt. Valde enim sin
guli quilibet destituntur. si non
una alia uirtus uirtuti suffra
getur. Minor quippe est sapi
entia. si intellectu careat. Et
ualde inutilis intellectus est.
si ex sapientia non subsistat. Quia
cum altiora sine sapientiae pon
dere penetrat. sua illum leuitas
grauis ruiturum leuat. Vile
est est filium. cui robur fortitudi
nis deest. quia quod tractando
inuenit. carens uiribus usque
ad perfectionem operis non producit.
Et ualde fortitudo destituitur.
nisi preceptum fuleat. Quia quo
plus se posse est sperit. eo uirtus
sine moderamine rationis de
terius impeteps ruit. Nulla est
scientia. si uilitate pietatis
non habet. Quia dum bona cogni
ta exequi negligit. sese adiu
dium artius astringit. Et
ualde inutilis est pietas. si scientiae

discrecione caræ. Quia dum nulla
hanc scientia illuminat. quædo uel quæ
misereat ignorat. Timor quoq;
ipse si non has etiam uirtutes habu-
erit. ad nullum opus pculdubio
bonæ actionis surgit. Quia, ad cuncta
ta trepidat. ipsa sua formidine.
ab omni torpens uacat. Quia
ergo atteinato ministerio uirtus
uirtute reficitur. recte dicitur quod
apud se inuicem conuiuunt. Cuius
una aliam subleuando subleuat. qua-
si p dies suos numerosa soboles pascendo
conuiuium parat. Sequitur. Et mit-
tentur uocabant tres sorores suas ut
comederent. & biberent cum eis.
Cum uirtutes nræ in omne quod
agunt. spem. fidem. & caritatem
seruunt. quasi operatores filii. tres
ad conuiuium sorores uocant. ut
fides. spes. & caritas gaudeant in opus
bonum. quod una queq; uirtus an-
ministrat. Que quasi ex exybo ui-
res accipiunt. dum bonis operibus
fidentiores fiunt. Et dum post ex-
ybum contemplationis rore insun-
di appetunt. quasi ex poculo me-
briantur. Sed quid est quod in hac
uita sine quauis tenuissimæ et a-
gu inquinacione pagat. Non
numquam namq; ipsis bonis que aguntur.
ad deterius propinquam. Quia dum

leticiam menti pariunt. quandam
etiam securitatem gignunt. Dumq;
mens secura redditur. intorpore la-
ratur. Non numquam uero aliquan-
tula elatione nos polluit. et tan-
to deiectiones apud deum faciunt.
quanto apud nosmetipsos nos tu-
midores reddunt. Unde bene
sub iungitur. Cumq; morbem
transissent dies conuiuui. mittebat ad
eos iob & seificabat illos. Facto
quippe orbe dierum conuiuui.
mittere ad filios eosq; seificare est.
p uirtutum sensum intentionem
cordis dirigere. & omne quod agitur.
districta retractationis discussio-
ne mundare. He bona estimantur
que mala sunt. nec saltem ueraciter
bona putantur sufficientia. cum
perfecta non sunt. Sic enim mens
plerumq; decipitur. ut aut qualita-
te mali. aut boni quantitate fal-
latur. Sed hos uirtutum sensus.
melius preces quam discussiones
inueniunt. Nam ea que per seru-
tari in nobis in ipsis plenius nota-
mur. sepe uerius orando quam
inuestigando penetramus. Cum
enim mens p quandam compunctio-
nis machinam ad alta sustollitur.
omne quod ei de se ipsa sub se ipsa est.
diuidicando ceruus contempletur.

Unde & recte subiungit. Consurgensq;
diluculo. offerret holocausta per
singulos. Diluculo namq; con surgunt.
cu[m] co[m]punctionis luce p[er]fusi. huma
nitatis n[ost]rae noctem deserimus. &
adueni luminis radios oculos men
tis aperimus. Atq; holocaustu[m] per
singulos filios offerimus. cu[m] p[ri]ma
quaq; uirtute d[omi]no hostia n[ost]rae
preis immolam[ur]. He sapientia
eleua. ne intellectus dum subtili
currit aberrat. He consilium du[m]
se multiplicat confundat. ne for
tudo dum fiduciam prebeat pre
cipit. He scientia du[m] nouit &
non diligit inflet. ne pietas dum
se extra rectitudinem inclinat
intorquet. He timor du[m] plus
iusto trepidat. in desperationis
foueam mergat. Cum ergo p[ri]ma
quaq; uirtute ut pura esse debet.
preis d[omi]no fundimus. quid aliud
quam iuxta filioru[m] numerum
holocaustum p[er] singulos exhibem[us].
Holocaustu[m] namq; totu[m] incensum
dicit. Holocaustu[m] igitur dare est.
tota[m] mentem igne co[m]punctio
nis incendere. Ut inara cor arde
at amoris. & quasi delicta p[ro]p[ri]e
sobolis inquinamenta cogitationis
exuat. Sed hec agere nesciunt.
nisi hi qui priusquam cogitationes

adopus p[ro]deant. inter nos suos mot[us]
solicite circum spicientes frenant.
Hec agere nesciunt. nisi hi qui uiri
li custodia muniri mentem nole
runt. Unde recte inopinata mor
te extinctus isboseth dicit. quem
scriptura sacra n[on] in domu[m] ostiaru[m].
sed ostiarum habuisse testat[ur] dicens;
Venientes filii remmon. berociche.
recha & banacha. ingressi sunt fer
uente die domu[m] isboseth. qui
dormiebat super stratum suum
meridie. Ingressi sunt aut[em] domu[m].
& ostiaria domus purgans triticu[m]
obdormiuit. Assumentes spicas
tritici latenter ingressi sunt. &
peusserunt eu[m] ininguine. Ostia
ria triticum purgat. cu[m] mentis
custodia discernendo uirtutes
aiutus separat. Que si obdormi
erit. in morte p[ro]p[ri]i domini in si
diatores amittit. quia cu[m] discre
tionis sollicitudo cessauerit. adin
terficiendum animu[m] malignis spi
ritibus iter pandit. Qui ingres
si spicas tollunt. quia mor bona
rum cogitationu[m] germia aufer
runt. Atq; ininguine ferunt.
quia uirtutem cordis delecta
tione carnis occidunt. Iningui
ne quippe ferire est. uita[m] mentis
carnis delectatione perforare.

De isboseth

Nequaquam uero his boseth iste hac morte
succumberet. si non ad ingressum do-
mus mulierem. id est ad mentis ad-
itum mollem custodiam deputas-
set. Fortis namque uir uisus sensus pre-
poni cordis foribus debet. que nec
negligentia somnus opprimat. nec
ignorantia error fallat. Unde be-
ne & is boseth appellatus est. quicquid
tode femina hostilibus gladius nu-
dat. Is boseth quippe uir confu-
sionis dicitur. Vir autem confusionis est.
qui forti mentis custodia munitus
non est. Quia dum uirtutes se-
agere estimat. sub inconstantia uirtu-
nescientem necat. Tota itaque
uirtute muniendus est aditus men-
tis. nequando eam insidiantes hos-
tes penetrant. foramine neglecte
cogitationis. Hinc salomon ait.
Omni custodia serua cor tuum.
quia ex ipso uita procedit. Uirtutes
ergo quas agimus. dignum est ut su-
mopere ab intentionis origine pen-
semus. ne ex malo ortu procedant.
etiam si recta sunt que ostendant.
Unde hic quoque recte subiungitur.
Dicebat enim. Ne forte peccauerunt
filii mei. & benedixerunt deo in
cordibus suis. Filii in cordibus ma-
ledicunt. cum recta nostra opera non
rectis cogitationibus procedant. Cum

bona in aperto ex erunt. sed noxia
in occulto moluntur. Deo quippe ma-
ledicunt. cum mentes nostras se de se esti-
mant habere que sunt. Deo quippe
maledicunt. cum se & ab illo acce-
pisse uires intellegunt. sed tamen
de eius muneribus propriam laudem
querunt. Sciendum uero est.
que bona nostra tribus modis antiquus
hostis insequitur. Ut uidelicet hoc
que rectum coram hominibus agit.
in interni iudicis conspectu uitietur.
Aliquando namque in bono opere inten-
tione polluit. ut omne que in actio-
ne sequitur. eo purum mundum non
excitat. que hoc ab origine perturbat.
Aliquando uero intentione boni
operis uitare non potest. sed in ipsa
actione se quasi in itinere oppo-
nit. ut cum propositum mentis secu-
rior quisque egreditur. subiuncto li-
centi uitio quasi ex insidiis peri-
mat. Aliquando uero nec inten-
tione uitat. nec in itinere sup-
plantat. sed opus bonum in fine
actionis illaqueat. Quantoque uel
ad omnia cordis uel abstinere operis
longius recessisse se simulat. tanto
decipiendum bonae actionis termi-
num astutus expectat. Et quo
ineuitum quemque quasi receden-
do reddiderit. eo illum repentino

n̄ nūquā uulnere durius insana
 biliusq; transfigit; Intentionem
 quippe in bono opere polluit. quia
 cū facilia ad decipiendum corda
 hominū conspiciunt. eorū desideris
 aurā transitoriū fauoris apponit.
 Vt in his quę recta faciunt. ad appe-
 tenda inā tortitudine intenti-
 onis inelinent. Unde recte sub
 iudee specie unaqueq; anima la-
 queo miserę intentionis capta.
 ppheta dr. facti sunt hostes eius
 incipite. Ac si apte diceret. Cum
 bonū opus n̄ bona intentione su-
 mit. hunc aduersus intes sp̄i ab ipso
 cogitationis exordio principant.
 Iamtoq; eam plenius possident.
 quanto & per intemta dominan-
 tes tenent. Cū uero intentione
 uitare non p̄ualē. in uia positos
 laqueos tegit. ut in eo qđ bene
 agit. cor exlatere ad uitium di-
 ruerit. quatenus qđ inchoans
 aliter p̄posuerat in actione. lon-
 ge aliter qua cepit percurrat.
 Sæpe enī bono operi. dū laus hu-
 mana obinat. mentem operantis
 immitat. Quę quā uis quę sita
 non fuerat. tamen oblata delect-
 at. Cuius delectatione dū mens
 bene operantis resoluit. ab omni
 intentionis intemae uigore dis-

pheta

sipat. Sæpe se bene inchoatae m̄g
 iustitiae. exlatere ira subiungit.
 Et dū zelo rectitudinis immodera-
 tus mentē turbat. cunctā quę
 ut intemę salutē sauciat. Sæpe
 grauitatē cordis. quasi subiunc-
 ta exlatere tristitia sequit. Atq;
 omē opus qđ mens bona intenti-
 one inchoat. hec uelamine mero-
 ris obumbrat. Quę & n̄ nūquā
 tanto tardius repellit. quanto
 & presse menti quasi senior famu-
 latur. Sæpe bono operi letitia se
 immoderata subiungit. Cūq; plus
 mentē quā decet hilarēscere exi-
 git. ab actione bona omē pondus
 grauitatis repellit. Quia enī etiam
 bene inchoantibus subesse intem-
 nere laqueos psalmista cōspece-
 rat. recte p̄phético plen̄ sp̄i di-
 cebat. In uia. hac quā ambulabā.
 absconderunt laqueos mihi. Qđ
 bene ac subtiliter hieremias in-
 sinuat. Qui dū gesta foris referre
 studuit. quę intus apud nos me-
 ipsos gererent. indicauit dicens.
 Venerunt octoginta uiri desychem.
 & desylo. & desamaria. rasibarba.
 & seissis uestibus squalentes. mu-
 nera & thurib; habebant in manu
 sua ut offerrent in domo dñi. Egres-
 sus aut ismahel filius nathanias

David

Hieremias

in occursum eorum demasphi. incedens
& plorans ibat. Cūq; occurrisse eis dixit
adeos. Venite ad godolia filium
aicham. Qui cum uenissent ad me-
dium ciuitatis inter fecit eos. Bar-
bam quippe radunt. qui sibi dep-
prus uiribus fiduciam ^{sub}trahunt.
Vestis seindunt. qui sibi in ipsis in
exterioris decoris laceratione n̄ par-
eunt. Oblaturi in domo dñi thus
& munera ueniunt. qui exhibere
se in dñi sacrificio orationē cum ope-
ribus pollicentur. Sed tam si se in
ipsa scē deuotionis uia caute cir-
cū spicere nesciunt. israhel na-
thanie filius in eorum occursum
uenit. Quia nimirū quilibet
malignus sp̄s. prioris sui satanę
uidelicet exemplo insupbie er-
rore generatus. se ad laqueum
deceptionis opponit. De quo &
bene dicit. Incedens & plorans ibat.
Quia ut deuotas mentes interime-
re feriendo p̄ualeat. semetipsum
quasi sub uelamine uirtutis occul-
tat. Ut dum concordare se uere-
ludentibus simulat. ad cordis
intima securus immissus. hoc qđ
intus de uirtute late occidat.
Qui plerūq; se spondit ad altiora
p̄uehere. unde & dixisse p̄hibet.
Venite ad godolia filium aicham.

Atq; dū maiora p̄mittit. etiā mi-
ma subtrahit. Unde recte dictū ē.
Qui cū uenissent ad medium ciui-
tatis. inter fecit eos. Viros ergo
ad offerenda dō munera uenien-
tes in medio ciuitatis inter fecit.
quia diuinis dedit operibus
mentes. nisi magna se circum-
spectione custodiant. sub ripien-
te hoste dum deuotionis por-
tant hostiam. in ipso itinere
p̄dunt uitam. De cuius hostis
manu non euadet. nisi etiam ad
penitentiam recurrat. Unde
illie apte subiungit. Decem
aut̄ uiri reperti sunt inter eos.
qui dixerunt ad israhel. Holi
occidere nos. quia habemus thes-
auros in agro. frumenta. & or-
dei. & olei. & mellis. Et non oc-
cidit eos. Thesaurus quippe
in agro est. spes in penitentia.
Quę quia non cernitur. quasi
in terra cordis sui fossa conti-
netur. Qui ergo thesauros habue-
re in agro seruati sunt. quia qui
post incaute sue uicium ad la-
mentū redeunt. nec capti mori-
untur. Cū uero antiquus hos-
tis. neq; in exordio intentionis
ferit. neq; in itinere actionis
intercipit. duriores in fine

David

Laqueos tendit. Quem tanto nequi
 us obsidat. quanto solum sibi reman
 sisse adderipiendum iudat. hos naq.
 fini suo oppositos Laqueos ppheta
 conspexerat cu dicebat. Ipsi calca
 neum meū obseruabunt. Quia enī
 in calcaneo finis est corporis. qd p
 hunc nisi terminus signatur actionis.
 Siue ergo maligni spī. seu prauī quiq.
 homines illoz sequaces supbis calcane
 um obseruant. cū actionis bonę fi
 nē uincere desiderant. Vnde & eide
 serpenti dicitur. Ipsa tuum obser
 uabit caput. & tui calcaneū. Caput
 quippe serpentis obseruare est inuia
 suggestionis ei aspiciere. & manu sol
 licite considerationis a cordis. ad i
 tu funditus extirpare. Qui tam
 cū ab initio dephenditur. peccare
 calcaneum molitur. Quia & si sug
 gessione prima intentionem non p
 erit. decipere in fine tendit. Si
 autē semel cor in intentione corrū
 ptū. sequentis actionis medietatē &
 terminus ab hoste callido secure pos
 sidetur. quō totā sibi arbore fructū
 ferre conspiciet. quā ueneni dente
 in radice inuicauit. Quia ergo summa
 cura uigilandū est. ne uel bonis operib
 seruiens mens repta intentione pol
 luit. recte dr. Ne forte peccauerint
 filii mei. & benedixerint dō in cordib

De genesi

sius. Ac si apte diceret. Nullum est
 bonū qd foris agit. si non p eo intus
 ante dī oculos. innocentie uictima
 in ara cordis immolat. Tota itaq. uir
 tute pspiciendus est fluuius operis.
 si purus emanat ex fonte cogitati
 onis. Omī cura seruandus est ama
 licę puluere oculus cordis. ne hoc qd
 in actione rectū hominibus ostendat.
 apud semetipsum puicium prauę
 intentionis intorqueat. Curandū
 itaq. est. ne bona nrā pauca sint. cu
 randū ne indiscussa. ne autē pauca
 agentes inueniam steriles. aut in
 discussa relinquentes. ut cordes. Neq.
 enim una queq. uere uirtus est. si
 mixta aliis uirtutibus non est. Vn
 de recte ad moysen dr. Sume tibi
 aromata. stacten. & onica. galbanen.
 boni odoris. & thuris lucidissimum.
 faciasq. thimiana epositū opere un
 guentari. mixtū diligentē & purū.
 Thimiana quippe ex aromatis co
 positū facimus. cum in actare boni
 operis uirtutū multiplicitate
 redolemus. Quod mixtū & purū sit.
 quia quanto uirtus uirtuti uingit.
 tanto boni operis incensum sincer
 us exhibet. Vnde & bene subiun
 git. Cūq. tenuissimū puluerem
 uniuersa contuderis. ponet ecce
 coram tabernaculo testimonium.

Moyses.

In tenuissimū puluerem aromata
uniuersa conterimus. cū bona nra
quasi in pila cordis occulta discus
sione tundim. & si ueractū bona
sunt subtiliter retractam. Aromata
ergo in puluere redigere ē. uirtutes
recogitando terere. & usq; ad sublimi
tate occulta examinis reuocare. Et
notandū qđ de eodē puluere dicitur. Po
nes ex eo corā testimonio tabernaculi.

Quia tunc nimirū bona nra ueractū
in respectu iudicis placent. cū hęc
mens subtilius recogitando ceterit.
& quasi de aromatibus puluere red
dit. ne grossū durūq; sit bonū qđ
agitur. Ne si hoc arte retractationis
manū nō eminat. odore dese subti
lius nō aspergat. Hinc est enī qđ spon
se uirt. sponsi uoce laudat. cū dicit.

De canonicis
cantionū

Que ē ista que ascendit p desertū sicut
uirgula fumi ex aromatib. myrrę
& thuris. & uniuersi pulueris pign
tarū. Scā uō cęta sic fumi uirgula
ex aromatib. ascendit. quia ex uirt.
sue uirtutib. in uicem cotidie in
censi rectitudine pficit. Hęc spar
sa p cogitationes defluit. sed sese in
tra archana cordis in rigoris uirga
ēstringit. Que ea que agit dū re
cogitare sep. ac retractare nō desinit.
myrrā quidē & thuris habet in opere.
sed puluere in cogitatione. Hinc ē

qđ de oblationib. hostię ad moysen ite
rū dicit. Subtrahita pelle hostię. arte
infrusta cęidant. Pelle nāq; hostię
subtrahim. cū amentis nre oculis
superficiem uirtutis amouemus. Cui
arte infrusta cęidim. cū distinguen
tes subtiliter cū intima mēbratimq;
cogitam. Curandū ergo est. ne dū
mala uincim bonis lasciuientib. sub
placem. ne fortasse fluxa pdeant.
ne uicereū specta capiam. Ne perro
rē uia deserant. ne p lassitudinē frac
ta ante acti laboris meritū pdant. In
cunctis enī uigilantē debet se mens
circū spicere. atq; in ipsa circū spe
tionis sue prudentia pseruare. Un
de & recte sub iungit. Sic faciebat
iob cunctis dieb. Incessū quippe
bonū agit. si ante terminū uite de
serat. Quia & frustra uelocitē currit.
qui priusquā ad metas ueniat deficiet.
Hinc ē enī qđ de rephit dicit. Ut his qui
p chider sustinentiā. Hinc ē qđ elec
tis suis uernas dicit. Vos estis qui p
mansistis mecum in tēpationib. meis.
Hinc ioseph qui inter frs. usq; ad finē
iustus pseruasse describit. solus talē
rem tunicā habuisse phibet. Nam
quid est talāris tunica. nisi actio con
summata. Quasi enī p tēsa tunica
talū corporis operit. cū bona actio
ante dī oculos usq; ad uitę nos tminū

Moyse

Euan

myrr

Morset

regit. Hinc est quod pmoysen
cauda hostis in altari offerri p
cipitur. ut uidelicet omne bonu
qd incipim. etiam pscueranti
sine copleamus. Bene igitur
cepta cunctis diebus agenda
sunt. ut cum malu pugnando
repellitur. ipsa boni uictoria
constantie manu teneatur.

Hec itaq sub intellectu triplici
dicimus. ut fastidienti anime
uaria alimenta pponentes. aliqd
qd eligendo sumit offeramus.
Hoc tamen magnopere petim.
ut qui ad spiritalem intellegen
tiam mente subleuat. auene
ratione historie non recedat.

EXPLICIT LIBER PRIMVS.
INCIPIT LIBER
SECUNDVS.

SCRIPTURA
sacra mentis
oculis quasi
quoddam specu
lum opponitur.
ut interna
nra facies in
ipsa uideatur.
Ibi enim sedet
ibi pulchra nra cognoscim. Ibi
sentimus quantum pscim. Ibi ap
uectu qua longe distamus. Har

rat aut gesta scorum. & ad imitatio
nem corda puocat infirmorum.
Dum illorum uictoria facta come
morat. contra uiciorum plia debi
lia nra confirmat. Itaque uerbis
illius. ut comin mens uti certa
mina trepida. quo ante se posi
tos tot uiroz fortium triumphos
uida. Non nunquam u n solu nob
eoz uirtutes asserit. sed etiam casus
innotescit. Ut & in uictoria for
ciu qd imitando arripere. & rur
sus uideam in lapsibus qd time
re. Ecce enim iob describit tepta
tione auct. sed dauid teptatio
ne pstrat. Ut & maioru uirt
spe nram foueat. & maioru casus
ad uirtela nos humilitatis ac
cingat. Quaten dum illa gau
dentes subleuant. ista & metu
entes pmant. & audientis animi
illie spei fiducia. hinc humili
tate timoris erudit. nec teme
ritate supbiat. quia formidine
pmitt. nec pressus timore despe
re. quia ad spei fiducia uirtu
tis exemplo roborat. Quadam
aut die cu uenissent filii di ut
assisterent cora dno. adfuit in
ter eos etiam satan. Intueri libe.
quomodo sacra eloquia in ecor
dis narrationu qualitates

exprimant terminosq; causarū. Ali-
quando nāq; apostitione loci. aliquan-
do apostitione corporis. aliquando
aqualitate aeris. aliquando aqua-
litate tēporis signant. quid deuen-
tura actione subiciant. Positione
quippe locorū diuina scriptura ex-
primit subsequentiū merita finisq;
causarū. sic de israhel dicit. quia
uerba dī in morte audire n̄ potuit.
sed p̄cepta in corpore accepit. sub-
sequenti nimirū infirmitatem
populi indicans. quia ascendere
ad summa n̄ ualuit. sed semetipsū
in infimis neglecte uiuendo laxa-
uit. Apostitione corporis futura
denuntiat. sic in apostolorū actib;
stephanū ihm qui ad extris uirtu-
tis sedē stantē se uidisse manifes-
tat. Stare quippe adiuuantis
est. Et recte stare cernit. qui in
bello certaminis optulat. A qua-
litate aeris res subsequens demons-
trat. sic euangelista cū p̄dicante
dn̄o nullos tunc ex iudea creditu-
ros diceret. p̄misit dicens. Hiemps
erat. Scriptū nāq; est. Abunda-
uit iniquitas. refrigescit caritas
multorū. Idcirco hiemps curauit
tēp̄ exprimere. ut in eē inuidioz
cordib; malicie frigus indicaret.
Hinc est qđ negaturo petro p̄mittit.

quia frigus erat. & stans ad prunas
cale faciebat se. Lam nāq; int̄ a cari-
tatis calore torpuerit. & ad amo-
rē p̄sentis uite quasi ad p̄secutorū
prunas infirmitate estuante re-
calebat. Aqualitate quoq; tēpo-
ris finis exprimit actionis. sic non
rediturus adueniā ad tradicionis
p̄fidiā nocte iudas exisse p̄hibet.
cū egredientē illo ab euangelista
d̄r. Erat aut̄ nox. hinc enī &
iniquo diuiti d̄r. Hac nocte
animā tuā repetunt abste. Ani-
ma quippe que ad tenebras ducit.
n̄ in die rep̄ta sed in nocte me-
morat. Hinc ē qđ salomon qui
sapientiam n̄ p̄seueraturus acce-
pit. in somnis hanc & nocte acce-
pisse describitur. Hinc ē qđ angli
ad abrahā meridie ueniunt.
punituri aut̄ sodomā. ad eam ues-
pere uenisse memorant. Quia
ign̄ beati iob tēp̄tatio ad iusto-
riā ducit. adiecepta p̄hibetur
cū dicit. Quada aut̄ die cū ue-
nissent filii dī ut assisterent co-
ram dn̄o. adfuit inter eos etiā
satan. Qui aut̄ filii dī nisi elec-
ti angli uocant. De quib; cū con-
stet qđ obtutibus maiestatis in-
seruiant. Valde querendū ē un-
de ueniant. ut coram dn̄o adstant.

ab

moyses

De actib; aptoz

Euang

ergo

De his quippe uoce ueritatis dicitur angli
 coze in celis sepe uident faciem pa
 tris mei qui in celis est. De his
 ppheta ait: Milia milium ministra
 bant ei. & decies milies centena
 milia adfistebant ei: Singuli sepe
 uident & sepe assistunt. Singulan
 ti cura querendum est unde ueni
 ant. qui nunquam recedunt. Sed
 cum de illis ppaulum dicitur. Nonne omnes
 sunt administratorum spiritus. in mi
 nisterium missi propter eos qui he
 reditate capient salutis. pro hoc quod
 missos cognoscimus. unde ueniunt
 inuenimus. Sed ecce questionem quae
 tionem unquam. & quasi dum ansam
 soluere nitimur. nodum ligamus.
 Quomodo enim aut sepe assistere aut
 uidere sepe faciem patris possunt.
 si administrum exterius pro nostra
 salute mittuntur. Quod tam
 cibus solui. si quantae subtili
 tatis sit angelica natura pensamus.
 Neque enim sic ad uina uisione foras
 exeunt. ut interne contemplacio
 nis gaudium prouentur. Quia si
 editoris aspectum exeuntes amitte
 rent. nec iacentes erigere. nec ig
 norantibus uera nunciare potuis
 sent. fonteque lucis quem egredien
 tes ipsi perderent. cecis nullatenus
 propinquarent. In hoc itaque est nunc

Apheta

Paulus

natura anglica a nature nostrae
 diuisione distincta. quod nos & loco
 circum scribimus. & cecitatis ignoran
 tia coartamus. Anglorum uero spiritus lo
 co quidem circum scripti sunt. sed
 tamen eorum scientiae longe super nos
 incomparabiliter dilatantur. Interi
 us quippe exteriusque sciendo
 distincti sunt. quia ipsum fontem
 scientiae contemplantur. Quid enim de
 his quae scienda sunt nesciunt.
 qui scientiam omniam seruiunt. eorum
 itaque scientia comparatione nostrae scientiae
 in circum scripta ualde dilatata
 est. sed tamen in comparatione diuine
 scientiae circum scripta angusta.
 sic & ipsi illorum spiritus comparatio
 ne sunt quidem nostrorum corpo
 rum spiritus. sed comparatione sum
 mi & in circum scripti spiritus corpus.
 Et mittuntur igitur & assistunt. quia
 & pro hoc quod circum scripta sunt exe
 unt. & pro hoc quod in circum scripta
 sunt. in quoque praesentes sunt. &
 nunquam recedunt. Et faciem ergo
 patris semper uident. & tamen ad nos
 ueniunt. quia & ad nos spiritali
 praesentia foras exeunt. & tamen
 ibi se unde recesserant per uernam
 contemplationem seruant. Dicatur
 ergo: Venerunt filii dei. ut assis
 terent coram domino. quia illuc spiritus

conuersione redeunt. unde nul
la mentis auersione discedunt.
Adfuit inter eos & iā satan; Valde
querendū ē quomodo int̄ electos
anglos satan adeē potuerit. qui
abeoz. sorte exigente supbia du
dū dīpnatus exiit. Sed recte
inter eos adfuisse describit. qui
& sibeatitudinē pdidit. naturā
tam eis similem n̄ amisit. Et si
meritis p̄grauat. cōditione natu
rę subtilis attollit. Inter dī ergo
filios corā dño adfuisse dī. quia
eo intuitu quo omps dī cuncta
spūalia cōspicit. & iā satan inordi
ne naturę subtilioris uidet. at
testante scriptura quę dicit. Ocu
li dñi cōtemplant̄ malos & bonos.
Sed hoc qđ adfuisse satan corā dño
dī. ingratū nobis questione uer
sat. Scriptū quippe est. Beati
mundo corde. qm̄ ipsi dñm uide
bunt. Satan ū qui mundo cor
de eē n̄ potest. quomodo uiden
do dñm adfuisse potest. sed in
tuendū. quia adfuisse corā dño.
n̄ aut̄ dñm uidisse phibet. Venit
quippe. ut uideret̄ n̄ ut uideret̄.
Ipse in cōspectu dñi. n̄ aut̄ in cōspec
tu ei dñs fuit. Sic cec̄ cū in sole
cōsistit. ipse quidē radius solis p̄fun
dit. sed tam̄ lum̄ n̄ uidet̄ quo

Euanḡ

illustrat̄. Ita ergo & iā inter an
gelos in cōspectu dñi satan ad
fuit. Quia uis diuina quę in
tuendo p̄nētrat om̄ia. n̄ se ui
dentē immundū uidit sp̄m.
Quia enī & ipsa quę dñm fugunt
latere n̄ possunt. dū cuncta nu
da sunt supno cōspectu. satan
adfuit absens p̄senti. Sequit̄;
Cui dicit dñs. Unde uenis. Quid
ē qđ uementibus electis anglis
nequaquā dī. unde uenistis.
satan uero unde ueniat p̄uene
tat. Non enī requirim̄. nisi
utiq; quę nescim̄. Hescire aut̄
dī. rep̄bare ē. Unde quibusdā
in fine dicturus ē. Hescio uos
unde sitis. discedite a me om̄s
operari iniquitatis. Sicut & nes
cite mentiri uerac̄ dī. qui labi
p̄mendatum dedignat̄. non
quo si mentiri uelit nesciat. sed
qđ falsa loqui ueritatis amore
contēpnat. Quid ē ergo ad satan
unde uenis dicere. nisi uas illius
quasi incognitas reprobare.
Veritatis igitur lumen. tenebras
quas rep̄bat ignorat. Et satan
tanera quia iudicans dampnat.
dignū est ut quasi nesciens requi
rat. hinc est qđ ad peccanti
conditoris uoce dicitur. Vbi es.

Heq; enī diuina potentia nesciebat.
 post culpā seruus adque latibula
 fugerat. Sed quia uidit in culpa
 lapsū. iam sub peccato uelud ab
 oculis ueritatis absconditū. quia
 tenebras erroris eius n̄ ad probat.
 quasi ubi sit peccator ignorat. Simq;
 & uocat & requirit dicens; Adam
 ubi es? Per hoc qđ uocat. signum
 dat. quia ad penitentiam reuocat.
 Per hoc qđ requirit. aperte insinu
 at. quia peccatores uire damp
 nandos ignorat. Satan ergo dñs
 n̄ uocat. sed tamen requirit di
 cens. Unde uenis? Quia nimirū
 dñs apostatam spm̄ ad penitentiam
 nequaquā reuocat. sed uis sup
 his ei nesciens dampnat. Igitur
 dñs satan de itinere suo discurrit.
 electi angli requirendi unde ue
 niunt n̄ sunt. Quia eorū uiae
 tanto dō notę sunt. quanto &
 ipso auctore pagunt. Dñq; soli
 ei uoluntati inserviunt. eo esse
 incognite nequeunt. quo p̄pp
 bationis oculū. ex ipso semp̄ ante
 ipsū fiunt. Sequit̄. Respondens
 aut̄ satan ait. Circuiui terram.
 & pambulauī eam. Solę p̄grū
 circui. laboris anxietas designā
 ri. Satan ergo laborans terram
 circui. quia quiet̄ mecli culmine

stare contempfit. Cūq; se n̄ transuo
 tasse. sed ambulasse insinuat. quan
 to peccati pondere inuicis p̄matur
 demonstrat. Et ambulans ergo terrā
 circui. quia ab illo spiritalis poten
 tię uolatu corruens. malicię suę pres
 sus grauedine. foras adgrū laboris
 uenit. Hinc ē enī qđ & de ei mem
 bris p̄psalmistā dī. In circuitu im
 pii ambulant. Quia dū interiora
 n̄ appetunt. in exteriorū labore
 fatigant̄. Sequit̄. Hū qđ cōside
 rasti seruu meū iob. qđ n̄ sit eisi
 milis in terra. Homo simplex &
 rectus. & timens dñm. & recedens
 a malo. Hoc qđ diuina uoce beat̄
 iob simplex & rectus timens dñm
 & recedens a malo dī. quia subtilit̄
 membratimq; supra exposuimus.
 replicare quę dixim̄ deuitamus.
 nec dū discussa repetim̄. tardius
 ad indiscussa ueniam̄. Hoc ergo
 nobis est solerter intuentū quid
 sit qđ uel ad satan loqui dñs dī.
 uel quod satan dño respondere
 phibet̄. Discucienda quippe ē
 quę nā sit ista locutio. Heq; enī
 uel a dño qui sūm̄ atq; in eorū
 scriptis ē sp̄s. uel a satan qui nul
 la ē carnea natura uestitus. hu
 mano modo aëriali flat̄ folle
 uentis attrahit̄. ut p̄ organum

David.

s
s
s
s
s

gutturis uocis expressione reddat.
Sed dū nature inuisibili natura in
cōprehensibilis loquit̄. dignum
est. ut mens nostra qualitatem
corpōres locutionis excedens.
adsublimes atq; incognitos modos
locutionis int̄mē suspendat̄. Nos
nāq; ut ea que sentim̄ intrinsecus
extrinsecus exprimam̄. hęc porga
nū gutturis & p̄sonū uocis eicim̄.
Alienis quippe oculis. intra secre
tū mentis quasi p̄ parietē corpo
ris stam̄. Sed cū manifestare nos
mā ipsos cupim̄. quasi p̄ lingue
ianuā egredim̄. ut quales sum̄
intrinsecus ostendam̄. Spiritu
lis aut̄ natura n̄ ita ē. que ex
mente & corpore composita du
plicitt̄ n̄ ē. Sed rursū sciendū
est quia ipsa etiā natura incor
porea cū loqui d̄r. ei locutio. ne
quaquā una atq; eadem quali
tate format̄. Alit̄ enī loquit̄
d̄r ad anḡtos. aliter anḡti addm̄.
Alit̄ d̄r ad sc̄oz. animas. Alit̄ sc̄oz
anone addm̄. Alit̄ d̄r ad diabolo
lū. Alit̄ diabolus addm̄. Hā quia
spirituali nature ex corporea
oppositione nil obstat. loquit̄
d̄r ad anḡtos sc̄os. eo ipso quo
eoz. cordibus occulta sua in
uisibilia ostendat. in quequid

agere debeant. in ipsa cōtemplatio
ne ueritatis legant. & uelut que
dā p̄cepta uocis sint. ipsa gaudia
cōtemplationis. Quasi enī audien
tibus d̄r. qđ uidentib̄ inspiratur.
Vnde cū eoz. cordibus d̄r contra
humanā sup̄biam animaduersi
onē ultionis infunderet. dixit.
Venite descendam̄. & confundam̄
ibi linguas eoz. Dicit̄ eis qui
ad̄erant uenite. quia nimirū
hoc ipsū. nūquā adiuina con
tēplatione deerescere ē. ^{indiuina cōtemplatione semp̄} & nū
qua acorde recedere. quasi quo
dā stabili motu est sēp uenire.
Quib̄ & dicit. Descendam̄ & cōfun
dam̄ linguas eoz. Ascendunt an
ḡti. in eo qđ creatorem cōspiciunt.
Descendunt anḡti. in eo qđ crea
turā sese inuicibus erigentē
examine distractionis premunt.
Dicere ergo d̄r. descendam̄ &
cōfundam̄ linguas eoz. in se ip
so eis hoc qđ recte agat̄ ostende
re. & p̄uim̄ interne uisionis. eoz.
mentib; exhibenda iudicia oc
cultis motibus inspirare. Alit̄
locuntur angeli addm̄. sicut
& p̄ iohannis apocalipsin dicere
describunt. Dignus ē agnus
qui occisus ē. accipere uirtu
tem & diuinitatē & sapentiā.

Vox nāq; angelorū ē in latide con-
 ditōris ipsa ammiratio intime
 contemplationis. Virtutis diuine
 miracula obstupuisse dixisse ē. quia
 exercitatus cū reuerentia mot' cordis.
 magnus est ad aurem mercuri scripti
 sp̄s clamor uocis. Quis uox sequasi
 p̄distincta uerba expleat. dū sese
 p̄numerof modos ammirationis
 format. Dī ergo angeli loquūt' cū
 eis uoluntas ei' intima uidentia
 manifestat'. Angeli aut' loquuntur
 dno. cū p̄ hoc qd sup sem & ipso re-
 spiciunt. immotū ammirationis sur-
 gi. Alit' dī ad seōz animas. aliter
 seōz animę loquunt' addm̄. Unde
 iohannis rursum apocalip̄i dī.
 Vidi sub altare animas interfectorū
 p̄pter uerbū dī. & p̄pter testimoni-
 um qd habebant. & clamabant uoce
 magna dicentes. Usq; quo dñe sēs
 & uerū n̄ iudicās. & iudicās sangui-
 nē nr̄m de his qui habitant in terra.
 & bi ilico adiungit'. Datus sunt illis
 singule stole albe. & dictū ē illis
 ut requiescerent tempus adhuc
 modicū. donec impleat' numerus
 cōseruorū & fratrū eoz. Quid est
 enim animas uindictę petitionem
 dicere. nisi diem extremi iudicii.
 & resurrectionē. extinctoz corpo-
 rum desiderare. Magnis quippe

Apoeat

carū clamor. magnū est desiderū.
 Tanto enī quisq; minus clamat. quan-
 to minus desiderat. Et tanto ma-
 iorem uocem in aures mercuri scrip-
 ti sp̄s exprimit. quanto se melius
 desiderium plenius fundit. Anima
 rū igit' uerba ^{ad deum} ipsa sunt desideria;
 Nam si desiderium sermo non esset.
 p̄pheta non diceret. Desiderium
 cordis eorū. exaudiuit auris tua;
 Sed cū aliter moueri solet mens
 que petit. aliter que p̄ticitur.
 Et seōz animę ita in internum secre-
 ta sinu dō inhereant. ut inheren-
 do requiescant. quomodo dicunt'
 petere. quas ab interna uoluntate
 constat nullatenus discrepare;
 Quomodo dicunt' petere. quas &
 uoluntatē dī certū ē & ea que
 futura sunt n̄ ignorare. sed in ip-
 so positę ab ipso aliquid petere di-
 cuntur. non quo quicquā desi-
 derent. quod ab eis que cernunt
 uoluntate discordat. sed quo men-
 te ardentius inhereant. eo & iam
 de ipso accipiunt. ut ab ipso petant
 quod eū facere uelle nouerunt.
 De ipso ergo bibunt. quod ab
 ipso sicut uirtute. Et modo
 nobis adhuc in
 eom̄p̄tensibili
 in hoc quod pe

Palmita

tendo esurunt. presciendo satiantur.
 Discordant ergo auoluntate edi-
 toris. sique eum uident uelle non
 peterent. eius minus inhererent.
 si uolente dare desiderio pigriori
 pulsarent. Quibus responsum diuinitus
 dicitur. Requiescite adhuc modicum
 tempus. donec compleatur numerus con-
 seruorum & fratrum uorum. Desiderantibus
 animabus requiescite adhuc modicum
 dicere est inter ardorem desiderii ex
 ipsa presentia solacium consolationis aspi-
 rare. ut & animarum uox sit hoc quod
 eas retributionis certitudine
 inter desideria confirmat. Re-
 spondere ergo eius est. ut collectio-
 nem fratrum expectare debeant. eorum
 mentibus libenter expectandi mo-
 ras infundere. ut cum carnis resur-
 rectionem appetunt. animam excolli-
 gendo fratrum augmento gratulen-
 tur. Aut dicitur loquitur ad diabolum. Aut
 diabolus addit. Loqui enim dicitur ad
 diabolum. uias eius ac negocia animi
 aduersione occulte distractionis in-
 crepare. sicut hic dicitur. Unde uenit.
 Diaboli autem ei respondere est. omni-
 potenti maiestati eius nihil posse celsa-
 ri. Unde hic ait. Circum-
 terram & pambulauit eam. Quia
 dicere

quod amantur desiderant
 & respondentis dei ser-
 mo sit hoc

quid egerit scire. & quod actus
 suos illius oculis occultare non pos-
 sit. Sciendum uero est. quia sicut
 hoc loco discimus. quattuor mo-
 dis loquitur deus ad diabolum. tribus dia-
 bolus ad deum. Quattuor modis loquitur
 deus ad diabolum. quia & iniustas uias
 et arguit. & electorum suorum contra
 illum iustitiam proponit. & acceptan-
 dam eorum innocentiam ei concedendo
 permittit. & quando cum ne temptare
 audeat prohibet. Iniustas enim uias eius
 redarguit. sicut iam dictum est. Un-
 de uenit. & electorum suorum contra illum
 iustitiam proponit. sicut ait. Conside-
 rasti seruum meum iob. quod non simi-
 latus ei super terram. Temptandum ergo
 innocentium ecedendo permittit.
 sic dicit. Ecce uniuersa que ha-
 bebam in manu mea sunt. Rursumque
 eum ad temptationem prohibet. cum dicit.
 Iam tu in eum ne extendas manu-
 tuam. Tribus autem modis loquitur dia-
 bolus ad deum. cum uel uias suas insi-
 nuat. uel electorum innocentium
 fictis criminibus accusat. uel tem-
 tandam eandem innocentiam postulat.
 Vias quippe suas insinuat. quattuor.
 Circum terram & pambulauit eam.
 Electorum innocentium accusat. quia
 dicit. Numquid frustra iob timet
 deum. Nonne tu uallisti eum ad domum

5
ei. uniuersa q. substantia d. petro
tu. Temptanda eandem innocen
tiam postulat. cu dicit. Et tange
manu tua. & tange cuncta que
possides. nisi infac^{ta} benedixerit
tibi. Sed dicere di e unde uenit
sic & sup infirmu mru. sup us
traq. tunc malicie e increpare.
Dicere di e. cōsiderasti seruu meum
iob. qd n sit ei similis sup terram.
tales electos suos iustificando face
re. qualibet nimiru apostata angly
possit inuidere. Dicere di e ecce
uniuersa que habes in manu tua
sunt. ad probatione fidelium contra
eos occulta in meursu illu suat
malicie relaxare. Dicere di est.
tantu meum ne extendas manu
tua. ab immoderate teptationis
impetu cu & ia pmittendo restrin
gere. Dicere aut diaboli e. circu
iui terra & pambulauim. liga
citate sue malicie inuisibilibus
ei oculis occultare n posse. Dicere
diaboli e. nuquid frustra iob ti
me dñ. contra bonos inira cogi
tationu suaru latibula conqueri.
eoz q. puectibus inuidere. atq.
inuidendo reprobationis rmas ex
quirere. Dicere diaboli e. exten
de paululu manu tua. & tange
cuncta que possides. ad afectione

29
bonoru malicie aestibus anhelare.
Quo eni eoru teptatione inuidens
appetit. eorum quali pbatone de
pens petu. Quia igit internaru
locutionu modos su ecinete dixim.
admitti missim paululu expositio
nis ordine reuertam. Considerasti
seruu meum iob. qd n sit ei similis sup
terram. Vir simplex & rectus ac
timens dñ. & recedens a malo.
P. recedenti iam sermone tractatum
est. quia diabolus n e tra iob sed con
tra dñm certam pposuit. Materia
uero certaminis. beatus iob in me
dium fuit. Et si in sermombus suis
dicimus iob inter flagella deliquis
se. qd sentire nefas est. cum dicimus
in sua ppositione perdidisse. Ha ecce
& in hoc loco intuendu est quia n
prius diabolus beatu iob adno pe
tuit. sed cum dñs in diaboli despec
tu laudauit. Et nisi in sua iusticia
p mansuru nosse. n utiq. p illo p
ponere. Hec perituru in teptaci
one e cedere. de quo ante tepta
tione ex di laudibus in teptatoris
mente inuidie fuerant faces ex
citare. Sed antiquus aduersa
rius cu que accuse mala n inue
nit. ipsa ad malu inflectere bona
querit. Cui de operib uincit. ad ac
cusandu uerba nostra pseruit.

Cū nec in uerbis accusationē repperit.
intentionē cordis suscare contendit.
tamquā bona facta bono animo
nō fiant. & idcirco ppendi a iudi
ce bona nō debeant. Quia enī fruc
tus arboris esse & in aestu inridet
conspicit. quasi uermem ponere
ad radicē querit. Hāc dicit. Num
quid frustra. iob timē dñm. Nonne
tu uillasti eum ad domū eius. uni
uersaq; substantiam percursum.
Operibus manuum ei benedixisti. &
possessio illius creuit in terra. Ac
si apte dicat. Quot bona inter
ris recipit. qđ mirū est si per se
innocenter gerit. Innocens uere
ē. si bonus inter aduersa p̄sisteret.
Cur autē magnus dicit. quē merces
sui unius cuiusq; operis tantare
rū. multiplicitate comitat. Astu
tus quippe aduersarius. cū sem̄ in
rū inter p̄sp̄era bene egisse cōside
rat. reprobare apud iudicē p̄ aduer
sū festinat. Unde recte in apocalyp
si uoce angelica dī. Proiectus ē ac
cusator fr̄m nr̄q; qui accusabat
illos ante conspectū dñi die ac
noctē. Scriptura autē sacra sepe
diē p̄sp̄eris. noctē autē p̄ aduersis
ponere cōsueuit. In die ergo & noc
te accusare nō desinit. quia mo
do nos in p̄sp̄eris. modo in aduersis

Apocalypsi

accusabilis ostendere contendit.
In die accusat. cū p̄sp̄eris male
nos uti insinuat. In nocte accusat.
cū in aduersis nos nō habere pacien
tiam demonstrat. Beatus ergo iob
quia nec diū flagelli attingerant.
quasi adhuc unde in nocte accu
sare possēt. omnino nō habebat.
Quia uero in p̄sp̄eris magna sani
tate uiguetat. p̄ seclē p̄sp̄eris bo
na illū egisse simulabat. Verū
ta adsertione mentiens. qđ non
ad usū dñi substantiā possideret.
sed ad usū substantiā dñi coleret.
Sunt enī nō nulli. qui ut fruant̄
dō. dispensatorie utunt̄ hoc sc̄to.
Et sunt nō nulli. qui ut fruant̄ hoc
sc̄to. transitorio uti uolunt dō.
Cū igit̄ bona diuini muneris nar
rat. putat qđ facta fortis operari
leuget. ut cuius uita rephendere
de operibus non ualeat. ei mentē
quali excogitationibus addicat.
Mentens qđ non amore dñi sed tē
poralis p̄sp̄eritatis appetitione ser
uicrit. omē qđ innocue exterius
uixit. Hires ergo beati iob. nesciens.
sed tamen unū quēq; aduersis p̄
biri uertus sciens. tēptandū hunc
expecit. ut qui p̄ diem p̄sp̄eritatis
inoffenso gressu incesset. saltem
in noctē aduersitatis impingeret.

& ante laudatoris sin oculos offensio
 ne impatiens pstrat iacere: Unde
 sibi ungit; Sed extende paululu
 manu tua & tange cuncta que pos
 sidea nisi in faciem benedixerit tibi;
 Cui sem unru satan appetit temptare
 & tam dno ut manu sua extende
 re debet dicit; Valde notandū
 ē quia ferendi vires nec ipse sibi
 tribuit qui contra auctore omniū
 singularitū supbit; Sed nāq; quia
 qd libe agere ex se ipso n̄ suffi
 cit quia nec psem & ipsū in eo qd
 ē sp̄s existit; Hinc ē qd in euange
 lio expellenda de homine legio
 dicebat; Si eris nos mitte nos
 in grege porcorū; Qui enī psem
 ipsū in porcos n̄ potuerat qd
 mirū si sine auctoris manu se ui
 ri domū ctingere n̄ ualebat; Sci
 endū ū ē quia satane uoluntas
 sep̄ iniqua ē sed nūquā potestas
 iniusta; Quia a se ipso uolun
 tate habet sed ad dno potestatem;
 Quod enī ipse facere unq; appetit
 hoc dī fieri non nisi iuste pmi
 tit; Unde bene in libris regum
 dicit; Sp̄s dñi malus iruebat
 in saul; Ecce unus idēq; sp̄s &
 dñi appellat & malus; dñi uide
 licet p̄licentia potestatis iuste
 malus aut p̄ desiderū uoluntatis

Euang

Regū

iniuste; Formidari igit ^{diaboli} debet
 qui nihil nisi pmissus ualeat; Sola
 ergo uis illa timenda ē que cum
 hoste seuire p̄miserit ei ad usum
 iusti iudicii & iniusta illius uolun
 tas seruit; Paululu ū manu postu
 lat extendi quia exteriora sunt
 que expetit ceteri; Heq; enī satan
 facere se aliquid multū putat nisi
 cū animas lauciat ut ab illa pa
 tria feriens reuocet aq; ipse lon
 ge celo sup̄ sup̄bie pstrat iacet;
 Sed qd ē qd ait nisi in faciem
 benedixerit tibi; Hos nāq; qd
 amant respicim; qd ū aduersa
 ri uolum; ab eo faciem declinam;
 Quid itaq; dī facies nisi respect
 ei gr̄e p̄bet̄ intelligi; At ergo;
 Extende paululu manu tuam
 & tange cuncta que possidea
 nisi in faciem benedixerit tibi;
 Ac si apte dicat; Ea que dedisti
 subtrahere; Hā si accepta p̄chide
 rit respectū tuę gr̄e ablati reb;
 tēporalib; n̄ requirit; Si enim
 ea in quib; delectat̄ n̄ habuerit
 fauorem tuū etiā maledicen
 do cōtēpnit; Cui petitione
 callida nequa quā puocata ue
 ritas unctū sed ad deceptionē
 suā hosti cōcedit; qd̄ fideli simu
 lo ad augmentū muneris suffraget;

Dicitur & dicitur ad satan.

Vnde mox subdit; ecce uniuersa que
habes in manu tua sunt. tantum meum
ne extendas manum tuam; Consideran-
da est in uerbis domini dispensatio sepe pi-
etatis. quomodo hos gentium permittit
eretanet. relaxat & refrenat; Alia
adtemptandum dicit. sed ab aliis religat;
Uniuersa que habes in manu tua sunt.
tantum meum ne extendas manum tuam;
Substantiam perdit. sed tamen corpus
ei pregit. quod quidem post modum tem-
ptatori traditurus est; Sed tamen
non simul ad omnia relaxat hostem.
ne undique feriens frangat eueni.
Mala enim cum multa electis eueniunt.
mira editoris gratia extempore dis-
pensant. ut que coaceruata preme-
rent. possint diuisa tolerari. Hinc
paulus ait; Fidelis deus qui non pati-
et uos temptari super quam potestis.
sed faciat cum temptatione etiam certum
ut possitis sustinere. Hinc dauid
ait; Proba me domine. & tempta me;
Ac si apte dicat. Prius uires inspice.
& tunc ut ferre ualeo temptari per-
mitte. Hoc tamen quod dicitur. ecce uni-
uersa que habes in manu tua sunt.
tantum meum ne extendas manum
tuam. intellegi & aliter potest. quia
forte quidem pugnatorem suum dominus
nouerat. sed tamen diuidere ei
certamina contra hostem uolebat.

Paulus

Dauid

ut quamuis robusto bellatori uictori
in cunctis subpeteret. prius tamen
de uno certamine hostis additum
uictus redire. tuncque ei aliud iterum
uincendo concederet. quatenus
fidelis famulus. eo mirabiliter uic-
tor existeret. quo uictus hostis
se extra illum iterum ad noua bella
repararet. Sequitur; Egressusque est
satan a facie domini; Quid est quod satan
a facie domini egressus esse dicitur. Quo
modo enim exiit ab eo. qui ubique est.
Hinc namque ait; Caelum & terram ego
impleo; Hinc est quod sapientia illi-
us dicit; Gyrum celi circuiui sola;
Hinc est quod deici scriptum est;
Spiritus domini repleuit orbem terrarum;
Hinc est. quod dominus iterum dicit; Caelum
mibi sedes est terra autem scabellum
pedum meorum; Rursusque de eo scrip-
tum est; Caelum metrum palmo. & om-
nem terram pugillo concludit. Se-
di quippe cui preiudice. interior
& superior manet; Caelum palmo
metiens. & terram pugillo concludens.
ostendit quod ipse sit circūquaque
cunctis rebus quas creauit exte-
rior. Id namque quod interius concludit.
accludente exterius continetur;
Per sedem ergo cui preiudice. esse in-
terius supraque; Pugillum quo
continet. exterius subterque;

signat. Quia enim ipse manet intra
 omnia. ipse extra omnia. ipse super
 omnia. ipse infra omnia. & superior
 est per potentiam. & inferior per susten
 tationem. & exterior per magnitu
 dinem. & interior per subtilitatem.
 Sursum regens. deorsum continentem. ex
 tra circumdans. interius pene
 trans. Hec alia ex parte superior.
 alia inferior. aut alia ex parte
 exterior. atque alia manet inte
 rior. sed unus idemque totus. ubique
 presidendo sustentans. sustentando
 presidens. circumdando penetrans.
 penetrando circumdans. Unde
 superius presidens. inde inferius
 sustentans. & inde exterius am
 biens. inde interius replens. Si
 ne inquietudine superius re
 gens. sine labore inferius susti
 nens. Interius sine extenuati
 one penetrans. exterius sine
 extensione circumdans. Est itaque
 inferior & superior sine loco.
 Est amplius sine latitudine. & sub
 tilis sine extenuatione. Quo
 igitur exiit ab eo. qui dum per molem
 corporis nusquam est. per in circum
 scriptam substantiam nusquam deest.
 Sed quia dum satan pressus maiesta
 tis potentia appetitum suum ma
 licie exercere non uoluit. quasi ante

faciem domini stetit. A facie autem domini
 exiit. quia relaxatus diuinitus ab in
 ternae retentionis angustia. ad sui
 desiderii effectum uenit. A facie
 domini exiit. quia diu uinculis dis
 cipline religata. quandoque uo
 luntas noua ad opus peccati. Cum
 enim sic dictum est id quod uoluit im
 plere non uoluit. quasi ante faciem
 domini stetit. quia illum ab effectu
 malicie superna dispensatio coarcta
 uit. Sed a facie eius exiit. quia
 potestate temptationis accipiens.
 ad malicie suae uota peruenit. Se
 quitur. Cum autem quadam die filii &
 filiae eius comederent. & biberent
 uinum in domo fratris sui primo
 geniti. nuncius uenit ad iob
 qui diceret. Boues arabant. &
 asinae pascebant iuxta eos. & ir
 ruerunt tibi. tuleruntque omnia. &
 pueros percusserunt gladio. & cui
 si ego solus ut nunciarem tibi.
 Notandum quoque tempora temptationibus
 congruant. Tunc quippe dia
 bolus temptandi tempus elegit. quan
 do beati iob filios in ciuuiis in
 uenit. Hec enim solummodo intui
 et hostis quid faciat sed etiam quan
 do faciat. Haec quamuis potestate
 accepit. aptum tamen ad submer
 sionem tempus exquisiuit. ut in deliciae

s
s
s
s
s
s
s
s

nobis dō dispensante pderet. quia pre-
nuncia tribulationis ē letitia satie-
tatis. Intuendū ū ē. quā callide
ipsa dampna que inlata sunt nunci-
ant. Non enī dr. boues alabeis abla-
ti sunt. sed qui ablati sunt boues
arabant. ut undelicet memorato
fructu operis. causa crescat doloris.
Vnde & apud grecos n̄ solū asine. sed
fete asine raptę referunt. ut dū
minima animalia audientis ani-
mū min⁹ ex sui qualitate pcuterent.
amplius exsecunditate uulnerarent.
Et quia eo magis aduersa animū fe-
riunt. quo cū multa sunt & iam
subiecta nunciant. aucta est men-
sura gemituū & iā particula nū-
cię; Hā sequit. Cūq; adhuc &
ille loqueret. uenit alius & dixit.
Ignis di cecidit de celo. & tactas oues
puerosq; consupsit. & effugi ego
solus. ut nuntiare tibi; Hecibus
p̄ditas minore audientia dolorem
moueat. ei animū ad excedendū
& iā ipsis nunciorū uerbis instigat.
Intuendū quippe ē. quā callide
dr. ignis di; ac fiducere; Illius
anīm aduersione sustinet. que tot
hostis placare uoluit. Fuis iram
toleras. cui cotidie seruens in-
sudabas. Dū enī dñm cui seruierat
aduersa intulisse indicat. Iesūcom

memorat in quo excedat. quaten⁹
ante acta obsequia ad mentē redu-
ceret. & frustra se seruasse estonans
in auctoris iniuriam superbit;
Pia & enī mens cū se aduersa abbo-
minibus p̄peti conspicit. induit
grę cōsolatione requiescit. Cumq;
tēptationū pcellas in cretere ex-
trahit uiderit. secessum spei do-
minice appetens. intra conscientię
portū fugit. Ut uero uersutus
hostis uno eodemq; tēpore se iuri
robustissimū pectus & humanis
aduersitatib⁹. & diuina ^{desperati} dispensati-
one cūteret. & prius sabeos intu-
isse intulit. & mox ignē di de celo
cecidisse nunciavit. ut quasi om-
nē aditū cōsolationis excluderet.
dū & ipsū aduersante ostenderet.
qui consolari animū inter aduer-
sa potuisse. quatenus dū se tēp-
tatus undiq; destitit atq; undiq;
p̄mi considerat. in contumeliam
tanto audacius. quanto & despera-
tius erūpat; Sequit. Sed & illo
adhuc loquente. uenit alius &
dixit; Chalderi fecerunt tres tur-
mas. & inuasērunt camelos. & tu-
lerunt eos. nec non & pueros per-
cusserunt gladio. & effugi ego
solus. ut nuntiare tibi; Fecit ne-
rū nequid minus de humana

aduersitate doluisse. chaldeos turmas irruisse denuntiat. & ne illum minus desuper ueniens aduersitas feriat. iterata in inherere demonstrat; ^{adhuc} Haec sequitur. Loquebatur ille. & ecce alius intiauit & dixit. filius tuus. & filiarum uescens. & bibentibus. unum in domo fratris sui primogeniti. repente uentus uehemens irruit a regione deserti. & concussit quatuor angulos domus. quos contuens oppressit liberos tuos. & mortui sunt. & effugi ego solus. ut nunciarem tibi. Quia uero uulnere non perferunt. idcirco bis. terque percutit. ut usque ad extrema quandoque feriat. Nunciata itaque fuerat aduersitas desuper. nunciata diuina anima aduersio pignere de celo. nunciatur ab hominibus iterum camelorum raptus cedesque puerorum. & diuina indignationis ira repperit. dum uentus irruens concussit domus angulos. atque extinxit liberos indicatur; Quia enim notum est quod absque sompno nutu moueri elementa non possunt. latenter inserit. quod ipse contra illud elementa mouerit qui moueri permittit. quia uis satan semel accepta a domino potestate aduersus suam nequitiam & in elementa contumaciter perualeret. Hec mouere debet spiritus desuper in praesens turbare uentus

aere potuit. cum nimirum constet. quia & dampnatis in metallo. aduersus aqua & ignis ferunt. Quisquam igitur ut nuntiarent mala. quisquam est. ut multa. quisquam ut subita; Sed cum prius aduersa nunciatur. tranquillo adhuc pectore. quasi sanis membris uulnere infligit; Cum uero percussu cor feriendo reperit. ut ad impatientem uerba compelleret. super uulnera uulnere irrogauit; Intuendum uero est. quia callide curauit hostis antiquus non tam iactura rerum se uiri patientiam rumpere. quam ipso ordine nunciatur. Qui stans prius parua. & post nunciare maiora. in extremo filio. mortem intulit. ne uulnere patris familiaris dampna duceret. si illa iam orbatu audiret. & nunquam perire rerum amissio. praecognita morte filio. Quia uidelicet nulla est hereditas. si ipsos prius subtraheret. qui seruabant heredes. sed animus incipiens. multum grauiora nunciatur. ut dum gradatim deteriora cognoscere. in corde doloris locum omnino uulnere inueniret; Notandum quia callide tot malorum pondera. & diuisa. & subita nunciatur. ut & repente & particulatim crescens. inaudientis corde sese dolor ipse non caperet. & tanto ardentius in blasphemiam

accenderet. quarto subitis ac multi-
plicibus. nuncius in se angustis aestu-
aret. Sed neque hoc neglegenter pre-
reundum puto. quod filii in maioris fra-
tris domo conuiuabant cum pereunt. Sic
tamen namque est. superius. quod conuiuia
patri sine culpa uix possunt. Ut ergo
nunc non aliorum loquamur. sciendum nobis
est. quia quod a minoribus uoluptuose agitur.
maiorum disciplina cohibet. Cum uero
maiores ipsi uoluptati deseruiunt.
nimirum lasciuia minoribus frenata
laxantur. Quis enim sub disciplina se con-
strictione retineat. quando et ip-
si qui uis restrictionis accipiunt.
se se uoluptatibus relaxant. Dum ergo
in maioris fratris domo conuiuant. pe-
reunt. quia tunc extra nos hostis
uehementius uires accipit. quando
et ipsos qui custodia disciplinae pre-
lati sunt. letitiae seruire cognoscit.
Tanto enim licentius ad feriendum oc-
cupat. quanto et hi qui intercede-
re culpa poterant. uoluptati ua-
cant. Absit autem negantia uiri filios
peruenire studia. in gurgitanti uen-
tri uacasse suspicem. Sed tamen
ueraciter nouimus. quia et si per discipli-
nam quisque necessitatis custodia me-
tas edendo non transeat. accensa tamen
mentis intentio. inter conuiuia tor-
pescit. Et minus in quanto sit tempta-

tionum bello considerat. quae se periculi
tate relaxat. Indie ergo primi fratris
filios obruit. quia antiquus hostis
in minorum morte. sub uersionis aditu
per negligentiam maiorum querit.
Sed quia quantas nunciorum iaculis sit
per cussus agnouimus. uir fortis non qua-
lis inter uulnera consistat audiamus.
Sequitur. Tunc surrexit iob et sedit
uestimenta sua. et tonsis capite cor-
ruens in terram adorauit. Non nulli
magis constantis philosophiam pu-
tant. si disciplinae asperitate cor-
repti ictus uerberum doloresque non
sentiant. Non nulli uero tam nimis
percussionum flagella sentiunt. ut in
moderato dolore commoti. etiam
in excessu lingue dilabantur. Sed
quisquis ueram philosophiam tene-
re nititur. necesse est ut inter utraque
graduat. Non enim pondus uere
uirtutis. insensibilitas cordis. Quia
et ualde insana propterea membra
sunt. quae et mensa sentire dolorem
nequaquam possunt. Rursus uir-
tutis custodiam deserit. qui dolorem
uerberum ultra quam necesse est sentit.
quia dum nimia afflictione cor tan-
gitur. usque ad impatientiae contumelias
excitat. At qui per flagella corrige-
re male facta debuerat. agit ut
nequitia per flagellum crescat. Contra

insensibilitate quippe percussorum.
ppphetā dr. Percussisti eos nec dolue-
runt. Attrunsti eos. & reuerunt
accipere disciplinā; Contra pusil-
lanimitate percussoꝝ. pp̄l̄ mistā dr.
In miseris n̄ subsistent. In miseris
nāq; subsisterent. si equanimiter
aduersā tolerarent. At post quā
mente inter flagella corruunt.
quasi inter inlatas miseras subsisten-
di cōstantiā pdunt. Beat⁹ itaq; iob
quia uere philosophiꝝ regulā te-
nuit. contra utraq; mira se equita-
tis arte seruauit. ut nec quasi do-
lorē n̄ sentiens flagella sperneret.
nec rursū ultra modū dolorē sen-
tiens. contra iudiciū flagellantis
insanire; Cunctis enī rebus pdiis.
cunctis liberis amissis. surrex. scidit
uestimenta sua. & tonsō capite cor-
ruens interā adorauit; Quod
uestimenta scidit. qđ tonsō capite
interā corruit. monstrauit nūm-
rū. quia flagelli dolorē sensit. Qđ
uero adiecit adorauit. apte ostendit.
quia & indolere positus. contra fla-
gellantis iudiciū non excessit; Hec
omnino ergo n̄ motus ē. nec dñi ipsi

33
insensibilitate cōtempere. nec rursū
omnino mot⁹ ē. ne nimis dolendo
peccare; Sed quia duo sunt p̄cep-
ta caritatis. dī uidelicet amor & p̄xi-
mi. ut dilectionē p̄xiimi ex solue-
re. impendit filius luctū; Ne dilec-
tionē dī deserere. expleuit inter-
gemit⁹ orationē; Solent non nulli
in p̄speris dñm diligere. in aduersis
autē positi. flagellantē min⁹ amare;
Beat⁹ autē iob p̄ hoc qđ mot⁹ exterius
exhibuit. ostendit quia flagella pa-
tris agnouit. P̄ hoc autē qđ adoran-
do humilis man⁹ sit. ostendit
quia amorē patris nec indolere
deseruit. Ne igit⁹ supb. cōt̄ n̄ senti-
ens. in percussione corruit; Ne autē
se se ferienti extraneū facere. ad hoc
corruit ut adorare; Mos autē uete-
rū fuit. ut quisquis speciem sui
corporis capillos nutriendo serua-
re. eos tēpore afflictionis abscede-
ret. Et rursū. Qui tranquillita-
tis tēpore capillos abscedere. eos
in ostensione afflictionis emittere;
Beat⁹ itaq; iob tranquillitatis capil-
los seruasse ostendit. cū addoloris
usū caput totondisse memoratur.

quatenus dum moueris cum rebus ma-
nus supra peccare. etiam sponte illum
penitentiae species diuersi fuscant.
Sed iste exire rebus. filius orbatus.
qui uestimenta seidit. qui caput
totocondit. qui in terra corruit. quod
dicitur audiamus. Hudus egressus su-
deutero matris meae. nudus reuer-
tar illuc. O quam alte sedi interitu
consilii perfidiae iste. qui secessit uestibus.
in terra prostratus iacet. Quia enim iu-
dicante deo cuncta amiserat. proferum
da patientia illud tempus ad memoriam
revertit. quo nec dum ista quae
perdidit habebat. ut dum inuenerit
quod aliquando illa non habuit. dolo-
re temperare quod amisit. Magna enim
consolatio in rerum amissione est. illa
tempora ad mentem reducere. quibus
nos contigit res quas propter non habu-
isse. Quia uero omnes nos terra ge-
nuit. hanc non immerito matrem
uocamus. ut scriptum est. Graue iugum
super filios adam. a die exire deuen-
tre matris eorum. usque in diem sepul-
turae in matrem omnium. Beatus igitur
iob. ut patienter lugeat quod hinc
amisse. iugulantem attendit qualis

hinc uenerit. Ad augumentum autem
seruandae patientiae. adhuc sollet
eius inspicit hinc qualis recedit
& dicit. Hudus egressus sum deute-
ro matris meae. nudus reuertar
illuc. Ac si dicat. Hudum me hinc
intra terra protulit. Hudum me
hinc exiit terra recipiam. Qui
ergo accepta. sed relinquendo per-
didit. quod proprium amisit. Quia uero
consolatio non solum ex consideratione
conditionis adhibenda est. sed etiam
existit aditoris. recte sub iun-
git. Dominus dedit. dominus abstulit. sic
domino placuit ita factum est. Sed ut
temptante aduersario cuncta perdi-
derat. sed tamen sciens quia con-
tra se satan temptandi uires nisi
promittente domino non habuerat. non
ait. dominus dedit. diabolus abstulit.
sed dominus dedit. dominus abstulit. For-
tasse enim fuerat dolendum. si quod
editor dederat. hostis abstulisset.
At postquam non abstulit. nisi ipse
qui dedit. sua recepit. non nostra. abs-
tulit. Si enim ab illo accepimus qui
bus in hac uita uitam. cur dole-
amus quod ipso iudicante exigimus.

quo largiente teneram. Hec aliquan-
do iniustus est creditor. qui dum
p̄fixo reddendi tēpore non constrin-
gitur. quando uult exigere qd̄ te-
nerat. Vbi & bene subiungit. Sic
dn̄o placuit. ita factū est. Cū enī
in hac uita ea que nolum̄ pati.
necesse est ut ad eū qui iniustum
uelle nil potest. studia nr̄s uolun-
tatis inclinem̄. Magna quippe
ē cōsolatio in eo qd̄ displicet. qd̄ illo
ordiante erga nos agit. cui n̄
si iustum placet. Si igit̄ iusta pla-
cere dn̄o scim̄. pati autē nulla ni-
si que dn̄o placuerint possumus.
iusta sunt cuncta que patimur.
Et ualde iniustū ē. si de iusta passi-
one murmuram̄. Sed quia orator
fortis quomodo adsertionē partis
sue contra aduersariū alligauit
auduum. nunc quomodo mora-
tionis sue termino iudicē bene-
dicendo laudat audiam. Sequit̄.
Sit nomen dn̄i benedictū. Ecce
om̄e qd̄ rectū sensit dn̄i benedic-
tione conclusit. ut hinc aduersa-
rius inspicit. & ad penā suā ue-
tus erubescat. quia ipse dō cōtumax

& in beatitudine cōdit̄ extitit.
cui homo ymnū gr̄e & iā percussus
dicit. Intuendū uero ē. quia hostis
nr̄ tot nos iaculis percutit. qd̄ tēp-
tationib̄ affligit. Cotidie nāq;
in acie stamus. cotidie tela tēp-
tationū ei accipim̄. Sed & nos
cōtra illū iacula mittim̄. si cōfossi
tribulationib̄ humiliare sponde-
am̄. Beat̄ igit̄ iob percussus damp-
no rerū. percussus morte filiorum.
quia uim doloris uertit in laudē
conditoris dicens. dn̄s dedit. dn̄s
abstulit. sicut dn̄o placuit ita fac-
tū est. sit nomen dn̄i benedictum.
supbū hostē humilitate percussit.
crudelē patientia strauit. Hec
credam̄ qd̄ bellator nr̄ accepit
uulnera. & non in fuit. Quot
enī uoces patientiē in laudem
di percussus reddidit. quasi tot in
aduersariū pectore iacula intorfit.
& acriora ualde quā sustinuit in-
fuit. Afflictus enī terrena p̄di-
dit. sed afflictionē humilitē susti-
nens. celestia multiplicauit. Se-
quit̄. In omnib̄ his n̄ peccauit iob.
neque stultū aliquid cōtra dn̄m

locutus est. Quia temptationum tribu-
lationibus deprehensam a taetro cogi-
tationum motu possumus non loquendo
peccare. beato iob aoris testimonium
prohibet a cordis. Prius enim dominum
peccavit. & tunc demum intulit. neque
stultum aliquid contra dominum locutus est.
Qui enim stultum locutus non est. culpa
a lingua conpescunt. Sed cum promit-
tente non peccavit. constat quod murmu-
rationis vitium. & a cogitatione
restrinxit. Hec peccavit ergo. nec
stulte locutus est. quia nec pro consen-
tiam tacitus timuit. nec lin-
guam pro contumacia relaxavit. Stul-
te autem contra dominum loquitur. qui in-
diuine aduersionis flagella
positus. iustificare semetipsum conatur.
Sicut innocente se asserere superbe
audeat. quid aliud quam iustitiam
ferientis accusat. Huc usque nos
uerba historie transcurrere suf-
ficiat. iam nunc ad indaganda al-
legorie mysteria expositionis
se sermo evertat. Sed in hoc quod
scriptum est. quadam die cum uenissent
filii dei coram domino. affuit inter eos
& iacobus satan. discutiendum prius est

cur quadam die factum aliquid coram
domino dicitur. cum apud illum nequaquam cur-
sus temporis mutatione dies noctisque
uariet. Hec enim. ut luce que
sine accessu ea que elegit illustrat.
& sine recessu ea que respuit dese-
rit. defectus mutabilitatis uentis.
quia in semetipsa manendo inco-
mutabilis. mutabilia cuncta dis-
ponit. Sicque in se transiuentia est
didit. ut apud se transire nequa-
quam possint. Hec tempus intus in
conspectu eius defluit. quod apud
nos foras decurrit. Unde fit. ut
in eternitate eius fixa manent.
ea que non fixa exterius se ipse uo-
luntate emanant. Cur ergo apud
eum dicitur quadam die. cum nimirum
dies una est eternitas sua. Quam
uidelicet nec sine claudi. nec
initio uult aperiri psalmista cum
dicit. melior est dies una in atriis
tuis super milia. Sed cum scriptura
sacra temporaliter editis loquitur. dig-
num est ut uerbis temporalibus utatur.
quatenus descendendo leuet. &
cum de eternitate aliquid tempo-
raliter narrat. ad superos temporalibus

typicum

sensim ad eterna traherent. seq; bene
 nostris mentibus eternitas incogni
 ta. du uerbis cognitis blandit in
 fundat. Quid aut miru si in sa
 cro eloquio incomutabilitate sua
 ds pppere humane menti non
 aperit. quando & resurrectionis
 sue sollempnitate celebrata. quibda
 puestionu accessibus innotuit
 incorruptione corporis qd resup
 sit. Luca quippe attestante didi
 cimus. qd quibusda se in monumen
 to querentib; prius anglos misit.
 & rursum discipulis desenua lo
 quentib; ipse quide se n cognoscen
 dus apparuit. qui post exortationis
 moras cognoscendu se in panis frac
 tione monstrauit. Ad extremum
 u repente ingreditur. n solu se cog
 noscibile. sed etia palpabile pbuit.
 Quia em adhuc infirma gestabant
 corda discipuli incognitione tanti
 mysterii. ista fuerant dispensati
 one nutriendi. ut paulisp aliquot
 querentes inuenirent. inuenien
 tes crescerent. & crescentes cognita
 robustius tenerent. Quia igit
 n repente. sed causaru. uerboruq;

incrementas quasi quibusda ad eter
 nitate passibus ducim. int apud eu
 quadam die aliquid factu dr. quia ip
 se quoq; tēpora sine tēpore etuet.
 An quia etia satan affuit. du quadam
 die hoc factu dr. indicare sacra scrip
 tura studuit. quia in luce ds tene
 bras uidit. Hos quippe uno eodemq;
 intuitu. lucē & tenebras intueri
 n possum. quia cu in tenebras ocu
 lus figit. lux fugat. Et cu ad lu
 cisse coruscatione uertit. tenebra
 ru umbra discedit. Illa aut ins
 que cuncta mutabilia immutabili
 ter uidet. quasi indie ei satan affuit.
 quia apostate angli tenebras sine
 obscuritate cophendit. Hos ut die
 tu e uno eodemq; intuitu etrepla
 ri n possum. & que apphendo eligim.
 & que reptando dapnam. Quia cu
 ad hanc animus uertit. ab illa cogi
 tatione separat. Cu v ad illa redu
 cit. ab hac cui inhesit remouet. Dr
 uero quia sine mutabilitate cuncta
 simul respicit. sine distinctio
 ne cophendit. in detice & bona
 que iudicet. & mala que iudicat.
 & que ad uitia remunerat. & que

iudicans dāpnat. In his que diuerso
disponit ordine diuersus non est.
Indie q̄ ei satan affuisse describit.
quia lumen eternitatis ei nulla
mutabilitatis susceptione tangit.
an hoc quod ei tenebre p̄sentis sunt.
Qui affuisse in filiis dī dī. quia ea iu-
iusticie immundus sp̄s penetratur. quia
videlicet mundorū spirituum corda con-
plent. Et q̄ radio luminis iste transfi-
git. quo illi ut luceant p̄fundunt.
Inter filios dī affuit. quia & si illi dō
ad electorū adiutorium iste ad p̄batio-
nē seruit. Inter filios dī affuit. quia &
si ab illis in hac uita laborantibus auri-
liū pietatis impendit. iste occulte eius
iusticie nesciendo seruens ministeriū
exsequi reprobationis conatur. Unde
bene in libris regū p̄ prophetā dī. vidi
dn̄m sedentem sup̄ solū suū. & exerci-
tum caeli ad dextris & sinistris eius. Et
dictum ē. In quo decipia ahab. ut
ascendat & cadat in ramoth galaad.
Et dixit alius ita. & alius aliter. Et egres-
sus ē unus & dixit. Ego decipia ahab.
Et dictū ē. In quo decipies. Qui respon-
dit dicens. Egre diar a ero mendax sp̄s
in ore omniū p̄phetarū ei. Quid enī

Pheta.

solum dn̄i. nisi angelicas potestates
accipim? Quarū mentib' altius p̄-
sident. inferius euncta disponit.
Et quid exeret' celi. nisi ministran-
tū angloꝝ multitudo describitur.
Quid ē ergo qd' exeret' celi ad dextris
& sinistris ei stare p̄hibet'. Dī enim
qui ita ē intra om̄a. ut etiā sit extra
om̄a. nec dextra nec sinistra celi
dit'. Sed dextra dī. angloꝝ pars
electa. Sinistra aut' dī. pars angloꝝ
repta designat'. Non enī ministran-
tō solū modo boni qui adiuuent. sed
etiā mali qui p̄bent'. Non solū qui
a culpa redeunt et subleuent'. sed
etiā qui redire nolentes grauent'.
Hec qd' celi exeret' dī. angloꝝ pars re-
pta in eo intelligi posse p̄hibetur.
Quas enī suspendi in aere nouimus
aut' celi nominam'. Et de eis dē spi-
ritib' paulus dicit'. Contra spiri-
talia nequitię in celestib'. Quorū
capit' enuntians ait'. Secundum
principem potestatis aeris huius.
A dextera ergo dī & sinistra angloꝝ
exeret' stat. quia & uoluntas elec-
torū spirituum diuini pietati con-
cordat. & reprobōrū sensus suis malicijs

seruiens iudicio districtioris eius
obtemporavit. Unde & mox fallax sp̄s in
mediū p̄fuisse describit̄. p̄ quem
achab rex exigentib; suis meritis de-
cipiat̄. Neq; enī fas ē credere bonū
sp̄m fallacie deseruire uoluisse ut
dixerat. Igitur & mox mendax sp̄s
more omnium p̄phetarū ei. Sed quia
achab rex ex peccatis p̄cedentib; digni-
erat ut tali debuisset deceptione
dampnari. quatenus qui sepe uolens
occiderat in culpa. quandoq; nolens
caperet ad penā. occulta iusticia
licentia malignis spiritib; dat̄. ut
quos uolentes in peccata laqueos tran-
gulant. in peccata penā eū nolen-
tes trahant. Quod ergo illic ad dex-
tras atq; sinistras dī exercitū celi
assistisse describit̄. hoc ē inter
filios dī satan assistisse p̄hibet̄. Ecce
adextris dī steterunt angeli. quia
nominant̄ filii dī. Ecce a sinistris
stant angeli. quia assistunt eū inter
eos satan. Sed quia allegoriae
mysteria indagare decreuim; non
inuenient̄ accipim;. q̄d̄ in die dñs
satan uidit̄. quia uias ei in sapien-
tię suę incarnatione corripuit.

86

quasi cum n̄ uidisse fuerit tam diu
prauitate illius inhumani generis p̄-
ditione tolerasse. Unde & ei diuina
uoce mox dī. Unde uenis. In die
satan deuis suis requirit̄. quia in
luce manifestate sapientię. occulta
hostis insidie detegunt̄. Quia ergo
in carnato dño diabolus increpat̄. &
a sua pestifera effrenatione corripit̄.
recte subiungit̄. Cui dixit dñs.
Unde uenis. Tunc ergo satanę uias
requirere arguit. cū p̄mediatoris
aduentū p̄suasionis ei nequitię re-
primens increpauit. Nec in merito
in hoc die filii dī corā dño assiste-
referunt̄. quia uidelicet ad p̄terite
patrię uocationē. electi om̄s luce
sapientię se illustrante collecti sunt.
Quos quāuis incarnata sapientia
aggregare effectū operis uenerat.
diuinitati tamen illius iā p̄ p̄-
sentiam intrinsecus assisteabant.
Sed quia deuis suis antiquus hostis
redemptore ueniente discutitur.
quid dicat audiam;. Circumiter
tam & p̄ambulauit eam. Ab adam
quippe ante aduentū dñi. om̄s
p̄ se gentium nationes traxit. Circumit

et pambulauit. quia peccata gentium
iniquitatis suae uestigia unpressit.
Cadens enim a sublimibus humanas
mentes iure possedit. quia in eis pe-
sus uinculo uolentes astrinxit. Tan-
toque latius in mundo uagatur. quan-
to arctius quisque illius liber per omnia
inuenitur non est. Cui quasi ex potesta-
te mundum circuisse est. nullum ho-
minem qui sibi plene resistere in-
uenisse. Sed iam satan redeat. idem
ab effectu suae malicie uis illum
diuina cstringat. quia iam apparuit
in carne. qui in peccati cetero
ex carnis nihil habebat infirmitate.
Venit humilis. quem et superbus
hostis ammiraret. quatenus qui for-
cia diuinitatis eius despererat.
etiam humanitatis eius infirma pre-
meserat. Unde et mox significati-
one mirifica contra eum ipsa huma-
nitatis infirmitas obstupescenda
proponitur. ut dicatur. Numquid est de-
rasta seruum meum iob. quod non sit ei
similis in terra. Quod iob inter-
pretatur dolens. paulo ante iam diu-
inum. Dolens uero ipse uenerit per figuram
dicitur. qui portare dolores nostrorum per prophetam

ta attestante prohibetur. Cui in ter-
ra similis non est. quia omnis homo
tantummodo homo est. ipse autem
deus et homo. In terra ei similis non
est. quia et si adoptiuus quisque
filius ad percipiendam diuinitatem
proficit. nequaquam tamen ut deus na-
turaliter esse accipit. Qui bene etiam
seruus dictus est. quia formam ser-
ui suscipere dedignatus non est. Hec
maiestati iniuriam intulit as-
sumpta humilitas carnis. quia
et ut seruanda suscepit. nec
tamen ab ita permittitur. nec diu-
ina humanitate minuit. nec
humana diuinitate cetero superat.
Quia et sic per paulum dicitur. qui cum
in forma dei esse. non rapinam
arbitratus est esse se equalem deo.
sed semetipsum exinanuit. for-
mam serui accipiens. sed semet-
ipsum exinanuisse est. ab inuisibili-
tatis suae magnitudine se-
uisibile demonstrasse. ut ser-
ui forma tegetur. hoc quod in
eius scriptis omnino ex diuini-
tate penetrare. Si autem ad
satan per figuram dicere est. numquid

considerasti seruum meum iob unigenitum
 filium extra eum informam serui
 ammirabilem demonstrare. Et enim
 quo illi tantae uirtutis in carne
 innotuit. quasi supbienti aduer
 sario. qd dolens considerare indi
 cauit. Sed quia bonum qd mira
 ret intulerat. restat ut adrepre
 mendam ei supbia. uirtutes illi
 us adhuc enumerando. subiun
 gat. Sequitur. Homo simplex
 & rectus. actimens dm. & rece
 dens a malo. Venit naq. inter
 homines mediator di & hominu
 homo xps isrl. ad pbendum exem
 plu uitae hominib. simplex. ad
 n parendu malignis spiritib.
 rect. ad debellanda supbia timens
 dm. ad detergenda u inlectis
 suis uitae immunditia. recedens
 a malo. De ipso enim p. sara prin
 cipalit dr. Et repleuit eum sps
 timoris dni. Et ipse a malo sin
 gularit recessit. quia imitari
 facta noluit. quae in hominib.
 inuenit. quo attestante petro.
 peccatu n fecit. nec dolus in
 uent e in ore ei. Sequitur.

Respondens ^{aut} sathan ait. Huic iob frustra
 timet dm. Nonne tu uallasti eu
 ac domu ei. uniuersaq. substantia
 pereuitu. Operibus manuū ei
 benedixisti. & possessio ei. creuit
 in terra. Antiquus hostis redēp
 torē humani generis debellato
 rē suū immun dū uenisse cogno
 uit. Vnde & possessū hominem
 in euangelio dr. Quid nobis &
 tibi fili di. Venisti huc ante
 tēp torquere nos. Qui tamen
 prius cū hunc passibile cerneret.
 cū posse mortalia ppeti humani
 tatis uideret. omē qd de ei diu
 nitate suspicatur e. ei fastu suq. su
 pbis indubiū uenit. Nil quip
 pe nisi supbi sapiens. dū eē. hunc
 humile cōspicit. dm eē dubitauit.
 Vnde & ad tēptationū se argumen
 ta euerit dicens. Si filius di es.
 dic ut lapides isti panes fiant.
 Quia igit passibile uidit. n dm
 natū. sed di grā custoditū cre
 didit. Vnde & nunc inferre p
 hibet. Nonne tu uallasti eum.
 ac domu ei uniuersaq. substan
 tia pereuitu. Operibus manuū

Iuang

Iuang

ei benedixisti. & possessio ei creuit in
terra; ^{dicat.} Fum quippe ac domū ei adō
uallatā. quia tēptando ei cōscien
tiā penetrare n̄ potuit; Substan
tiā ei uallatā asserit. quia electos
ei inuadere n̄ p̄sumit; Operib; ma
nuū ei benedixisse dñm. & possessi
onē ei exerescere in terra queritur.
quia scilicet tabescens iudæ. qđ fi
des ei innocitiā hominū p̄dicā
tib; apostolis multiplicat; Possessio
quippe ei exēscere dī. dū laborantib;
p̄dicatorib; fidelū cotidie numer;
auget; Hęc itaq; satan dō dixisse
ē. talia inuidendo cogitasse; Hęc
satan dō dixisse est. de his tabescen
do diluisse; Sequit̄. Sed exten
de paululū manū tuā. & tange
cuncta quę posside. nisi in faciem
benedixerit tibi; Quē enī tran
quillitatis tēpore dī grā custodi
tū credidit. peccare posse p̄passi
onē putauit. Ac si apte dicat;
Interrogat̄ afflictionib; homo &
peccator agnoset̄ qui in miracu
lis dī putat; Dixit ergo dñs ad sa
tan. Ecce uniuersa quę habet
in manu tua sunt. tantū meū

ne extendas manū tuā; Cū sacra
historia subfigurati intellectu dis
cutim; satanę manū n̄ potestas. sed
tēptatio debet intelligi; Vniuer
sa itaq; quę habet in manu tēptan
tis dant̄. & in eo tēptationis manū
extendi phibet̄. qđ tam fieri sub
stantia amissa cēdit̄. quia nūm
rū prius iudæa quę possessio ei
fuerat. in infidelitate sublata ē.
& post ei caro patibulo crucis ad
fixa; Qui igit̄ prius iudæā ad
uersantō ptulit. & post modū
usq; ad crucē uenit. quasi prius
habita amisit. & post in semetipso
aduersantis nequitia ptulit; Egres
susq; ē. satan a facie dñi. Sic & supe
rius dictū est. satan a facie dñi
exiit. quia ad desiderii sui uota
puenit. Quasi enī ante ipsum
erat. dū ppter ipsū quę male sa
tagebat implere n̄ poterat; Cum
aut̄ quada die filii & filie. co
mederent & biberent uinū in
domo fratris sui primogeniti;
Beati iob filios & filias uel aptorū
ordine. uel cunctoz; fidelium
diuim; multitudinē designasse;

Incarne autē dñs prius ex iudea ad
 dem paucos degit. & post sibi multi
 tudine populi gentilis aggregavit;
 Quis autē maior dñi filius. nisi iu
 daicus accipi populus debet. qui
 ei dudū datę legis fuerat doctri
 na generat. Minor autē gentilis
 populus. qui & immundi extre
 mitate collectus ē. Quia igitur
 cū satan utilitati hominū nesci
 ens deseruisset. & corruptis pse
 cutorū cordib⁹ licentiā domi
 nice passionis expeteret. scī apti
 nec dū congregandā dō genti
 litate nouerant. & soli iudeae
 fidei archana p̄dicabant. Cum
 satan exisse ad dño dr̄. filiu & filie in
 domo fratris primogeniti conuiu
 ri referunt. Dictū quippe eis
 fuerat. miniam gentiū ne abieri
 tis. Post mortē nāq; resurrectionēq;
 dñi. in gentium p̄dicationē conuer
 si sunt. Unde & insus actibus dicunt.
 Uobis oportebat primū loqui uerbu
 dī. sed quia repellitis illud. & in
 dignos uos iudicatis eterne uitę.
 ecce conuertim⁹ ad gentes. Hi itaq;
 filii sponsi. de quib⁹ & eiusdē sponsi uoce

dr̄. Hic iunabit filii sponsi. quā diu cū
 illis ē sponsus. In domo fratris primogeni
 ti conuiuant. quia in deliciae adhuc apti
 sacre scripturę delicias. in solius iuda
 icae populi collectione uescebant. Huius
 eius uenit ad iob qui diceret. Boues
 arabant. & asine pascabant iuxta
 eos. & truerunt sabei tuleruntq;
 omnia. & pueros percusserunt gladio.
 & euasi ego solus ut nuntiarē tibi;
 Quid aliud figurant boues. quā be
 ne operantes. Quid aliud asinas.
 quā quosdam simplicit̄ uiuentes
 accipim⁹. Quę bene iuxta boues
 pasci referunt. quia mentes simpli
 cium etiā cū alta capere n̄ possunt.
 eo magis uicinis sunt. quo & fra
 terna bona sua peritatem credunt.
 Cūq; mundere alienis sensibus nesci
 unt. quasi in pastu se minime
 diuidunt. Simul ergo se asine
 cū bobus reficiunt. quia pruden
 tibus cūuncti tardiores. eorū intel
 legentia pascunt. Sabei autē.
 captiuantes interpretant. sicut qui
 alii captiuantū nomine. nisi in
 mundi sp̄s designant. Qui cunc
 tos quos sibi subiciunt in infidelitate

captiuos ducunt. Qui & pueros gla-
dio ferunt. quia eos temptationis
sue graui iaculis uulnerant. quos
nec dum uuenilis constantia liberos
uel robustos seruat. Qui bene quod
bona incipiunt. sed impleta adhuc
inchoationis sue tenentitudine.
captiuantibus immundis spiritibus
substernunt. Quos gladio hostis
percussit. quia finitatis desperati-
one transfigit. Quid est autem quod
nuncius uenit qui dicere euasi
ego solus. Quis est iste nuncius qui
alios pereuntibus solus euadit. nisi p-
pheticus sermo. Qui dum fuerit omnia
mala que predicat. quasi sanus ad
dominum solus redit. Dum enim uera dix-
isse de peccatorum casu cognoscit. quasi
inter mortuos uixisse monstrat.
Hinc est quod ad rebecca misit Isaac coniugio
deducenda puer mittit. quia ui-
delicæ ad desponsandam ecclesiam deo.
interposita prophetia famulat. Sa-
beris autem irruentibus solus puer qui
nunciare euasit. quia malignis
spiritibus infirmorum mentes incap-
tuitate ducentibus. sententia p-
phetæ euasit que eandem capti-

uitatem pronuncians dicit. Propte-
rea captiuus ductus est populus
israhel. quia non habuit scientiam. Pro-
phetia ergo quasi saluat. dum capti-
uitas quam predicat ostendit. Sequitur.
Cumque adhuc ille loqueretur. uenit
alter & dixit. Ignis dei cecidit
de celo. & tactas oues puerosque con-
sumpsit. & effugi ego solus ut nun-
ciare tibi. Omnes qui predicationis
officium in synagoga tenuerunt. celum
recte uocati sunt. quia nimirum
sapere superna credebant. Unde
& moyses cum sacerdotibus ac populos
ad uerba sue ammonitionis exorta-
re. dixit. Ascende celum & loquar.
& audiat terra uerba ex ore meo.
Et celum uidelicet signans propositorum
ordinem. per terram uero subditam plebem.
Hoc igitur loco celum sacerdotes. uel
pharisæos. uel legis doctores non
inuenient accipimus. qui ante ocul-
os hominum dum celestibus officiis in-
seruirent. quasi desuper lucere
uidebantur. Sed quia ipsi sumo-
pere in redemptoris nostri aduersi-
tate commoti sunt. quasi ignis de
celo cecidit. dum ad decipiendum

imperitum populū. ab his etiam qui uera
docere putabant flama inuidie ex
arsit; Iste quippe euanglio noui
m. qd doctrine ueritatis inuiden
tes oportunitate dominice tradi
tionis exquirebant; Sed metuen
tes populū. que moliebant inno
tescere n̄ audebant; Hinc etiam in eo
scriptū ē. qd suadendis populis
dicunt; Humilis aliquis exprin
cipibus creditur in eū. aut ex faris
is; Sed turba hec que n̄ nouit le
gē maledicta sunt; Quid aut mo
inb̄ atq; in pueris. nisi innocentes
quosq; sed tam adhuc infirmos ac
cipim; Qui dū aduersitate phari
sae ac principū tolerare timuerit
infidelitatis crematione igni ē
sup̄ta sunt; Dicit ergo. ignis di
egredietur de celo. & tactas oues pue
rosq; c̄sup̄sit. idē appositae cordib;
flama inuidie corrumpit. & quicquid
boni implebit; oritur incendit.
quia dū mali p̄posita suū c̄tra
ueritate honorē exigunt. ab om̄i
rectitudine corda sequentium sub
uertunt; Vbi & bene adiungitur;
Et effugi ego solus ut nunciare tibi;

Quia dū impletur causa malicie. falla
cie ueritū euadit sermo p̄phetie
qui ait; Et nunc ignis aduersari
os c̄sumit; Ac si apte dicit; Malos
n̄ solū ignis p̄m̄dicta p̄truerat;
Sed nunc etiam pliuorē cremat. quia
qui post puniendi sunt retribu
tionis supplicio. n̄c semet ipsos
afficiunt inuidie tormento;
Puer ergo solus fugiens remeat.
& igne perisse oues puerosq; denun
ciat; dū p̄phetia iudaicū popu
lū deserens. uera se dixisse mani
festat q̄ ait; Telus apprehendit
populū in eruditū. Ac si apte
dicit; Dū p̄phetarū uerba plebs
discutere noluit. sed credulita
tē suam uerbis mendacium de
dit. & li igne perit. quia malicie
inuidie se flama cremant;
Sequitur; Sed & illo adhuc loquen
te. uenit alius & dixit; Chaldei
fecerunt tres turmas. & inuasertunt
camelos & tulerunt eos. nec n̄ & pue
ros percussit gladio. & effugi ego
solus ut nunciare tibi; Quia
chaldeos interpretari feroces nomi
nē. qui alii chaldeos nomine

Pheta

s

s

s

designant. nisi persecutionis auctores
usq; adaptos clamores malicie prū
pentes cū dicunt. Crucifige. cru
cifige. Qui desē & ipsi tres tur
mas faciunt. cū se ad pponendas
questiones dño pharisei. herodi
ani & saducei diuiserunt. Qui
ore quidē sapientie uicti sunt.
sed quia stultos quosdā post se eos
traxisse credendū ē. factis turmas
camelos tulerunt. Unusquisq;
nāq; eoz ordo in praua que sapit
insipientium corda corrumpit.
Et dū psuadendo ad interitū per
traxit. quasi tortuosas mentes
infirmantiū ad captiuitatē du
xit. Predicante quippe in Sama
ria dño. multi ex samaritanis fu
erant in possessione eidē nr̄i re
demptoris adsciti. Sed numquid
hi qui p̄ceptē uiris unius mulie
ris mortuis de resurrectionis despe
ratione dñi tēptant. nequaquā
conati sunt credentes samarita
nos a fide reducere. quos constat
spem resurrectionis ignorare. Qui
dū ex lege n̄ nulla recipiunt. non
nulla cōtēpniunt. quasi cameloz

more uelut mundū animal ru
minant. sed ut immundū nequa
quā unguam findunt. Quāuis
& eos cameli ruminantes. sed ta
m unguā n̄ findentes indicant.
qui in iudea iuxta litterā historiā
audierant. sed uirtutē ei discer
nere spiritalit̄ nesciebant. Quos
tribus t̄mis chaldei rapiunt. Dū
pharisei. herodiani & saducei ab
om̄i sensus rectitudine iniqua
psuasionē puerunt. simulq;
pueros gladio ferunt. quia &
si qui in populo uti iā ratione
poterant. eis ipsi n̄ uirtute ra
tionis sed potestatis auctorita
te cōtra ibant. Dūq; se quasi p̄
positos imitari a subditis uolunt.
& si intelligere aliquid sequen
tes possunt. ex auctoritate ta
m suscepti regiminis eos ad p̄
niciem pertrahunt. A quib; bene
solus puer qui nuntiaē fugit.
qui a phariseis. herodianis. atq;
saduceis iniqua patrantib; eos
nimirū deserens p̄pheti cussar
mo cūalescit. qui ait. Et tenen
tes legē. nescierunt me. Seq̄t̄;

Adhuc loquebat ille. ecce alius in-
 travit & dixit. filius tuus & filiaru
 uescantib' & bibentib'. unu in domo
 fratris sui primogeniti. repente
 uentus uehemens irruit a regione
 deserta. & concussit quattuor angu-
 los domus; Quae corruens oppressit
 liberos tuos & mortui sunt; Paulo
 ante ia dixim' qd' filios & filias pdi-
 cantes aptos ac plebes subditas senti-
 am'. Qui in domo fratris primogeni-
 ti euuati referunt. quia in habita-
 tione adhuc iudaei populi sacry
 pdicationis delicias uescant'. Repen-
 te aut uent' uehemens irruit a re-
 gione deserta. Regio deserta est. cor-
 infidelium; Quod du creator dese-
 rit. nullus inhabitator colit. Vent'
 aut uehemens quid aliud qua tep-
 tatio fortis accipit'. Vent' ergo ue-
 hemens a regione deserta irruit. quia
 in passione redemptoris nri ctra fide-
 les ei fortis temptatio a cordib' iudeo-
 uenit; Locust' etia deserta regio
 derelicta immundoz spu' multa
 tudo n' meuenienter intelligi. Aqua
 uent' uenit & domu' ecussit. quia
 ab eis temptatio pdit. & persecutoz

corda pmouit. Sed hec dom' in qua
 conuiuunt filii. in quattuor an-
 gulis ecussa dr'. Tres em' regentiu
 ordines in sinagoga cognouimus;
 Sacerdotu scilicet. scribaru atq; senoz
 populi; Quib' si & phariseos iungi-
 m'. quattuor in hac domo angu-
 los inuenim'. A regione deserta igit'
 uent' uenit. & quattuor angulos
 dom' ecussit. quia ab immundis spi-
 ritib' temptatio irruit. & mentes
 quattuor ordinu' in malicia pse-
 cutionis excitauit; Quae domus
 corruens oppressit liberos. quia
 eu iudea in crudelitate dominice
 persecutionis cadit. aptoz fide despe-
 rationis formidine obruit; Tene-
 ri em' ad uita tenent'.
 auita tamen fidei eos interim car-
 nalis timor extinxit; Qui ergo
 auctore suu iudea se uenite reliquer'.
 quasi ecussis angulis dom' euerse
 necati sunt; Quid aut illo tepo-
 re de grege fidelu' factu' credim'.
 quo fugisse ipsos eu arietes scim'.
 Sed inter hec unus qui nuntia e eu-
 dit. quia conualuit sese serino p-
 pheticus qui hec denuntiauerat

Nam modo magistrū
 uiderunt. etiam negantes
 p diuersa fugiebant;
 Quia uis in rēna manus
 eoz spm in p's entia

11
Apheta

Apheta

ostendit. dicens de persecutore po-
pulo. Dilectus meus in domo mea.
fecit scelera multa. Dicens de bonis
predicatoribus sed in passione tamen
fugientibus. primum mei delonge-
steterunt. Dicens de cunctis ualde
formidantibus percutiam pastorem.
& dissipentur oves gregis. Sequitur.
Tunc surrexit iob. & seidit uesti-
menta sua. Huente domo. ex-
tinctis filiis iob surrexit. quia
iudea in infidelitate perdit. predi-
catoribus in pauore mortis cadentibus.
redemptor humani generis quan-
to iudicio persecutores suos deserue-
rit demonstrauit. Surgere quis-
que ei est. qua districtione peccato-
res derelinquat ostendere. Quasi
enim iacere ei est. patienter mala to-
lerare. Surgit ergo. cum contra re-
probos iudicium iustitiae exercit. Unde
& recte uestimenta ei dissi-
bet. Quid enim uestimentum domini
nisi synagoga ecclesiae. quae prophetas
predicantibus expectationi incar-
nationis illius adhaesit. Sicut
enim his nunc uestitur a quibus dili-
gitur. Paulo attestante qui ait.

Ut exhiberet sibi gloriosam & castam.
non habentem maculam aut rugam.
Quae enim maculam aut rugam non habe-
re dicitur. perfecto uestis rationalis
& passione munda & per seipsum ten-
sa monstratur. Ita cum in carnem indu-
tum iudea credidit. adherendo
nihilominus uestis fuit. Sed quia
expectatus uenit. ueniens noua
docuit. docens mira exerceuit.
mira faciens praua tolerauit. uesti-
tem qua induit fuerat seidit. dum
de iudea alios ab infidelitate sustu-
lit. alios infidelitate dereliquit.
Quid est igitur uestis scissa. nisi iudea
in contrariis sententiarum diuisa. sicut
uestis ei scissa non esse. euangelista
non dicitur quod predicante domino ceteri-
tudo oriebatur in populo. ut alii ad-
haerent bonum est. alii autem non. sed sedu-
cit turbas. Quasi scissa uestis il-
lius fuit. quae diuisa per sententiarum
unitatem concordiae perdidit. Sequitur.
Et tonsis capite. corruens in terram
adorauit. Quid perdecisos capil-
los. nisi sacramentorum subtilitas.
Quid percapit. nisi summa sacerdotum
designat. Unde & ad ezechielem

ppheta dr. Tu fili hominis. sume
 tibi gladiū acutū radente pilos.
 & assumes eum & duces p̄cipue tuū &
 barbam. Et uidelicet ppheta factū
 iudicium redemptoris exprimitur.
 Qui in carne apparens caput rasit. quia
 audaico sacerdotio p̄ceptorū suorū
 sacramenta abstulit. Barbam rasit.
 quia regnū israheliticū deserens.
 decorē uirtutis ei. amputauit. Quid
 uero hoc loco p̄teritā. nisi homo pec
 cator exprimitur. Primo quippe
 peccanti homini dictū ē. Terra es.
 & uertitā ibis. Terre ergo nomine.
 peccatrix gentilitas designatur.
 Hāc uero iudaei se credentes. constat
 quā rep̄ba de gentilitate sentire.
 Paulo attestante qui ait. Hos natu
 ra iudei. & nō ex gentib. peccatores.
 Mediator igit̄ n̄r quasi de tonsō capi
 te uertitā corrūt. qui iudaei
 deserens. dū sacramenta sua ab eis
 sacerdotio abstulit. ad noticiā gen
 tilium uenit. Capillos enī aca
 pite rasit. quia sacramenta legis
 ab illo primo suo sacerdotio sustu
 lit. & uertitā corrūt. qui sal
 uandis se peccatoribus dedit. Dūq;

Paulo

eos qui sibi iusti uidebantur dese
 runt. hos qui se iniustos conouerant.
 & facebantur assūpsit. Hinc & ipse
 in euangelio dixit. Ego in iudici
 um ueni in hunc mundū. in qui
 nō uident uideant. & qui uident
 ceci fiant. Hinc & colūna nubis
 quę in heremo populū p̄ibat. splen
 dore ignis non in die. sed in nocte
 radiabat. quia uidelicet redemp
 tor n̄r. sup̄ cūuersationis exemplo
 ducitū sequentib. prestans. deuasti
 tia sua cōfidentibus nulla luce cla
 ruit. Peccatorū uero suorū tene
 bras agnoscentibus. igne sui amo
 ris infulsit. Hec quod corrūere
 iob dicit. indignū mens hoc sig
 nificatione redemptoris arbitre
 tur. Scriptū nāq; ē. Verbum
 misit dñs in iacob. & cecidit in
 israhel. iacob quippe supplan
 tator. israhel uero uir indens
 dñm dr. Et quid p̄ iacob. nisi ui
 ducens. Quid p̄ israhel. nisi gen
 tilis populus designat. quia
 quę iacob p̄ carnis mortē supplan
 tare studuit. hunc nimirum
 poculos fidei gentilitas dñm uidit.

Euang.

Pheta

Adiacob ergo missū. in srahel
cecidit. quia eū quē ad se ue
nientem iudaeus populus
respuit. hunc repente constans
populus gentilis inuenit. De
scō quoq; spū scriptū est. Ceci
dit sup eos sps dñi. Ideo autem
uel uerbū dī uel sps rē in scriptu
ra sacra cadere dr. ut inopināt
eius aduentus exprimat. Quod
enī ruit t cedit. adma repente
uenit. Mediatori ergo in terrā
quasi corruisse ē. nullis signis pre
currentib; inopinate adgentes ue
nisse. Bene autē dr. qđ corruens
adorauit. Quia dū ipse humilita
tē carnis suscepit. in incredentibus
uota humilitatis infudit. Ecce
enī quia fieri docuit. sic dei spū
dicat. Ipse ipsi postulat. p nobis genu
tibus inenarrabilib;. neq; enī petat
qui equalis ē. Sed postulare dr.
quia nimirū quos repleuerit pos
tulantes facit. Quāuis hoc & in
se in ipso redemptor nr ostendit.
qui patre etiā dū passioni ppin
quarē exorauit. Quid enī mi
rū si in forma serui exorando se patri

subdidit. in qua etiā mari peccan
tium usq; ad mortis extrema tole
rauit. Sequit. Hucus egressus
sū de uero matris meę. nudus re
uertar illuc. Redemptoris mat
iuxta carnē sinagoga exiit. ex
quia ad nos p corpus uisibilis pces
sit. Sed hunc intra se tegmine
litterę adoptū tenuit. dū ad spi
ritalem ei intellegentiā mentis
oculos aperire neglexit. Hunc
quia in carne humani corporis
latente dñi uidere noluit. quasi
indignitate nudū cōsiderare con
tempserit. sed nudus de uero ma
tris exiit. quia a sinagoge carne
piciens. conspicuus adgentes ue
nit. Quod bene ioseph relicto
pallio fugiente signatū ē. Dum
enī mulier adultera male illo
uti uoluisse. relicto pallio fugit
foras. quia dū sinagoga dñi purū
homine credens. quasi adulteri
no complexu cōstringere uoluit.
ipse tegm litterę ei oculis reliquit.
& ad cognoscendā diuinitatis sue
potentiā. cōspiciū se genibus
pbat. Unde & paulus dicit. Usq;

Paul

hodie dū legit moyses. uclam̄ ē. sup
 cor eoz. Quia in delice adultera
 mulier apud semēpsā pallium
 retinuit. & quē male tenebat ni
 dū amittit. Quia ergo asinagoga
 ueniens. fidei gentiū ēspiciuis ap
 paruit. ex utero matris nudus
 exiit. Sed numquid hanc om
 niumodo deserit. & ubi est quod
 pphetam dr. si fuerit numerus
 filioꝝ israhel. quasi arena maris.
 reliquis salus fiet. Vbi quod
 scriptū ē. donec plenitudo gen
 tium introitū. & sic om̄s israhel
 saluus fiet. Erat ergo. quandoq;
 conspicuus. ut aīa sinagoge ap
 pareat. Erat in fine mundi pcul
 dubio. quando gentes sue reliqui
 is semēpsū sicut ē. d̄s innotescat.
 Unde bene & hic dr. Hudus reuer
 tar illuc. Hudus quippe adute
 rum matris reuertit. cū in mun
 di huius termino. is qui in seō
 factus homo despicit. sinagoge
 sue oculis d̄s ante seā declarat.
 Sequit̄. D̄s dedit. d̄s abstulit.
 sicut d̄no placuit ita factū est.
 sit nomen d̄ni benedictum;

pheta
 ite

Redēptor n̄r phoe quod d̄s est. cū
 patre. dat omnia. & hoc v̄ qd̄ ho
 mo ē. a patre accipit om̄a. Dicit̄
 igr̄ de iudea cum uenturū in car
 nationis eius misterū credere. d̄s
 dedit. Dicit̄ de iudea cū expectatā
 incarnationis ^{et} p̄sentiam contēp
 sisse. d̄s abstulit. Data quippe
 ē cū p̄ quosdā futura credidit. sed
 exigente merito sue cecitatis ab
 lata ē. cū credita p̄ quosdā uenera
 ri contempsit. In se autē creden
 tes edocet. ut in flagellis positi
 benedicere d̄no. sciunt. cū subdit.
 Sicut d̄no placuit ita factū ē. sit
 nomen d̄ni benedictū. Unde &
 teste euangelio cū appropinquare
 passioni d̄i. accepto pane gr̄a egit
 se phibet. Gr̄a itaq; agit. qui fla
 gella aliens iniquitatis suscipit.
 & qui nil dignū p̄uisione exhibu
 it. humiliter in p̄secutione bene
 dicit. ut hinc uidelicet ostendat
 quid unusquisq; in flagello culpe
 pprie facere debeat. si ipse equani
 miter flagella culpe portat aliens.
 ut hinc ostendat quid in correptione
 faciat subditus. si in flagello

positi. patri gratias agit equalis;

Sequitur. In omnibus his non peccavit
Iob labiis suis. neque stultum aliquid con-
tra dominum locutus est. Quod nec
peccasse nec stultum aliquid con-
tra dominum locutum asserit. hoc de illo
Petrus sicut iam praediximus ap-
te testatur dicens. Qui peccatum
non fecit. nec inuentus est in ore eius
dolus. Dolus quippe in ore quan-
to apud homines prudentius
callet. tanto apud dominum stulti-
us desipit. paulo attestante
qui ait. Sapientia huius mun-
di. stultitia est apud dominum. Quia
ergo dolus in ore eius non fuit. stul-
tum proculdubio nihil dixit. hunc
contra dominum sacerdotes & princi-
pes locutum stulte crediderunt.
cum interrogatus passionis tempo-
re dixit se filium testaretur. Unde
& equerentes dicunt. Quis ad-
huc egerit testatur. Ecce ipsi
audierunt blasphemiam. Sed
contra dominum stulte nihil dixit. quia
uere loquens hoc de se infide-
libus & iam moriendo intulit.
quod paulo post redemptus omnibus

resurgendo monstravit. Hec in
significatione nostri captus breui-
ter tractata transcurramus. nunc
in edificatione eius corporis. ca-
saliter tractando replicemus.
ut quod actum foris narratum inope-
re. sciamus quomodo intus agat
in mente. Nam cum filii dei assis-
tunt coram domino. inter eos quoque
astitit & satan. Quia plerumque
bonis nostris cogitationibus. que in
corde nostro aduentu sancti spiritus ope-
rante seminantur. antiquus ille
callide se interserit & subiun-
git inimicus. ut bene cogita-
ta perturbet. maleque perturbata
dilatet. sed nequaquam nos in
temptatione deserit. qui crea-
uit. Nam hostem nostrum qui se con-
tra nos insidius cregit. il-
lustratione sui luminis. no-
bis dephensibile reddit. Prop-
ter quod ei mori dicit. Unde
uenit. Callidum namque hostem
requirere est. eius nobis insidias
declarare. Ut quo eum sub-
intrare ad eum cernimus. eo
forti contra illum circumspectione

ingilemus. Qui respondens ait;
Circum terram & pambulavi eam;
Satans terram circumire e. carnalia
corda perscrutari. & unde occasione
accusationis inuenire possit exqui-
rere. Terram circumire. quia humana
corda circum uicinat ut bona tollat.
ut mala mentibus inserat. ut inserta
cumulet. ut cumulata perficiat.
ut perfectos iniquitatibus adpenam
socios adquirat. Et notandum
quod non transuolasse. sed pambulas-
se se assertit. quia nimirum nequa
quam que temptat. uelociter desertit.
sed ubi molle cor inuenit. ibi pede
miseris persuasionis figit. ut in moran-
do actionis prauae uestigia impri-
mat. & ex suis iniquitatis simili-
tudine quos ualeat reprobos reddat.
Sed contra hunc. beatus iob laudatus
& dicitur. Humiliter considerasti seruum
meum iob. quod non sit
ei similis in terra. Vir simplex
& rectus. timens deum & recedens
a malo. Que diuina inspiratio e.
tra hostem roborat. hunc quasi
insatans auribus dei laudat. Lau-
dare quippe ei e. & prius bona

cedere. & post concessa custodire.
Sed antiquus hostis eo contra bonos
grauius seuit. quo uallari eos di-
uine protectionis munere conspi-
cit. Unde & subiungens dicit;
Humiliter frustra iob timet deum.
Nonne tu uallasti eum a domo
eius. uniuersaque substantiam eius
percuristi. Operibus manuum
eius benedixisti. & possessio eius
creuit in terra. Ac si aperte di-
cat. Cur laudas. que protegen-
do roboras. Despecto enim me
dignus tuis laudibus homo esse.
si suis contra me uiribus stare.
Unde mox & maliciose de homi-
ne expeuit. quod tamen protector
hominis benigne concedit. Nam
subdit. Sed extende paululum
manum tuam. & tange cuncta
que possides. nisi in faciem bene-
dixerit tibi. Plerumque enim dum
uirtutum fructus secunde red-
dimus. dum continua prosperitate
pollemus. aliquantulum mens
erigitur. ut a semet ipsa sibi existe-
re bona que habet arbitretur.
Quis nimirum bona antiquus hostis

maliciose at treccare appetit. sed
hec temptari dicitur nisi benigne
permittit. **S**i dū mens temptati
one pulsante in bonis in quibus
gaudebat concutitur imbecillita
tis sue debilitate cognita. in spe
diuini adiutorii robustius soli
detur. **I**taq; mira dispensatione
pietatis. ut unde malignus hostis
cor temptat ut interimat. inde
misericors editor hoc erudiat
ut uiuat. **V**nde & bene subiun
git. **E**cce uniuersa que habet
in manu tua sunt. tantū meū
ne extendas manū tuam. **L**esi
aperte dicit. **E**lecti unius cuiusq;
bona sic tibi exterius temptan
da tribuo. ut tamen ipse noue
ris quia p̄seuerantē mihi illū
in mentis radice conseruo. **V**bi
& bene subditur. **E**gressus est
satan a facie dñi. **Q**uia p̄ hoc qd̄
usq; ad defectū cordis p̄ualere
nequaquā permittit. exclusus
ab intamis exterius uagatur.
Qui etiā si uirtutes mentis ple
rūq; turbat. eo ipso foris quo
resistente dō usq; ad internū

bonorū corda n̄ uulnerat. **I**nter
quippe extra illa scire permittit.
inquantū necesse ē ut temptatio
nibus erudita solidentur. **N**e ea que
agunt bona suis uiribus tribuant.
ne in securitatis torpore se dete
rant. & a formidinis actione dis
soluant. sed ad p̄uentus sui cus
todiam tanto sollertius inui
gilant. quanto se contra ad
uersarium stare se p̄ inacie tēp
tationū uident. **C**ū autē qua
dam die filii & filie eius come
derent & biberent uinū in do
mo fratris sui primogenita.
nuncius uenit ad iob qui di
ceret. **B**oues arabant. & asine
pascabant iuxta eos. & uer
saber. & tulerunt omnia. pue
rosq; p̄cusserunt. **g**ladio. & euulsi
In electorū corde prior bonorū
sequentiū sapientia
nascitur. atq; hec p̄ donum
sp̄s quasi primogenita p̄les
p̄fert. **Q**ue profecto sapien
tia nra fidelis est p̄pheta attes
tante qui ait. **H**is credide
ritis. non intellegitis. **I**unc

enū uere adintellegendū sapimus.
cū cunctis que conditor dicit. cre-
dulitatis nr̄e fidem pbemus. In do-
mo ergo fratris primogeniti con-
uiuam filii. cū uirtutes relique
epulant infide. Que si non prima
in corde nr̄o gignit. reliqua queq;
ē bona non possunt. & iā si bona
uideant. In domo fratris primogeni-
ti filii conuiuam. dū uirtutes
nr̄e in habitaculo fidei sacri elo-
quiū cibo faciunt. Scriptū quip-
pe ē sine fide impossibile ē place-
re dō. Tunc ergo uirtutes nr̄e
ueras utq; epulas sumunt. cum
nutriū fidei sacramentis incipi-
unt. In domo fratris primogeni-
ti filii conuiuam. quia nisi uir-
tutes relique sapientie epulis
replet. ea que appetunt pruden-
ter agant. uirtutes ēē nequa
quā possunt. Sed ecce ^{ai} bona que
agimus. sapientie epulis fideiq;
pascunt. Hostis nr̄ arantes boues
& pascentes asinas subtrahit. & pu-
eros gladio occidit. Quid arantes
boues. nisi grauiorē cogitationes
nr̄as accipim. Que dū cor studiosa

44
exercitatione efficiunt. uberes puer-
tuum fructus reddunt. Quid pas-
centes intelligim asinas. nisi sim-
plices motus cordis. Quos dū studi-
ose ad duplicis erroris conpescim.
quasi in campo libere puritatis nu-
trim. Sed plerūq; hostis callidus
cū graues cogitationes in corde
conspicit. subintroducitur casuo-
luntatis delectatione corrumpit.
& dū motus cordis simplices uidet.
subtilia inuentionū acumina osten-
dit. Et dū laus de subtilitate que-
rit. puritatis simplicitas amittit.
& si usq; ad opus prauū pertrahere nō
ualeat. temptando tam bonorū cogi-
tationibus surripientis nocet. ut dū
turbare bona mentis agnoscent.
ea quasi funditus abstulisse uideat.
Lossunt & parantes boues cogi-
tationes caritatis accipi. quibus
pdesse aliis conamur. cū fraterni
cordis duriciam pdicando scinde-
re cupim. Potest ^{aut} pasinas que ni-
mirū sese onerantibus nulla fero-
citas insania resistunt. patientie
mansuetudo signari. Et sepe hostis
antiquus cū uelle pdesse nos loquendo

alios conspicit. in quodam torpore
oculi mentem mergit. Et alius pro
desse non libeat. & iam cum appropri-
is uacat. Arantes ergo boues sub-
trahit. cum cogitationes mentis fra-
ternis utilitatis fructibus deditas p-
summissum negligentis torpore
frangit. Et quantum electorum cor-
da intra archana suis cogitationis
inuisant. & quid acceptatore susti-
neant. superantes pensant. cota-
men ipso malignus inimicus aliquid
rapuisse se gaudet. quo cogitati-
onibus bonorum uel ad momentum
pualat. Sepe autem cum pparata ad
tolerantiam mente uidet. quid ab ea
maxime diligat exquirat. Et tibi
scandalis laqueos ^{diabolus} inferit. ut quo ma-
gis resqueque diligit. eo peam faci-
lius patientia turbet. Et quidem
electorum corda ad se sepe sollicitate
redeunt. & semetipsa grauitate uel
pleui motu excessionis affligunt.
& dum mota discunt quomodo stare
debuerint. aliquando melius con-
cussa solidant. Sed antiquus hostis
dum tolerantis cogitationes uel ad
momentum turbat. quasi abstulisse

se ab agro cordis asinas exultat. In
his autem que agere disponim. ratio-
nabili custodia. quid quibus rebus con-
gruat. sollicitate pensamus. Sed ple-
rumque hostis dum subita ad nos p-
turbatione temptationis intuit. circum spe-
tiones cordis inopinante puenient.
quasi ipsos custodes. pueros gladio
occidit. Sed tamen unus fugit.
qui alia perisse renuntiat. quia in
eo quod mens ab hoste patitur. rationis
discretio sepe ad animam redit. Et
quasi solam se euasisse indicat. que
apud semetipsam fortiter quicquid
p-
tulerit pensat. Alius ergo pe-
reuntibus unus addomum redit.
dum turbatis interpretatione motibus
discretio ad conscientiam recurrit.
ut quod repentanus incursumus p-
ocupata mens p-
didisse se pensat.
hoc compunctionis studio afflictam
recipiat. Cumque adhuc ille loqueretur.
uenit alter & dixit. Ignis dum ceca-
dit de celo. & tactas oues puerosque
consumpsit. & effugi ego solus. ut
nunciare tibi. Quid pones. nisi
cogitationum innocentiam. Quid
p-
pueros nisi bonorum cordium mundi

tia designat. Caelum vero aereum
 dici paulo ante iam diximus. Unde
 & aues caeli nominamus. Et scimus
 quod immundi spiritus qui caelo ethe-
 reo lapsi sunt in hoc caeli terraeque
 medio uagantur. qui tanto magis
 corda hominum ascendere ad celestia
 uident. quanto se a celestibus
 pietatis suae immunditiam
 pietatis uident. Quia ergo ab
 aereis potestatibus extra cogitatio-
 num nostram munditiam flamma liuo-
 ris uertit. de caelo ignis ad ues ue-
 nit. Sepe enim mundas mentes
 nostras cogitationes ardore libidinis
 accendunt. & quasi igne ues con-
 cremant. dum castos motus animi lu-
 xuriae temptatione perturbant. Qui
 ignis dei dicitur. quia & si non faciente
 domino. tamen permittente generatur.
 Et quia impulsu subito ipsas nonnum-
 quam circumspectiones mentis obruunt.
 quasi custodes pueros gladio occidunt.
 Sed tamen unus incolomis fugit. dum
 omne quod mens patitur perscrutans
 discretio subtiliter respicit. solaque
 mortis periculum euadit. quia cum
 perturbatis cogitationibus discretio

non succumbit. ut dana sua animo
 renuntiae. & quasi dominum ad lamen-
 tum uocet. Sed adhuc illo loquen-
 te. uenit alius & dicit. Chaldae
 fecerunt tres turmas. & inuasit
 camelos & tulerunt eos. nec non
 & pueros percusserunt gladio. & ef-
 fugi ego solus. ut nunciare tibi.
 Et camelos qui mundum aliquid ha-
 bent dum ruminant & immundum
 dum nequaquam unguam findunt.
 super iam diximus bonas rerum temporalium
 dispensationes intelligi. In quibus
 quanto est cura distensior. eo nobis mul-
 tiplicius insidiat inimicus. Omnis
 enim qui dispensandis terrenis praesideat
 rebus. percussit hostis iaculis latius
 patet. Nonnulla enim prauidens age-
 re nititur. Et sepe dum cautus futu-
 ra subtiliter prauidet. incautus dana
 praesentia nequaquam uidet. Sepe dum
 praesentibus inuigilat. ad instantia
 prauidenda dormitat. Sepe dum
 aliqua torpens agit. quae uigilantem
 agenda sunt negligit. Sepe dum
 plus iusto uigilantem se in actio-
 ne exhibet. ipsa actionis super in qui-
 etudine. rebus subditas perius nocet.

Aliquando autē linguę modū ponere
nōcūt, sed onere dispensationis exigen-
te silere phibet. Aliquando dum
nimia se censura restringit. tacet
etiam quę loqui debuit; Aliquan-
do adinferenda necessaria dum se-
lacius relaxat. dicit etia quę loqui
nō debuit. Plerūq; autē tantis cogi-
tationū uoluminibus implicatur.
ut ipsa ferre uix ualeat. quę intra se
pudus uersat. & cū nihil opere fa-
ciat. sub magno sui cordis ponde-
re uehementer insudat; Quia enī
dura sunt quę apud semetipsum
intus patit. qui etus foras otiosusq;
lassat. Plerūq; enī quasi uentura
animū cōspicit. totaq; cōtra hec inten-
tionē pponit. magniq; ardor cōten-
tionē se inserit. sopor fugit. non
indiem uertit. Et cū quicquid foras
membra lectulus tenet. intus mag-
nus clamoribus in cordis foro litigat.
Et fit plerūq; ut nulla eueniant
quę pudent. Totaq; illa cogita-
tio quę diu se plena intentione
parauerat. repente uacua qui eſcit.
Tanto autē mens longius anecessari-
is cessat. quanto inania latius cogitat.

Quia igitur dispensationis curas malig-
ni sp̄s modo torpenti uel p̄cipita-
ta actione ferunt. modo pigra uel
immoderata locutione confundunt.
p̄ne sep̄ aut nimis cogitationū
molibus p̄munt. tribus turmis chal-
dei camelos rapiunt. Quasi enī tres
turmas contra camelos facere ē terna-
rū dispensationū studia. modo
inlicito opere. modo supflua lo-
cutione. modo inordinata cogita-
tione uastare. ut diu se adadmiris
ctanda exterris mens efficaciter
extendere nitit. a sui cōsideratio-
ne separet. & cōdana quę desema
ipsa patitur nesciat. quo erga
aliena forciori studio quā deest
elaborat. Recta autē mens cū cu-
ras dispensationis suscipit. quā sibi
quā p̄missis debeat attendit. & nec
p̄aliens sollicitudinis inmodera-
tione sua studia negligit. nec
p̄sue utilitatis uigilantia aliena
post ponit. Sed tamen plerūq;
dū adutraq; mens sollet̄ inuigilat.
dū magnis erga se & ea quę sibi
cōmissa sunt. circūpectionibus
uacat. repentino t̄tata cuiuslibet
causę emergentis articulo. ita in

peccis rapit. ut ab ea subito cunctis cir
 cuspectiones ei obruant. Unde &
 custodes camelorum pueros chaldaei
 gladio ferunt. sed tamen unum redit.
 quia inter hęc discrecionis ratio
 mentis nrę oculis occurrat. & solli
 cita sibi & anima quę subito in
 pulsu tēptationis intrinsecus amittit
 intellegit. ^{huc} loquebat ille. &
 ecce alius intravit & dixit. Filius tu
 is & filia tuis uescentibus & bibentibus
 uinum in domo fratris sui primoge
 niti. repente uentus uehementis
 intruit a regione deserti. & cecussit
 quattuor angulos domus. Quę
 corruens oppressit liberos tuos.
 & mortui sunt. Et effugi ego so
 lus ut nuntiare tibi. Sicut iam
 sup̄ dixim. regio deserti ē immun
 dorū spūū multitudo relictā.
 Quę dum cętoris sui beatitudine
 deseruit. quasi manū cultoris ami
 sit. Aqua uentus uehementis uenit.
 & domū subruit. Quia ab immun
 dis spūibus fortis tēptatio surri
 pit. & tranquillitatis sue statu
 cōscientiam subuertit. In quatuor
 or uero angulis domi ista consistit.

quia nimirum solidum mentis nrę
 edificium. prudentia. tēperantia.
 fortitudo iustitia sustinet. In quatuor
 angulis domi ista subsistit. quia
 in his quattuor uirtutibus tota bo
 ni operis structura cōsurgit. Unde
 & in paradysi flumina terram
 irrigant. quia dū his uirtutibus
 cor infundit. ab omni desideriorū
 carnaliū estu tēperat. Sed non
 numquā. dū menti ignauia sur
 ripit. prudentia frigescit. Nam
 cū fessa torpē. uentura non pūde.
 Non nūquā dū non nulla menti de
 lectatio surripit. tēperantia nrā
 marcescit. In quantum enī ad delec
 tationē p̄sentium ducim. intan
 tum minū ab illicitis tēperamur.
 Non nūquā se timor cordis insinuat.
 & uires nrę fortitudinis turbat.
 & eo minores cōtra aduersa existi
 m. quo quedā p̄dere immodera
 tus dilecta formidam. Non nū
 quā uero amor suus sēmenti in
 gert. tanq; latenti motu arecti
 tudine iustitię diuertit. Et quo
 se totū auctori reddere negligit.
 cōinse iustitię iuri contra dicit;

Ventus ergo uehemens. iiii. angulos
dom^o cecidit. dū fortis tēptatio ocul
tis motibus quattuor uirtutes quatit^r
Et quasi quassatis angulis dom^o eruit^r.
dū pulsatis uirtutibus conscientia
turbat^r. Intra hos aut. iiii. domus
angulos filii conuiuunt. quia intra
archana mentis que principaliter
his. iiii. uirtutibus adsumms recti
tudinis culmen erigit. uirtutes cete
r^o quasi quędā cordis soboles se
inuicem pascunt. Donū quippe
sp^s qđ insubietta mente ante alia
prudenciā. tēperantiā. fortitudi
nē. & iusticiā format. eandem men
tem ut contra singula quęq; tēpta
menta erudiat. in septē mox uir
tutibus tēperat. ut cōtra stulticiā
sapientiā. cōtra hebitudinē in
tellectum. cōtra pēptationem
consiliū. cōtra timorem. fortitudi
nē. cōtra ignorantiam. scientiam.
cōtra duriciam. pietatem. cōtra
supbiam. dē timorem. Sed non
nūquā dū mens nrā tanta mune
ris plenitudine atq; ubertate ful
cet. si cōtinua in his securitate pfru
ctur. a quo sibi hęc sūt obliuiscit.

De uirtutibus euntis

seq; ase putat habere. qđ nūquā sibi
ab eē considerat. Vnde fit. ut aliquan
do se hęc eadem grā utiliter subtra
bat. & p̄sumenti menti quantū
in se infirmet^r ostendat. Tunc aut
uere cōnoscm^r bona nrā unde sunt.
quando hęc quasi amittendo sen
tim^r quia a nobis seruari n̄ possunt.
Ad hoc itaq; inuicandē humilitatis
magisteriū. fit plerūq; ut in tēptatione
tēptationis articulo tanta stulti
tia sapientiā nrām feriat. ut con
turbata mens. qualiter malis im
minentibus obuiet. uel contra tēp
tationē quomodo se p̄paret igno
ret. Sed hac ipsa stulticia cor
prudēt^r erudit. quia unde ad
momentū desipit. eo post uerius. quo
& humilius sapit. & sapientiā unde
quasi amittit. inde ceterius possidet.
Aliquando dū sublimia intelligen
do in elatione se animus erigit.
in rebus. in malis & uilibus graui hebitu
dine pigrescit. ut repente sibi etia
ima conclusa uideat. qui p̄nūc su
ma penetrabat. Sed hęc ipsa hebi
tudo. intellectum nobis dū sub
trahit seruat. quia dū ad momentū

cor humiliat. uerius ad sublimia in-
tellegenda confirmat. Aliquando
dū cuncta nos agere consilio gra-
uitate gaudem. pulsante causae
emergentis articulo precipita-
tione subita rapim. & qui nos
semp dispositos uixisse credidi-
mus. repente in tanta confusi-
one uastam. Sed tamen eiusdem
confusionis eruditione discernimus.
ne nostris uiribus consilia nostra tri-
buamus. & tanto maturius ad
grauitatem restringim. quan-
to adhuc quasi amissam redi-
mus. Aliquando dū mens fortit-
aduersa contempnit. sub ortis
aduersitatis euentibus hanc me-
tus uehementis percussit. Sed per
hunc concussa discedit. & tribuat.
quod in quibusdam fortiter stetit. Et
tanto post ualidius fortitudine
retinet. quanto hanc repente
irruente formidine sibi iam qua-
si elapsam uidet. Aliquando dū
magna nos scire gaudemus. re-
pentem ignorantiae cecitate tor-
pescimus. Sed quo ignorantia
mentis oculus ad momentum

47
clauditur. eo pro adscientiam uerius
aperit. ut nimirum flagello sus-
ceptatis eruditus. & scire ipsum
a quo habebat sciat. Aliquando
dū religiosae cuncta disponim.
dū pietatis uiscera plene nos ha-
bere gratulam. quadam mentis
duritia irruente percussim. Sed
quasi obdurati cognoscim. cui
pietatis habitus bona tribuamus.
& pietas uerius uelut extincta
recipit. dū quasi amissa ampli-
us amat. Aliquando dū subiectum
se diuinae fortitudini animus gau-
de. repente supbia temptante
rigescit. Sed tamen ualde mor-
tamens. quia non timet. adhu-
militatem se iterum festinim flect-
it. & tanto hanc solidius recipit.
quanto eius uirtutis pondus qua-
si amittendo pensauit. Euersa
igitur domo moriuntur filii. quia
turbata interpretatione conscientia.
ad utilitatem propriae agnitionis rap-
ta & in momento temporis obruuntur
genus in corde uirtutes. Qui
perfecto filii intus per spiritum uiuunt.
dū exterius carne moriuntur. quia

uidelicet uirtutes nre temptationis
tempore. & in momento turbate
abstatu sui in colomitate deficiunt.
pentionis tamen pseuerantiam.
integre in mental radice subsistunt.
Cū quibus etia tres sorores occubunt.
quia in corde nūquā p flagella
turbat caritas. pformidinem cecit
spes. p quæstiones pulsat fides. Sepe
enim quasi aconditoris amore tor
pescimus. dum ultra quā nobis con
gruere credim? flagello fatigam?
Sepe dū plus quā necesse ē. mens
formidat. fiduciam sibi & spei
debilitat. Sepe dū immensis quæ
tionibus animi tendit. p̄bata fi
des quasi defectura fatigat. Sed
tamen uiuunt filie. quæ domo
conculsa moriunt. quia et in
cōscientiā. spē. fide. caritateq. pe
ne occubere p̄turbatio ipsa re
nuntiat. has tam ante dī oculos
uiuas pseuerantia recte inten
tionis seruat. Unde & puer qui
hec nuntiat solus euadit. quia
mentis discretio etia inter temp
tamenta incolomis pmanet.

Agnaq. puer ut iob filios flendo

recipiat. dū discretionē nunciante
dolens animi. uires quas quasi amit
tere cperat. penitendo conseruat.
Mira aut hoc nobiscū dispensatione
agit. ut mens nra culpe nūquā
pulsatione feriat. Nam cē se mag
narū uirium homo crederet. si nul
lum unquā earundem uirium
defectum. in tra mentis archana
sentiret. sed dū temptatione irru
ente quatit. & quasi ultra quā
sufficit fatigat. ei contra hostis
sui insidias. munimētū humilita
tis ostendit. Et unde se p̄tinet
cit. enerunt cadere. inde accipit
fortiter stare. Teptat aut n̄ solu
uires a quo accipiat discret. sed
quanta cas uigilantia seruet in
telligit. Sepe enī quē teptati
onis certamen superare n̄ ualuit.
sua deterius securitas strauit. Hā
dum lassum se quisq. in ocio remis
sit. dissolutam mentē corrupto
ri pstituit. At si eum ex dispen
satione supne pietatis teptatio
n̄ repente uehementer irruens.
sed teperato accessu crudiens pul
sat. nimirū ad insidias p̄uidendas.

48
cungulat. ut contra hostem se inces-
tamine caut' accingat; Unde & be-
ne subiungit; Tunc surrexit iob;
Sedere enim quiescentis e. assurgere
decertantis; Auditis ergo aduer-
sus surgere est. ex partibus temptatio-
nibus mte ad certamina robustius
parare; Quibus nimirum temptatio-
nibus & a discretio proficit. quia ut
virtutes autus subtilius distinguat.
agnoscit; Unde & bene subiun-
git; Scidit uestimenta sua; Vesti-
menta scindimus. cu discernendo
nra opera retractam; Si enim apud
dnm nra nos opera quasi uestimen-
ta n tegerent. nequaquam uoce
anglica diceret; Beat' quingulat
& custodit uestimenta sua ne nudus
ambulet. & uideant turpitudinem
ei; Turpitudinem enim nra tunc cer-
nit. cu uita reprehensibilis ante
iustorum oculos in iudicio. nequaquam
subsequentis boni operis tegmine
uelat; Sed quia cu culpa tempta-
m ad lamenta accendim. atq; ipsis
lamentis excitati. ad prospicienda luce
iusticie subtilius oculos nras aperim;
quasi in dolore uestimenta scindim;

Quia ex fletu discretione crescit.
cuncta que agim. discretius uita
manu iudicam; Tunc omnis nra ela-
tio corrumpit. tunc cuncta ab animo
cogitationum supfluitas cadit; Un-
de & subdit; In conso capite corrumpit
intra adorauit. Na quid moralit
p capillos. nisi defluentes animi cogi-
tationes accipim; Unde & alias no-
ce ecclie dr; Sicut uitta coecinea
Labia tua sponsa. & eloquium tuum dulce;
Uitta quippe. crines capitis astrin-
git; Labia ergo sponsa sicut uitta
sunt. quia exortatione se ecclie
cuncte in auditorum mrib' diffu-
se cogitationes ligant. ne remisse
defluant. ne sese p publicita spargant.
ne sparse cordis oculos deprimant.
sed quasi ad unam se intentione collu-
gant. du uitta eas se pdicationis
ligat; Qua recte & coecinea asse-
rit. quia se pdicatio. solo carita-
tis ardore flamascat; Quid uero
p caput. nisi ea que principalis im-
us cuiusq; actionis est mens ipsa sig-
nat; Unde & alias dr; Et oleum de ca-
pite tuo n deficiat; Oleum quippe
in capite e. caritas in mente; Et a capite

Caritica cariticoze

Caritica cariticoze

oleū deficit. cū caritas amīte discedit.
Caput ergo detondere ē. cogitationes
supfluas amīte resecare. Et deton-
so capite in terrā corrūt. quī rēps-
sus p̄sūptionis suę cogitationibus
quā in semet ipso infirmus sit. humi-
lit̄ agnoscat. Difficile nāq; ē mag-
na agere. & apud semet ipsū quēpi-
demagnis actibus cogitationū fi-
ducia n̄ habere. Eo ipso enī quo
contra uicia fortit̄ uiuit. cogita-
tionū p̄sūptio in corde generatur.
Et cū mens foris culpas ualent̄ con-
cutit t̄ cetera. plerūq; apud semet
ipsam latent̄ intumescent. Nāq; se-
cū magni alicuius merita estimat.
nec se peccare in cogitatione suae
estimationis putat. Ante distric-
ti aut̄ iudicis oculos. tanto dete-
rius delinquit. quanto culpa quo
occultius. eo poene incorrigibilit̄
p̄petrat. Et tanto ad uorandū lati-
us patet fouea. quanto de semet ipsa
elatus gloriatur. Unde ut sepe
iam dixim. pia cōditoris dispensati-
one agit. ut de se cōfidens anima
dispensatoria tēptatione pulsetur.
Quatin̄ infirmata qd̄ sit inueniat.

& p̄sūptionis p̄prie factū deponat.
Mor enī ut tēptatio mentē pul-
saerit. om̄is cogitationū n̄rarū
p̄sūptio tumultūq; conquiescit.
Mens enī cū se in elationē erigit.
quasi in tyrannidē erūpit. Ha-
bet enī tyrannidis suę satellites.
fauentes sibi & cogitationes suas.
Sed si super tyrannū hostis irru-
at. fauor mor satellitū cessat.
Intrante nāq; aduersario satelli-
tes fugiunt. eūq; territi decli-
nant. quē in pace positi callida
adulatione laudabant. Sub duc-
tis uero satellitibus ante hostē
solus remanet. quia recedentib̄
elatis cogitationibus. p̄turbat̄
anim̄ se solūmodo & tēptationē
uideat. Auditis ergo aduersis
caput detondet. cū tēptatio-
nib̄ uehement̄ irruentib̄. ap-
sūptionis suę cogitationibus
mens nudat̄. Quid ē enī qd̄
nazarei capillos nutriunt. nisi
qd̄ putā magnę cōtinentię.
p̄sūptionū cogitationes crescent.
Sed quid ē qd̄ deuotione cōpleta
caput nazareus radere capillosq;

in igne sacrificii ponere iubet nisi
 quod tunc ad perfectionis summam pergamus.
 cum sic exteriora ultra vincimus. ut etiam
 cogitationes superfluas a mente resicemus.
 Quas nimirum igne sacrificii concrema-
 re est. flama eius diuini amoris incende-
 re. ut totum cor in dei amore ardeat.
 & cogitationes superfluas concremans.
 quasi narari capillos deuotionis perfe-
 ctione consumat. Et notandum quod in
 terram corruens adorauit. Ille enim uera
 deo oratione exhibet. qui semetipsum quia
 pulvis sit humiliter uideat. Qui nihil sibi
 uirtutis tribuit. qui bona que agit. esse
 de misericordia conditoris agnoscat. Unde
 & competenter dicit. Huius egressus sicut
 de utero matris mee. nudus reuertar illuc.
 Aest temptatus animus & in infirmitatis sue
 inopia deprehensus dicit. Haudum me in
 fide prima gratia genuit. nudum eadem gratia
 in assumptione saluabit. Est namque magnam
 animi turbam solacium. ut pulsatus uirtus
 cum se quasi nudari uirtutibus conspiciat.
 ad solam misericordie spem recurrat. Et eos se
 nudari non sinat. quo se a uirtutibus humili-
 ter nudum putat. Quia & si fortasse aliqua
 uirtute in temptatione detegatur. infirmita-
 tem tam propriam agnoscat. ipsa melius
 humilitate uestit. & ualde robustius
 quam steterat iacet. cum sibi sine diuino
 adiutorio cessat tribuere quod habet. Unde
 & manu mox largitoris & nudus humiliter
 agnoscat dicens. Dominus dedit. dominus abstulit.

Ecce temptationibus eruditus eruit. qui &
 in uirtute habita largitate datus. &
 in temptatione fortitudinis potestatem
 tollentis agnoscat. Que tamen for-
 titudo non tollitur. sed perturbata
 fatigatur. Quatinus concessa mens
 dum se hanc itaque quasi amittere tre-
 pidat. sepe facta humilis nunquam perdat.
 Sicut domino placuit ita factum est. sic no-
 men domini benedictum. In hoc quod
 perturbatione interna concutimur.
 dignum est. ut ad conditoris iudicium
 recurramus. ut inde cor nostrum adiutori
 suo maiores laudes exhibeat. unde
 pulsatum uertus inbecillitate sue in-
 firmitatis pensat. Bene autem dicitur
 In omnibus his non peccauit iob. ^{labii sui.} neque
 stultum aliquid contra dominum locutus
 est. Quia sollicita cura custodire dolens
 animi. debet. ne cum se intus temptatio
 stimulat. in uerbis foras inlicita lo-
 cutionis erumpat. ne de probatione mur-
 mure. & ignis qui hunc uelut au-
 rum concremat. per excessum sermonis
 inlicita in paleam fauillam uertat.
 Si uero obstat. si hoc quod de uirtutibus
 diximus. debet que in ostensione
 uirtutis dantur. dona sancti spiritus sen-
 tiamus. Alii namque prophetarum. ali-
 gena linguarum. alii uero uirtutes
 curationum dantur. Sed quia hec
 ipsa dona non semper in mente eo-
 dem modo sunt. liquido ostendit.

69

Heliseus

Amos

quod nesciens mens in presumptione eluet. aliquando
utilitatem subtrahunt. Haec prophetarum
spiritus prophetarum semper adest. nimirum heliseus
vel propheta non diceret. Dimitte eam. anima enim eius
in amaritudine est. et dominus ex
laute amavit uerbum. Si prophetarum spiritus propheta-
rum semper adest. inquit amos propheta
non diceret. Non sum propheta. Vbi et sub-
dit. Hec filius prophetae. Sed puer ar-
mentarius ego sum. uellicans si comoros.
Quomodo autem propheta non fuit. qui desu-
turis tot uera praedixit. Aut quomodo
propheta fuit. si de se in praesentia uera dene-
gavit. Sed quia eadem ora qua requi-
sit est prophetarum spiritum sibi de caelo sensit.
desensu ipso testimonium ueraciter intu-
lit dicens. Non sum propheta. Quam-
secum aduocavit. Et nunc audi uerbum
domini. Hec dicit dominus. Uxor tua in
uitate fornicabit. et filii tui. et filii
tuae in gladio cadent. Et humus tua
funiculo metietur. et tu in terra polluta
moriens. Quibus prophetarum uerbis apte
ostendit. quia dum de se illa loqueretur
implet est. Et mox habere prophetandi
spiritum meruit. quia se prophetam non esse hu-
militate agnouit. Si prophetarum spiritus propheta-
rum semper adest. dauid regi. derelictus est
structione consilientis nequaquam nathan
propheta ceciderat. quod per paululum nega-
re. Unde bene in euangelio scriptum est.
Supra quem uideris spiritum descendente et
manente supra eum. hic est qui baptizat.

In ueracis namque fidelibus spiritus uenit. sed in
solo mediatore semper singulariter permanet.
Quia cum humanitatem nunquam des-
seruit. excelsus diuinitate procedit.
In nullo igitur manet. qui solus de omnia esse
potest. Haec fideles qui hunc accipiunt.
cum signorum dona habere semper ut uolunt
non possunt. hunc se accepisse quasi in-
transit ostensione testantur. Sed cum rur-
sum de eodem spiritu ueritatis ore discipulis
dicitur. apud uos manebit. et in uobis erit.
quod est quod diuina uoce mediatoris sig-
num hoc eadem sancti spiritus mansio declarat. cum
dicitur. Super quem uideris spiritum descendente
et manente supra eum. Surgit iuxta ma-
gistri uocem. et in discipulis manet. quo-
modo singulariter iam signum erit. quod in me-
diatore permanet. Quod tamen citius cog-
noscamus. si dona eodem spiritus discernamus. Alia
namque sunt dona illius sine quibus ad uitam
nequaquam perungitur. alia quibus uitae sancti-
tatis pallorem utilitate declarat. Mansue-
tudo namque. humilitas. patientia. fides.
spes. caritas. dona eius sunt. sed ea sine quibus
ad uitam hominis peruenire nequaquam pos-
sunt. Prophetarum autem uirtus. curatio. ge-
nera linguarum. interpretatio sermonum.
dona eius sunt. sed quae uirtutis eius praesentia
per correctionem inueniunt ostendunt. In
his igitur donis sine quibus ad uitam perueniri
non potest. spiritus sanctus siue mediatoris siue siue
in electis omnibus semper manet. Nullis autem quibus
postensione illius non nostra uita seruat. sed alio

querit. nequaquam sep̄ in p̄dicatoribus
 p̄manet. Quia sep̄ quidem eorū cordib̄
 ad bene uiuendū p̄sidae. nec tam p̄os
 uirtutū signa semp̄ ostendit. Sed
 aliquando seors̄ assignorū ostensionib̄
 subtrahit. ut eo humiliter uirtutes ei
 habeant. quo habite teneri n̄ possunt.
 Mediator autē dī & hominū homo x̄p̄s
 ih̄s. incunctis eū & sep̄ & et̄nua
 habet p̄sentē. quia ex illo isdē sp̄s p̄
 substantiā p̄fert. Recte ergo & eū in
 seors̄ p̄dicatoribus maneat. in mediatore
 singularit̄ p̄manere p̄hibet. quia & in
 istis p̄gram manet ad aliquid. in illo autē
 p̄ substantiā manet ad cuncta. Sicut enī
 corp̄ n̄m̄ sensū tantūmodo tactus ag
 noscit. caput autē corporis usū simul om
 niū quinque sensuū possidet. ut uideat.
 audiat. gustet. odoret. tangat. namē
 bra sup̄ni capitis. in quibusdā uirtutib̄
 emicant. ipsū uero caput incunctis uirtu
 tib̄ flagrat. Dissimulat ergo sp̄s in illo
 manet. a quo p̄ naturā nūquā recedit.
 Dona uero ei quib̄ ad uitā tendit. sine pericu
 lo amitti n̄ possunt. Dona autē quib̄ uitā
 seors̄ demonstrat. plerūq; ut dictū est. sine
 dispendio subtrahunt. Illa ergo p̄nā eru
 ditione tenenda sunt. hec p̄ alienis p̄uoc
 tab̄ exquirenda. In illis noscitur formido
 ne pereant. in istis uero ad trēp̄ aliquando
 sublati cōsuet̄ humilitas. quia ad elatio
 nē mentē fortasse subleuant. Cū igitur
 cōcessa nob̄ uirtutū signa subtrahunt. dicunt

recte. Dñs dedit. dñs abstulit. sicut dño
 placuit ita factū ē. sit nom̄ dñi benedic
 ti. Turpe enī uere ostendim̄. quia
 accepta recte tenuim̄. cū p̄fecto p̄qua
 nimit̄ admonitū sublata. toleramus.
 Ex lli cit LIBER SECVNDVS.
 INCIPIT LIBER
 TERCIVS.
 FATVS IOB
 admortē petitus in
 tēptatione. ad ui
 tā creuit ex
 uerbere. Itan
 tiquus hostis
 unde se bona ei
 estimauit. et un
 guere. inde doluit mul
 tiplicasse. Sed quia primo certa
 mine se succubuisse considerat.
 ad alia se tēptationū bella restau
 rat. Et descō uero mala adhuc in
 pudētē sperat. quia bona malis
 credere n̄ potest uel cepta. Ita autē
 quē in prima eius p̄uisione p̄missa s̄
 iterū subnectunt. cū dñs. Factum ē autē
 eū quādā die uenissent filii dī. ut
 assisterent corā dño. uenissetq; Satan
 inter eos. Itaq; in conspectu ei. ut di
 cere dñs ad Satan. Unde uenis. Qui
 respondens ait. Circuiui terrā &
 pambulaui eam. Et dixit dñs ad Sa
 tan. Hūquē considerasti seruum meū
 iob. qđ non sicut ei similis in terra.

Homo simplex & rectus. timens dñm. & recedens a malo. hęc quia latius sup̄ differunt. melius silendo p̄terim. ne dñm sepius discussa repetam. tardius ad in discussa ueniam. Quāuis hoc qđ uoce dñi ad satan dñ. unde uenis. nequaquā estimo qđ ei ut prius dicit. Cū enī ab eo certamine in quō relaxat fuerat uictus redit. & unde uenit requirit. qui unde ueniat scit. qđ aliud quā infirmitas sup̄bie ei merepat. Ac si ei apte diuina uox dicat. Ecce ab uno & in summo carne posito homine uincetis. qui te certamine auctore omnium erigere conaris. Unde mox dñs cū beati iob bona sicut prius dixerat. hęc cū uictoria & triumphis enumeratis adiungit. & adhuc retinens innocentia suā. Ac si apte dicit. Tu quidem exercuisti maliciam. sed ille innocentiam n̄ amisit. Et unde estimasti p̄uictum ei inminuere. inde cōpulsus est eius p̄uictum deseruire. Quia mentis innocentia quā gloriose tenuit in tranquillitate gloriose seruauit in uerbere. Sequitur. Tu autē cōmouisti me aduersus eum. ut affligere illū frustra. Cū sic dñs ihs iustus & uerax. ualde querendū est. quomodo beati iob frustra afflicisse se indicat. Quia enī iustus ē. frustra affligere non potuit. Sed rursū quia uerax ē. alit̄ n̄ potuit dixisse quā fecit. Ut ergo iusto & ueraci utraq; conueniant. quatenus

& uera dicat. & multa non faciat. cognoſcam̄ beati iob. & uerax aliquid frustra. & rursū uerax aliquid n̄ frustra percussum. Quia enī iustus & uerax. hęc quę desent & ipso asserti. ostendunt & uerū extitisse qđ dicit. & rectū fuisse qđ fecit. Necesse quippe erat. ut sc̄s uir dō soli sibiq; cognit̄. quanta uirtute polleret. ad imitandū cunctas in notesceret. Aptē nāq; alius uirtutis exempla n̄ daret. si ipse sine tēptatione p̄maneret. Actū ergo ē. ut uires eius cunctis imitandas ipsa uis percussio ostenderet. & flagella p̄derent. qđ in tranquillitate latuisse. sed eisdē flagellul̄ creuit uirt̄ patientię. atq; ex dolore uerbis. aucta ē ḡta remunerationis. Ut ergo indico dñi ueritas. retractando autē teneat̄ in facto. beati iob & n̄ frustra percussus. quia auget̄ meritū. & tamen frustra percussus. quia nullū puniatur admissū. Frustra enī percussus est. cui nulla culpa recidit. & n̄ frustra percussus ē. cui uirtutis meritū cumulat. Sed quid est qđ dñ. cōmouisti me. Hincq; satanę uerbis ueritas accendit. ut in subditorū suę cruciatibus instigaretur. Quis hęc de dō senserit. quę recto etiam homini indigna p̄pendit. Sed quia nos ferre nisi cōmoti nescim. ipsa diuina percussio. cōmotio uocat. & ad nr̄a uerba diuina uoce descendit. ut ei factam ab homine ut cūq; capiat. Illa enim uis

que absq. necessitate omnia creavit & sine defectu omnib. p̄sida. & sine labore cuncta sustentat. & sine occupatione regit. etiā sine cōmōtione corrigit. Sicq. humanas mentes ad ea que uoluerit flagellis format. ut indueritis ubiā asus incōmuta-
T bilitatis luce n̄ transeat. Sequit̄. Rē-
N spondens satan ait. Pelle ppelle. & cuncta que habes homo dabit panima sua. Alioquin. mitte manū tuā & tange os ei. & carnē. & tunc uidebis qđ in faciem benedicat tibi. Antiquis hostis ex reb. exterioribus colligit qđ. beato uiro admittit erim infligit. Pelle enī ppelle dari affert. quia sepe dū uenire ictū etiā facie certum. manū palpebris opponim. ut abieci oculos defendam. & corp̄ uulneri obiem. ne in corpore teneriori uulnerem. Satan ergo hec cōsuete fieri sciens. dicit. Pelle ppelle. & cuncta que habes homo dabit panima sua. Ac si apte dicit. Idcirco iob tot extra se flagella squamit̄ patitur. quia pauet ne ipse feriat. Cura enī carnis ē qđ dāpno affectuū carnaliū motū n̄ est. Quia dū sibi & ipsi metuit. min̄ suoz peccationes feriat. Unde & mox ei carnē ferendā postulat dicens. Mitte manū tuā. & tange os ei. & carnē. & tunc uidebis qđ in facie benedicat tibi. Superius iā dixerat. tange cuncta que posside. & tunc uidebis qđ in facie benedicat tibi.

nunc quasi prioris p̄positionis oblitus fact. de alius alia postulat. Et tam recte diuina dispensatione p̄mittit. quatin̄ alter eator impudens. uel sepe uictus obmutescat. Sequit̄. Dixit ergo dn̄s ad satan. Ecce in manu tua ē. uerum tam animā illius serua. Ecce iterū p̄missionē uerberis. comitat̄ custodia p̄tectionis. & electū suum diuina dispensatio custodiendo deserit. deserendo custodit. Alia illius p̄dit. alia p̄tegit. Si enī totū iob deserere. in manu tanti aduersarij homo quid eet. In ipsa ergo iusticia p̄missionis. miscet̄ que dā libra pietatis. quatin̄ in uno. eodeq. certamine. & seruis humilis ex oppressionē pficiat. & hostis sup̄bient̄ ex p̄missione subcūbat. Manū itaq. aduersarij se seruit̄ tradit. sed tam inuitim̄ aduictoris sui manū retinet. De illis quippe ouib. fuit. de quib. in euangelio ueritas dicit. Non rapies eis quisquā de manu mea. Et tam ex petenti hosti d̄r. ecce in manu tua ē. Iste ergo. in manu di. isde ē in manu diaboli. Itā dicens in manu tua ē. p̄tin̄ adiungit. Veruntam animā ei serua. Latent̄ prius aduictor innotuit. quia tenuit que ecessit. Et dando n̄ dedit. que aduersarij sui iaculis etiens abscondit. Quid ē aut̄ qđ ad satan d̄r. animā illius serua.

Euang

De oratione dñici

Quo enim pacto ille custodit. qui custo-
dicta semper irruptere appetit. Sed sa-
tan servare dicitur irruptere non audere.
Sicut contra patrem in oratione postu-
lamus dicentis; Ne nos inducas in tem-
ptationem; Neque enim in temptatione dominus
inducit. qui semper acceptatione subditos
misericorditer protegit. Sed tamen in tem-
tatione quasi eis inducere est acceptatio
nis nos in lecebra non munire. Et tunc
nos in temptationis laqueum non inducit.
cum temptari nos ultra quam possumus non
permittit. Sicut ergo nos deus indu-
cere in temptationem dicitur. si nos ab adver-
sario induci patiamur. ita adversarius
servare animam dicitur. cum hanc temptando
superare prohibet. Sequitur; Egressus
igitur satan a facie domini exivit. ea iam quae supe-
rius sepius dicta sunt. manifestant.
Sequitur. Percussit iob ulcere pessimo.
aplanata pedis usque ad uerticem eius.
Duobus semper modis flagella pensanda
sunt. ut scilicet ppendantur aut
qualia sint. aut quanta. Haec sepe
multa ex equalitate. sepe graua ex
quantitate leuigantur. Si uidebimus
cum multa sunt non sint graua. Cum
uero graua. non sint multa. Ut igitur
ostendat quomodo prosperitate flagel-
li adversarius contra semper uirum non solum
per equitatem qualitatis sed etiam per pon-
dus quantitatis exarsit. addemonst-

trandam qualitate dicitur. percussit ulcere
pessimo. ad insinuandam uero quanta-
tate subiungit. aplanata pedis usque ad
uerticem. ut nimirum nihil in mente uacet
agere. in cuius nil corpore uacat apoenia.
Sequitur. Qui testa sanie radebat. sedens
in sterquilino. Unde testa. nisi exclu-
to efficitur. Quid uero est sanies corporis.
nisi lutum. Sanies ergo radere testa prohi-
betur. ac si apte diceretur. Luto tergebatur
lutum. Lenabat uir se. unde superum
fuerat quod gestabat. de fragmento uasis
fictilis. offraetum uas fictile radebat.
Quo facto. patienter ostendit corpus
suum quomodo sibi sanum subdidit. quod
et percussum sic despiciens curauit. Quia
ille molliciem sanis suis carni concessit.
qui non ueste. non digito. sed testa etiam
uulneribus admouit. Testa ergo rade-
bat sanie. ut semetipsum de infragmento
considerans. etiam de extersione uulne-
ris sumerem curam mentis. Quia non
sepe pro ea quae circa corpus sunt animus
inflatur. et pro hoc quod erga nos agit. fra-
gilitas nostri corporis ab oculis cordis amo-
uetur. sicut nonnulli seculares. cum tempo-
ralibus dignitatibus fulcuntur. dum locis alicuius
oribus president. dum multorum obsequia
sibi subpetere aduocum uident. fragili-
tate sua intueri negligunt. et uis quod
gestant fictile. quasi uelociter ceterum
dum obliuiscuntur. omnimodo non aduen-
dunt. beatus autem iob. ut consideratione

fragilitatis suae etiam ex circumstantiis trahere. & ante oculos suos uim suae dispecti-
onis auget. non quolibet in terra quae p[ro]p[ri]e
ne ubiq[ue] munda repp[ro]b[us]. sed in sterqui-
limo sedisse describit. In sterquilimo
ponebat corp[us]. ut extra supra quae est
carnis substantia. bene p[ro]ficiens p[ro]pen-
dere anim[us]. In sterquilimo ponebat
corp[us]. ut etiam ex loco fetore capere. q[ui]d
festine corpus ad fetore redire. Sed ecce
cu[m] beatus iob. tot reru[m] da[m]na sustinet.
tot funerib[us] pignoz[us] percussus dolo. tot
uulnera tolerat. du[m] decurrente famem
testa radit. du[m] p[ro]putredine defluens
in sterquilimo residet. in ueri lib[er]o. q[ui]d
est omnipotens deus quos tibi caros in eternu[m] e-
spicit. ta[m] uehement[er]. quasi despiciens affli-
git. Ecce aut[em] du[m] beatus iob uulnera eru-
ciat[us] considero. repente mentis oculos ad
iohanne[m] reduco. & non sine grauissima am-
miratione p[ro]pendo. q[ui]d ille p[ro]phet[us] spu[m] in
tra matris uteru[m] implet. atq[ue] ut ita dixe-
rim priusquam nasceret[ur] renat[us]. ille amicus
sponsi. ille quo in natos mulieru[m] maior
nemo surrexit. ille sic p[ro]pheta. ut plus
etia[m] qua[m] p[ro]pheta. ab iniquis in carcerem
mittat[ur]. & p[ro]p[ri]e saltatu[m] capite trun-
cat[us]. & in tantis seruitutibus p[ro]p[ri]e ip[s]um
morit[ur]. Numquid na[m] credim[us] aliquid fuisse.
q[ui]d in eius uita illa sic despecta mors terge-
re. Sed quando ille uel in cibo pecca-
uit. qui locustas solu[m] modo & mel siluestre
edit. Quid do[m]i[n]i uel de qualitate sui cog-

minis deliquit. qui cameloz pilis corp[us]
operuit. Quid de uersatione sua offen-
dere potuit. qui de heremo non recessit
sic. Qui illi loquacitatis reat[us] pollu-
it. qui disunctus longe ab hominib[us]
fuit. Quando illi uel silentii culpa
tetigit. qui ad se uenientes ta[m] uehe-
ment[er] increpauit dicens. genimina
uiperaru[m]. quis uobis demonstraui.
fugere auentura[m] ira. Quid e[st] ergo
q[ui]d iob di[ui] testimonio p[ro]ferit. & tam
plagis usq[ue] ad sterquilimu[m] sternit.
Quid e[st] q[ui]d iohannes di[ui] uoce laudat. &
tam p[ro]emulcentis uerbis in saturationis
p[ro]m[iss]u[m] morit[ur]. Quid e[st] q[ui]d om[n]ip[ot]ens deus sic
uehement[er] in hoc seculo despicit. quos sic
sublimiter ante secula elegit. nisi hoc
q[ui]d pietati fidelium patre. q[ui]d id circo
sic eos p[ro]mittit in infimis. quia uide[re] quo
modo remunerat infim[os]. Et foras
usq[ue] ad despecta deicit. quia intus
usq[ue] ad inco[m]prehensibilia p[ro]ducte. Hinc
ergo un[us] quisq[ue] colligat. quid illi
sint passuri quos reprobat. si hic sic
cruciat quos amat. Aut quomodo
ferient[ur] qui in iudicio arguendi sunt.
si sic ego uita p[ro]mittit. qui ip[s]o iudice
teste laudant. Sequit[ur]. Dixit aut[em]
illi uxor sua. adhuc tu p[ro]manes in
simplicitate tua. Benedic do[m]i[n]o. & mo-
rere. Antiquus hostis humanum
gen[us] duob[us] modis temptare esueuit.
ut in delicia corda stantium. aut

tribulationibus frangat. aut ^{omn} psuasibus
molliat. In utrisq; ergo circa beatū iob
seuehenti exerceat. Hā prius patri
familias intulit dāpna rerū. orbauit
patre morte filioꝝ. percussit incolome
putredine uulnerū. Sed quia putres
centē foras sanū adhuc interius stare
ēspexit. quē exterius nudū reddidit.
hunc interius ditiorē fieri peehibitā
laudē editoris inuidit. callide cogitans
pensat. qđ circa se athleta dī unde p
mit inde subleuat. uetusq; adsubti
lia tēptandi argumta cūertit. Hā an
tig; artis insidias repetit. & quia scit
quomodo adam decipi solet. ad eam
recurrit. Beatū enī iob inter tot re
rū dampna. int̄ tot percussionū uul
nera. quasi inquādā uirtutū arce
stare inuictū uidit. In alto quippe
mente fixerat. & id circo hanc hosti
les insidie irrupere n̄ ualebant. Que
rit ergo ab aduersario. in hac arce mu
nitissima quib; gradib; ascendat. Vi
cina ē aut̄ uirō mulier. atq; subiunc
ta. Cor igit̄ mulieris tenuit. & quasi
scalā qua ad cor uiri ascendere potu
isse inuenit. Occupauit animum
ēiugis scala marita. sed nil arte hac
pualuit. quia sēs uir subiecta sibi mu
lierē & n̄ ppositā attendit. Et recte
loquens docuit. quā serpens ut per
uersa loqueret̄ instigauit. Dignū
quippe erat. ut fluxā mētē uirilis

censura restringeret. cū pfecto &
deipso primo lapsu humani generis
nosset. qđ docere mulier recte nesce
ret. Unde abene ppaulū dī. Docere
aut̄ mulieri n̄ pmitto. quia nimirū
aliquando cū docuit. asapientie eter
nitate separauit. Antiquus itaq; hostis
adā in sterquilimo p̄didit. qui adam
in paradysō superauit. Atq; ad uiri
cē suā mulierē dū aduerba male per
suasionis accendit. ad doctrinā sēs eru
ditionis misit. & que exentata fuerat
ut p̄deret. erudita ē neperire. Sic sic
a nris uiris fortibus hostis percitat. ut
sua ei tela etiā rapiant. Unde enī se
exaggerare estimat dolore uulneris.
inde eis cōtrasem & ipsū suggerit arma
uirtutis. Ex uerbis aut̄ male psuaden
tis ēiugis uigilant̄ debem; aspicere.
qđ antiquus aduersarius n̄ solū p̄ semet
ipsū. sed p̄ eos etiā qui nob; adhaerent
statū litagit nris mēt̄s inclinare. Cū enī
cor nrm̄ sua psuasionē n̄ subruat. ad hoc
nimirū plinguas adhaerentū reptit.
Hinc enī scriptū ē. A filis tuis caue. & a
domesticis tuis adtende. Hinc p̄ p̄phetā
dī. Vn; quisq; se a primo suo custodiat.
& in om̄i fratre suo n̄ habeat fiduciā. hinc
rursū scriptū ē. Inimici hominis domes
tici ei. Callidus nāq; aduersarius. cū abo
noꝝ cordibus repelli se ēspicit. eos qui
ab illis ualde diligunt̄ exquirat. & p̄ eoz
uerba blandiens loquit̄. qui plus ceteris

amant. ut dū uis amoris cor pforat. facile
 psuasionis ei gladius admittit. rectitudi
 nis munimina irūpat. Post dāpna igit
 rerū. p̄ sumera pignoz. p̄ uulnera scissu
 rasq; mēbroz. antiquus hostis. linguam
 mouit uxorū. Et notandū quo tēpore
 uiri mēte studuit. uirulento sermone
 corrūpere. Verba enī p̄ uulnera multū.
 ut nimirū cū uis doloris ingrauesceret.
 facile psuasionis suggestio pueris p̄ uideret.
 Sed si ipsū sup̄bia tēptationis ei ordinem
 ppendim. qua calliditate seruat inueni
 m. Mouit nāq; prius dāpna substantiaz.
 que extra naturā pfecto essent. & extra
 corp. Sub hac filios. qd̄ u quidē extra
 naturā n̄ eet. sed tam adhuc aliquaten
 extra p̄p̄riū corp. Adeo tēp̄m p̄cussa
 & corp. Sed quia uulnerib. carnis admittit
 uuln. p̄uenire n̄ ualuit. etiā cū uictz mu
 lieris linguā que fuit. Quia enī apto cer
 tamine superari se doluit. de ore cū uigil
 quasi iaculū de insidus intorsit. que p̄fecto
 dicere. Adhuc p̄manes in simplicitate tua.
 Benedicē dō & morere. Ecce tēptando om̄ia
 abstulit. ecce tēptando mulierē reliquit.
 & sēo uro callide cūcta diripuit. Sed
 ualele callidus aduatrice suā mulierē reser
 uauit que dicit. Adhuc p̄manes in simplici
 tate tua. Verba sua eua repeta. Hā quid
 ē. simplici tate dicere deserere. nisi obedi
 entia uerū. tū compendendo cōtēpnere. Et
 quid ē dicere benedicē dō & morere. nisi trans
 cendendo p̄ceptū. ultra quā esēt uue.

Sed adam n̄ fortis iustis quilibet uacuit.
 qui in paradiso quondā debilis stetit.
 Hā ilico ad male suadentis uerba respon
 dit dicens. Quasi una dentulit muli
 erib. locuta es. Si bona suscepim de
 manu dñi. mala quare n̄ sustineam.
 Ecce ubiq; hostis frangit. ubiq; superat.
 p̄cuncta tēptationū argumta succu
 buit. qui & illud suū familiare sola
 tiū etiā demuliere amittit. Inter hęc
 igit sēm uirū intueri libet foras
 reb. uacū. int̄m̄secus dō plenū. Pau
 lus cū int̄ ipso diuitias sapientie in
 teris cōspicere. seq; ipsū exterius cō
 corruptibile corp. uideret. ait. Habe
 m. aut̄ thesaurū istū. in uasis fictilibus.
 Ecce in bento iob uas fictile sensuras
 ulcerū exterius sensit. sed hic solus
 thesaurus int̄ uis integer mansit.
 Foras enī p̄ uulnera crepuit. sed inde
 ficient̄ int̄ uis nascent̄ thesaurus
 sapientie p̄ uerba seq; eruditionis
 emanauit dicens. Si bona accepim
 de manu dñi. quare mala n̄ sustine
 am. Bona scilicet. dona dī uel tē
 poralia uel p̄terna. Mala aut̄. flagel
 la p̄sentia appellant. De quib. p̄pro
 pheta dñs dicit. Ego dñs & non est
 alter. Formans lucē & creans tene
 bras. faciens pacē. & creans mala.
 Hęc enī mala que nulla sua natura
 subsistunt. ad dño creant. Sed crea
 re se mala dñs indicat. cū res bene

accepim

Paulus

pheta

editas nobis male agentibus in flagel
lu format. ut ea ipsa & p dolore quo feri
unt delinquentibus mala sint. & p natu
ra que existunt bona. Unde & uenenu.
mori quide e homini. sed tam uita ser
penti. Amore eni pferuū ab aucto
ris nri dilectione recessim. & p ueris ment
diu delectationi creature se subdidit.
a creatoris societate dissum. ex his g
ab auctore ferienda erat. que etiam
auctori pposuerat. Ut unde homo cul
pa n̄ timuit. supb̄ admittit. inde
poena corrigendus inuenire. & tan
to citius resipiscere ad illa que pdidit.
quanto doloris plena ee cōspiceret
que que sunt. Unde & bene dicitur.
formans lucē. & creans tenebras. quia
cū p flagella exterius doloris tenebrę
creant. int̄ per uisionē lux int̄
accendit. Faciens pacē. & creans ma
la. Quia tunc nobis pax cū dō red
dit. cū hęc que bona sunt edita. sed
n̄ bene cōcupita. in ea que nobis mala
sunt flagella uertunt. & culpā quip
pe dō discordes exstremi. Dignū quip
pe e ut ad pacē illius p flagella rede
am. ut cū una queq; res bene edita
nobis in dolore uertit. correcti mens
ad auctoris pacē humilit̄ reformet.
Hęc itaq; flagella beat̄ iob mala nomi
nat. quia salutis & tranquillitatis
bonū. quia p̄turbatione feriant pen
sat. Sed illud ualde in ei uerbis

intuendū e. c̄tra p̄suasionē euangis
quarta cōsiderationis arte se colla
gat dicens. Si bona accepim̄ de manu
dñi. mala quare non sustineamus.
Magna quippe consolatio tribulatio
nis e. sicū aduersa patimur. auctoris
nri ad memoriā dona reuocemus. Hęc
frangit qd̄ ex dolore obuat. sicuti etiam
hoc qd̄ ex munere subleuat occurrat.
Hinc nāq; scriptū e. Indie bonorū ne in me
mor sis malorū. & indie malorū ne in memo
ris bonorū. Quisquis eni dona percipit. sed
donorū tēpore nequaquā. & iā flagella
p̄tmeserit. in elatione p̄titiā corrumpit.
Quisquis autē flagellis atterit. sed fla
gellorū tēpore nequaquā se ex donis
que eū cūgit accepisse cōsolat. abstatu
m̄tis omnimodō desperatione destruitur.
Sic ergo utraq; iungenda sunt. ut unū
sēp ex altero fulciat. quaten̄ & flagelli
poenā memoria tēperet doni. & doni
letitiā mordeat suspitio ac formido fla
gelli. Sed igit̄ uir ut oppressa int̄ uir
uulnera mulceat. in flagelloz dolorib̄
blanchimenta donorū pensat dicens. Si
bona accepim̄ de manu dñi. mala qua
re non sustineam. Ybi & bene p̄mittit.
Locuta est quasi una ex insipientib̄ mu
lierib̄. Quia eni sensus prauę mulieris
n̄ aut̄ secus inuitioe. nequaquā atq;
Locuta est quasi una ex mulie
rib̄ sed ex insipientibus mulierib̄. Ut uidelicet
ostendat̄ quia qd̄ prauū sapit. accedat

pheta

stititq; n̄ autē eduxit sic naturę. Sequit̄;
 In omnib; his n̄ peccauit iob labus suis.
 Duob; modis labus delinquim; cum
 autē iniusta dicim; aut iusta retice
 m; Hā si aliquando & tacere culpa
 n̄ eet. ppheta n̄ diceret. Ve mihi quia
 tacui; Beat; igit; iob incunctis quę egit.
 labus suis minime peccauit. Quia nec
 cōtra ferientē supba dixit. nec cōtra
 suadentē recta retacuit. Hęc loquens
 ergo. nec tacens deliquit. quia & fla
 gellanti patri gratias reddidit. & ma
 le suadenti cōiugi doctrine sapien
 tiam ministravit; Quia enī sciuit
 quid deberet dō. quā primo. scilicet
 patientiā cōditori. cōiugi sapienciā.
 idcirco & hanc redarguendo docuit.
 & illū grās agendo laudauit. Quis
 autē nr̄m si unū qđ libe uuln; tan
 tē huius percussiois acciperet. n̄ mor
 ab intamis pstrat; iaceret. Ecce strāt
 foris uulnerib; carnis. erectus intrin
 secus munimine pmanet m̄tis. Et sub
 semetipso omē iaculū trans uolare con
 spicit. qđ in se exterius districta manu
 spuent hostis figit. Vigilantē dephe
 dit iacula. modo uulnerib; cōtra se a facie.
 modo uerbis quasi exlaterē extorta.
 Et bellator nr̄. circūuallantiū certaminū
 feruore depheusus. ubiq; patientię sup
 elyptū opponit. undiq; uenientib; spicu
 lis obuiat. & p̄uncta uirtutū latera. cir
 cū spectā cōtra irruentia uulnera m̄te rotat.

Sed antiquus hostis quo ualentius uin
 cit. eo adhuc ad insidias ardentius in
 stigat; Hā quia uxor increpata reticuit.
 p̄nt; alios qui ad increpandi cōtumelias
 surgerent exortauit. Sicut enī dāna
 rerū studuit crebrius nuntiandō pec
 cere. ita nunc rob̄tū pecc; satagit uer
 borū cōtumelias sepius feriendo penetra
 re; Sequit̄; Igit; audientes tres amici
 iob omē malū qđ accidisset ei. uener
 singuli de loco suo. Elifaz themanites.
 baldad sutes. sofarniamanites. Conduc
 rant enī sibi. ut partē uisitarent eū.
 & cōsolarent; Qui ex cōdicto ad afflicti
 cōsolationē ueniunt. & int; se & erga
 percussū quantę caritatis fuerint de
 monstrant. Quāuis & p̄ hoc qđ scrip
 tura eos tanta uiri amicos fuisse testat.
 quia boni studii & rectę fuerint in
 tentiois ostendit. sed tamē hęc ipsa
 eorū intentio. eis ad uerba p̄rūpentib;
 ante districti iudicis oculos sub ora
 indiseretione fuscāt; Sequit̄; Cūq;
 eleuassent paul oculos suos. n̄ cogno
 uerunt eū. & exclamantes plorauer;
 Scissisq; uestib; sparsēr puluerē sup
 caput suū in celo; Quā percussi spe
 ciem plaga mutauerat. amici plo
 rantes exclamant. uestes scindunt.
 capita puluere aspergunt. ut cum
 mutū eū adque uenerant cer
 nerent. ipsa etiā cōsolatorū speciem
 spontaneus dolor immutarat. Ordo

quippe cōsolationis ē. ut cū uolum' afflic-
tū quēpiā amerore suspendere. stude-
ant prius merendo ei luctui cōcordare.
Dolentē naq; n̄ potest cōsolari. qui non
cōcordat dolori. quia eo ipso quo ame-
rentis afflictione discrepat. minus
ab illo recipit. cui m̄tas qualitate se-
parat'. Sed emolliri prius debet
anim'. ut afflicto cōgruat. cōgruens
inherat. inherens trahat. Neque
enī ferrū ferro cōiungit'. si n̄ utrūq;
exustione ignis liquet'. Et durū
mollī n̄ adheret. nisi prius ei du-
ritia tēperata mollescat. ut quā-
si hoc ip̄sū fiat. qđ curat' ut teneat.
Sic nec iacentes erigim'. nisi ari-
gore n̄r stat' inclinem'. quia dū
rectitudo stantis aiacente discre-
pat. eū cui cōdescendere negligit
nequaquā leuat. Amici igit' beati
iob ut afflictū ad dolorem suspende-
rent. curauerunt necessario simul
dolere. Et cū uulneratū illius
corp' uiderent. studuerunt ipsi
uestes seindere. Cū in mutatum
cōspicerent. studuer' puluere ca-
pita sedare. quaten' afflictus ut
tanto facilius eoz uerba reciperet.
quanto in eis suū aliquid de afflic-
tione cognouisset. Sed int' hec sci-
endū ē quia n̄ qui afflictū cōsolari
desiderat. mensurā necesse ē do-
lori quē suscipit ponat. ne non

solū dolentē n̄ mulcet. sed intēpe-
rate dolens. afflicti animū adpon-
dit dīspirationis p̄mat. Sic enī do-
lor n̄ merentū dolori iungendus
ē. ut p̄tēperantū subleuet. n̄ aut'
pauimentū grauet. Unde fortasse
colligendū ē. qđ amici beati iob
plusquā necesse fuerat in cōsolatione
doluēr'. Qui dū p̄cussione cernunt.
sed p̄cussi intē ne sciunt. ita nun-
mens luctu uersi sunt. ac si p̄cussus
uir tantę fortitudinis in plaga
corporis. et in corde cecidisset. Sequē'
Seder'q; cū eo ^{intra} septē dieb' & septē noe-
tib'. & nemo loquebat' ei uerbū. Si
debant enī dolere ei. eē uehementē.
Vtrū etiam septē dieb' & septē noctib'
cū afflicto iob sederunt. an certe
dieb' & noctib' totidē instantia ei
crebris uisitacionis adhaeserunt igno-
ram'. Sepe enī rē quālibet. tot dieb'
agere dicim'. quāuis n̄ eisdē diebus
adeā cōtinuē uacem'. Sepe ū scriptu-
ra sacra sic totū p̄parte. sic p̄ toto
partē ponere cōsueuit. P̄ toto enī
partē loquit'. sic iacob familiā descri-
bens dicit. Intrauit iacob egyptum
cū animab'. Lxx. Quę nimirū cū ani-
mas memorat. cōstat quia intrantū
& corpora cōphendit. Rursū totū
p̄parte insinuat. sic admonuit cum
maria querit' dicens. Tuler' dñm meū
demonuim'. & nescio ubi posuer' eū.

Solū quippe cor p̄ dñi quęstura uenerat.
& quasi totū simul dñm̄ tūctū deplora-
rat; An ergo & hoc in loco totū ppar-
te dicat. incertū ē; Sed tam̄ hoc qđ
diu tacuer. & quandoq; loquendo
rephati sunt. neglecte p̄tereundum
n̄ ē; Sunt nāq; n̄nulli. qui & loqui
p̄cipitant̄ incipiunt. & effrenate esp-
ta. effrenatus exsequunt̄. Et sunt
n̄nulli. qui tarde quidē loqui incho-
ant. sed semel inchoantes. habere
modū locutionis ignorant. Amici
igit̄ beati iob. dolore uidentes diu
tacuer. sed tarde inchoantes indiscre-
te locuti sunt. quia parcere dolenti
noluer. Tenuer. lingua. ne p̄pere
inciperent. sed incipientes semel ne-
quaquā moderati sunt. ne se exēsolati-
one usq; ad cūmelias effrenarent;
Et boni quidē intentione ad cōsolandū
uenerant. sed hoc qđ pia mens mundi
dō optulit. locutio p̄cipit̄ uiciant̄.
Scriptū quippe ē; Si recte offeras. rec-
te aut̄ n̄ diuidas. peccasti. Recte nāq;
offerit̄. cū recta intentione qđ agit̄.
Sed recte n̄ diuidit̄. si n̄ hoc qđ pie agit̄.
etiā subtilit̄ discernat̄. Oblata enī recte
diuidere ē. quęlibet bona nr̄a studia
sollite discernendo pensare. Qđ n̄nulli
rū qui agere dissimulat. etiā recte offe-
rens peccat; Sępe ergo & qđ bono stu-
dio gerim̄. diu discernere caute negle-
gam̄. quo iudicet̄ sine nescim̄. Et non

54
nū quā hoc sit reat̄ criminis. qđ pu-
tat̄ causa uirtutis. Quis quis aut̄ amice-
beti iob facta cōsiderat. quā pia ad
cū intentione uenerint. n̄ ignorat;
Pensem̄ enī cuius caritatis fuerit ad
afflictū cōcordiā euenisse. quanta
uirt̄ longanimitatis exuerit. sep-
tē dieb; ac noctib; cū afflicto tacuis-
se. quę humilitas intra dieb; ac noctib;
sedisse. quę cōpassio puluere capita
cōpersisse. Sed tam̄ inchoantes loqui.
unde se estimauer. p̄miū mercedis
adquirere. inde eos cōtigit̄ reatū
rephensionis inuenire. quia incau-
tas sępe ad peccata sine uertū etiā
qđ p̄ solo studio mercedis inchoat̄.
Ecce p̄cipit̄ locutione p̄diderunt
bonū. qđ tanto labore mercati sunt.
Et nisi diuina gr̄a offerre eos sacri-
ficiū p̄ suo reatu p̄cepisset. inde
ad dñō iuste puniri poterant. un-
de se placere dñō mirabilit̄ esti-
mabant. Inde iudici displicent.
unde sibi quasi p̄defensione iu-
dicis p̄effrenationē placent;
Ideo uero hæc de iudicis uirtutibus
memoria legentū reuocemus.
quaten̄ sollite quisq; considera-
ta que malo uoto p̄petrant̄. quan-
ta dñs amm̄ ad uersione puniat. si
inchoata bono studio sed negl̄egen-
tę indiscretionē adm̄nata tantam
uentione castigat. Quis non mercedis

causa p̄gisse se crederet. si aut in defen-
sione dī quicquā contra pacium
diceret. aut certe septē dieb; ac noctib;
p̄ pacium dolore tacuisset. Et tamen a-
mici beati iob haec agentes. ad cul-
pā laborando puenet. quia cōsolatio
nisi quidē bonū qđ agebant nouerant.
sed cum quanta agendū eēt discreti-
onis libra nesciebant. Unde necesse ē
ut n̄ solū intueam̄ qđ agim̄. sed etiā
cū quanta discretione pagam̄. Primū
quidē ne mala quo quomodo. p̄mo
dū uero ne bona incaute faciam̄.

Adque nimirū bona sollicite pagenda.
ppheta nos ammonet dicens. Ma-
ledictus homo. qui fac̄ op̄ dñi negle-
gent. Ad hoc uero ista p̄ficiunt.
ut ante tribub; iudicis. subtile
atq; incōphensibile exam̄ n̄ solū
mala que cōmissim̄. sed ipsa etiam
si qua in nobis sunt bene gesta ti-
meam̄. quia sepe mei iudicio cul-
pa eēt deprehendit̄. qđ uirt̄ ante
iudiciū putat̄. Et unde expectat̄
p̄merces operis. inde suppliciu
iuste cōsequit̄ ulcionis. Hęc uerba
historiam breuiter tractata p̄curri-
m̄. nunc ad allegoriatum myste-
ria uerba uertam̄. Sed quia in
recordio huius operis dū de uita
et capitis & corporis tractarem̄.
sollicita intentione p̄missim̄. quan-
ta meis sit cōpago caritatis. quia

nimirū & dñs multa adhuc p̄corp̄
qđ nos sum̄ patit̄. etiā corp̄ cū idē
eccl̄a de suo capite uidelicet dñō
in celo gloriat̄. ita nunc passionē
exprimi eiusdē capitis debent.
ut ostendat̄ quā multa etiā in suo
corpore sustineat. Si enī caput
n̄m̄ tormenta n̄a n̄ tangere
nequaquā afflicti mēbris p̄secu-
tori suo etiā ex celo clamaret. saule
saule. qđ me p̄sequeris. Si cruciat̄
n̄i ei p̄ne n̄ eēt. cū uersus afflic-
tusq; paulus minime diceret. Sup-
pleo ea que desunt passionū xp̄i
in carne mea. Et tam̄ resurrectio-
ne iā in capitis exaltat̄ dicit. Qui
nos cōresuscitauit. & cōsedere fecit
in celestib;. Hęc uero incōtra p̄secu-
tionū tormenta cōstrinxerant. sed
penarū suarū ponderib; pressus.
ecce iā p̄gtam̄ capitis in celo reside-
bat. Quia ergo in omnib; unitum
caput & corp̄ nouim̄. sic ap̄ cussione
capitis incipim̄. ut subsequenti tam̄
ad corp̄is flagella ueniam̄. Sed hoc
qđ quadā die s̄tan̄ corā dñō afflicti
se d̄r. qđ unde ueniat p̄uinciat̄. quod
beat̄ iob magnis cōditoris p̄conis pre-
fert. quia sepe iā discussim̄ repli-
care deuitam̄. Si enī diu mens reb;
discussis inuoluit̄. puenire ad in-
discussa p̄pedit̄. Ibi ergo allegorie
nunc initiū ponim̄. ubi p̄ uerba sepe

repetita. adiunctū noui aliquid sem.
 Itaq; ait. Comouisti me aduersus eum.
 ut affligerem eū frustra. Si beatus
 iob redemptoris nr̄i in passione positi
 speciem tenet. quomodo ad satan adnō
 dī. comouisti me aduersus eum. Me
 diator quidē dī & hominū. homo xp̄c
 ibi. ut culpas nr̄e transgressionis eccl̄ie
 guerē. uenit mortalitatis flagella
 tolerare. Sed qui unius cū patre eūdeq;
 nature ē. quomodo p̄satan motū se
 aduersus eū pat̄ assertit. cū constet
 qđ patris filioq; cōcordiā nulla potesta
 tis iniquitatis nulla uoluntatis diuer
 sitas interrūpat. Sed tamen isdē qui
 patri equalis ē p̄ diuinitatē. uenit
 p̄pter nos ad flagella p̄ carne. Que ni
 mirū flagella n̄ suscipere. ni formā
 dāpnati hominis redimido sup̄sisset.
 Et nisi prim̄ homo delinqueret. secun
 dus ad passionū p̄bra minime ueniret.
 Cū ergo prim̄ homo p̄satan adnō mot̄
 ē. tunc est dñs in homine secundo com
 mot̄. Satan itaq; ad huius afflictio
 nē dñm tunc comouit. quando in pa
 radiso primū hominē a iustitias cul
 mine. in obediētis culpa p̄strauit.
 Hic enī adā primū p̄ uoluntariū uitā
 manime mortē traxisset. adā scđs sine
 uitio. in carnis mortē uoluntariā non
 ueniret. Bene ergo et etiā de redempto
 re nr̄o dī. Comouisti me aduersus
 eum. ut affligerem illū frustra. Ac si

apertius dicat. Dū iste n̄ sua sed illius
 causa morit̄. tunc me in huius afflic
 tione comouisti. cū illū a me callida
 p̄satione traxisti. De quo & bene
 addit̄. frustra. Frustra quippe ad
 flictus ē. qui & culpe ulcione pres
 sus ē. & culpe contagio inquinat̄ non ē.
 Frustra afflictus ē. qui in carne natus
 p̄pria admissa n̄ habuit. & tam poenā
 carnaliū sine culpa suscepit. Hinc
 ē. enī qđ p̄pheta loquit̄ dicens. Que
 enī n̄ rapui. tunc exsoluebam. Alius
 nāq; ad paradysum edite diuine potē
 tię similitudinē supbe rapere uoluit.
 sed tam culpas huius supbie sine cul
 pa mediator exsoluit. Hinc ē. qđ
 patri quidā sapiens dicit. Cū sis iust̄.
 iuste omnia disponis. Tū quoq; qui
 n̄ debet puniri. condēpnas. Sed
 pensandū est. quomodo iustus sit.
 & omnia iuste disponat. si cum qui
 n̄ debet puniri condēpnat. Media
 tor & enī nr̄. puniri in semetipso
 n̄ debuit. quia nullū culpe cōtagiū
 p̄petrauit. Sed sup̄se indebitam mortē
 n̄ suscipere. nūquā nos ad debita
 morte liberare. Lat̄ ergo cū iust̄
 sit. iustū puniens om̄a iuste dis
 ponit. Quia p̄ hoc cuncta iustifi
 cat. qđ eū qui sine peccato ē. pro
 peccatorib; dampnat. ut eo elec
 ti om̄i ad culmen iustitię surge
 rent. quo is qui ē sup̄ om̄a dāna

Phet.

iniustitiae nostrae sustinere. Quod ergo
illuc dāpnat' eū n̄ debeat dī. hoc hie
afflict' frustra memorat'. Qui tamen
iuxta semetipsum frustra afflict' est.
iuxta uero nr̄a acta n̄ frustra. Au-
bigō quippe uitij. purgari n̄ potuit.
nisi igne tormēti. Venit itaq; sine
uitio. qui se subiceret sponte tormē-
to. ut debita nr̄a iniquitatis suppli-
cia. eo reos suos iuste amitterent.
quo hunc a semetipsis liberū iniuste
tenuissent. Frustra ergo & n̄ frustra
afflict' ē. qui in se quidē admissa
n̄ habuit. sed cruore pprio reat' nr̄i
maculā terstit. Respondens satan
ait. Pelle ppelle. & cuncta quae
homo habet dabit panima sua.
Alioquin. mitte manū tuā. & tan-
ge os ei' & carnē. & tunc uidebis
quod in facie benedixerit tibi. Ma-
lign' sp̄s cū redēptore nr̄m mira-
culis coruscare cōspicit. clamat.
sem̄ qui fil' sēs dī. Qui hoc dicens
cognoscendū dī filiū p̄tmesens.
sed tam̄ uim sup̄ne pietatis igno-
rans. dū passibilem cōsiderat. ho-
minē purū p̄tcat. Multos autē
sub scitatis sp̄tne. in pastoralī po-
sitos loco didicerat. qui auiscerib'
caritatis alieni ualde p̄minimo
aliena dāpna pensabant. Hunc
ergo quasi ex alis colligens. quia
subtractis multis superari non

uidebat. usq; ad eī carnē p̄tractū passi-
onis exarsit. Velut si diceret. Pelle
ppelle. & cuncta quae habet homo.
dabit panima sua. Alioquin. mit-
te manū tuā. & tange os ei' & carnē.
& tunc uidebis quod in facie benedicit
tibi. Ac si apte dicit. Moueri debis
quae extra se sunt negligit. sed tunc
ueraciter quis sit agnoscit. si in se ip-
so quod doleat experit. Hec p̄ se satan
eū fieri appetit. n̄ uerbis. sed deside-
riis dicit. Hec p̄ mēbra sua & uerbis.
& desideris inuult. Ipse quippe loq̄t'
eū iuxta p̄phetę uocē. ei' sequaces di-
cunt. Mutam' lignū in panē ei'. &
eradam' eū de terra uiuentiū. Lignū
quippe in panē mutare ē. cōsfigen-
do ei' corpori spiritū crucis adhibere.
Et uitā illius de terra uiuentiū eradere
se posse existimant. quē dū mortale
cōspiciunt. finiri morte suspicantur.
Dicit autē dñs ad satan. Ecce in manu
tua ē. uentam animā illius serua.
Conditorē omniū satanę manū traditū.
quis uel desipiens credat. Sed tamen
edoct' ueritate. quis nesciat. quod eiusdē
satanę mēbra sunt. om̄s qui ei p̄ uerse
uiuendo iungunt. Membra quippe
ei' pilat' exiit. qui usq; ad mortis ex-
tremā uenientē in redēptione nr̄a
dñm n̄ cognouit. Corp' ei' sacerdotū
principes exiit. qui redēptore
mundi ^{dāpnando} repellere. usq; ad crucē

psequendo conatus sunt. Cui ergo se p[ro]p[ri]a
 redemptione d[omi]ni m[em]broz satanz manibus
 tradidit. quid aliud qua[m] eu[er]sile satanz
 manu nisi s[er]uire p[ro]m[iss]it. Ut unde ipse
 exterius occubere. inde nos exterius vite
 ruisq[ue] liberare. Si igit[ur] satanz manus
 ei potestas accipit. ei manu[m] iuxta carnem
 p[ro]tulit. cuius potestatem corporis usq[ue] ad
 sp[er]ita. colaphos. flagella. cruce[m]. lanceamq[ue]
 toleravit. Unde xp[istu]s pilato ei uidelicet cor
 pori. ad passionem ueniens dicit. Non ha
 beres in me potestate[m] nisi tibi datu[m] esse
 desup[er]. Sed tamen hanc potestatem qua[m]
 contra se ei extrinsecus copellebat. Pilat[us]
 eni[m] uel satan. qui eiusdem pilati caput ex
 terat. sub potestate illius sup[er] que[m] potes
 tate[m] acceperat tenebat. Quia & superior
 ipse disposuerat. hoc q[ui]d inferius accidens
 ap[er]secutore tolerabat. ut cu[m] eemala mente
 infidelium surgeret. uultu[m] tam electo[rum]
 omnium ipsa quoq[ue] crudelitas deseruiret.
 Te igit[ur] disponebat int[er] q[ui]d semet ipsu[m] ne
 quit[er] pati p[ro]mittet[ur] foris. Hinc e[st] eni[m]
 q[ui]d de illo magna dicit. Scient aut[em] ibi
 quia omnia dedit ei pat[er] imman[is] & quia
 ad d[omi]n[u]m uadit. surgit ac
 na. & ponit uestimenta sua. Ecce imma
 nus p[ro]sequentiu[m] tur[is]. sciebat q[ui]d imma
 nus ipsos & ia p[ro]secutores acceperat.
 Qui eni[m] omnia & accepisse se nouerat. con
 stat quia & ipsos a quibus tenebat tene
 bat. ut ipse in se adusu[m] pietatis intor
 queret. quicquid eoz[um] extra se p[ro]missa s[er]uire

dederat. s[er]uire
 seruire lucris
 extrinsecus

suoz

malicia. Dicit[ur] ergo ei. Ecce imma
 nu[m] tua e[st]. quia adferenda[m] carne[m]
 seueris licentiam accepit. sed potes
 tati illius nesciens deseruit.
 Anima uero eius seruari p[re]cipitur.
 non quo hanc temptare p[ro]hibeat.
 sed quia hanc superare n[on] posse
 conuincit. Neq[ue] eni[m] sicut nos qui
 puri homines sum[us]. & irruente sepe
 temptatione cecidim[us]. ita redemptoris
 n[ost]ri anima temptationis est necessi
 tate turbata. Hostias na[m]q[ue] n[ost]ras & si
 in excelsum monte[m] cu[m] p[ro]missus us
 sup[er]st[itu]t. si daturu[m] se ei regna mun
 di p[ro]hibuit. si quasi impanes lapides
 uertendos ostendit. mentem tamen
 mediatoris d[omi]ni & hominum temptati
 one[m] quassare non ualuit. Sic eni[m]
 dignatus e[st]. hęc exterius cuncta
 suscipere. ut tam[en] ei mens interius
 diuinitati suę inherens. inecussa
 p[ro]maneret. Qui & si quando t[em]p[or]e
 spu[m] infremuisse d[icitur]. ipse diuinit[er]
 disponebat. quantum ipse huma
 nit[er] t[em]p[or]aret. immutabilite[m] omnib[us]
 p[ro]sident[er]. & semet ipsu[m] mutabilem
 in satisfactione infirmitatis osten
 dens. Quicquid ergo in semet ipso
 manens disposuit. quicquid pro
 ostendenda humanitate qua[m]
 susceperat. & ia t[em]p[or]e fecit.
 Quia uero cu[m] recte diligimus.
 nihil in rebus edicis. anima n[ost]ra

carus amant. & sicut animam vitam
eos diligere dicunt. quibus amoris nostri
exprimere pondus conantur. potest
per eius animam electorum uita signari.
Et cum satan adferenda redemptoris
carne permittit. ab anima separat.
quia cum corpore eius ad passionem accipit.
electos eius a uere sue potestatis amittit.
Cumque illius caro per crucem moritur.
hoc mens contra temptamenta solidatur.
Dicat ergo: Ecce in manu tua est. ue
rum tamen animam illius serua. Ac
si apte audiat. Licentiam contra eius
corpore accipe. & ab electis illius quos
apud se ante secula prescientis posside
as praue dominationis pende. Egres
sus igitur satan a facie domini. percussit
iob ulcere pessimo. a planta pedis
usque ad uerticem. Nullus in hac
uita electorum uenit. qui non hu
ius hostis aduersa sustinuit. Mem
bra autem nostri redemptoris extiterunt.
etiam qui ab ipso mundi exordio
dum pie uiuunt. crudelia passi
sunt. An non huius membrum abel
se esse prohibuit. qui eius mortem de
quo scriptum est. sicut agnus coram
condente se obmutescet. & non aper
te os suum. non solum placens in sacri
ficio. sed etiam moriens tacendo sig
nauit. Ab ipso itaque mundi exordio.
redemptoris nostri corpore expugnare
conatur est. A planta ergo pedis usque

ad uerticem uulnere intulit. quia prius ab ho
minibus inchoans. usque ad ipsum caput ecclesie
sequendo peruenit. Bene autem dicitur. Testa
sanctam radebat. Quid enim aliud roma
na domini testa est. nisi caro eorum substantia
luto superata. Et enim testa igne solidatur.
Caro autem domini eo ex passione sua robusta
et exiit. quo per infirmitatem moriens.
a morte sine infirmitate resurrexit.
Unde recte etiam prophetam dicit. Exaruit
uelut testa uirtus mea. Sicut etiam
eius uirtus exaruit. quia susceptus carnis
infirmitatem. passionis sue igne roborauit.
Quid uero per sanem. nisi peccatum debet
intelligi. Et carne quippe & sangui
ne. solent carnis peccata signari. Unde
per psalmistam dicitur. Libera me de sanguinibus.
Saniem itaque putredo est sanguinis. Quid
uero accipimus sanem. nisi peccata carnis
ex longa uetustate peiora. Vulnere itaque
insanem uertit. cum neglecta culpa usque
deterius grauat. Mediator itaque dei &
hominum homo christus ihesus. corpore suum ma
nibus persequentium tradens sanem testa
rasit. quia peccatum carne deleuit. Venit
enim sicut scriptum est in similitudinem carnis
peccati. ut de peccato dampnaretur peccatum.
Dumque hosti obicit innocentiam carnis sue.
terrisce etiam carnis nostre. Et ex qua nos
captiuos inimicus tenuit. per illam nos libe
ros expiavit. Quia quia nos instrumen
tum fecimus culpe. hoc nobis per mediatorem
uersa est in arma iustitie. Testa ergo sanem

radit. cū carne culpa superat. Bene autē
 subdit. Sedens in sterquilino. Non in fo-
 ro quo lex p̄strepit. non in edificio q̄t se
 culmine malta sustollit. sed in sterquilino
 residet. Quia uidelicet redemptor huma-
 ni generis ad carnē ueniens. attestante
 paulo. infirma mundi elegit. ut con-
 fundat̄ fornia. An̄ quasi ruentibus
 edificiis in sterquilino residet. qui relic-
 tis iudeis sup̄biis. in ea quā dudum
 abiecit gentilitate requiescit. Extra
 habitaculū reperit̄ in uulnere. quim-
 eo qd̄ iudeam aduersante p̄tulit. pas-
 sionis dolore agente p̄pria despectus
 sensit. Johanne attestante qui ait. In
 p̄pria uenit. & suū eū n̄ recepit. Sed
 quomodo sedens in sterquilino equies-
 cat. hec eadē ad sem̄ & ipsa ueritas dicit.
 A te enī. uandiu erit in celo sup̄ uno
 peccatore poenitentia agente. quam
 sup̄ nonaginta nouem iustis. qui non
 indigent poenitentia. Ecce dolens in
 sterquilino sedet. qui p̄ p̄petratas
 culpas libentē corda poenitentia possi-
 det. An̄ quasi quoddam sterquilinū
 sunt corda poenitentia. Quidam ma-
 la sua flendo cōsiderant. quasi ante
 se stercorea sese abieciendo coaceruant.
 P̄cussus ergo iob monte n̄ peccit. sed
 in sterquilino residet. quia ad passi-
 onē redemptor ueniens. alta sup̄boze
 corda deseruit. & in afflictioze humili-
 tate requieuit. Quod tamē dese &

prius quā incarnaret̄ indicauit.
 cū p̄phetā dixit. Ad quē respiciā.
 nisi ad humilem & quietū. & ter-
 mente sermones meos. Quis uero
 cōsideret. si qui tot pia hominibus
 intulit. q̄ ab hominibus p̄uersa to-
 lerant. Quis cōsideret̄ quanta
 nunc usq. tolerat. & iā cū de celo
 sup̄ corda fidelū regnat. Ipse quip-
 pe cotidie patit. omē qd̄ arep̄bis
 ei electi lacerant. Et quāuis caput
 huius corporis qd̄ uidelicet nos sim̄
 iā sese sup̄ omā liberū exertit. re-
 p̄boze tamē uulnera adhuc p̄sum
 qd̄ de p̄sū retinet corp̄ sentit. Sed
 qd̄ ista de infidelibus dicim̄. cū in
 ipsa quoq. ecclā multos carnalū
 prauis morib. contra redeptoris ui-
 tā pugnare uideam. Sunt nāq.
 n̄nulli. qui hunc qui aḡladis n̄
 possunt. p̄uersis actibus insecunt.
 Qui dū sibi in ecclā uident. de cō-
 qd̄ ambiunt. hostes bonoz fiunt.
 Et n̄ solū prauis sem̄ ipsos accionē
 in se. sed & iā iustozū rectitudinē
 inflectere ad p̄uersa moluntur.
 cōna quippe in ueri neg legunt.
 & in appetitu tēporalū. mentis
 p̄uillanimitate. succubunt.
 tantoq. ab eternis altis corruunt.
 quanto bona tēporalia eē qua-
 si sola suspiciant. His iustozū sim-
 plicitas displicet. & cū occasione

Evang

pturbationis inueniunt. suam eos
arripere duplicitate suadem;
Vnde hoc quoque congruit apte. qd
subdit. Dixit autem illi uxor eius.
Adhuc tu pmanes in simplicitate
tua. Bene dic dō. & morere;
Cuius enim speciem male suadens
mulier tenuit. nisi quolibet
carnaliū inq̄ctē sinu postorū.
Qui quo uerbis p̄fessē fidei intus
sunt. eo bonos incorrectis suis mo
ribus peius p̄munt; Hā min⁹ for
tasse nocuissent. siñ eos scā ecclā
introrsus admittens. usq; ad fidei
cubile recipere; Quos dū p̄fessam
fidē recipit. sibi p̄culdubio p̄ne
indeuitabiles facti; Hinc est qd
p̄mente turba una redēptorem
nr̄m mulier tetigit; Vnde & eisdē
p̄m̄ in redēptor dicit; Qui me
tetigit. Cui eū discipuli respon
derent. t̄b̄ te cōprimunt & affli
gunt te. & dicis quis me tetigit.
Ilico adiunxit; Tetigit me aliquis;
Hā ego noui uirtutē dōme exisse;
Multi ergo dñm cōprimunt. & una
tangit. quia carnales qui q; inq̄ctā
eū cōprimunt. a quo longe sunt.
& soli tangunt. qui hinc ueracit̄
bumiles adiungunt; Turbaigit̄
p̄mit. quia multitudo carnaliū
quo intus admittit. grauius tole
rāt; Breuius autē tangit. quia &

importuna ē p̄p̄ntiam. & absens p̄ntā;
Non nūquā enī prauis nos sermonibus.
n̄ nunquā uero solis p̄uersis moribus in
sequunt̄; Suadent nāq; aliquando que
tenent. aliquando uero & si non sua
dent. p̄bere tam̄ iniquitatis exempla
non cessant; Qui igit̄ ad mala nos
uel uerbis uel exemplis illicunt. p̄
fecto p̄secutores nr̄i sunt. a quibus tēp
tationū certamina sumunt. que saltem
in corde uincant; Sciendū uero ē. quia
carnales inq̄ctā aliquando metu. aliquan
do uero audacia suadere p̄uersa cōten
dunt; Cūq; ipsi uel pusillanimitate
uel elatione deficiunt. hec iustorum
cordibus infundere quasi ex dilectione
moliunt̄; Carnalem uidelicet mentē
petrus ante redemptoris mortē. re
surrectionēq; retinebat; Carnali men
te sarul̄s filius. duci suo dauid adiunc
tus inherat. sed tam̄ unus formidine.
altē elatione peccabat; Ille quippe ma
gistri mortē audiens dixit. Absit a te
dñe. non erit tibi hoc; Hic uero iniu
rius ducis n̄ ferens ait. Numquid p̄his
uerbis n̄ occidet̄. semet. qui maledixit
x̄p̄o dñi. sed illi mox d̄. Hecū p̄ me
scitans; Et hic eū germano p̄m̄ audi
uit. Qui mihi & uobis filii sarul̄s.
Cur efficiemini mihi hodie insatan.
Male itaq; suadentes angeli a postate
p̄pellatione censent̄. qui blandis uer
bis ad illicita quasi blandientes trahunt.

Euang

fideles se p[ro]fici recusarent. Om-
nisa carnatu[m] uiscera; despiciat
q[ui] ipse patit[ur]. & curat nequid[am] prauis
p[ro]suasione discipuli in corde patiant[ur].
In se c[on]cipit uulnera corporis.
& malis uulnera medet[ur] cordis.
Habent quippe hoc uis[us] propriu[m]
ut in dolore posita tribulationis
sug[er]e cura n[on] deserant uulnera ali-
eni. Et cu[m] dese aduersa patientes
dolent. aliis necessaria docentes
p[ro]vident. & quasi p[ro]cessu quidam
magni medici egrotant. Ipsi
tolerant scissuras uulneris. & alii
p[ro]ferunt medicamina sanitatis.
Valde aut[em] minoris laboris e[st] aut
docere cu[m] nihil tollerat. aut to-
lerare cu[m] nihil docet. Unde sci
uiri ad utraq[ue] se tollere exten-
dunt. & cu[m] tribulationib[us] fortas-
se ferunt. sic exteriora bella
suscipiunt. in sollicitudine cogi-
tent ne proximor[um] interiora lae-
rent. Sic sic uiri fortes in acie
assistunt. & illinc iaculis aduer-
santia pectora ferunt. Et hinc
scuto post postros debiles tuentur.
Atq[ue] ita utrob[us]q[ue] uelocitate circu[m]-
spectationis inuigilant. quatenus
& ante se audaces c[on]fodiant. & post
se trepidos auulnere defendunt.
Quia igit[ur] sci uiri sic sciunt foras
aduersa tolerare. ut int[er] & iam

nouerint p[ro]uersa corrigere. dicit[ur] recte.
Locuta es quasi una exultans mulierib[us]. Quia
enim electis d[omi]ni. ut illis agas & confortet[ur]
cor u[ost]ru[m]. mentes carnalium. que plura
d[omi]no intentione deseruiunt. n[on] immerito
mulieres uocant[ur]. Si bona accepim[us]. dema-
nu d[omi]ni. mala quare n[on] sustineam[us]. Ac
si dicit. Si ad bona eterna tendim[us]. quid
miru[m] si t[em]poralia mala sufferam[us]. Hec aut[em]
bona paulus sollicit[er] inspexerat. quando
inlata equanimite[m] mala tolerabat dicens.
Non sunt e[ss]e dignae passionis huius t[em]poris.
ad sup[er]uentura[m] glori[am] que reuelabit[ur] in
nobis. In omnib[us] his n[on] peccauit iob labis
suis. Sci uiri cu[m] p[ro]secutione foris int[er]isq[ue]
patiunt[ur]. non solu[m] in d[omi]no iniuriis minime
excedunt. sed neq[ue] c[on]tra ipsos aduersarios
c[on]tumeliosa uerba iaculant[ur]. Quod dux bo-
no[rum] recte petrus ammonet dicens. Homo
u[ost]ru[m] patiat[ur] quasi homicida. aut fur.
aut maledicus. Maledicus enim patit[ur]. qui
passionis sue t[em]pore in sui s[er]u[m] iniu-
ria p[ro]secutoris effrenat[ur]. Sed quia red[em]-
toris corp[us] sci nimiru[m] c[on]stituta pondus
dolore portat. ut humilitatis modu[m] p[ro]uer-
ba non transeat. Recte de hoc dolente
d[omi]ni. In omnib[us] his n[on] peccauit iob labis
suis. neq[ue] stultu[m] aliquid c[on]tra d[omi]nu[m] locuta
est. Igit[ur] audientes tres amici iob omne
malu[m] q[uo]d accidisset ei. uener[unt] singuli de
loco suo. Eliaz themanites. baldad sinit[us].
sophar na amathites. In p[ro]fatione huius op[er]is
ris dicit[ur]. quia amicus beati iob & sibi

adeū intentione euenierunt. hereticorū
tam id circo speciem tenent. quia ad
culpā indiscrete loquendo dilabuntur;
Vnde & illis ab eodem beato iob dicitur. Disputa
re cu deo cupio. prius uos ostendens fabrica
tores mendaci. & cultores puerorū dogma
tū. Scā itaq; ecclā. omī hoc tēpore peregrina
tionis sup afflictione cōstituta. cum
uulnera sustinet. cū membrorū suorū lapsus
doleat. insup alios sub xpi nomine tolerat
hostes xpi; Ad augmētū nāq; doloris eius.
etia heretici intentione eueniunt. eaq;
quasi quibūdā iaculis irrationabilibus
uerbis transfigunt. Bene autē dicitur. Con
uenerunt de loco suo. Hereticorū quippe
locū. ipsa supbia ē. Quia nisi prius incor
de intumescerent. ad praue assertionis
certamina n̄ uenerunt. Ita nāq; malorū
locū supbia. sic ē cōtra humilitatē uerbo
noꝝ. De quo psalmonē dicit. Si sp̄s po
tēstātē habentis ascenderit sup te. locū
tuū ne dimiseris. Ac si apte dicat. Si
tēptatoris sp̄m cōtra te aliquid pualere
cōsideras. humilitatē penitentię n̄ relin
quas. Qui quia locū nr̄m humilitatē
penitentię dixerit. uerbis sequentib;
ostendit dicens. Quia curatio cessare
faciē peccata maxima. Quid enī ē aliud
humilitatē lūmī. nisi medicina peccati.
Heretici igitē de loco suo ueniunt. quia
cōtra scām rectam ex supbia mouentur.
Quorū pueria quoq; atq; ex ipsa suorū
nomina interpretatiōe colligitur. Dicunt

enī. Elifaz. baldad. sofaz. sic desupe
rius dixim; Elifaz. interpretatus dicitur
dū cōtēptus. Hic enī dū cōtēpnerent.
nequaquā de illo pueria sentirent.
Baldad autē uetustas sola. Dū enī ue
re uinci refugium. & pueris stu
dio cō uictores querunt. noue unq;
cōuersationē negligunt. & ex sola
uetustate ē qd̄ intendunt. Sofaz
uero speculā dissipans. Hi & enī
qui in scā ecclā scā sunt. recepto
ris sui misteria fide uera humilitē
cōtēplant. Sed dū heretici cū fal
sis alligationib; ueniunt. speculā
dissipant. quia eorū mētē quos ad
se adtrahunt. ab intentione recte
cōtēplationis inclinant. Bene autē
loca de quib; ueniunt. egrua he
reticorū actib; describunt. Menti
enī tēmanites. suthes. naamathi
tes. Thema nāq; interpretatur auster.
Suid. loquens. Haama. decor.
Austru autē uentū. calidū esse quis
nesciat. Heretici igitē quia ar
dentius appetunt sapere. quasi
plus quā necesse ē student calere.
Desidia quippe torporis & frigoris.
erit sum inquietudo immoderate
curiositatis. intēperato concordat
calori. Quia ergo amplius quā
debent calore sapientię pepe
re appetunt. ab austro uenire
referunt. Ab hoc calore immoderate

sapientis mentes fidelium paulus
temperare curauerat. cui dicebat.
Non plus sapere quam oportet sape
re. sed sapere ad sobrietatem. Hinc
est quod dauid ualles salinarum percutit.
Quia uidelicet redemptor noster suae dis
trictionis examine in his que de illo
praua sentiunt. stultitiam inmo
derati saporis extinguunt. Suid autem
dicit loquens. Calorem quippe non
bene uiuant. sed ut elate loquantur
habere desiderant. Athema igitur
et sud. idem a calore a loquacitate
uenire referunt. quia propter hoc quod
scripturarum se studiosos exhibent.
solum uerbis loquacitatis non autem
uisceribus caritatis calent. Naama
uero interpretatur decor. Quia enim docti
non esse sed uideri appetunt. exerci
tationis uerbis specie bene uenien
tium stimunt. Et per calorem loqua
citatatis in se imaginem ostendunt
decoris. ut eo per decorum lingue puer
sa facile persuadeant. quo seditate
uere sensus callide occultant. Sed
neque ipsa locorum nomina inordinata
sunt narratione distincta. Locus
enim themata. postmodum sicut. ac deinde
naama ponitur. Quia prius illos in
ordinatos calor accendit. Hinc
deinde loquacitatis erigit. et tunc
demum decoros hominum. hypocrisis
ostendit. Condiocerant enim sibi ut

pariter uenientes uisitarent eum. et consolarentur.
Condiocerant sibi heretici. quando praua quaedam
extra seculam ecclesiam sentiunt. et in quibus
aueritate discrepant. sibi in falsitate eccor
dant. Omnes qui nos autem de doctrina erudi
unt. quod aliud faciunt nisi in peregrinati
onis nostre nos afflictione consolantur. Heretici
autem quia seculam ecclesiam sua docere desiderant.
adeam quasi consolantes appropinquant. Hec
mirum quod quia aduersarium formam expriment
amici nominantur. cum ipsi quoque traditori
dicitur. Amico ad quod uenisti. Et diues qui
in inferni igne exurit. ab abraham filius
uocatur. Quia et si propter mali corrigi ne
glegunt. dignum tamen est. ut a nobis non ex
sua nequitia sed a nostra benignitate nomi
nentur. Cumque eleuassent pedes oculos suos.
non cognouerunt eum. Heretici quippe cum
seculam ecclesiam facta considerant. oculos leuant.
quia uidelicet ipsi in imo sunt. et cum ei opere
ra respiciunt. in alto sunt sita que cernunt.
sed tamen in dolore posita. cognoscunt. Ip
sa quippe appetit. hic mala recipere. ut
possit ad eternam remunerationis premium per
gata peruenire. Uterque prospera meruit. et
disciplina eruditionis hilarescit. Hereti
ci igitur quia per magno presentia appetunt.
et in uulneribus posita non cognoscunt. Hoc
namque quod in illa cernunt. in suorum eorum
cognitione non relegunt. Cum ergo hec et
aduersariis proficiunt. ipsi suo stupori inhi
rent. quia per experientiam ignorant que ui
dent. Sensibus uestibus spiritum suum pulueri

pheta

sup caput suū in celo. Sicut uestimta fecit
 cunctos fideles accipim. unde & pphetam
 dr. omnib. his uelud ornamento uestieris.
 ita hereticor uestes sunt. omis qui eis ecor
 dit inherentes. illoz erroribus inuolunt.
 Habent uero heretici hoc ppru. qd in eo
 gradu in quo ^{de ecclia} exiunt. diu stare n̄ possunt.
 sed addeteriora cotidie ruunt. & sentien
 do peiora inmutas se partibus seruidunt.
 atq; asem&ipsis plerūq; longius c̄fusionis
 sup̄ alt̄atione diuidunt. Quia ergo eos
 quos sup̄ pfidie adiungunt. adhuc in
 multa diuisione dilant. dicat recte
 qd amici qui ueniunt uestes r̄parat.
 Ruptas aut̄ uestib. corp̄ ostendit. quia
 sepe scissis sequacib. malicia eoz cogita
 tionis aperit. ut discordie dolos pat̄
 faciat. quos grauis prius concordie culpa
 clauderat. Puluerē uero in celo super
 capita spargunt. Quid ppuluerē nisi
 trena intellegentia. qd̄ p̄capit. nisi
 hoc qd̄ principale nr̄m ē mens uidelicet
 designat. Quid̄ p̄ celū. nisi p̄ceptū sup̄
 nis locutionis exprimit. Puluerē ergo
 sup̄ caput in celo spargere ē. seculari
 intellectu m̄tē corrūpere. & de uerbis
 celestib. trena sentire. Diuina aut̄ uer
 ba plus disciunt. plerūq; quā capi
 unt. Sup̄ capita igit̄ puluerē spargunt.
 quia inceptas di p̄trena intellegen
 tiam ultra suarū m̄tū uires erunt.
 sed et q; cu eo in terra septē dieb. & septē
 noctib. Indie que uidem agnosim. in nocte

aut̄ aut̄ eēctate nil cernim. aut̄ du
 bitate caligam. Et diem itaq; intellegen
 tia. p̄noctē uero ignorantia designat.
 Septenario aut̄ numero. sūma uniuers
 itatis exprimit. Unde & n̄ amplius
 quā diebus septē omē hoc tēp̄ tran
 scoriū c̄sumat. Quid̄ ē ergo qd̄ amici
 beati iob c̄sedere ei septē dieb. & septē
 noctib. referunt. nisi qd̄ hereti
 ci uel in his in quib. uerū lumen in
 tellegunt. uel in his in quib. ignoran
 tia tenebras patiunt. quasi infirman
 ti se fecit se condescendere simu
 lant. eiq; subblandim̄toz specie dolos
 deceptionis parant. Et quāuis uel
 in his que intellegunt. uel in his que
 intellegere n̄ possunt. elationis ty
 po turgidi magnos se apud sem&ip
 sos existimant. n̄ nunquā tamen se
 fecit se speciem inclināt. & dū uerba
 molliunt. int̄ infundunt. Intra g.
 c̄sedere ē. aliquid de imagine humi
 litatis ostendere. ut dū humilia ex
 hibent. psuadeant sup̄ba que docent.
 Potest uero p̄tentam ipsa etiā media
 toris incarnatio designari. unde &
 ad israhel dr. Altare de terra facietis
 mihi. Altare enī de terra dō facere
 ē. incarnationē mediatoris sperare.
 Tunc quippe adō nr̄m munus accipit.
 quando in hoc altare nr̄a humilitas
 idē sup̄ dominice incarnationis fide
 posuerit. quicquid operat. In altare

ergo de terra oblatum mutuis ponimus.
factus nros dominice incarnationis
fide solidam. Sed sunt n nulli here-
tici. qui facta mediatoris incarnati-
onem n denegant. Sed aut ^{de} diuinitate
aliter quam estimant. aut multa anobis
incarnationis qualitate discordant.
Qui ergo uera nobiscum incarnatione
redemptoris phibent. quasi cum iob in
terra parte sedent. Septem uero diebus
et septem noctibus in terra esse sedere descri-
bunt. quia uel in hoc quod aliquid de
plenitudine ueritatis intellegunt.
uel in hoc quod super stultitiam tenebris
excecant. incarnationis misterium
negare n possunt. Cum beatus ergo
iob in terra sedere esse. uera redemptoris
carne cum secula credere. Aliquan-
do uero heretici contra nos etiam sup-
pliciter seruiunt. aliquando nos solis
uerbis insequuntur. Aliquando qui-
etof lacessunt. aliquando autem sinos
tacentes uideant quiescunt. Et mu-
tuis amicitiam sunt. loquentibus aduersantur.
Vnde quia beatus iob nec dum achillos ali-
quid differens dicebat. recte adiungit.
et nemo loquebatur ei uerbum. Tacentes
enim aduersarios habemus. si uere fidei
filios predicando generare neglegimus.
Si autem recta loqui incipimus. graues mor-
tuum melius ex eorum responsione sentiamus.
quam in aduersitate persilium. et contra
nos inuicem doloris erumpunt. quia

indelice metunt. ne corda que in infimis
pondus stultitiae aggrauat. ad altum uox
recta loquentis trahat. Quia ergo ut dicitur
in mutos nos aduersari diligunt. loquen-
tes oderunt. recte apud tacentem iob dicitur.
Nemo loquebatur ei uerbum. Non nunquam tam-
cum proteritum inertiis fidelium corda esse de-
runt. erroris semina spargere loquendo
n cessant. Cum uero mentes bonae uident
alta sapere. ad patriam reditum querere. de
aeruma huius uoluntate strenue dolere. cir-
cum spectione sollicita lingua frenant. quia
uident quod contra corda dolentium in cas-
su loquentes. citius obmutescunt. Vnde
et recte cum diceretur. nemo loquebatur ei uer-
bum. max causa silentii subinfertur cum dicitur.
Videbant enim dolorem esse uehementem. Cum
enim amoris dei dolor uehementis corda nostra
transfigit. passim praua loqui aduersari
us mouet. quia uidet quod inuenta mentem
laccessit. n solum ad prauitatem trahere
n ualeat. sed per excitationem forsitan et
quos conuocet potest. Fortasse aliquos
mouet. nos hinc ita dixisse. quod que bene-
ab amicis gesta sunt. male aberratis ge-
renda significent. Sed sic plerumque res
quolibet phistoria uirtute. p significatio-
ne culpa. sicut aliquando res gesta in fac-
to causa damnationis est. in scripto autem p
phetiae uirtute. Quod uerum esse citius asser-
dim. si unum sacre scripturae testimonium
ad utraque probanda proferam. Quis namque
audient n solum fidelium. sed ipsorum quoque

David
ber-
beg

infidelium hoc factū iuxta historiam n̄ omni
modo detestetur. qđ dauid insolarū deambu-
lans. ber-sabeg uxore urigē occupasset. quē ta-
m̄ ap̄lio reuertente ire addomū ammonet
pedes lauare. Qui p̄uē respondit dicens. Ar-
ca dñi sub pellib̄ ē. & ego in domo mea requi-
esca. Quē dđ. ad mensā ppriā suscepit. et
epistolas p̄ quas mori debeat tradit. Cuius
autē dauid insolarū deambulans typum
tenet. nisi ei de quo scriptū ē. In sole posu-
it tabernaculū suū. Et qđ ē ber-sabeg ad
se p̄ducere. nisi legē littere carnali populo
ēiunctā. spiritali sibi intellectu sociare.
Ber-sabeg autē. puteus septim̄ dī. Quia ni-
mirū p̄ cognitionē legis. infusione spiri-
talis gr̄e p̄fecta nobis sapientia ministrat.
Quē uero urias nisi iudaicū populū signat.
Cuius nom̄ in p̄tatiū dī. lux mea dī. Iuda-
cus autē populū quia de accepta legis scien-
tia extollit. quasi de dī luce gloriat̄. Sed
hanc urigē dđ uxore abstulit. sibiq; coniu-
xit. quia uidelicet manu fortis qđ dauid
dī morte redeptor apparet. dū dese-
spiritalit̄ loqui legē innotuit. p̄ hoc quod
iuxta litteram tenebat. hanc a iudaico
populo extranea demonstrauit. sibiq; con-
iunxit. quia se p̄ illā p̄dicari declarauit.
Vnā tamē addomū ire dauid ammonet pe-
des lauare. quia incarnat̄ dñs ueniens.
iudaico populo p̄cepit. ut ad conscientiā
rediret. & sordes operū fleat̄ tergat. & spi-
ritualit̄ mandata legis intellegat. Et post-
quā durus p̄ceptorū. fortis baptisimat̄

inueniens. ad aquā p̄ laborē recurrat.
Sed urias qui arca dñi ēē sub pellib̄ me-
minit. respondit qđ domū suā uita-
re n̄ possit. Ac si iudaicus populū di-
cat. Ego mandata dī in sacrificiū car-
nalibus uideo. & redire ad conscientiā
p̄ spiritalem intellegentiā n̄ requiro.
Quasi enī arca dñi ēē sub pellib̄ dicit.
qui p̄cepta dī n̄ nisi ad exhibendū
ministeriū sacrificiū carnalis intelle-
git. Hunc tamē etiā redire addomū
nolente dđ adm̄a uocat. quia quā-
uis iudaicus populū ad conscientiā re-
ueri ḡcepit. ei tamē redeptor ue-
niens. mandata spiritalia p̄dicat di-
cens. Si crederetis moysi. crederetis
fortitan̄ & mihi. deme enī ille scrip-
sit. Legē naq; iudaicus populū te-
net. quē ei diuinitatem loquit̄.
cuiusdē populū credere de dignat̄.
Unde & urias ad ioab cū epistolis ex quib̄
ocidi debeat mittit̄. quia idē ipse
iudaicus populū legē portat. quia
conuincente moriū. Dū enī mandata
legis retinens implere n̄ uult. ipse
nimirū defert iudiciū unde dāp-
net̄. Qđ ergo p̄ factū istud dauid
selestus. Quid uis mundus dici
potest. Sed rursus p̄ ministeriū. qđ
dauid uictus. qđ urigē infidelis
inuenit. Quando & ille p̄ uisū culpā
p̄ p̄phetā signat innocentia. &
iste p̄ uisū innocentia in p̄pheta

exprimit culpā. Non ergo inōgrue
pea quę bene ab amicis gesta sunt.
male ab hereticis gerenda signant.
dū uirt' sacri eloquiū sic transacta
narrat. ut uentura exprimat.
sic factorē approbat. ut ei in mis
terio contradicat. sic gesta dāp
nat ut hec mistice gerenda psuade
at. Igit' quia alligoria misteria
membra enodantes expleuim'. nunc
moralitatis intelligentiā raptim
tangentes exsequam'. Ad obscurio
ra quippe differenda mens pperat.
Et si aptas diu inuoluti. clausa ut dig
nū est pulsare ppediunt. Sepe anti
quus hostis p' quā mti nrę tēptati
onū certam influerit. ab ipso suo
certamine ad tēp' recedit. n̄ ut in
lat' malicię finē pbeat. sed
ut cor da quę p quietē secura red
didit. repente rediens. facilius
inopinat' irrūpat. Hinc ē. qđ ad
tēptandū beatū uirū iterū redit.
eiusq; cruciat' expetit. quē tam
ei supna pietas retinendo cecedit
dicens. Ecce in manu tua ē. tan
tū animā ei serua. Sic ille quip
pe nos deserit. ut custodiat. sic cus
todit ut tam pmissio tēptationis ar
ticulo. statū nobis nrę infirmitatis
ostendat. Qui max a facie dñi exiit.
atq; a planta pedis usq; ad uertice
acceptū feriendo uulneraunt. quia

nimirū cū licentiā percipit. amittit in
exprens. atq; usq; maiora pueniens. quasi
omē corp' n̄tas inlatis tēptationib' laceran
do transfigit. Sed tam ad animā feriendo
n̄ puenit. quia cunctis cogitationib' inte
rior. int' ipsa uulnera delectationū. que
suscepit. archani ppositi intentione re
sistit. ut quāuis delectatio n̄tē mor det.
deliberationē tam seę restituit. usq;
ad cōsensum molliciem n̄ inflectat. Debem'
tam p asperitate penitentię ipsa delecta
tionū uulnera tergere. & censura distric
tionis rigide siquid fluxū emanat. meo
gitatione mundare. Unde bene max
subdit. quia testa sanem radebat. Quid
enī ptestā nisi uigor distractionis. Quid
psanem nisi fluxus illicitę cogitationis
accipit. Eussi enī testa sanem radimus.
cū p' pollaciones cogitationis prauę nosmet
ipsos asperere distudicando mundam'. Potest
enī testa. fragilitas mortalitatis intellegi.
Testa ergo sanem mundare ē. mortalitatis
cursum fragilitatemq; pensare. eptore
dine misere delectationis abstergere.
Hāc dū quisq; cōsiderat. quā omnis caro ad uul
uerem redat. festine superat. hoc qđ se de
carne int' tēp' impugnat. Cū ergo ex
tēptatione praua mti cogitatio influit.
quasi ex uulnere sanies decurrit. Sed
tū sanies tergit. tūm cōsideratione n̄tē
fragilitas quasi in manu testa teneatur.
Hęc enī paruipendenda sunt. que quāuis
usq; ad effectū n̄ pertrahunt. tam inli

hiero
bo
angel

intra nite uersant; Hinc e qd quasi uul
nerib' redeptor nr' sanie radere uenerat
cu dicebat; Audistis quia dictu e antiquis
n' mechaberis; Ego aut dico uobis qd si quis
muliere ad concupiscenda; ea uiderit. ia me
chat e ea in corde suo; Sames ergo tergit
cu culpa n' solu ab opere. sed etia acognati
one reserat; Hinc e qd hieroboal cu apa
leis frumenta exciteret. ang'lm uidit; Ad
eius imperiu p'm' hedu cecit. que sup
petra posuit. & ius carniu desup effudit.
Quo ang'ls uirga tetigit. eaq; ignis exiens
de petra c'sup'it; Quid e eni frumta uirga
cedere. nisi rectitudine iudicij. auitorum
paleis uirtutu grana separare; Sed h'c agen
tib' ang'ls appare. quia tantomagis d'ns in
teriora denuntiat. quanto se studiosius ho
mines ab exteriorib' purgant; Qui. occidi
hedu p'cepit. ide. omem appetitu carnis
nr'e immolari. carnesq; sup' petra ponit. &
ius carniu desup fundit; Que aliu signat
petra. nisi cu de quo p'paulu dr. petra aut
erat xps; Carnes ergo sup' petra ponimus.
cu corp' nr'm in xpi imitatione cruciam;
Ius. & ius carniu desup fundit. qui in uer
satione xpi. ip'sal' & ius ale carnales cogitati
ones exinanti; Quasi eni res ex carne li
quida in petra infundit. quando mens
a carnaliu cogitationu fluxu uacuat;
Quo tam mox ang'ls uirga tangit. qua
intentione nr'am nequaqua potestas di
uini adiutorii deserit; De petra aut ig
nis exiit. & ius carnisq; consumit. quia

afflat' a redeptore sps. tanta cor nr'm
flama epunctionis concremat. ut omie
qd in eo e illicitu. & operis & cogita
tionis exurat; Qd ergo illuc e. ius
in petra fundere. hoc hic e. sanem
testa mundare; Et facta eni mens sol
lert' inuigilat. ut n' solu p'uersa
agere rennuat. sed omie & ia qd in se
p'cogitationes t'p'u liquat. tergat;
Sed sepe de ipsa uictoria bellu orit'.
ut cu immunda cogitatio uincitur.
uictoris animi elatione pulset; Sic
eni mente necesse e p'munditia
erigi. ut tam sollicit' debeat inhu
militate sub sterni; Vnde & cu de sco
uro diceret. testa sanem radebat.
p'm' apte subiungit; Sedens in ster
quilino; In sterquilino quippe
sedere e. uilia dese que pia. & abiec
ta sentire; In sterquilino nobis
sedere est. ad ea que illicite gessi
m'. mentis oculos penitendo redu
cere; It' cu ante nos peccatorum
stercora cernim'. omie qd in animo
deflacione surgit inclinam'; In
sterquilino sedet. qui infirmita
te sua sollicit' respicit. & sese de
bonis que p'gram p'cepit. n' ex
tollit; An n' apud se in sterquilino
abraham sederat qui dicebat. Loquar
addm meum cu sim puluis & cinis.
A p'te eni cernim' in quo se apud se
laco posuerat. qui puluer e se

63

accinerē & iā dū cūdo loqueret̄ esti
mabat. Sūgit̄ ita se despiciē. qui
usq; ad honore diuine ē locutionis
ascendit. sollicita intentione pensan
dū ē. quā pena illi ferendi sunt.
qui & ad sūma n̄ p̄ficiunt. & tamen
de minimis se extollunt. Hā sunt n̄
nulli qui dū parua agunt. de semet
ipsis magna sentiunt. In altū m̄te
subleuant. & p̄ire se ceteros virtu
tū meritis putant. Hi nimirū apud
se inorsus humilitatis serquilini
ū deser. & elationis fastigia ascendunt
illū uidelicet imitantes. qui primus
se apud se extulit. sed eleuando pro
strauit. illū imitantes. qui accepta
ēditionis dignitate cētent̄ n̄ sunt di
cent. In celiū cētenda. sup̄ astra celi
exaltabo solū meū. Unde & male
et cūmēta babilonia. idē ē fusa mul
tudo peccantiū die. Sed eo regi
na. & uidua n̄ sū. Quisquis ergo
intra sū intumescit. in altū se apud
semetipsū posuit. Sed eo se grauius
in infimis dep̄mit. quo de se infirma
ueritatē sentire cōtempnit. Sunt
uero n̄ nulli. qui nihil quidē vir
tutis agere student. sed tamē cū ali
os peccare cōspiciant. iustos se in eo
cōparatione suspiciant. Heq; enim
corda omnū. una uel similes culpa
transfigit. Hunc nūq; supbia inla
queat. illū forsitan ira subplantat.

Hunc auaritia cruciat illū luxuriam
flāmat. Et plerūq; contigit. ut is quē
supbia deprimat. aliū respiciat. qualiter
ira succendat. Et quia seira n̄ citius in
stigmat. meliōrē se iracundo iā deputat.
atq; apud semetipsū quasi de iustitia ex
tollit. quia pensare neglegit. uitū quo
grauius tenet. Plerūq; cōtigit. ut is quē
auaritia suat. aliū in luxurie uoragi
ne mersū cernat. & quia se alienū apollu
tione carnali respicit. quib; ipse sordibus
spiritualis uitū intrinsecus pollutū non
attendit. dūq; in alio pensat malū quē ip
se n̄ habet. in se neglegit cōsiderare quod
habet. Sicq; fit ut dū aliena diiudican
da mens ducit. p̄p̄riū iudicū lumine
priuet. & eo durius cōtra aliena supbiat.
quo sua neglegentius ignorat. At con
tra hi qui ad alta uirtutū surgere uita
cō appetunt. cū alienas culpas audiunt.
mox cor ad p̄prias reducunt. & tanto re
tius illas diiudicant. quanto uerius istas
deplorant. Quia igit̄ elect̄ quisq; in
firmitatis suę cōsideratione se cōprimat.
dicat̄ recte quē uir sēs in serquilinio
dolens sedet. Qui em̄ uere se humiliat.
q̄tūq; cōsiderationis oculo. quib; circū
sept̄ sit. delictorū sordib; p̄ficiens pen
sat. Sciendū uero ē. quia plerūq; in
sp̄rit̄ importuna tēptatione mens tan
git. sed tamē aliquando & aduersa exte
rius patim. & in tēptationis impulsu
fatigam. ut & carnē. flagella crucient.

etiam admittit carnalis suggestio munda. Unde & bene post tot beatorum uulnera. adhuc subiuncta sunt etiam male suadentis uerborum. quae ait; Adhuc permansit in simplicitate tua. benedic deo. & morere; Uxor quippe male suadens. carnalis est cogitatio. mente lacessiens. Sepe enim ut dictum est & foris flagellis atterimur. & inter carnali suggestionem fatigamur. Hinc enim est quod hieremias deplorat dicens; Foris enim interfectus gladius. & domi mors feriens uindicta configit. Sed domi mors similis est. quia & flagella quidem sustinet. etiam inter conscientiam temptationis sordibus munda non est. hinc dauid ait. sicut sicut puluis ante faciem uenti. & angelus domini affligens eos. Qui enim in corde suo aura temptationis capit. quasi ante uenti faciem puluis eleuatur. Et cum uideat haec diuina distinctio peccat. quod aliud quam angelus domini affligit. Sed haec aliter aguntur a reprobis. aliter a beatis. Illorum namque corda ita temptantur. ut consentiant. Iustorum uero. temptationes quidem suscipiunt. sed repugnant. Illorum mens delectabiliter capit. & si adhaerere quod male suggerit displicet. sed postmodum per deliberationem liberatur. Iusti uero sic temptationum iacula excipiunt. ut sepe resistendo fatigantur. Et si quando usque ad delectationem temptata mens capit. ipsam tamen erroris surreptionem suae delectationis erubescunt. & foris censura rearguunt. quicquid ueritate exingere carnale deprehendunt. Unde & bene mox subdit; Locuta es quasi uindicta destubris mulieribus; si bona suscepimus de manu

domini. mala autem quare non sustineamus? Dignum quippe est. ut sancta mens spirituali correptione comprimatur. quicquid apud se carnale insolentem in murmurat. nec caro aut loquens aspera. ad impatientiam perahat. aut loquens blanda ad libidinis fluxa dissoluat. Censura igitur uiriliter. illicitae cogitationis suggestionem redarguens. dissolutam impudicitiam molliciem reprimat. dicens; Locuta es quasi uindicta destubris mulieribus; Et rursum est de ratio munerum cogitationis asperae impatientiam refrenat. dicens; Si bona suscepimus de manu domini. mala quare non sustineamus? Quis quis autem subigere uicia appetit. & ad aeterna mentis retributionis culmina. uere intentionis gressibus tendit. quo magis uallari se uictorum bello undique respicit. ceterum uirtutum armis robustius accingit. & tanto minus iacula metuit. quanto contra haec uerentia fortiter peccat munit. Sed plerumque dum contra hoc temptationum bellum fulcra magnis uirtutibus nitimur. quaedam se nobis uicia sub specie uirtutum tegunt. & quasi blanda ad nos facie ueniunt. sed cuius aduersitatis sine discussa sentiuntur. Unde & amici beati iob. quasi per solationem eueniunt. sed in contumelias erumpunt. quia insidiantia uicia uirtutum

similis est.
foris enim inter
fieri gladius.
cum nos exterius

faciem sumunt. sed hostili inuentione
nos ferunt. Hæ sepe inmoderata in iusti
cia. & sepe dissoluta remissio. misericor
dia uultu uideri. Sepe incant' timor.
humilitas. sepe effrenata supbia appe
tit libertas. apparere. Ad solandū ergo
amici ueniunt. sed ad inreparationis
uerba dilabunt. quia nimirū uicia
uirtutū specie palliata. blanda quidē
supbie inchoant. sed aspera nos errari
etate p̄bent. Bene autē dicit. Conde
rant enī sibi. ut ueniētes parit' inu
tarent eum. Uicia quippe sibi sub
uirtutū p̄textu edicunt. quia sunt
quædā. quæ aduersus nos in se quada
m̄ ueniētia euingunt. sicut ira. &
supbia. remissio. & timor. Vicina nāq;
ē ira supbie. remissio timori. Condi
cendo ergo eueniunt. quæ c̄tra nos
sibi ex quada' prauitatis cognatione
sociant. Sed si erūnā nr̄ captiuita
tis agnoscerim. si ex amore p̄nr̄ patris
inimicis dolem. uicia quæ male le
tis surripiunt. bene tribus p̄ualere
n̄ possunt. Vnde bene subdit. Cūq;
eleuassent. p̄cul oculos suos. n̄ cōgno
uer' eū. Afflictos enī nos uicia mi
nime cognoscunt. quia mox uirtutū
cor pulsauerunt. rep̄bata resiliunt.
& quæ nos letos quasi nouerant. quia
penetrauerant. merentes agnoscere
nequeunt. quia ip̄o nr̄o rigore tian
gunt. Sed antiquus hostis. quo men

fortit' deprehendi se conspiciet. eo illa sub uir
tutū imagine altius abscondit. Vnde sub
dit. Hæ exclamantes plorauer'. scissiq; uestib.
sparsit puluere sup caput suū in celo. &
seder' corā eo in terra septē dieb'. & septem
noctib'. Signat' enī pietas p̄ploratū. discre
tio p̄fessionē uestiū. affectus operū. p̄pul
uere capiti. humilitas p̄fessionē. Aliquando
enī p̄u' quā hostis insidians simulat. ut ad
crudelitatis t̄minū deducat. sicut ē cum
cōpleta p̄disciplinā culpā p̄hibet. quatin
quæ hic n̄ reprimit. gehennæ igne feriat.
Aliquando discretionis imaginē oculis obi
cit. & ad indiscretionis laqueos p̄ducit.
sicut ē. cū impulsu r̄i p̄infirmitate nobis
plu saluūtoꝝ. quasi discrete cecidim' sed in
discrete contra nos bella carnis excitamus.
Aliquando affectū simulat bonoꝝ operū.
sed p̄hunc inquietudine irrogat laborū.
sic ē cū quis quiescere n̄ ualeat. & quasi de
otio iudicari timet. Aliquando enī ima
ginē humilitatis ostendit. ut affectū uir
tutis subtrahat. sic ē cū quosdā plus quā
sunt infirmos. atq; inuales sibi & ipsis as
serit. ut dū se nimis in dignos cōsiderant.
res in quib'. p̄desse poterant. p̄mis mi
nistrare p̄timeant. Sed hec uicia quæ
sub uirtutū specie antiquus hostis occul
tat. ualde subtilit' man' c̄punctionis ex
aminat. Qui enī ueritū nr̄ dolere. quæ
agenda s̄nt. quæ ue n̄ agenda sint for
tit' p̄uideat. Si enī nos uis c̄punctionis
inimicis afficit. omis strepit' prauas

suggestionis obmutescit. Unde & sequitur. Et
nemo loquebat̄ ei uerbū. unde bant etiā do
lore et ueritate. Si enī cor ueracit̄ dola.
linguā c̄tra nos uita non habent. Ha cū
plene uita rectitudinis querit̄. si quacūq;
suggestio prauitatis obdurat̄. Sepe autē
si nos forte studio c̄tra uicioꝝ inuictiua
stringim̄. ipsa etiā uicia ad usū uirtutis
immutant̄. Non nullos nāq; ira posside. sed
hanc dū rationi subiciunt. in se se regi mi
nisterium uertunt. Non nullos supbia eri
git. sed dū diuinę formidini animū incli
nant. hanc ad defensionē iustitię inuocē
liberę auctoritatis immutant. Non nullos
fortitudo carnis illecebrat. sed dū exerce
dis pijs operibus corp̄ subdunt. unde in
iquitatis stimulū passi sunt. inde pietatis
luera mercant̄. Unde bene isde beat̄ iob
post multa certamina. hostiā p̄mictis
immolet. Quos enī p̄tentionē diu hostes
p̄tulit. quandoq; p̄sacrificiū ciues reddidit.
quia dū uiciosas quasq; cogitationes subi
gendo inuictiua uertunt. tēptationum
aduersa studia p̄ intentionis hostiā quasi
adamiceꝝ corda p̄mutant. Hęc in tribus
uoluminib; nos tripliciter differuisse suffici
at. In ipso nāq; operis huius exordio. uelut
in mole nasciturę arboris. lingue radice
fixim̄. ut ex postionis ramos post modum.
pro ut singula expeunt loca p̄ducamus.

EXPLICIT LIBER TERTIUS.
INCIPIT LIBER
QUARTUS.

VI TERTIŪ CON
siderat. & sensū sacre
lectionis ignorat. non
tam se eruditione in
struit. quā ambiguitate
confundit. quia non
nunquā sibi litterę
uerba contradicunt. sed dū asem̄ ip
sis p̄contrarietate dissidunt. lectorē
ad intellegentiā ueritatis mittunt.
Quid ē enī. qđ salomon ait. melius ē
comedere & bibere. & n̄ longo post subi
cit. melius ē ire addomū luctus. quā
addomū conuiuii. Cur luctū c̄ uiuio
p̄tulit. qui prius esū potūq; lauda
uit. Si enī p̄lectionē bonū ē come
dere & bibere. p̄culdubio esse melius
debe. addomū gaudii quā addomū
lamenti p̄perare. Hinc ē enī. qđ re
rū dicit. Lētare uiuimus in adoles
centia tua. Et paulo post subiicit.
adolescencia & uoluptas. uana sunt;
Quid ē hoc qđ uel prius rep̄hendenda
p̄cipit. uel post p̄cepta rep̄hendit.
nisi qđ ipsis litterę uerbis inquit.
ut qui difficultatē exteriū p̄uic̄.
ueritatis intellegentiā c̄sidere quā
sequat̄. Quis nimirū ueritatis in
tellegentiā cū p̄cordis humilitate
querit̄. legendi assiduitate pene
trat̄. Sic enī ignotorū hominum
facies cernim̄. & corda nescim̄. sed
si familiaritate locutionis eis c̄iungim̄.

usu colloqui eorum etiam cognationes
indagam. ita cum in sacro eloquio sola
historia aspiciat. nihil aliud quam fa-
cies uidet. Sed si hunc usu assiduo
fungimur. ei nimirum merita. quasi
ex colloquutionis familiaritate pene-
tramus. Dum enim alia ex alius colligimus.
facile in eis uerbis cognoscimus aliud
esse quam intonant. aliud quam sonant.

Interdum autem quisque notitiam illius extra
computat in diebus anni. nec numerat in mensibus. Sic
neus redditur. quanto in sola ei super-
ficie ligatur. Ecce enim beatus Iob quod
dies suo maledixisse describitur dicens.
pereat dies in qua natus sum. et nox
in qua dictum est conceptus est homo. si
super facies historie attendit. quod
his uerbis reprehensibilis inuenitur.
Quis autem nesciat diem in qua natus
est. nequaquam tunc stare potuisse.
Modus quippe est temporis. ut statum
non habeat mansionis. Qui enim pro-
uentura tendit adesse. sepe expe-
ritas festinat non esse. Cur ergo uir-
tantur maledicere rei. quia nequa-
quam subsistere non ignorare. Sed
fortasse aliquis dicat. quod exco pon-
dus uirtutis ei aspiciat. quia tribu-
latione comotus illi rei maledictum
irrogat. quod constat quod minime
subsistat. Sed hoc citius prospecta
ratio destruit. quia si subsistebat
res cuius maledictum diceretur. intu-
lit pretiosum maledictum fuit. Si

autem non subsistebat. otiosum. Quisquis ue-
ro ei spiritu plenus est. qui ait. omne uerbum
otiosum quod locuti fuerunt homines. red-
dent rationem deo in die iudicii. ita otiosa
amittere sicut etiam pretiosa formidat.
Cum adhuc sententiam adiungit. Dies illa
uertat in tenebras. non requirat eum deus
desuper. et non illustret lumine. Obscurentur
cum tenebrae. et umbra mortis. Occupat
eum caligo. et inuoluat amaritudine.
Hostem illam tenebrosus turbo possidet. non
noctis illa solitaria. nec laude digna. Aspec-
tus lucem et non uideat. nec ortum surgen-
tis auroris. Dies qui elapsus cursu tempo-
ris sit. cur uertat in tenebras dicitur.
Et cum est stare. quia non subsistere. cur op-
tat. ut eum umbra mortis obscuret. Vel
cur caligo occupat. quae implicatio ama-
ritudinis non inuoluit. Aut quia noc-
te tenebrosus turbo possidet. quia nul-
lus statum tenet. Aut quomodo optat
solitaria fieri. quae transcendendo iam fue-
rat nulla. Aut lucem quomodo expectat.
quae luce caret et sensu. et in proprio
statu non permanet. Quibus uerbis adhuc
subicit. Quare non inuoluta mortuus
sum. egressus ex utero non statim peri-
ui. Quare exceptus gemibus. Quare lactatus
uberibus. Hunc enim dormiens silere.
et somno meo requiescere. Numquid
si egressus ex utero statim perisset.
retributionis meritum ex hac ipsa pen-
sione conciperet. Numquid est eterna

requies abortiuu pstruunt. Quisquis enim
 regenerationis unda n̄ soluit. primi um
 culi reatu ligat̄ tenet̄. Qd̄ uero apud nos
 ualde aqua baptismatis. hoc egit apud ue
 teres. uel pparuuil̄ sola fidel̄. uel p̄ maio
 ribus uirt̄ sacrifici. uel p̄ his qui exabra
 h̄e stirpe prodī erant. misteriū circūci
 sionis. H̄a quia unusquisq̄ cū primi pa
 rentis culpa c̄cipit̄. p̄pheta testat̄ dicens.
 ecce enī iniquitatibus c̄cept̄ sū. & quia
 fide que salutis unda non diluit. originalis
 culpe supplicia n̄ amittit. ap̄t̄ p̄ sem̄ ip̄
 s̄a uertat̄ p̄hibe dicens. H̄i qui renat̄
 fuerit ex aqua & sp̄u sc̄o. n̄ habebit uitam
 p̄t̄na. Quid est ergo qd̄ inuulua mortu
 u se fuisse desiderat. & potuisse se quiescere
 c̄t̄ mortal̄ beneficis sperat. dū constat qd̄
 nequaquā cū requies uit̄ suscipere. si
 areatu illū originalis culpe nequaquā
 diuine cognitionis sacramta liberassent.
 Qui adhuc cū quib̄ quiescere potuiss̄. adun
 git dicens. Cū regib̄ & c̄sulib̄ t̄r̄. qui ḡh
 ficant sibi solitudines. Quis ignorat qd̄
 reges t̄r̄ ac c̄sules co solitudine longe s̄.
 quo innumeris obsequentiū cuneis consti
 pant̄. Vel quā difficile in adrequiem
 tendunt. qui tam duris rationū multi
 plicū neq̄ib̄ astringunt̄. Scriptura at
 testante que ait. Iudicū durissimum
 in his qui p̄sunt̄ fide. Unde & in euange
 lio uertat̄ dicit. Cui multū datū ē. mul
 tū queret̄ ab eo. Qui adhuc quos in eade
 requie socios habuisse. insinuat dicens.

Aut cū principib̄. qui possident aurū.
 & replent dom̄ suas argento. Barū
 ualde ē. ut qui aurū possident. ad re
 quem tendant. dū p̄ sem̄ ipsā ue
 ritat̄ dicat. Difficile qui pecunias ha
 bent. intrabunt in regnū celorum.
 H̄a qui sine multiplicari diuitis inhi
 ant. que alterius uit̄ gaudia spe
 rant. Qd̄ tam ut redeptor n̄ ual
 de rarū. & ex solo diuino miraculo
 euenire posse monstrare. apud ho
 mines inquit hoc impossibile ē apud
 d̄m aut̄ om̄a possibilis sunt. Quia
 igit̄ uerba hec in sup̄ficie aratione
 discordant. ipsa iā littera indicat.
 qd̄ in eis se s̄ uirt̄ uirta littera nihil
 dicit. Sed si prius in sacra p̄loquio
 alia malecheta discutim̄. hoc quod
 beati iob ore placū ē. subtilius in
 dagam̄. Quid ē enī qd̄ dauid. qui
 retribuentib̄ mala n̄ reddidit. cū
 saul & ionathan bello occubere.
 gelboe montib̄ maledict̄ dicens.
 montes gelboe ne ros nec pluuia
 sup̄ uos descendat. neq̄ sint agri
 primitiarū. quia ibi abiect̄ ē di
 peus saul. quasi n̄ esse unctus oleo.
 Quid ē ergo qd̄ hieremias cū p̄dicati
 onē suā cernere audientū diffi
 cultate p̄pediri maledict̄ dicens.
 maledictus uir qui annuntiauit
 patri meo dicens. nat̄ ē tibi puer
 masculus. Quid ergo montes

Qd̄ d̄t
 gelboe
 maled̄.

Qd̄ hieremias
 maled̄ uirū
 ann̄ nat̄ suū.

gelboe saul moriente deliquerunt. qua
tū nec ros nec pluuia in eis caderet. & ab
omni uiriditate eos germine sententiae
sermo siccare. Sed quia gelboe inter
preat decursus. p̄ saul autē unctū & mor
tuū mors nr̄i saluatoris exprimit.
n̄ in merito p̄ gelboe montes. sup̄ba in
deoz corda signant. Quae dū in huius
mundi desideris defluunt. inexplid
est uncti semorte miscuerunt. Et
quia in eis unctus rex corporalit̄ mo
rit̄. ipsi ab om̄i gr̄ae rore siccant. De
quibus & benedicit. ut agri primitiua
rū esse n̄ possint. Sup̄ba quippe he
br̄eorū m̄tes. primitiuos fructus n̄
ferunt. quia in redemptoris aduen
tu ex parte maxima in p̄fidia rema
nentes. primordia fidei sequi nolue
runt. Sc̄a n̄q; ecclesia in primiciis
suis multitudine gentiū fecundata.
uix in mundi fine iudeos quos inue
nerit suscepit. & extrema colligens.
eos quasi reliquias frugū ponit. De
quibus nimirū reliquias. p̄ saul dicit.
Ipsa
Si fuerit numerus filiorū israhel qua
si arena maris. reliquias salus fiet.
Possunt tam̄ idcirco gelboe montes
ore p̄phet̄ maledicti. ut dū fructus
ecarescente ira n̄ ort̄. possessores
ir̄e sterilitatis dāno feriant. quate
n̄ ipsi maledictionis sententiā acci
perent. qui apud se mortē regis sus
cipere iniquitate sua exigente me

ruiissent. Sed quid ē qd̄ p̄pheta maledictio
nis sententiā in ille qui natiuitatē illius
nunciavit patri suscepit. Hoc nimirū tan
to intrinsecus maiore misterio plenū ē.
quanto extrinsecus humana ratione uacūū;
H̄a siquid exterius rationabile fortasse sonu
isse. nequaquā nos ad studiū interioris
intellectus accendere. Et ergo nobis ple
nius aliquid int̄ innuit. quo foris rationa
bile nil ostendit. Si enī ex matris suae hoc
immundo affligendus p̄pheta p̄dit utero.
natiuitatis ei nunciū quid deliquit.
Sed quid p̄sona p̄phet̄ fluctuantis. nisi p̄p̄ne
meritū ueniens humani generis mutabi
litas designat. Et quid p̄ patre illius. nisi
iste de quo nascim̄ mundus exprimit. Et
quis ē ille uir qui natiuitatē nr̄am patri
annunciat. nisi antiquus hostis. Qui
cū nos incognitionibus fluctuare cōsiderat.
maloz m̄tes quae ex auctoritate huius mun
di p̄minent. ad p̄suasiōē nr̄e decepti
onis instigat. Cūq; nos agere infirma
ē spererit. ea quasi fortuna fauoribus extol
lit. Et quasi nat̄ masculus loquit̄. cū cor
ruptores ueri p̄m̄ datū nos extitisse gra
tulat̄. Littera ergo masculū natū denun
ciat. quando huic mundo cū quē p̄sua
serit factū innocentis corruptore demon
strat. H̄a enī cui lib̄a peccanti ac sup̄bien
ti dicit̄. fecisti sicut uir. quid aliud quā
nat̄ masculus in mundo p̄hibet. Littera
itaq; uir qui masculū natū nunciat ma
ledict̄. quia ipso ei nuncio re p̄bū gaudiū

nri corruptoris indicat. Huius ergo scrip-
 ture sacre discim maledictionibus. qd
 apud beatu iob inuocet maledictionis
 requiram. neque ds post uulnera &
 uerba remunerat. lector ei uerba
 redarguere n̄ intellegens p̄sumat.
 Quia igit̄ ut cuq; hęc que in p̄facione
 fuerant exquirenda distinxim. uer-
 ba iā historie differentes exsequamur.
 Post hęc aperuit iob os suū. & maledixit
 diei suo. & dixit. Pererat dies in qua
 nat̄ sum. Non ē negligent̄ differen-
 dū qd̄ dicit̄. aperuit os suū. Scriptu-
 ra enī sacra. ex his que tenuit p̄mit-
 tit. reuerent̄ expectanda indicat.
 que subiungit. Sicut enī clausa
 uascula. qd̄ int̄ habeant ignoramus.
 apto ore uero uasculorū qd̄ intrinse-
 cus cōtineat̄ agnosim. ita scōre corda
 que clauso ore occulta sunt. apto ore
 detegunt. & eū cogitationes detegunt.
 os aperire referunt. ut inuenta men-
 te quasi ap̄tis uasculis. qd̄ int̄ cōtine-
 ant festinemus agnosere. ac nosm̄e
 ipsosq; intimo odore recreare. Vnde
 & sublimia p̄cepta dño in monte die-
 turo p̄mittit. Aperiens os suū dixit.
 Quāuis illuc & hoc accipi debeat. quia
 tunc suū os in p̄ceptis aperuit. in quib̄
 dudū aperuerat ora p̄phetarū. Valde
 aut̄ sollert̄ intuenđū ē qd̄ dicit̄. post
 hęc. ut nimirū uirt̄ rei que agit̄. ue-
 ract̄ ex tēpore sentiat. Prius enī rerū

uasual. exinctio pignorū. dolor
 uulnerū. p̄suasio cūgis. aduocē
 amicez describit̄. qui se dixisse uestes.
 exclamantesq; fleuisse. puluere ca-
 pita consparnisse. & diu cōsedentes
 intra. tacuisse memorant̄. ac de-
 inde subiungit. Post hęc aperuit
 iob os suū. & maledixit diei suo.
 ut ipso uidelicet narrationis ordi-
 ne p̄pendat̄. quia nequaquā
 maledictū p̄ impatientiā p̄tulit.
 qui ad maledictionis uocē ami-
 cis adhuc tacentibus erūpt̄. Si
 enī ira mot̄ maledicere. audito
 dño substantiā. cognita morte
 filioz. n̄ p̄culdubio ad male-
 dictione dolor excurrat̄. Sed
 qd̄ tunc dixit audiuim. At
 nāq; dñs dedit. dñs abstulit.
 Rursū sicut mot̄ maledicere.
 saltim p̄cussus in corpore. uel
 male suasis ac iuge. maledictū
 inferre potuiss̄. Sed quid
 tunc respondit agnouim. At
 nāq; Locuta ē quasi una ex
 stultis mulierib̄. Si bona susce-
 pim̄ de manu dñi. mala qua-
 re n̄ sustineam. Post hęc uero
 describit̄. quia amici uener̄
 flent. tacent. confident. Moxq;
 subiungit. hoc qd̄ diei suo
 maledixisse p̄hibet̄. Humis itaq;
 ē incongruum. ut suspicem̄

Euang

cū nullo instigante. nullo pulsante. ex impatentia aduocē maledictionis erūpere. quē nimirū nouim̄ inter dāna rerū mortēq; filiorum. inter uulnera corporis. inter uerba male suadentis uxoris. magna creatoris p̄conia humili m̄te reddidisse; Late fecit ergo quia m̄te hęc qui etus dixerit. quā tot dī laudes etiam percussus emanauit; Hęc enī post modū n̄ percussus sup̄bire potuit. quem & impulsionē dolor humilē ostendit; Sed cū certo nouim̄. qđ maledictū scriptura sacra phibē. cur recte aliquando fieri dicim̄. qđ uari eodē sacro eloquio n̄ ignoram̄; Sciendū uero est. qđ scriptura sacra duob; modis maledictū memorat; Aliud uidelicet qđ approbat. aliud qđ dānat; Aliū enī maledictum p̄fert iudicio iustitię. aliū liuore uindictę; Maledictū quippe iudicio iustitię ipso primo homine peccante prolatū ē. cū audiuit; Maledicta terra in opere tuo. Maledictū iustitię iudicio p̄fert. cū habrahę dicit; Maledicā maledicentibus tibi; Rursū quia maledictū n̄ iudicio iustitię p̄fert. sed liuore uindictę p̄mittit. uoce pauli p̄dicantis ammonem̄. qui ait; Benedicite. & nolite maledicere. Et rursū. Hęc maledicē

Degemina
maledict

regnū dī possidebunt; Dī ergo maledicere dicit. & tam maledicere phibet homo. quia qđ homo agit malicia uindictę. dī n̄ facit nisi examine & iustitię. Cū uero scī uiri maledictionis sententiā p̄ferunt. n̄ ad hanc ex uoto uitiosus. sed ex iustitię examine erūpunt; Int̄ enī subtile dī iudiciū aspiciunt. & mala foras exurgentia. qui a maledicto debeant ferire cognoscunt; Et eo in maledicto n̄ peccant. quo ab eterno iudice n̄ discordant; Hinc ē qđ petrus in offerente sibi pecunias simone. sententiā maledictionis intor sit. dicens; P̄geunia tua tecū sit in p̄ditione; Qui enī n̄ ait. est. sed sit. n̄ in dicat uo sed optat uo modo se hęc dixisse signauit; Hinc helias duobus quinquagenariis ad se ueniens dicit. Si homo dī sū. descendat ignis de celo. & consumat uos; Quorū utrorūq; sententiā. quantā sequeritatis ratione cū aluit. termini causę demonstrauit; Hā & simon p̄na p̄ditione intor sit. & duos quinquagenarios desup ueniens flama consumpsit; Virt̄ ergo subsequens testis fiet. qua m̄te sententiā maledictionis p̄mittit; Cū enī & maledicentis innocentia p̄manet. etiam cū qui maledicent usq; ad interitū maledictio absorbat. ex utriusq; partis fine colligit. quia ab uno & utrimo iudice in eum sententiā sup̄ta iaculatur;

Igitur si subtiliter beata iob uerba pensamus. non est ei maledictio ex malitia delinquentis. sed ex rectitudine iudicis. non est ira commota. sed doctrina tranquilla. Qui enim tam recta maledicens intulit. non perturbatus unquam uicio subcubuit. sed doctrinae magistrum impendit. Vidit quippe amicos eum clamore flere. uidit uestes eius seruidere. uidit puluere capita eius percussisse. uidit consideratione suae percussione obmutescere. Et uersus inspectit. quia hi qui prospera temporalia requirebant. ex comparatione nostrae prosperitatis temporali fractu aduersitate crediderant. Inspectit quod transitoria afflictione percussum desperare non flerent. nisi ipsi desperata mente absque incolmmitatis mentis subtraherent. Et dum erupit foras in uoce doloris uulnerantis. intus ostendit uirtutem medicaminis dicens. Pereat dies in qua natus sum. Quid enim debet per diem natiuitatis. nisi omne hoc tempus nostrae mortalitatis intellegi. Quid quia diu nos in hac nostrae mutabilitatis corruptione retinet. generitatis nobis incommutabilitas non appareat. Quia igitur diem iam generitatis uidet. egre diem suae mortalitatis sustinet. Et notandum quia non ait. pereat dies in qua editus. sed pereat dies in qua natus sum. Indie quippe iustitiae homo est editus. sed iam in tempore culpe natus. Adam enim editus. sed carnaliter natus est. Quid est ergo diei natiuitatis maledicere. nisi apte dicere. dies mutabilitatis pereat. & lumen generitatis erumpat.

Aliud est editus alius natus

Sed quia perire duobus dicere modis solemus. aliter enim perire dicimus. quando aliquid optamus quod non sit. & aliter perire dicimus. quando optamus ut male sit. hoc quod de hoc die subdit. obscure cum caligo. & inuoluat amaritudine. liquido ostendit. quia dies iste non ita ut non sit. sed ita perire optat. ut male sit. Inuolui enim amaritudine non potest. quod omnino perditum est. Hoc autem tempus nostrae mutabilitatis. non quandoque ita periturum id est transitorium est ut male sit. sed ut penitus non sit. angelo in sacro eloquio attestante. qui ait. Eiuuentem in secula. quia non erit iam tempus. Haec et si propheta dicit. erit tempus eorum inuentum. quia per momenta tempus deficit. nomine temporis eorum defectum uocauit. ostendens quod sine fine omnimodo defectu deficiunt. hi qui ausionis uitam consolatione separant. Quia ergo nostrae mortalitatis hoc tempus non ita ut male sit. sed ita perire ut non sit. querendum est. quid sit quod non ita ut non sit. sed ita perire optat ut male sit. Humana enim anima. siue angelicus spiritus. ita immortalis est ut mori possit. ita mortalis est ut mori non possit. Haec beate uiuere. siue per uicium siue per supplicium perdit. Essentialiter autem uiuere. neque per uicium neque

De duobus modis perire

Propheta

De morte in mortalitate anime

psupplicium amittit; Aqualitate enim
uiuendi deficit. sed omnimodo subsis-
tendi incertum nec moriens finit.
Et ergo breuiter dixerim. & immor-
talius mortalis est. & mortaliter immor-
talis. Dum igitur dies ut pereat optat.
& paulo post inuoluentis amaritu-
dine dicit. que credimus quod se uir-
dier nomine exprimere uoluit. nisi
apostata spem qui inuiuendi es-
sentia etiam moriendo subsistit.
que perditio utique non subtrahit. quia
in fine dolore postum. seruando
mors immortalis extinguit. Qui
iam ab beatitudine adhuc gloria
optat. ut pereat deiectus. ut uide-
licet retrusius dignis supplicis. etiam
temptandi licentia amittat. Inu-
mirum diem se exhibere quia per-
spira illicit. sed in noctis tene-
bras definit. quia ad aduersa per-
ducit. Diem namque ostendebat cum
diceret. In quocumque die comedere-
ritas exco. aperientur oculi uiri.
& erras sicut di. Sed noctem
intulit cum ad immortalitatis tene-
bras perducit. dies itaque est illata
promissio meliorum. Sed nox est.
exhibita ipsa experientia calamita-
tum. Antiquus hostis dies est
per naturam bene conditus. sed nox
est per meritum ad tenebras dilapsus.
Dies est. omni pollicendo bona humanis

aspectibus lucis se angelum similit. paulo attestan-
te qui ait. Ipse enim sitans. transfiguratus
se in angelum lucis. Sed nox est. cum mentes
conscientiarum erroris tenebris obscurat.
Vir ego scilicet in dolore proprio causa totius
humani generis deflens. & nihil specia-
le omnimodo in speciali uulnere cogi-
tans. reducat ad unum originem culpe.
& consideratione iusticie dolore repe-
re pens. Videat humanum genus unde
quo cecidit. & dicat. Pereat dies in qua
natus sum. & nox in qua dictum est. conceptus
est homo. Ac si apte dicat. Pereat spes
ab apostata angelo illata. qui diem se
simulans. ex promissione diuinitatis emi-
cuit. sed noctem se exhibens. lucem nobis
nostre immortalitatis obscurauit. Pere-
at antiquus hostis. qui lucem promissio-
nis ostendit. sed peccati tenebras con-
tulit. Qui quasi diem se blandiendo
intulit. sed usque ad tenebrosam noctem
ex impressa cordis cogitate perduxit.
Sequitur. Dies ille uertit in tenebras.
Quasi lucem dies iste mentibus hominum
cum prauitatis eius persuasio prospera
eredit. & qualis sit intrinsecus non
uiderit. Sed cum iniquitas illius sicut
est agnoscerit. dies false promissionis.
quasi quibusdam ante iudicium nostre
oculos tenebris obscurat. quia uide-
licet qualis est ex merito. talis prespu-
erit in blandimento. In tenebras ergo
dies uertit. quando aduersa intellegim.

etiam que prospera suadendo pollicentur;
In tenebras dies uertit, quando antiquus
hostis qualis est se uent, talis anobis pspi-
cit, cum sub blandimtis latens, neficis
pseruatis, quasi ex diei lumine illudat,
e ueris miseris ad peccati tenebras pra-
bat. Sequitur, Non requirat eum deus desuper,
et non illustret lumine, Omnipotens deus si uult
ex nihilo bona facere potuit, ita eum uolu-
it p incarnationis sue misterium, etiam p
dita bona reparauit, Quas uero ad in-
tellegendum se creaturas fecerat, angeli
etiam uidelicet et humana, Vtraque uero su-
perbia percussit, atque ab statu ingenitae rec-
titudinis fregit, Sed una tegimen-
tarn habuit, alia uero nil de carne
infirmum gestauit, Angelus namque solum
modo spiritus, homo uero est spiritus et caro;
Miserit ergo creator, ut redimeret illam,
ad se debuit reducere, quia in peccata-
one culpe ex infirmitate aliquot constat
habuisse, et eo altius debuit apostata
angelum repellere, quo eum p sistendi
fortitudine corrumpit, nil infirmum
ex carne gestauit, Vnde et recte psal-
mista, cum miserum redemptorem homi-
nibus diceret, ipsam quoque causam mise-
ricordiae expressit, dicens, Et memo-
rat est, quia caro sunt, Ac si diceret,
Quo ego infirma uidit, eo districte
culpas punire noluit, Est adhuc
aliud, quo expeditus homo reparari
debuit, et superbiens spiritus reparari

non possit, quia nimirum angelus
sua malicia cecidit, hominem uero
aliena prostrauit, Quia ergo hu-
manum genus ad lucem penitentie redemp-
toris aduentu reducit, apostata ue-
ro angelus ad restaurationis lucem,
nulla spe uenit, nulla conuersa-
onis emendatione reuocatur, dicatur
recte, Non requirat eum deus desuper,
et non illustret lumine, Ac si apte
diceret, Quia ipse tenebras intu-
lit, toleret sine fine quod fecit, nec
unquam lumen pristini statum recipi-
at, quia hoc etiam non si uisus amisit;
Sequitur, Obscurent eum tenebrae, et
umbra mortis, Umbra mortis,
obliuio debet intelligi, quia sicut
mors interimit uitam, ita obliuio
extinguit memoriam, Quia ergo
apostata angelus sine obliuioni tra-
ditus, umbra mortis obscuratur, dicatur
recte, Obscurent eum tenebrae, et
umbra mortis, id est sic eum erroris
sua regetas obruat, ut nequaquam
ulterius ad lucem penitentie p di-
uini respectum memoriam resurgat,
Sequitur, Occupet eum caligo, et inuol-
uat amaritudine, Antiquus
hostis nequicie sue unculis asstine-
tus, aliud est quod nunc patitur, ali-
ud quod in fine patietur, Quia enim
alucis intam ordine cecidit,
nunc semetipsum in intrinsecus erroris

caligine confundit. sed post hoc amaritudine inuoluit. quia ex merito spontaneae caliginis. sine gehennae tormento cruciat. Dicit ergo. Is qui serenitatem lucis intus perdidit. quid est quod ante extremum supplicium tolerat. Occupat eum caligo. Subiungat aera quae illum pena subsequens sine termino deuastat. Inuoluit amaritudine; Omne quippe quod inuolutum est. sine fine quasi nusquam indicat. quia sicut non ostendit quo incipit. ita non detegit quo desinit. Inuoluit ergo amaritudine antiquus hostis dicit. quia superbiae eius supplicia non solum omnimoda. sed etiam infinita preparant. Quae uidelicet pena eius tunc intus accipit. cum districtus ad extremum iudicium iudex uenit. Unde et bene subdit. Hoc tenebrosum turbo possideat. Scriptum quippe est. Dominus manifeste ueniet. dominus non silebit. Ignis in conspectu eius ardebit. et in circuitu eius tempestas ualida. Tenebrosus ergo turbo hanc noctem possidet. quia apostata spiritus a conspectu districta iudicis. ad aeterna supplicia pauenda illa tempestas rapit. Turbine ergo nox ista possidet. quia superbia eius caecitas districta animi aduersione percutit. Sequitur. Non computet in diebus anni. nec numeret in mensibus. Annum praedicatione

supra gratiae non inuenient accipimus. quia sicut in anno egestas diebus tempus perficit. ita in supra gratia uirtutum multiplex uita complet. Potest pannus aera multitudo intellegi redemptio. quia sicut ex diebus multitudinem anni ducit. ita ex collectione bonorum omnium illa electorum innumerabilis uniuersitas explet. Hunc namque annum praefectae multitudinis istius praedicit dicens. Spiritus domini super me. eo quod uenerit me dominus ad adnuntiandum mansuetas misit me. ut morderet carnos corde. et praedicare captiuis indulgentiam. et clausis aperiens. et praedicare annum domini placabilem. Annus placabilis domini praedicit. cum futura plebs fidelium ueritatis lumine illustranda praedicit. Quid uero praedicit. nisi singulae quoque electorum mentes. Quid praemense. nisi multiplicatae eorum ecclesiae. quae unae catholicae faciunt designant. Illa ergo nox non computet in diebus anni nec numeret in mensibus quia antiquus hostis superbiae super tenebris praesens. aduentum quidem redemptoris conspiciet. sed nequaquam aduentum cum electis redit. hinc enim scriptum est. Hucusquam enim angelos apprehendit. sed semper habrahae apprehendit. Idcirco namque redemptor nostrum non angelus. sed homo factus est. quia hoc proculdubio fieri debuit quod redemptus. ut et praedictum angelum non apprehendendo desereret. et hominem in se magis apprehendendo repararet. Possunt aera dies hi qui uerna luce permanent. angelici spiritus. mensis autem eorum ordinis et dignitates intellegi. Singuli enim quique spiritus quia lucent dies sunt. sed quia certis quibusdam

Submissa

161

dignitatib⁹ distingunt^r ut alii throni. alii do-
minationes. alii principatus. alii potestates sunt.
phac ipsa distributione agminū mensur dicunt^r.
Sed quia antiquus hostis nequaquā admori-
tū lucis. nequaquā ad ordinē supnorū agmi-
nū reducit. nec in dieb⁹ anni. nec in mensib⁹
numerat^r. Sic quippe illū ppetrat^r sup-
bie cecitas grauat. ut ultra ad illa clarita-
tis uitam agmina supna n̄ redeat. ne
quaquā iā stantib⁹ lucis dignitatibus
amiscet^r. quia tenebrarū suarū merito
sēp ad ima deprimit^r. Qui quia ab illa pa-
tris celestis frequentia exors in ppetuū
pmanet. recte adhuc subiungit^r. Sic nox
illa solitaria nec laude digna. Hoc illa so-
litaria efficit^r. quia distractione ppetua a
frequentia patris supne separat^r. Quā
intelligi & alit potest. ut uidelicet hominē
quē sibi sociū ad p̄dicationē fecerat amittat.
& solus cū suo corpore hostis pereat. dū mul-
tos quos destruxerat redeptionis grā refor-
mat. Solitaria ergo nox efficit^r. cū sub-
lat^r eis qui electi sunt. solus antiquus hos-
tis gēnis ignib⁹ gehennę mancipat^r. Bene
autē dicit^r. nec laude digna. Cū enī huma-
nū gen⁹ ^{terroris tenebris} errorib⁹ pressū. deos lapides crede-
ret. p hoc qđ idolis seruebat. qđ aliud
quā seductoris sui facta laudabat. Unde
bene p paulū dicit^r. Scim⁹ autē qđ nihil
ē idoli. sed que immolant gentes. demo-
nis immolant. Qui ergo idolorū ue-
nerationi substrata sunt. qđ aliud
quā noctis laudauerunt tenebras. Scilicet

70
ecce iā cernim⁹. quia nox illa n̄ cō-
laude digna cognoscit^r. cū a redēp-
to humano genere idolorū uenera-
cio repbat^r. Et solitaria nox relinquit^r.
quia cū dāpnato apostata spū actor-
menta n̄ itur. Sequit^r. Maledicant
ei qui maledicunt diei. qui para-
ti sunt suscitare leuiathan. Intrans-
latione ueteri n̄ ita dicit^r. sed male-
dicit eā qui maledixit diom. qui
captur⁹ ē grande eietū. Quibus
uerbis apte ostendit^r. qđ a scō uiro
in fine mundi uentura antierista
p̄dicio p̄uidet^r. Malign⁹ nāq⁹ sp̄s
qui p̄ meritū nox ē. diem se in mun-
di fine simulat. cū se quasi dñi
hominib⁹ ostendit. cū claritate sibi
diuinitatis fallent tribuit. & sup-
omē se qđ d̄s uel d̄r uel colit^r extol-
lit. Hoc tē igit^r maledicit qui ma-
ledicit diem. quia nunc ille eius
maliciā destruit. qui illustratio-
ne aduent⁹ sui tunc etiā poten-
tiā ei fortitudinis extinguit. Vbi
& bene subiungit^r. Qui capturus
est grande eietū. Huius enī eie-
ti iniquis fortitudo capit^r. quia
antiqui hostis uersutia. baptis-
mā sacramento superat^r. Sed qđ trans-
latione ueteri de auctore omniū
dicit^r. hoc translatione hac que
apud nos ex hebręo ē arabico qđ
sermone diriuata. de electis eius

anglis memorat. De his naq; dicitur.
Maledicant ei q; maledicunt diei. Die
se quippe iste supbiens sps ostentare
aiā angelicis potestatib; uoluit. eū se
sup ceteros quasi impotentia diuin
tatis extollens tot post se ad interitū
legiones traxit. Sed hi nimirū qui
in auctore suo humili corde p̄stiterūt.
cū erroris eius nocentem inesse cōspicerent.
diem claritatis illius de semetipsis
humilia seneiando calcauerunt.
Qui nunc nobis doli eius tenebras indi
cant. & quā sit illius despiciendū ficta
claritas demonstrant. Dicit ergo de te
nebrosa nocte quę humanę infirmi
tatis oculos claudit. Maledicant ei
qui maledicunt diei. idē illi electi
sps erroris eius tenebras dānando
denuntient. qui magnitudinem
claritatis illius iam ab exordio ficta
uident. Bene autē subdit. Qui pa
tati sunt suscitare leuiathan. Leui
athan quippe int̄pretat̄ dr̄ addita
mētū eorū. Quorū scilicet. nisi ho
minū. Recte autē additamentū
eorū dr̄. quia post quā primā culpā
mala suggestionē intulit. hanc au
gere cotidie grauioribus p̄suasiom
b; n̄ desistit. Vel certe p̄p̄bratio
nē leuiathan uocat̄ ē. id est addita
mētū. hominū dicitur. Eos naq; in pa
radiso immortales repperit. sed di
uinitatē immortalibus p̄mittendo.

quasi eis aliquid ultra quā erant se addere
spondit. Sed dū blande n̄ habita se dēu
rū phibuit. callide & habita subtraxit. In
de & dñs eundē leuiathan ita p̄phetā de
scribit dicens; Sup leuiathan uectē. sup
leuiathan serpētē tortuosū; Leuiathan
quippe iste meo qd̄ se addere homini spo
ndit. tortuosus ad eum sinibus rēpsit. quia
dū falso impossibilia p̄mittit. uera & pos
sibilia sustulit. Querendū uero nobis
ē. cur qui serpētē dixerat tortuosum.
ilico subiungens int̄posuit uectē. nisi
forte qd̄ in serpentis tortitudine fluxa
mollicis. in uectē autē ē duricie rigidi
tas. Ut ergo hunc & durū signare &
molle. & uectē nominat & serpētē.
Durus quippe est p̄ maliciā. mollis p̄ blan
ditia. Uectē ergo dicit. quia usq; ad necē
p̄cutit. Serpens autē. quia sēp̄ insi
dias molliter infundit. Sed hunc leui
athan electi angloꝝ sps. nunc imputeo
abissi clausū p̄munt. Unde & scriptum
ē. Uidi anglm̄ descendente de celo. ha
bente clauē abissi. & extenā magnā in ma
nu sua. & apprehendit draconē. serpētē
antiquū. qui ē diabolus & satanas. & liga
uit eū pannos mille. & misit eū in abis
sū. Quē tam immundi fine adaptiora
certamina reuocant. & totū cōtra nos in
suis uiribus relaxant. Unde & illic rur
sū scriptū est; Cū cōpleti fuerint mille
anni soluet̄ satanas. Ille enī apostata
anglis qui ita condit̄ fuerat. ut angloꝝ

Ap̄p̄bratio

Ap̄p̄bratio

Ap̄p̄bratio

ceteris legionibus eminet. ita supbiendo sic
 cubuit. ut nunc stanciu angloꝝ draconi
 substratus sit. quatinus uel nunc aduti
 litate nram eis ministrantibus religatus
 lateat. uel tunc ad p̄bationē nram ^{ei} relaxan
 tib. totis se suis c̄tra nos uirib. solut' exer
 ceat. Quia igit' hi electi sp̄s supbiū aposta
 tā cōprimunt. qui humiles hunc sequi
 noluerunt. ipsiq; amministrantib. dispo
 nit'. ut ad intentionē apti certaminis
 destruentis fundit' quandoq; reuocet'.
 dicat' recte. Qui parati sunt suscitare
 leuiathan. Quia tam hostis callidus adapta
 bella necdū suscitāt' ē. quomodo quorun
 dā m̄tes nocē ista nunc latent' obscurat' insinu
 &. Sequit'. Obtenebrent' stelle caligine
 ei. Inscriptura sacra stellarū nomine ali
 quando scōꝝ iusticia quę in huius uicē te
 nebris luce. aliquando uero hypocritarū
 fictio demonstrat'. qui bona quę faciunt
 ad p̄cipiendas laudes hominib. ostendunt;
 Si enī recte uiuentes stelle n̄ cēnt. nequa
 quā paulus ap̄t̄s discipulis diceret. In me
 dio nationis prauę & puerę inter quos
 lucetis sicut luminaria in mundo. Rur
 sū si inter eos qui recta agere uident' quidā
 de actione sua retributionē fauoris huma
 ni n̄ que
 rerent. nequaquā stellarū io
 hannes
 dicens.
 & tra
 Draco
 part

Paul

apocat

p̄suasione anticristi quidā qui uident'
 lucere rapiunt'. Stellas nāq; in terrā
 trahere ē. eos qui uident' studio utq; ef
 lectis inherere. ex amore t̄reno iniquita
 te apti erroris inuoluere. Sunt nāq;
 n̄ nulli qui ante humanos oculos uelut
 magnis operib. lucent. sed quia hęc
 ipsa opera a mundo corde n̄ p̄deunt. cap
 ti in occultis cogitationibus noctis hui'
 tenebris obscurant'. quia sepe ea quę
 mundo corde n̄ faciunt. etiā opera
 amittunt. Quia igit' nox p̄ualere
 p̄mittit'. quando & inter bona opera
 cordis uicentio minime mundat'. dicit'
 recte. Obtenebrent' stelle caligine
 ei. idē c̄tra eos qui ante humanos ocu
 los quasi bonis operib. splendent. ma
 licia antiqui hostis obscura p̄ualeat.
 & hoc qđ ante humana iudicia sup
 serant. lum̄ laudis deponant. Caligi
 ne quippe noctis obscurant'. cū eorū
 uita apto errore ēfundit'. ut nimirū
 tales etiā foras in actione appareant.
 quales apud semet ipsos int' diuino ap
 parere iudicio n̄ formidant. Sequit'.
 Expectet' lucē & n̄ uideat. nec ortū sur
 gentis aurorę. In euangelio ueritas
 dicit'. Ego sū lux mundi. Sicut autē
 idē redēptor n̄r una p̄sona ē cū ē gre
 gatione bonoꝝ. ipse nāq; caput ē cor
 poris. & nos huius capitis corp'. ita anti
 quus hostis una p̄sona ē cū euncta
 collectione re p̄boꝝ. quia ipse eis ad

Euang

iniquitatē quasi caput p̄minā. illi autē
dū aduersa deseruiunt. uelut subiunctū
capiti corp̄ inherent. Qd̄ ergo de hac nocte
idē antiquo hoste dicit. dignū ē ut
ad corp̄ ei idē ad iniquos quosq; diruet.
Quia igit̄ humani generis redeptor lux
est. qd̄ ē de hac nocte dicit. expectet
lucem & n̄ uideat. nec ortū surgentis
aurorę. nisi qd̄ sunt n̄ nulli qui fidem
quā operibus destruunt. tenere se ser-
monib; ostendunt. De quib; p̄ paulū
dicit. Qui confitent̄ se nosse dñm. facti
autē negant. Hinc mirū aut praua sunt
quę faciunt. aut recta opera n̄ recto
corde sectant̄. Non enī de suis operib;
retributiones p̄petuas. sed transitorias
fauores quę. etiam quia quasi scōs lau-
dari se audient̄. se se ueracit̄ scōs arbi-
trant̄. & quanto se ex multorū estima-
tione inrephensibiles putant. tanto
diem districti iudicii securius expec-
tant. De quib; bene p̄pheta dicitur.
Sicut desiderantib; diē dñi. Quib; beat̄ iob
debitā sententiā p̄ferē p̄dicant̄ n̄ ob-
tantis uoto dicit. Expectet lucē & n̄
uideat. Hec quippe illa uidelicet tene-
brosus hostis in mēbris suis lucē expec-
tat & n̄ uidet. quia ^{uel} hi qui fidē sine ope-
ribus retinent. cū p̄ eadē fide in extre-
mo iudicio saluari se posse confidunt
spes eorū frustrabit̄. quia hanc uiuen-
do demoliti sunt quā cōfrendo tenu-
erunt. ^{uel} qui cū p̄ humana laude in bona

Paulus

Propheta

actione se exhibent. in cassū auerente iudice re-
tributionē bonę operū sperant. quia dū hec
in ostentatione faciunt. laudis iā p̄miū ab humano
ore receper̄. ueritate attestante quę ait. Amen
dico uobis receper̄ mercedē suā. Vbi & bene
subdit. Hec ortū surgentis aurorę. Aurora
quippe cęta dicit. quę a peccatorū suorū tene-
bris ad lucē iusticię p̄mutat̄. Vnde & hanc spon-
sus in eantico cantico mirat̄ dicens. Quę est
ista quę p̄gredit̄ quasi aurora consurgens. Quasi
aurora quippe electorū surgit cęta. quę pra-
uitatis pristinę tenebras deserit. & sese in noui
luminis fulgorē conuertit. Nulla igit̄ luce.
quę indistricti iudicis aduentu monstratur.
corp̄ dāpnata hostis ortū surgentis aurorę n̄
uidet. quia cū district̄ iudex ad retributionē
uenit. iniquus quisq; suorū caligine meri-
torū pressus. quanta claritate scā cęta min-
amū cordis lum̄ surgat ignorat. Luno nāq;
electorū mens in altū rapit̄. ut diuinitatis ra-
diis illustret̄. & quo ei respectu p̄funditur.
eo ultra se grā coruscante subleuat̄. Luno scā
cęta plena aurora fit. cū mortalitatis atq;
ignorantię suorū tenebras fundit̄ amittit.
In iudicio ergo adhuc aurora est. sed in regno
dies. quia & si iā ob restorationē corporum
uidere lum̄ in iudicio uideat. ei tam̄ usū
plenus in regno consumat̄. Ortū itaq;
aurorę ē. exordium clarę cętas
cętas quę uidere repbi-
unt. quia a cōspectu distric-
tius. malorū suorū pondere
nebras pressi p̄trahunt̄. Unde

Sphera

Psalmista

recit et quoque prophetam dicit: Tollat impius
 ne videat gloriam dei: hinc est quod hanc aurora
 psalmista dicit: Abscondes eos in abdito uultus
 tui. a conturbatione hominum: Electus enim
 quisque in iudicio per internam uisum in uultu
 diuinitatis abscondit. dum reproborum foris egeri-
 tas adstricta animi aduersione iusticie repul-
 sa turbatur. Quod etiam ad presens non inconuenienter
 accipimus. si simulatorum corda subtilius in da-
 gemus: Arrogantes namque & hypocrite bonorum fac-
 ta exterius aspiciunt. eosque in factis suis lau-
 dari ab hominibus agnoscunt. eorumque celebre
 nomen mirantur. & quod per bene gestis laudes susci-
 piunt uident. sed quanto studio easdem lau-
 des fugiant non uident: Aperta eorum opera con-
 siderant. sed quod sola specie intima hec operentur
 ignorant: Qui enim uera luce iusticie cla-
 rescunt. prius a tenebris internarum intentionis
 immunitati. ut obscuritate inter terrenarum appe-
 titionis plene deserant. & corda sua ad supernarum
 lucis desideria perfecte conuertant. nec cum aliis
 apparent lucidi. sibi uero sint obscuri: Ar-
 rogantes ergo quia bonorum facta conside-
 rant. corda non pensant. imitantur. unde
 laudari foris ualeant. non unde inter ad iusticie
 lumen surgant. & quasi ortum surgentis auro-
 re uidere nesciunt. quia intentione reli-
 giose mentis considerare contempnunt. Po-
 test etiam sanctus uir gracia prophetici spiritus plenus.
 uidere perfidiam redeptore ueniente conspi-
 cere. eiusque cecitatis damna per uerba hec qua
 si exoptantis qualitate prophetare. ut dicat:
 Expecta lucem & non uideat. nec ortum surgentis

aurore: Iudea quippe lucem expectauit
 & non uidit. quia humani generis redep-
 torem uenturum quidem prophetando sus-
 tinuit. sed uenientem minime cogno-
 uit. & quos ad spem aperuit mentis ocu-
 los. ad presentiam lucis clausit: Quae &
 surgentis aurore ortum non uidit. quia
 infirma illa seculi primordia ue-
 nerari contempsit. Dumque hanc labe fac-
 tari suorum moribus credidit. adque for-
 tia peruenire ignorauit: Sed quia
 de infidelibus loquens. iniqui capi-
 tis membra innotuit. ad ipsum rursum
 iniquorum caput conuertit uerba
 dicens: Quia non celasti bestia uen-
 tris qui portauit me. nec abstulit
 mala a oculis meis: Et unumque
 homini uentris est matris. hoc uni-
 uerso humano generi extitit habi-
 tatio illa summa paradisi: Ex ipsa namque
 humanum genus uelut ex uentre pro-
 dicit. & quasi ad incrementa corpo-
 ris. sic ad augmenta per paginas foras
 emanauit: Ibi conceptio nostra coaluit.
 ubi origo hominum homo prius habi-
 tauit: Sed huius uentris bestia ser-
 pens aperuit. quia per suasionem callida
 in corde hominis mandatum celeste dis-
 soluit. Huius uentris bestia serpens
 aperuit. quia mimica supernis mo-
 nitis claustra mentis irrupit: Sed
 igitur uir impena quam tolerat. ad uul-
 pam mentis oculos reducat. doleat

s
s
s

hoc qd̄ tenebrosa nox. idē antiqui hostis
obscura suggestio humanis mentibus
intulit. doleat hoc qd̄ suggestioni cal-
lidę humana mens insua deceptione
consentit. & dicat; Qui n̄ conclusit
hostia uentris qui portauit me. nec
abstulit mala ab oculis meis. Neemo
ueat qd̄ n̄ conclusisse querit. quę ape-
ruisse paradisi uirgam detestat. Non cōclu-
sit enī dicit. aperuit & mala n̄ abstulit.
irrogauit. Quasi enī aufert & si quies-
ceret. & quasi clauderet. si ab increpati-
one cessaret. Pensat nāq; de quo loquit̄.
& p̄pendit qd̄ prauo spiritui quasi lu-
era nobis dedisse fuerat. si dapna non
intulisset. Sic nos delatoribus loqui-
m̄. quia captis suis donant uitā. si n̄
abstulerint. Libet hęc ab inchoatione
repetere atq; ex eo qd̄ in usu p̄sentis
uitę recognoscim̄. moraliter retrac-
tare; Beat̄ iob cōsiderans post quā
am̄tas statu occubuit gen̄ humanū
quanta in reb; p̄speris fiducia suble-
uet̄. uel quanta ex aduersis p̄t̄bati-
one frangat̄. ad illū quę habere in
paradiso potuit in cōmutabilitatis
statū m̄te ^{recurrere} reducit. & mortalitatis lap-
sū p̄sp̄era & aduersa uariantē quā
despicabile cerneret. maledicendo de-
clarauit dicens. Pererat dies in qua na-
tus sū. & nox in qua dictū est. con-
cept̄ ē homo. Quasi dies que clam
est. cū mundi huius p̄speritas arideat.

Sed dies iste in noctē desinit. quia sepe ^{tem} ^{idie} ^{bras}
poralis p̄speritas ad tribulationis tene-
br̄as p̄ducit. hunc p̄speritatis diem p̄pheta respice-
bat. cū dicebat; Diem hominis n̄ concupi-
ui tu seis. Hanc tribulationis noctē postremo
inarnationis sue tempore. passurū se dñs
nunciabat. cū p̄psalmistā quasi ex p̄terito
diceret. Usq; ad noctē increpauer̄ me renes
mei. Lotest autē p̄hem peccata delectatio.
p̄ noctē uero cęcitas m̄tas intellegi. p̄ quā
se homo patit̄ in culpa p̄p̄tationis p̄sp̄era-
ri. Optat igit̄ perire diem. ut omē qd̄ blan-
dire culpa cernit̄. uigore iusticię interue-
niente destruat̄. Optat etiā perire noctē.
ut qd̄ cęcitas mens etiā p̄sensū p̄p̄t̄at.
an̄ aduersione p̄nitentię extinguat̄. Sed
querendū nobis est. cur in die homo nat̄
dr̄. in nocte concept̄. Scriptura sacra trib;
modis hominē appellat. scilicet. aliquando
p̄naturā. aliquando p̄ culpā. aliquando p̄
infirmatē. homo quippe in ea ^{parte} p̄naturā
dicit̄. sicut scriptū ē. Faciam̄ hominē ad
imaginē & similitudinē nostrā. Homo p̄
culpā sicut scriptū est. Ego dixi diu estis.
& filii excelsi om̄s. Vos autē sic homines mo-
riemini. Ac si apte dicat. Sic delinquentes
obitis. Unde & paulus ait. Cū sit inter
uos zelus & cētentio. n̄ne carnales estis. &
secūm hominē ambulatis. Ac si dicat. Qui
discordes m̄tes ducitis. n̄ne adhuc exre-
phensibili humanitate peccatis. Homo
p̄ infirmitatē sic scriptū ē. Maledictus
qui spem suā ponit in homine. Ac si apte

Phoca

Palmita

De mot
homo no
in nocte

Palmita

Luci

dicere. In infirmitate; homo ergo in die
 nascitur. sed in nocte concepit. quia nequaquam
 a delectatione peccati rapit. nisi prius puolun-
 tarias mentis tenebras infirmet. Ante enim
 cecus in meritis sit. & postea se reprobus delec-
 tationi subternit. Dicat ergo; Perat dies
 in qua natus su. & nox in qua dictu est. con-
 cept e homo. id e. perat delectatio que in
 culpam homine rapuit. perat in culpa
 mentis infirmitas. que usq; ad tenebras pra-
 ui consensus exegit. Homo eni du blan-
 dimenta male delectationis caute non pspi-
 cit. etia in noctem nequissime pperationis
 ruit. Sollertter ergo uigilandu est. ut cu
 blandire culpa inchoat. ad quantum interi-
 tu mens trahat agnoscat. Unde & aperte
 subdit; Dies illa uertat in tenebras. Dies
 quippe in tenebras uertit. cu culpa ^{in ipso} delec-
 tationis exordio ad que pditionis finem
 rapit uidet. Diem in tenebras uertam.
 cu nos in ipsos districte punientes. ipsa
 delectationis praua blandimenta p distric-
 ta penitentis lamta cruciam. cu flendo
 insequimur quicquid in corde tacite ex delec-
 tatione peccam. Quia eni fidelis quisq;
 cogitationes in iudicio exquiri subtilit
 n ignorat. paulo attestante qui ait. inter
 se inuice cogitationu accusantur. aut etia
 defendentium. semetipsu inuicem discen-
 sient. ante iudiciu uehement examinat.
 ut districtus iudex eo ia tranquillius ue-
 niat. quo reatu suum que discutere
 appetit. ia p culpa punitu cernit. Unde

Paul

& recte subiungit. Non requirat
 cu d' desup. Requirit d' que iudican-
 do discutat. non requirit que ignos-
 cendo in suo ia iudicio impunita de-
 relinquit. Hic itaq; dies. id e. hec pec-
 cati delectatio ad no non requirit.
 si an ad uersione spontanea punire.
 paulo attestante qui ait; Si nos in
 ipsos diudicarem. n itaq; ad no uidi-
 carem. Do ergo diem nostru requi-
 rere e. etia nostra mte subtiliter
 in iudicio omne qd deculpa gratulat
 indagare. In qua scilicet requisitio-
 ne illu tunc seuerius peccat. que
 sibi nunc mollius pepisse dephen-
 dit. Bene aut sequit. Et n illustre
 lumine. In iudicio naq; d' n appa-
 rens. omne qd tunc redarguit. lu-
 mine illustrat. Quasi eni sub qua-
 da obscuritate tegit. quicquid tunc
 in memoria iudicis n reuocat. Scrip-
 tu quippe est. Omnia aut que ar-
 guunt. alumine manifestantur.
 Quasi que da tenebre peccata peni-
 tentiu abscondunt. de quib' p pro-
 pheta dicit. Beati quoru remisse
 sunt iniquitates. & quoru tecta
 sunt peccata. Quia ergo omne
 qd tegit uelut in tenebris occul-
 tat. in die extremi iudiciu n illustrat
 lumine. qd n discutit ulcione. Ac-
 tus naq; nostros quos tunc iuste
 punire noluerit. ipsa sibi aliquomodo

Paul

sciens diuina misericordia abscondit. In lumine uero ostendit. que quod tunc in conspectu omnium demonstrat. Hic ergo dies uertit in tenebras. ut uidelicet omne quod delinquimus. nos per penitentiam feriamus. hunc diem dominus non requirat. et lumine non illustret. ut scilicet nobis culpam nostram ferientibus. ipse hanc extremi iudicii animaduersione non increpet. Iudex autem ipse uenturus est qui cuncta penetret. cuncta perstringat. qui quia ubique est. locus quo fugiat non est. Sed quia correctionis nostre fletibus placat. solus ab illo locum fugę inuenit. qui post perpetratam culpam nunc se cum penitentia abscondit. Unde et apte adhuc de hoc delectationis die subiungitur: Obscurent eum tenebre. et umbra mortis. Dies profecto tenebris obscurant. quando delectatione mentis inflata penitentis lamenta transuerberant. Possunt etiam per tenebras. occulta iudicia designari. In luce namque quod uidemus agnoscimus. in tenebris uero aut omnino nihil cernimus. aut incerto uisu caligamus. Occulta ergo iudicia quasi quędam ante oculos nostros tenebris sunt. quia perscrutari nequaquam possunt. Unde et de deo scriptum est. Posuit tenebras latibulum suum. Et quia ab solui non meremur agnoscimus. sed perueniente

Psalmista

nos diuina gratia. per eius iudicia occulta liberamus. Diem igitur tenebris obscurant. cum flendo nostre delectationis gaudium. ab illo animaduersionis iuste radio. inscrutabilia eius iudicia misericorditer occultant. Vbi et apte subiungitur. Et umbra mortis. In scriptura enim sacra umbra mortis. aliquando obliuio mentis accipitur. aliquando imitatio diaboli. aliquando mors carnis. Umbra enim mortis obliuio mentis accipitur. quia et ut superius diximus sic mors hoc quod interficit agit ut non sit inuita. ita obliuio hoc quod intercipit. agit ut non sit in memoria. Unde et recte quia iohannes hebręorum populo eum cuius obliti fuerant dominum predicare ueniebat. per zachariam dicitur. Illuminare his qui in tenebris sedent. et umbra mortis. In umbra enim mortis sedere est. ad diuini amoris notitia obliuione lacescere. Umbra mortis. imitatio antiqui hostis accipitur. Ipse enim quia mortem intulit mors uocat. iohanne attestante qui ait. Et nomen illi mors. Umbra igitur mortis eius imitatio designatur. quia sicut umbra iuxta qualitatem corporis dicitur. ita actiones iniquorum de specie imitationis eius exprimentur. Unde recte esaias cum gentiles populos in antiqui hostis cerneret imitatione defecisse. eosque ad ueri solis ortum resurgere. que certe futura considerat quasi ex peritis narrat dicens. Sedentibus in tenebris et umbra mortis. lux orta est eis. Umbra etiam mortis mors carnis accipitur. quia sicut uera mors est qua separatur anima a deo. ita umbra

Et mors
sua mor
tali
accipit.

Zacharia

Iohan

Esaias

mortis est qua caro separatur ab anima; Unde recte uoce martirum per prophetam dicitur. Humiliasti nos in loco afflictionis. & operuit nos umbra mortis; Quos enim estat non spiritu sed sola carne mori. nequaquam se uera morte. sed umbra dicunt mortis operiri; Quid ergo quod beatus iob ad obscurandum diem praeuersionis postulat umbram mortis. nisi quod addenda peccata ante dei oculos dei & hominum mediatorem requirit. qui sola pro nobis mortem carnis suscipere. & ueram mortem delinquentium per umbram suam mortis deleat. Ad nos quippe uenit qui mortem spiritus carnisque tenebam. unam ad nos suam detulit mortem. & duas nostras quas repperit soluit. Si enim ipse utramque suscipere nos anulla liberaret. sed unam misericorditer accepit. & iuste utramque dampnauit. Simulam suam duplicem nostram contulit. & duplicem nostram moriens subegit; Unde enim immerito uno die in sepulchro & duobus noctibus iacuit. quia uidelicet lucem suam simplicem mortis tenebris duplicem nostram mortis adiunxit; Qui ergo sola pro nobis mortem carnis accepit. umbram mortis protulit. & a dei oculis culpam quam fecimus abscondit; dicat igitur recte; Obscurentur cum tenebris & umbra mortis. Ac si apte diceret. Ille ueniat. qui ut a morte carnis & spiritus debitores eripiat. mortem carnis non debens soluat. Sed quia nullum peccatum dominus multum relaxat. aut enim hoc flendo nos insequimur. aut ipse iudicando. restat ut ad emendationem suam sepe mens sollertem inuigilet; In quo ergo sibi misericorditer

quisque subueniri considerat. hoc necesse est ut confitens tergat; Unde & apte subiungitur; Occupet eum caligo; Quia enim in caligine oculus confunditur. ipsa poenitentiam nostram mentis effusio. caligo nominatur; Haec sicut cecum caligo nebulosa congerie obscurat diem. ita effusio per turbas cogitationibus obrubilat mentem; De qua peruenienda dicitur; Est effusio adducens gloriam; Cum enim ad mentem mala gesta poenitendo reducimur. graui moerore confundimur; Estreperit in animo turba cogitationum. moeror conterit. anxietas deuastat. inerruna mens uertitur. & quasi quodam caliginis nubilo obscuratur; Haec namque caligo confusionis eorum mentem salubritate oppresserat. quibus paulus dicebat. Quae fructum habuistis tunc in illis. in quibus nunc erubescitis. Hunc ergo peccati diem caligo occupet. id est blandimentum nequitiae. afflictio poenitentiae digno moerore perturbet; Unde & apte subiungitur; Inuoluatur amaritudine; Dies enim amaritudine inuoluitur. cum ad cogitationem mentis reuertuntur. peccata blandimenta cruciatum poenitentiae sequitur; Diem amaritudine inuoluimus. cum praeuersionis gaudium quae supplicia sequantur aspiciunt. & asperis hoc fletibus circumdamus; Quia enim hoc quod inuoluitur occultare omnis partis operitur. inuoluitur dies amaritudine operatur. quatinus quae

mala incorrectis imminere ex omni parte
quisq; conspiciat. & voluptatis suae lasci
uiam tristitiae lamentis tergat. Sed
si diem quae peccata delectatione dixim;
tot impetu precibus audiuim;. ut uideli
ce circumdantes fletus expient. quic
quid delectat per negligentiam animi de
linquit. quanta animi aduersione pen
nitentiae huius diei nos ferenda est.
uidelicet ipse iam consensus ad culpam.
Sicut enim minoris culpe est. cum carna
liter mens in delectatione rapitur. sed
tam delectationi suae per spiritum reluc
tat. ita grauioris & plene est nequiciae.
ad peccata inlecebra non solum delectatio
ne pertrahi. sed etiam consensu famu
lari. Tanto igitur arduiori manu pen
nitentiae mens a pollutione tergendam
est. quanto se per consensum conspiciet sor
didius inquinatam. Unde & apte
subiungit. Hoc tene illam tenebrosus
turbo possideat. Quasi enim quidam
turbo tempestatus est. concitatus spi
ritus meroris. Nam dum peccatum quis
que quod fecit intellegit. dum prau
tatis suae nequicia subtiliter pensat.
merore mentem obnubilat. & quasi e
cussio serenae leticiae aere. omnem in
se tranquillitatem cordis penitentiae
turbinem deuastat. Huius enim recog
noscentem se animi iste turbo con
teret. nequaquam propheta dixisse.
Psalmista In spiritu uehementi conteres nauis

tarsis. Tarsis quippe exploratio gaudii dicitur.
Sed cum uehementis penitentiae spiritus mentem occu
pat. omnem in ea explorationem reprehensibilis
gaudii perturbat. ut nihil iam ei nisi flere li
beat. nihil nisi quod se terrere possit attendat.
Ponit namque ante oculos. illum distinctionem
iustitiae. hinc meritum culpe. Conspicit quo
supplicio digna sit. si parenti pietas de
sit. quae plamenta praesentia ab aeterna erue
re pena consuevit. Spiritus ergo uehementis
tarsis nauis evertit. cum uis conpunctionis
ualida mentes nostras hinc mundo quasi ma
ri deducit. salubriter rore confundit. Dicat
igitur. Hoc tene illam tenebrosus turbo posside
at. id est per peccationem culpe non blandimenta
securae quietis foueat. sed pie se uens ama
ritudo penitentiae irrumat. Sciendum uero
est. quia cum peccata impunita relinquimus.
anocte possidemus. Cum haec uero animi aduer
sione penitentiae plectimus. nimirum nos noc
te qua secum possidemus. Sed tamen peccata
cordis subiurisi nostri possessione reducuntur.
si cum incipiunt reprimantur. Unde & diui
na uoce cum praua cogitanti dicit. In foribus
peccatum tuum aderit. sed subter erit appetit
illius. & tu dominaberis illius. In foribus
quippe peccatum adest. cum incogitationibus
pulsat. Cuius appetit subter est. cuius homo
dominat. si cordis nequicia inspecta cie
us premitur. & prius quam adduricia crescat.
reluctanti menti subigatur. Ut ergo delie
tum suum etiam animi sentiat. & culpe tran
nide sub iure suo penitendo restringat.

De genesi.

dicat recte; Noctē illā tenebrosus turbo
possideat; Ac si aperte diceret; Hec capti
ua mens culpe seruat. culpā ad penitentia
liberā non relinquat; Et quia qđ flendo
insequimur. nequaquā nobis aucturo hoc
iudice obici certe speramur. bene subditur;
Non cōputet in dieb' anni. nec numeretur
in mensibus; Illuminationis nře annū tunc
pfiert. quando apparente eterno iudice seq̄
ecclesie peregrinationis sue uita cōpletur;
Tunc laboris sui remunerationē recipit. cū
expleto hoc belli tēpore ad patriā redit;
Vnde bene ppheta dicit. Benedices coronę
anni benignitatis tue; Quasi enī corona
anni benedictē. cū finito laboris tēpore.
uirtutū remuneratio confertur; Dies uero
anni huius sunt. singule queq; uirtutes.
mensēs autē. multiplicia facta uirtutum;
Sed ecce cū p̄fiduciam mens erigit. ut spe
ret qđ ueniente iudice de uirtutib' remu
neret. occurrunt ei memorię etiā mala que
gessit. & ualde formidat ne districtus iu
dex qui uenit ut uirtutes remuneret. etiā
ea que illi recte gesta sunt examinaris sub
tilitē penset. ne cū annū cōplax. etiā noctē
numeret. Dicit itaq; de hac nocte dicat;
non cōputet in dieb' anni. nec numeret in
mensib'. Ac si districtū iudicē exorax dicens;
Cū cōpleto seq̄ ecclē tēpore extremo te exa
mine manifestas. sic dona que contulisti re
munera. ut mala que cōmisim nō requiras.
Si enī nox illa in diebus anni cōputat. omē
qđ gessim. ex prauitatis nře estimatione con

fundit. & dies uirtutū iā nō lucent.
si hos in conspectu tuo adnumerata
nře noctis tenebrosa cōfusio obscuret;
Sed si de nocte nřa moueri tunc iniqui
tatione nolumus. magnopere nunc
curandū ē. ut nos in cō discussione ui
gilem. ne que libet nobis culpa impu
ta remaneat. ne mens puerla que se
cit defendere audeat. & defendendo
nequitie nequitia adiungat; Vnde
& bene subdit. Sit nox illa solitaria
nec laude digna; Sunt nō nulli qui
nō solū nō deflent qđ faciunt. sed etiā
laudare & defendere nō desistunt; Et
nimirū cū defendit culpa geminat;
Contra qđ recte p̄quenda dicit. Peccasti.
ne adicias iterū peccare; Peccatum
quippe peccato adiicit. qui mala gesta
etiā defendit; Et noctē illā solitariā
nō relinquit. qui culpe sue tenebris
etiā patrociniū defensionis adiungit;
Hinc ē qđ prim' homo de erroris sui noc
te requisit. eandē noctē esse solitariā
noluit. quia dū requisitione ad peni
tentia uocaret. ei ammicula ex
cusationis adiunxit dicens. Mulier
quā dedisti mihi sociam dedit mihi de
ligno. & comedi; Scilicet excessus sui
uicium in auctore latenter intorquens;
Ac si dixeret; Tu occasione delinquendi
p̄bunsti. qui mulierē dedisti; Hinc ē
qđ huius erroris ram' inhumano gene
re ex illa nunc usq; radice prahitur.

ut qđ male agit. adhuc etiā defendatur;
Dicit ergo; Sic nox illa solitaria. neclau
de digna; Ac si apte exorā dicens; Culpa
quā fecim⁹ sola remaneat. ne dū laudat⁹
& defendit⁹. in conspectu nos iudicis mul
tiplicius astringat; Peccare quidē non
debim⁹. sed utinā alia n̄ uingemes.
uel ea quę fecim⁹ sola deseram⁹; Sed
inter hęc sciendū ē. quia ille culpā
suā ueraciter insequit⁹. qui iā ad mōrē
p̄sentis seculi. nullo appetitu. p̄speri
tatis instigat⁹; Qui hui⁹ mundi blan
dimenta. quā sint fraudulenta cōside
rat. fauoresq; eius quasi quasda p̄secu
tiones pensat; Vnde & bene subdit⁹.
Maledicant ei qui maledicunt diei; Ac
si apte dicat; Illi hui⁹ noctis tene
bras uere penitendo feriant. qui iā
luce p̄speritatis seculi despicientes
calcant; Si enim diem. leticiā delec
tationis accipim⁹. recte de hac nocte
dicat⁹; Maledicant ei qui maledicunt
diei; Quia nimirū illi ueracit̄ mala
transacta p̄ ammāduersionē peniten
tię corrigunt. qui iā ad bona fallen
tia nulla delectatione rapiunt⁹; Hā
quos adhuc noxia alia delectant.
falsū est qđ cernit⁹. quia p̄petrata alia
deplorant; Si autē ut supra dictū est
noctē illā suggestione callidā antiqui
hostis accipim⁹. illi maledicere noctē
intellegendi sunt qui maledicunt
diei. quia scilicet illi transactas culpas

uere puniunt. qui maligni seductoris insi
dias in ipsa blanda suggestione dep̄hendunt;
Bene autē subdit⁹; Qui parati sunt suscitare
leuiathan; Omnes enī qui ea quę mundi sunt
mente calcant. & ea quę di sunt plena inten
tione desiderant. leuiathan contra se susci
tant. quia eius maliciā instigatione sug
cursationis instamant; Hā qui cō uolun
tati subiecti sunt. quasi quieto ab illo iu
re possident⁹. & sup̄bus eorū rex quasi qua
dā securitate p̄fruit⁹. dū eorū cordibus
inconcussa potestate dominat⁹; Sed cum
unius cuiuscūq; spirit⁹ adeonditoris sui
desideriū recalescit. cū torpore neglegen
tię deserit. & frigus insensibilitatis pristi
nē igne sci amoris accendit. cū liberta
tis ingenus meminit. & teneri ab hoste
seruus erubescit; Quia isdem hostis se cō
siderat despici. quia uias dñi uidē app̄
hendi. dolē cōtra se captū renit̄. & mor
telo accendit⁹. mox ad certamen mouet⁹.
& mox ad tēptationes innumeras contra
rebellantē mentē se exercat. atq; in omni
arte lacerationis instigat. ut tēptationū
iacula intorquendo confodiat eor. quod
dudū quieto iure possidebat; Quasi quip
pe dormiebat. dū sopitus imprauo corde
quiesceret. sed excitat⁹ in puocatione cer
taminis. cū uis amisit p̄ uer se domina
tionis; Huic ergo nocti maledicunt qui
parati sunt suscitare leuiathan. id est hi
se cōtra peccatū fortit̄ iudicio distractionis
erigant. qui in suis tēptationib; excitare

76
antiquū aduersariū n̄ formidant; Scriptū
nāq; est; Fili accedens adseruitutē dī. Ita
iniusticia & timore. & p̄para animā tuam
adceptationē. Quisquis enī accingi indi
uino seruicio properat. quā alud quā se c̄
tra antiqui aduersarij certamen parat. ut
liber incertamine ietus suscipiat. qui quic
tus sub tyrannide incaptiuitate seruiebat.
Sed meo ipso qđ mens c̄tra hostē accingitur.
quo alia uicia subigit. alius reluctat. aliquan
do de culpa aliquid quod tam n̄ ualde noce
at remanere p̄mittit. & sepe mens quę ad
uersā multa & fortia superat. unū in se &
fortasse minimū quāuis magna intentio
ne inuigilā n̄ expugnat. Qđ diuina nu
mirū dispensatione agit. ne ex omni parte
uirtutibus splens inelatione subleuet.
ut dū in se parū quđ rep̄bensibile uidē.
sed tamen hoc subigere n̄ ualē. nequaquā
sibi sed auctori uictoriam tribuat. in his quę
subigere fortiter ualē. Vnde & bene sub
iungit. Obscurent stellę caligine ei. Stellę
quippe huius noctis caligine tenebrant. quan
do & hi qui magnis iā uirtutib; splendent.
adhuc obscuritate culpę reuolentes aliquid
sustinent. ut etiā magna uite claritate
luceant. & tamen adhuc noctis reliquias
nolentes trahant; Qđ ad hoc sicut dicitur
ē agit. ut mens p̄ficiens ad uirtutē iusticię.
sua melius infirmitate roboret. & inde ue
rius in bonis luceat. unde tam etiā nolen
tē parua rep̄bensibilia humiliter obscu
rant; Vnde & bene cū israhelico populo

76
p̄cepta p̄missionis terra parturēt. effra
im tribu cananeus gentilis populis n̄
occisus. factus tributarius dr. sicut scrip
tū est. Habitauit cananeus in medio
effraim tributarius; Quid enī cana
neus gentilis uidelicet populus nisi
uicium signat. Et sepe magnis in
uirtutibus rep̄missionis terram in
gredim. quia spe uitima de ḡt̄er
tate roboram. Sed dum inter acta
sublimia uicia quęclā parua retine
m. quasi cananeum uiuere uirtuta
nā concedim; Qui tamen tributari
us efficitur. quia hoc ipsum uicium
quđ subigere non possum. ad usum
nrę utilitatis humiliter retor que
mus. ut eo de se mens in summis uilia
sentiat. quo suis uirtutibus etiam par
ua quęq; appetit n̄ expugnat. Vn
de & bene rursū scriptū ē; hę sunt
gentes quas dñs dereliquit. ut eru
diret in eis israhel; Ad hoc nāq;
quędā minima uicia nrā retinent.
ut sese nrā intentio sollicita incer
tamine sepe exerceat. & eo de uictoria
n̄ supbiat. quo uiuere in se hostes
conspicit. a quibus adhuc uinci for
midat; Israhel ergo reseruat in gen
tibus erudit. quando in quibusdā
minimis uicis elacio uirtutis nrę
cōprimūt. & impar uis sibi resisten
tibus disert. quđ ex se maiora non
subigit; Hoc tamen quđ dr. obtenebrent

De cananeo
populo effra
im tribu tri
butario

Stellę caligine ei. intellegi & aliter po-
telt. Hęc illa quippe. consensus uide-
licet ad culpā quę ad nos est primi
parentis excessu ppagata. mentis nrę
oculū tanta obscuritate pculit. ut
inhuius uitę exilio cęcitatis suę te-
nebris pressus. quanta libet uia eter-
nitatis lumen intenderit. penetra-
re n̄ possit. Post penā nāq; damna-
ti peccatores nascimur. adq; ad hanc
uitā cū nrę mortis merito ueni-
mus. Et cū ad sup̄nę lucis radium
aciem mentis erigimus. ipsa infir-
mitatis nrę obscuritate caligamus.
Et quidem multi in hac infirmita-
te carnis tanta roborati sunt uir-
tute. ut resplendere mundo quasi
stellę potuissent. Multi in tenebris
uitę p̄sentis. dū superiora dese ex-
empla exhibent. astrorum nobis
more desuper lucent. Sed quan-
talibet coruscatione operis fulge-
ant. quantalibet se igne conpunc-
tionis accendant. nimirū constat.
quia dū corruptibili adhuc carne
grauati sunt. eternū lumen sicut
est uidere nequaquā possunt. Di-
cat ergo. Obtenebrent stellę cali-
gine eius. id est etiam illi in contem-
placione sua antiquę noctis adhuc
tenebras sentiant. de quibus nimi-
rū constat. qđ humano generi in
huius uitę caligine uirtutū suarū

ia radios expandunt. quia & si mente iam
ad summa exiliunt. adhuc tamen in infimis
primę culpę pondere grauantur. Vnde fit.
ut & foras exempla lucis uelut astra p̄be-
ant. sed tam intus usq; ad fixę uisionis cer-
titudinē pressi noctis caligine non ascen-
dant. Sepe autē ita mens accendit. ut
quāuis in carne sit posita. in dñm tamen
omī subiugata carnali cogitatione rapi-
at. nec tamen dñm sicut est conspiciat. quia
hanc nimirū sicut dictū est in carne cor-
ruptibili pondus primę damnationis
premit. Sepe ita ut est absorberi deside-
rat. ut eternā uitam si possit fieri. sine
inter uentū corporeę mortis attingat.
Vnde & paulus cū ardentē internā lucē
quereret. sed tam ut cūq; exterioris mor-
tis damna formidaret. ait. Qui sumus
in hoc habitaculo ingemiscimus grauati.
eo qđ nolumus expoliari sed supuestiri.
ut absorbeat qđ mortale ē auita. Scī
igitur uiri uidere uerū mane appetunt.
& si concedat etia cū corpore illud at-
tingere intamę lucis secretū uolunt.
sed quantalibet ardore intentionis ex-
iliant. adhuc antiqua^{cos} nox grauat. & cor-
ruptibiles huius carnis oculos quos hostis
callidus ad concupiscenciā aperuit. uidet
iustus a contutu interni sui fulgoris
premit. Vnde & bene subdit. Expectat
lucē & n̄ uideat. nec ortū surgentis au-
rorę. Quantalibet nāq; intentione adhuc
peregrina mens satagat. uidere lucem

ficut ē n̄ ualē. quia hanc ei damnationis sug-
 gerat abscondit. Ortus uero aurorę ē. illa
 noua natiuitas resurrectionis. qua sc̄a eccle-
 sia etiam carne suscitata oritur. adcontē-
 plandū lumen eternitatis. Sicut ipsa
 carnis nr̄ę resurrectio. quasi quędam
 natiuitas n̄ esset. de ea ueritas n̄ dixis-
 set. In regeneratione cū sederit filius
 hominis in sede maiestatis sue. Esse ergo
 hanc ortam uidit. quā regeneratione
 uocauit. Sed quanta libe uirtute elec-
 ti nunc fulgeant. penetrare nequeunt
 quę erit illa nouę natiuitatis gr̄a. qua
 tunc cū carne adcontēplandū eterna-
 tis lum̄ ascendunt. Vnde & paulus ait.
 Qd̄ oculus n̄ uidit. nec auris audiuit. nec
 in cor hominis ascendit. quę p̄parauit
 dñs diligentib; se. Dicat̄ ergo. Expec-
 tē lucē & n̄ uideat. nec ortū surgen-
 tis aurorę. Quia spontaneo uicio te-
 nebrata nr̄a infirmitas. nisi prius per
 mortē p̄nę sue debitū soluat. clarita-
 tē lucis interne n̄ penetrat. Sequitur.
 Quia non concludit ostium uentris qui
 portauit me. nec abstulit mala ab oculis
 meis. Sicut superius dictū est. n̄ celusit
 diet̄ aperuit. & n̄ abstulit irrogauit. hęc
 itaq; nox uidelicet culpa ostia uentris ape-
 ruit. quia concepto ad peccatū homini
 desideria concupiscentię reserauit. Ostia
 quippe uentris sunt desideria concupiscen-
 cię carnalis. De quib; p̄phetā dr̄. Intra
 cubicula tua & claude ostia tua. Cubicula

Euang

Paul

pheta

quippe in grechm̄. cū secreta m̄tis
 nr̄ę intram; Ostia quippe claudimus.
 cū desideria illucta coarctem; Hęc itaq;
 concupiscentię carnalis ostia dū cōsen-
 sus nr̄ aperuit. ad innumera nos cor-
 ruptionis mala p̄traxit. Vnde etiam
 nunc sub mortalitatis pondere gemi-
 mus. quāuis ad hoc arbitrio nr̄o uene-
 rim; quia & iudicii sic iusticia exigit.
 ut qđ sponte fecim;. inuita tolerem;.
 Sequit̄. Quare n̄ inuulua mortuus
 sū. Egressus ex utero n̄ statim perui.
 Cur except; genibus. Cur lactat; ubi
 ribus. Absit nos credere qđ beatus
 iob tanta sp̄s scientia p̄dit;. tanta
 interni iudicis attestazione laudat;.
 abortiuū se optatē interisse. Sed
 quia sicut ^{enī} p̄remunerationē cognos-
 tur. intus habet testem sue fortitu-
 dinis. intus pensanda sunt ei pondera
 locutionis. Quattuor quippe mo-
 dis peccatū p̄trahit in corde. quat-
 tuor consumat in opere. In corde itaq;
 suggestionē. delectationē. consensu.
 & defensionis audacia p̄trahit. Fit enī
 suggestio p̄ aduersarium. delectatio
 p̄ carnem. consensus p̄ spiritū. defen-
 sionis audacia p̄ elacionē. Culpa enī.
 quę terrere mentē debuit extollit.
 & deciendo eleuat. sed grauius ele-
 uando supplantat. Vnde & illā primi
 hominis recitudinē antiquus hostis
 his quattuor uicibus fregit. Ham

Quattuor
 mod; pecca-
 tū p̄trahit
 in corde &
 opere

serpens suavit. qua delectata ē. adam
consensit. qui etiam requisitus. confi-
teri culpā pauidatam noluit. Hoc
uero inhumano genere cotidie agit.
quod actū in primo parente nri gene-
ris n̄ ignorat. Serpens suavit. quia
occultus hostis mala cordibus hominū
latenter suggerit. **Sua delectata est.**
quia carnalis sensus aduerba serpen-
tis mox se delectatione subternit.
Assensum uero adam mulieri p̄positus
p̄buit. quia dū caro indelectatione
rapt. etiā a sua rectitudine sp̄s infir-
matus inclinatur. Et requisitus adam
ēfiteri culpā. noluit. quia uidelicet
spiritus quo peccando aueritate dis-
iungitur. eo inruis suę audacia ne-
quiuis obduratur. His de etiā quattu-
or modis. peccatū cōsumat in opere.
Prius nāq. latens culpa agit. post modū
uero etiā ante oculos hominū sine con-
fusione reatus aperit. dehinc & in
suetudine ducit. ad extremū quoq.
uel falsę spei seductionibus. uel obsti-
natione miserę desperationis enutrit.
Hos itaq. peccati modos. qui uel in cor-
de latenter fiunt. uel patent inope-
re p̄petrant. beat. iob considerat. &
humanū genus in quib. peccatorum
gradibus sit lapsum. deplorat dicens.
Quare n̄ in uulua mortuus sum. Egres-
sus ex utero n̄ sciam perire. Cur excep-
tus genibus. Cur lactatus uberibus.

Prima enī uulua conceptionis. fuit lingua
malę suggestionis. Sed peccator in uulua
moreretur. si mortuū se homo in ipsa suggesti-
one cognosceret. Qui tamen ex utero egres-
sus ē. quia post quā in peccato eum sugge-
rens lingua cōcepit. foras mox etiā delecta-
tio rapuit. Post egressionē uero exceptus
est genibus. quia cū ad delectationē car-
nis prodit. nimirū culpam p̄sensionē
sp̄s subiectis cunctis sensibus quasi subpositis
genibus consumauit. Sed genibus excep-
tus. etiam uberibus ē lactatus. In consen-
su enī culpe addictis spiritus sensibus
multa cassę fiducię argumenta subsequuta
sunt. quę natam in peccato animā uirulen-
to lacte nutrit. & ne aspera supplicia
moras metuere. hanc blandis excusati-
onibus fouerunt. Unde & primus homo
post culpam audacior extitit dicens. Multi-
er quā dedisti mihi sociā. dedit mihi delig-
no & comedi. Qui quidem p̄ amore semet
ipsū ab seorsurus fugerat. sed tam requi-
situs innotuit. quantū etiā timens time-
bat. Cū enī ex peccato p̄sens pena metuit.
& amissa dī facies non amat. amor extimo-
re est. n̄ ex humilitate. Superbit quippe.
qui peccatū silicet n̄ puniri. n̄ deserit.
Sed his sicut dictū ē modis quattuor cul-
pa ut in corde agit. etiā in opere p̄petrat.
At enī. Quare n̄ in uulua mortuus sum.
Uulua quippe peccatis hominis ē culpa
latens. quę occulte peccatorē cōcipit. &
reatū suū adhuc in tenebris abscondit.

pheta

Egressus ex utero non statim perit. Auulua de utero exit. cum peccator quae in occulto commiserit. haec etiam in aperto committere non erubescit. Quasi enim ab occultationis fugi uulua processerant. de quibus propheta dicebat. Et peccatum suum quasi Sodoma praedicauerunt. nec absconderunt. Quare exceptus genibus. Quia nimirum peccator cum iam demeritate sua non confunditur. iniquitate eadem etiam ammiculis pessime consuetudinis roboratur. Quasi genibus peccator fouetur ut crescat. dum culpa consuetudinibus firmatur ut uigeat. Cur lactat uberibus. Quia dum praedire culpa in usum exierit. nimirum se uel falsa spe diuinae misericordiae. uel apta miseria desperationis patitur. ut eo nequaquam redeat ad correptionem. quo uel factorem suum prius sibi inordinate simulat. uel hoc quod fecit inordinate formidat.

Beatus igitur uir humani generis lapsu aspiciat. & quibus praecipitius mersu sit in foueam iniquitatis. intendat dicens. Quare non in uulua mortuus sum. Id est in ipsa occultata perpetratione peccati cur acarnis uita mortificare me nolui. Egressus ex utero non statim perit. Id est postquam ad aptam iniquitatem exiit. cur me tunc saltem praeditum non cognoui. Perisse quippe in uulua suo. si se praeditum cognouisset. Quare exceptus genibus. Id est etiam post aptam culpam. cur me illa adhuc etiam consuetudo suscepit. ut ualentiorē ad nequitias redderet. & prauis me uisibus sustinens foueret.

Cur lactat uberibus. Id est postquam in culpa consuetudine ueni. cur in me atrociorē nequitiam uel falsae spei fiducia. uel laetitia miserae desperationis enutriui. Cum enim culpa in usum uenerit. etiam animus etiam appetat debilius resistit. quia quot uicibus praefrequentationes asstringitur. quasi tot uinculis ad mentem ligatur. Unde fit ut ceteris animi cum solui non ualeat. ad quaedam se solacia falsae consolationis inclinet. quatenus uenturum iudicem tantae sibi misericordiae spondeat. ut eos etiam quos arguendos inuenierit. poenitentem non occidat. Cui rei hoc deterius accidit. quod ei multorum similitudinem lingua censerit. cum multa etiam male gesta laudibus exaggerant. Unde fit ut incessanter crescat culpa. fauoribus nutrita. Cur rari uulnē autem negligit. quod dignum praemio laudis uidetur. Unde bene per salomonem dicitur. Filium. si te lactauerint peccatores. ne adquiescas eis. Peccatores etiam lactant. cum uel perpetranda mala blandimentis inferunt. uel perpetrata fauoribus extollunt. An non lactat de quo psalmista dicitur. quoniam laudatur peccator in desideris anime suae. & qui iniqua gerit benedicitur. Sciendum quoque est quod tres illi modi peccantium. iuxta descensus sui ordinem facilius corriguntur. quartus uero iste difficilius emendatur. Unde & redemptor

Salemon

Psalmista

De tribus mor-
tuis quos dñs
suscitauit

n̄ puella in domo iuuenē extra por-
tā in sepulchro autē lazariū suscitauit.
A dhuc quippe in domo mortuus iacet.
qui latē in peccato. Lam quasi extra
portā educit. cuius iniquitas usque
ad inuerecundiā publicę p̄petratio
nis aperit. Sepulchre uero aggere
p̄mit. qui in p̄petratione nequitę etiā
usu consuetudinis grauat. Sed hos
ad uitā miserat̄ reuocat. quia plerūq.
diuina grā n̄ solū in occultis. sed etiā
in aptis iniquitatibus mortuos. & mo-
le prauę consuetudinis pressos respec-
tus sui lumine illustrat. Quartū
uero mortuū redeptor n̄ nuncian-
te discipulo agnoscit. nec tam susci-
tat. quia ualde difficile est. ut is
quē post usū malę consuetudinis
etiā ad uitam ad blanditiū linguę
excipiunt. amentis sup̄ morte re-
uocet. De quo & bene dicit. Sine
mortuos sepeliunt mortuos suos.
Mortui enī mortuū sepeliunt. cū
peccatorē peccatorē fauoribus pre-
munt. Quid enī est aliud sepelire.
quā occultare. Sed qui peccantem
laudibus p̄secunt. extinetū sub uer-
borū suorū aggere abscondunt. Frat-
er autē & lazarus mortuus. sed tamen
n̄ a mortuis sepultus. Fideles quip-
pe illū mulieres obtulerant. quę &
eius mortē uiuificatori nunciabant.
Vnde & petrus ad lucē redit. quia cū

De quarto
mortuo n̄
suscitato

Euang

in peccato animū mortū. citius ad uitā reducit.
si sup̄ hunc sollicitę cogitationes uiuunt. Ali-
quando autē sicut & superius dictū est. fal-
sa spes mentē n̄ uttercipit. sed hanc dete-
rius desperatio configit. Quę dū omnem
spem uenę fundit̄ interimat. erroris lac-
te animā uberius nutrit. Consideret igit̄
se uir post primā culpā. quanta deterius
homo mala cōmisit. post quā paradysum
p̄didit. & usq; ad quanta huius exili pre-
rupta descendit. & dicat. Quare n̄ in ui-
ua mortuus sum. Idē cū serpentis suggestio
peccatorē me conspicere. tunc utinā quę
me mors sequerēt agnouissem. ne usque
ad delectationē suggestio raperet. & mor-
ti artus ligaret. Egressus ex utero n̄ sta-
tim periit. Ac si dicat. Utinā ad exteriorē
delectationē exiens. qđ interiori lumine
priuabar agnouissem. & saltem in ipsa de-
lectatione occuberem. ne p̄ consensū mors
aerius puniret. Cur except̄ genibus. Ac
si dicat. Utinā minime me consensus sub-
iectis prauitate sensibus excepisse. ne ip-
sa me consensus ad audaciam deterius rape-
ret. Cur laciat̄ uberib. Ac si dicat. Utinā
blandiri mihi saltem post mala p̄petrata no-
luissem. ne tanto me nequius culpe abstrin-
gerem. quanto me in illa mollius fouerem.
His itaq; reprehensionū suarū uocib. in paren-
te primo se peccasse redarguit. Sed si ad
erūnā huius exili nequaquā homo peccan-
do descenderet. dicat quā p̄stui quiete
potuisse. Sequit̄. Hunc enī dormiens filerē.

& somno meo requiescere. Ad hoc in paradiso
homo postitus fuerat. ut si se ad conditoris sui
obedientiam uinculis carnis asstringeret.
adequeste angloze patriū. quandoq; sine
carnis morte transiret. Sic nāq; immor-
talis ē cōdit. ut tam si peccaret. & mori pos-
set. Et sic mortalis ē cōdit. ut si nō peccaret.
etia nō mori posset. atq; ex merito liberi ar-
bitri beatitudinē illius regionis attinge-
ret. in qua uel peccare uel mori nō posset.
Vbi igit post redemptionis tēp. carnis morte
interposita electi transeunt. illuc pcul
dubio parentes primi si in cōditionis sue
statu pstitissent. etia sine morte corporū
transferrī potuissent. Dormiens igit sile-
ret. & somno suo homo requiesceret. dū ad
sūm patrię requiē duct. quasi secessum
quēdā a clamore hoc humanę infirmitatis
inueniret. Post peccatū nāq; quasi clamans
uigilat. qui cōtentionē carnis pprię repug-
nans portat. Hęc quietis silentia homo
cōdit habuit. cū cōtra hostē suū liberū uo-
luntatis arbitriū accepit. Cui quia sua
sponte succubuit. mox de se qd cōtra se per-
stere perire inuenit. mox incertamine in-
firmitatis tumultus repperit. Et quāuis
in pace silenti ab auctore fuerat cōdit.
hosti tam sponte substrat. clamores depug-
na tolerauit. Ipsa enī carnis suggestio.
quasi quidā clamor ē cōtra quietē mentis.
Quā ante transgressionē homo nō sensit. qā
nimirū qd de infirmitate posset tolerare
nō habuit. Post quā uero se sponte hosti

79
subdidit. astrict. culpe sue uinculis. in
quibdā ei etiā nolens seruit. & clamores
inuitē patit. cū caro spū reluctatur.
An nō clamores inuiscus audiebat. qui
pauis cōtra se legis uerba tolerabat
dicens. uideo aliā legē in mēbris meis
repugnantē legi mentis mee. & cap-
tuū me ducentē in legē peccati. quę
est in mēbris meis. Contēplet ergo in-
ter iniqua cordis pace quiescere.
si serpentis uerba suscipere homo no-
luisse. & dicit. Hunc enī dormiens
silere. & somno meo requiescere. id
ē intra secretū mentis ad conditoris
cōtēplationē secedere. nisi mo extra
me tēptationū tumultibus cōsensus
primę culpe pchidisse. huius aut
quietis gaudis cū quib. etiā socius
pfrueret. adiungat dicens. Cū regi-
bus & cōsulibus terrę. Ex rebus sen-
sibilib. discerni. quā de insensibilibus
atq; intellegibilibus sentiam. Terra
nāq; aeris frondat. aer aut ex celi
qualitate disponit. Sic in mentis
homines. hominibus angeli. archan-
geli uero angelis presunt. Hā qd
in mentis homines presunt. & usū
cernunt. & pphetę uerbis docent.
qui ait. Omnia subiecti sub pe-
dib. ei. oues & boues uniuersas. in
sup & pecora cāpi. Quia uero an-
geli hominib. presunt. pphetam
testat. angelus dicens. In incēptu regni

Paul

Psalmista

parū restat mihi; Quā uero angeli a supe-
rioribus angelorū potestatibus dispensant.
Zacharias Zacharias phibē dicens; Ecce angeli qui
loquebat̄ in me egrediebant̄. & alius an-
gelus egrediebatur in occursum ei. & dicit
ad eū; Curre. loquere ad puerū istū
dicens; Absq; muro habitabit̄ hierusa-
lē. Si enī in ipsis officiis scōe spiritū
nequaquā potestates sumus minimas
disponerent. nullomodo hoc qd̄ ho-
mini diceret̄. angelus ab angelo cog-
nouisset; Quia igit̄ eum totorū cōditor
omnia p̄ se & ipsū tenet. etiam ad his
tinguendū pulchre uniuersitatis
ordinē alia aliis dispensantibus re-
git. n̄ immerito reges angelorū spiritū
accipim̄. qui quo auctori omnium
familiarius seruiunt. eo subiecta
aptius regunt; Cū regib; ergo dor-
mirēt. quia nimirū iā cū angelis
homo quiesceret. si p̄ suatoris linguā
sequi noluisse; Qui bene etiā con-
sules uocant̄. quia spirituali rei pu-
blie cōsulant. dū nos sibi ad regnū
socios iungunt; Bene cōsules uocant̄.
quia dū ipsis nunciatis uoluntate
cōditoris agnoscam̄. in eius p̄culdu-
bio cōsultū ab hac angustia nostrę
tribulationis inuenim̄; Sed qui
beat' iob scōe cōnitatus spiritu imple-
tus. cognoscat quia & fuisse & futu-
rū eē cōnitatus n̄ habet. cui nec pre-
terita nimirū transeunt. nec que

uentura sunt ueniunt. quia cuncta p̄ p̄sentis
dē. potest futuros p̄dicatores ecclē in p̄sentia
spiritū cōtemplari. qui post quā decorporib; tran-
seunt. nequaquā p̄morarū spacia sicut an-
tiqui patres. ac celestis patrię p̄ceptione disti-
runt; Mor quippe ut a carnis colligatione
excunt. in celesti sede requiescunt. paulo at-
testante qui ait; Scim̄ quoniam si terrestris
dom' nr̄a huius habitationis dissoluat̄. quod
ēdificationē ex dō habem̄. domū n̄ manufac-
tā cōtinuā in celis; Prius aut̄ quā redēptor
nr̄ morte sua humani generis penā solueret.
eos etiā qui celestis patrię uas sectati sunt.
post egressū carnis. inferni claustra tenuerūt.
n̄ ut pena quasi peccatores plecterent. sed ut
eos in locis remotioribus quiescerent. quia
nec dū intercessio mediatoris aduenerat.
ab ingressu regni reat' p̄rimę culpe phibe-
ret. Unde iuxta eiusdem redēptoris nr̄i testi-
monium. diues qui apud inferos torquet̄.
in sinu abrahę lazaru requiescere cōtempla-
bat̄; Qui p̄fecto si adhuc inuis n̄ esset.
hos ille in tormentas post' n̄ uideret.
Unde & isdē redēptor p̄ nostrę culpe debi-
to occubens. inferna penetrat. ut suos
qui ei inheserant ad celos reducat. Sed
quo nunc homo redēptus ascendit. illuc
p̄fecto si peccare noluisse. etiā finire
dēptione p̄tingeret; Consideret aut̄ uir-
ses. quia si n̄ peccasset. illuc etiā n̄ redēp-
tus ascenderet. ad qd̄ p̄dicatores scōs post
redēptionē necesse ē cū magno labore
p̄uenire. & cū quib; iā nunc quiesceret.

instinuat dicens; Cū regibus & cōsilibus terrę;
Reges quippe sunt sēs p̄dicatores ecclē. quia
cōmissos sibi disponere recte. & bene sua re
gere corpora sciunt. Qui dū desideriorum
in se motus temperant. super subiectis cogita
tionibus lege uirtutis regnant; Qui bene
etiam terrę consules uocant̄. Reges enī sunt.
q̄a sibi m̄ ipsi p̄sident. terrę aut̄ consules.
quia extuncis peccatoribus uitę consultum
p̄bent; Reges sunt. quia sem̄ ipsos regere
sciunt; Terrę sunt consules. quia terrenas
m̄tes p̄ exortationis suę cōsiliū ad celestia per
trahunt; An terrę cōsul n̄ erat. qui dicebat.
de uirginibus aut̄ p̄ceptū dñi n̄ habeo. cōsiliū
aut̄ do. Et rursum; Beatior aut̄ erit. si sic
p̄ manserit scdm̄ meū cōsiliū. Bene aut̄ subdit̄.
Qui edificant sibi solitudines. Om̄s enī qui uel
illicita appetunt. uel in hoc mundo uideri
aliquid uolunt. densis cogitationū tumultib;
in corde cōprimunt̄. Dūq; desideriorū tur
bas intra se excitant. p̄stratā m̄tē pedem
serę frequentationis calcant; Alius nāq;
uiri se luxuriosus subdit. atq; ante m̄tas oeu
los segmata turpiū p̄petrationū fingit &
eū effectus n̄ tribuit̄ operis. hoc crebrius
agit̄ intentione cogitationis. Voluptatis
p̄fectio querit̄. & concussus ^{eneruat} anim̄.
hinc inde & sollicitus & cōt̄. occasione
nequissime expletionis rimat̄. Mens itaq;
hęc quasi quendā populū patit̄. quę in so
lenti cogitationū tumultu uastat̄. Alius
n̄ sed dominio strauit. & quid in corde in
si uirgia etiā quę desunt pagit̄. hic sepe

80
p̄sentel n̄ uidet̄. absentib; contra dicit;
Intra sem̄ & ipsū contumelias p̄fert &
recipit. receptis aut̄ durius respondet;
Et cū qui obinē nullus assit. magnis
doloribus rixas in corde cōponit; Turbā
itaq; hic intus sustinet̄. quę pondus ue
hemens instamat̄ cogitationis p̄mit;
Abus securi auaricie tradidit. & fastidientis
ppria. aliena concupiscit. hic plerūq;
concupita adipisci n̄ ualens. dies quidem
inociū. noctes uero in cogitationē uer
sat; Torpē ab utriusq; opere. quia fatigat̄
in illicita cogitatione; Consilia multi
plicat. & sinū mentis cogitationū in
uentionib; latius expandit; Puerire
ad concupita satagit. atq; ad obtinenda
hęc quosdā secretissimos causarū meat̄
querit. Qui mox ut in causa aliquid
subtile inuenisse se estimat. iā se obta
nuisse qđ concupierat exultat. Lam
quā etiā adeptę rei adiungat excogi
tat. atq; ut in meliori statu debeat ex
coli p̄tractat; Quā quia iā quasi pos
sidae. & quasi ad meliorem speciem ad
ducit. mox infidias in uidentū consi
derat. & quā contra se uirgi moueat̄
pensat. exquirat quā respondet.
& cū rem nullā ^{teneat} teneat. iā in defen
sionem rei quā appetit uacuis liti
gator elaborat; Quāuis ergo nihil
decupita re experit. habet tam in
corde iā fructū concupiscentię. labo
re rixę. Graui itaq; populo premitur;

qui instigantis auaricie tumultu
uastat. Alius se tyrannidi supbijs subi
cet. & cor miseru du contra homines
erigit. uicio subternit. honoru sub
limiu infulas appetit. exaltari sues
sibus exquirat. totuq; qd ee desiderat.
sibi apud sem&ipsu incogitationibus
depingit. lam quasi tribunal pside.
ia sibi parere obsequia subiectorum
uide. ia ceteris emine. ia aliis mala
irrogat. alius quia irrogauerint re
copenlat. lam apud sem&ipsu stapat
cunctis ad publicu pcedit. ia quibus
obsequiis fulerat enumerat. Quia
men hec cogtans. solus recipit. lam
alia ceculeat. alia subleuat. ia dese
conuileatis satis facit odns. ia dese
subleuatis recipit fauores. Qui igit
tot fantasmata cordi imprimat. qd
iste aliud qua somniu ingilans ui
de. Quia igit tot reru causas quas
fingit tolerat. nimiru intrinsecus
natas ex desideris turbas portat.
Alius illicita ia refugit. sed tamen
bonis mundi carere ptimefct. con
cessa tenere appetit. uideri inter
homines minor erubescit. & curat
sum opere. ne inops in domo sit. ne
despectus in publico. Exquirat qd
sibi sufficiat. qd necessitas subiec
toru petat. atq; ut sufficienti uita
patrocinat subditis expleat. patro
nos querit quib ipse famulet. Sed

his du familiarit iungit. eoru peuldubio cau
sis implicat. Quibus sepe consentit illicitis.
& mala que pter sem&ipsu n appetit. comit
at propter alia que n dereliquit. Ha sepe
du honore suu in hoc mundo inminui tre
pidat. ea apud maiores psonas appbat. que
ia ppru iudiciu dat. Is du sollicite
cogtat qd patronis debeat. qd subiectis.
qd sibi augeat. qd affectib pfit. quasi
tanta frequentia turbaru pmit. quanta
curaru inportunitate lacerat. At contra
sei uiri quia nihil huius mundi appetunt.
nullis peuldubio in corde tumultib pre
munt. Omnia quippe inordinatos desideri
oru motus acubili cordis manu sepe esse de
rationis eiciunt. & quia transitoria cunc
ta despiciunt. ex his nascentes cogtatio
nu molestias n paerunt. Solu naq; eter
na patria appetunt. & quia nulla huius
mundi diligunt. magna mentis tranquil
litate pfruunt. Unde recte dr. Qui gth
ficant sibi solitudines. Solitudines quip
pe edificare e. a secreto cordis terrenoz
desiderio tumultus expellere. & una in
tentione eterne patrie in amore intans
quietis anhelare. An n cunctos ase cogi
tationu mot expulerat qui dicebat. una
petu adno. hanc requiram. ut inhabite
in domo dmi. A frequentia quippe terre
noru desiderio sugerat. ad magna inde
lice solitudine semetipsu. ubi eo tutus
nihil extraneu conspiceret. quo incope
tens nil amaret. At u multu reru temporalu

magnū qđdā secessū petierat quietam mentē.
 in qua tanto purius dñi cerneret. quanto hunc
 cū se solo solū inueniret; Bene autē hi qui
 sibi solitudines cōstruunt etiā cōsules uocant.
 quia sic in se solitudine mentis edificant.
 ut tamen in quo p̄ualent. aliis p̄uacatē
 cōsulere minime desistant. Hunc ergo
 quē modo p̄tulim⁹ cōsulē paulo subtilius
 p̄pendam⁹. quomodo ad p̄benda utq; sub
 limioris exempla subiectis populorū cunctis
 uirtutū calculos spargat; Ecce ad insinuan
 dā retributionē boni p̄ malo. desinens ipso
 facit dicens; Si reddidi retribuētibus mi
 hi mala. decidā merito ab inimicis meis ina
 mis; Ad dilectionē cōditoris excitandā insi
 nuat. dicens; Mihi autē adherere dō bonū
 est; Ad formā sēḡ humilitatis imprimendā.
 secreta cordis sui indicat dicens; Dñe ne
 exaltatū cor meū. neq; elati sunt oculi mei;
 Ad imitandā xeli rectitudinē. exemplo suo
 nos excitat dicens; Nonne qui te oderunt
 dñs odierā. & sup̄ inimicos tuos tabescebam.
 p̄fecto odio odierā illos. inimici facti sunt
 mihi; Ad eternę nobis patrię desiderium
 succendendū. utq; p̄sentis longitudinē
 deplorat dicens; Heu mihi quia incolat⁹
 meus plongat⁹ est. Largitate nimirum
 cōsulat⁹ emouit. qui exemplo cōuersati
 onis p̄prie tot nobis uirtutū calculos
 spargit; Sed iste cōsulens sibi etiā soli
 tudinē edificans narrat. Atq; etiā. Ecce
 elongaui fugiens. & mansi insolitudine.
 Fugiens elongat. qui a turba desideriorū

tēporaliū in abta di contemplatione se
 subleuat. Manet uero insolitudine.
 quia p̄seuerat in remota mentis inten
 tione; De qua bene solitudine dño
 hieremias ait; A facie manus tue
 solus sedebā. qm̄ cōminatione repleti
 me. Facies quippe man⁹ dñi ē illa per
 cussio iusta iudicū. qua sup̄bientem
 hominē a paradiso reppulit. & in hanc
 cōgruatē p̄sentis exili excludit; Cōmi
 natio uero cui⁹ est. terror adhuc sup
 plicū sequentis; Post faciem igit̄ ma
 nus nos adhuc min⁹ terrificant. quia
 p̄experimentū iudicū iā nos & p̄na
 p̄sentis exili p̄culit. & si peccare non
 desistam⁹. adhuc p̄sentis supplicis ad
 diert. Considerat ergo uir sēs p̄ccat⁹
 huc unde homo ceciderat. atq; hunc
 post ista peccantē quo adhuc iusticia
 iudicantis rapit. & cunctas a se de
 sideriorū tēporaliū turbas citiat.
 seq; in magna mentis solitudine abscon
 dat dicens; A facie manus tue solus se
 debam. qm̄ cōminatione repleti me;
 Ac si apte dicat; Dū considero quid iā
 p̄iudicū experimentū patior. ac uisum
 desideriorū tēporaliū trepidus men
 tis secessū peto. quia & adhuc aerius
 illa que minatur eterna supplicia
 formido; Bene igit̄ de regibus atq;
 cōsulibus dicit; Qui edificant sibi solitu
 dines. quia hi qui a se bene regere
 & cōsulere aliis sciunt. qm̄ p̄sentari

hieremias.

Psalmista
 lxx
 lxx
 lxx
 lxx
 lxx
 lxx

interim illi intangē quieti n̄ possunt.
hanc apud semetipsos p̄studū tranquil
lē mentis imitant̄; Sequit̄; Cū prin
cipibus qui possident aurū. & replent
dom̄ suas argento; Quos alios princi
pes. nisi sēs ecclē rectores uocat. quos
indefinēt in loco p̄dicatorū p̄ceden
tū diuina dispensatio subrogat.

De quibus eadem ecclē psalmista dicit.

Psalmista Propatribus tuis nati sunt tibi filii. con
stitues eos principes sup̄ omnē terram
Quid uero aurū nisi sapientiā appellat.

Salomon De qua p̄ salomonē dicit̄. Thesaurus
desiderabilis requiescit in ore sapientis.
Aurū nempe sapientiā uidit. quā thes
aurū uocauit. Quis & recte auri ap
pellatione signat̄. quia sicut auro tē
poralia. ita sapientia bona eterna mer
cant̄. Si aurū sapientia n̄ esset. nequa
quā laodiceis ecclē ab anglo diceretur;

Apocalipsi Suadeo tibi emere a me aurū ignitū.
Aurū quippe enim. cū accepturi sapi
entiā prius obedientiā p̄bemus. Ad quē
uidelicet nos contractū. bene quidam
sapientis excitat dicens. Concupis eis
sapientiā. serua mandata. & dñs p̄be
bit illā tibi; Quid autē p̄ dom̄ nisi cōser
uentis designant̄. Unde & sanato cui
dā dicit̄. Vade in domū tuā. Ac si apte
audiat. Post exterius miraculū ad
conscientiā reuertere. & qualē tem
trifsecus dō debeas exhibere p̄pende.
Quid enim p̄ argentū. nisi eloquia diuina

Euang

Psalmista figurant̄. De quibus p̄ psalmistā dicit̄. Eloquia
dñi eloquia casta. argentū igne examinatū.
Eloquiū dñi argentū igne examinatū dicit̄. quia
sermo di sine corde figit̄. tribulationibus
pbat̄; Vir igit̄ sēs spū s̄nitatis plenū. quęq;
futura sunt colligat & quos longe post uen
tura sētā genuerint. laxato m̄tis sinu cōp
hendat. & magna amiratione cōsideret. cū
quibus electis sine labore in s̄nitate quiesce
ret. si p̄ appetitū sup̄bię nemo peccasset
& dicit̄; Hunc enī dormiens silet. & som
no meo requiesceret. cū regibus & cōsilibus
t̄rę. qui edificant sibi solitudines. aut cū
principibus qui possident aurū. & replent
dom̄ suas argento; Quia si parentē primū
nulla peccati putredo corrūperet. nequa
quā esse filios gehennę generaret; Sed hi
qui nunc p̄ deceptiōne saluandi sunt. soli
ab illo electi nascerent̄. eosdē electos aspi
ciat. atq; cū eis quomodo quiescere potu
issent intendat; Vi deat sēs aptos sic suscep
tā ecclē regere. ut ei p̄dicationis uer
bo n̄ desinant cōsultū p̄bere. eosq; reges &
cōsules appellat; Vi deat post hos in eorū lo
co rectores exurgere. qui & sapient̄ inuen
do aurū possideant. & alius recte p̄dicando
argento sacre locutionis entescant. eosq;
principes repletis cōscientiarū domibus
auro & argento diuites memorat; Sed
quia aliquando p̄pheticō spiritū nequa
quā sufficit qđ uentura p̄uideat. nisi
cordi p̄phetant̄ etiā p̄terita & antiqua
rep̄sentat. sēs uir infra supraq; oculos

aperit. & non solū uentura conspicit. sed etiā
 transacta ad memoriā reducit. Hāc p̄tinus
 adiungit. Aut sicut abortiuū abscondi
 tū non subsistere. uel qui concepti n̄ uider
 lucē. Abortiuū quia ante plenū tēpus
 orit̄. extinctū p̄tinus occultat̄. Quos igit̄
 sc̄s uir alios abortiuos uocat. eū quib̄ requi
 escere se potuisse cōsiderat. nisi electos quosq̄
 qui ab ipso mundi primordio ante redēpti
 om̄s tēp̄ exorta sunt. & tam̄ huic mundo
 sem̄ ipsos mortificare curauer̄. qui cōscript̄
 legis tabulas n̄ habentes. quasi ab utero mor
 tui sunt. quia auctore suū naturali lege
 timuer̄. & cū uenturū suū mediatorē
 crederent. studuerunt sūmopere morta
 ficatis uoluptatibus. etiā quę scripto non
 acceperant p̄cepta seruare. Temp̄ itaq̄ il
 lud qđ iuxta mundi inieū huic sēto mor
 tuos patres nr̄os p̄tulit. quasi abortiuū ute
 rus fuit. Ibi nāq̄ abel qui occidit se fr̄i
 restitisse non legit̄. ibi enohe qui talē se
 exhibuit. ut ambulaturus eū dño trans
 ferret̄. ibi noe qui p̄ hoc qđ diuino exami
 ni placuit immundo. mundo sup̄stet̄ fuit.
 ibi abrahā qui dū peregrin̄ e sēto. amicus
 factus est dō. ibi isaac qui caligantibus
 carnis oculis p̄tate quidē p̄sentia n̄ ui
 dit. sed p̄ uirtutē p̄phetici sp̄s infutu
 ris etiā sētis ^{magna} uidēdi luce radiant. ibi iacob
 qui irā fr̄is humilit̄ fugit. element̄ edo
 mur̄. qui p̄te quidē fecundus exatit.
 sed tam̄ sp̄s ubertate fecundior. eandē
 plē sub p̄phetis suis uinculis astrinēt.

Bene aut̄ abortiuū hoc absconditū dr̄
 quia amundi primordis dū quosdā
 paucos moyses scribente cognoscim̄.
 pars nobis maxima humani generis
 occultat̄. Neq̄ enī tot iustos solum
 modo usq̄ ad acceptā legem extrasse
 credendū ē. quot moyses breuissima
 descriptione p̄strinxit. Quia ergo
 a primordio mundi edita multitu
 do bonę ex magna parte noticię
 nr̄ę subtrahit̄. abortiuū hoc abscon
 ditū uocat̄. Qđ & n̄ substat̄ dr̄.
 quia enumeratis paucis. eorū fre
 quentia nullo apud nos memo
 rię scripto retinet̄. Recte uero
 addit̄. Vel qui cōcepti n̄ uiderunt
 lucē. Hi nāq̄ qui post acceptam
 legē in hoc mundo nati sunt. auc
 tori suo eiusdē legis ^{sunt} ammonitio
 ne concepti. Sed tam̄ cōcepti lu
 cē minime uider̄. quia ^{ad} aduentū
 incarnationis dominicę quāuis
 hanc fidelit̄ crederent. puenire
 nequiuer̄. In carnat̄ quippe
 dñs dixit. Ego sū lux mundi;
 Atq̄ ipsa lux ait. Multi p̄pheta
 & iusti desiderauer̄ uidere quę
 uidetis. & n̄ uider̄. Concepti
 igit̄ n̄ uider̄ lucē. quia & ad spē
 uenturi mediatoris aptas p̄phe
 tarū uocib̄ exercitati. nequaquā
 potuerunt cernere eī incarna
 tionē. ^h His itaq̄ concept̄ interior

Iuang.

formā fidei edidit. sed hanc usq; adaptā
uisionē diuinę p̄sentę non p̄duxit. Quia
prius hos amundo mors interuenientia
puit. quā manifesta mundū ueritas illis
trare. Vir igit̄ sēs spū eternitatis
plenus. manu cordis cuncta labentia
ad memoriā astringit. & quia angusta
est om̄s creatura creatori p̄cunde sp̄m
qui nihil in se uel iuxta se aliud ni
si sēs eē habet. hoc qđ erit. hoc qđ p̄
terit cōspicit. & infra supraq; mentis
oculū tendit. & uenientia uel trans
acta considerans. ad gēnū eē medul
latis inardescit dicens. Hunc enim
dormiens silerē. Hunc quippe. p̄
sentis ē tēporis. Et qđ ē stante sēs
imp̄senti quietē querere. nisi ad il
lud cui nihil uenit. nihil p̄terit.
gaudiū gēnitatis anhelare. Qđ
nimirū ueritas sēs eē suū. ut nob
ut cūq; infunderet moysē medi
ante insinuat dicens. Ego sū qui
sum. Et dices filius israhel. Qui ē
misit me ad uos. Sed ecce quia la
bentia cōspicit. quia semp̄ p̄sens
gaudiū querit. quia uenturę lu
cis memorat. quia electorū eius
ordines enumerans pensat. ipsam
iā nobis aptus quietē huius lucis
insinuat. & qđ apud illā cotidie
de prauorū conuersatione agit. ut
uerbis manifestioribus demonstrat.
Sequit̄. Ibi impij cessauer̄ atumultu.

& ibi requieuer̄ fessi robore. Paulo ante
iā diuinū. quia corda peccantium p̄ hoc qđ stre
pitū desideriorū posside. grauis cogitationū
instigantū tumultus p̄mitt. Sed in hac luce
quā concepti minime uiderunt. atumultu
suo impij cessare p̄hibent. quia nimirum
mediatoris aduentū quē patres in lege po
siti diu p̄stolati sunt. aduicę suę requiem
populi gentiles inuenēt. paulo attestante
qui ait. Qđ querebat israhel hoc n̄ est
consecut̄. electio uero ē consecuta. In hac
itaq; luce impij atumultu cessant. dū p̄
uersorū m̄tes ueritate cognita laboriosa
mundi desideria fugiunt. & tranquillita
te inani amoris adquiescunt. Ann̄ ad
cessationē uocat lux ipsa. quę ait. ueni
te ad me om̄s qui laboratis & onerati estis.
& ego reficiā uos. tollite iugū meū super
uos. & discite a me quia mitis sū & humilis
corde. & inuenietis requiem animabus
ūris. iugū enī meū suauē ē. & onus me
um leue. Quid enī graue m̄tis nr̄ę cer
uicibus imponit. qui uitare om̄e deside
riū qđ p̄turbat p̄cipit. Qđ graue sub
iectas iubet. qui declinare laboriosa huius
mundi tanera ammonet. At testante aut̄
paulo. Xps̄ p̄impus mortuus est. sed id cir
co dignata est p̄impus lux ipsa occūbere.
ne impij intenebrarū suarū tumultu
remanerent. Contēplet̄ ergo uir sēs qđ
lux p̄ incarnationis suę misteriū ex gra
ui labore impios eripit. dū ab eorū cordib̄
desideria prauitatis tergit. Contēpletur

Paul

Euang

Paul

quod conuersi quique quiete quam percipere inueniunt desiderant. hic iam tranquillitate minus degustant. & dicit. Ibi impii cessauerunt tumultu. & ibi requieuerunt fessi robore. Omnes enim qui in hoc mundo fortes sunt robore. quasi fortes sunt non robore defessi. Qui uero in aucto-ritate sui amore roborantur. quo magis in concupiscentia dei fortitudine conualescunt. eo propria uirtute deficiunt. Et quo robustius eterna appetunt. eo temporalibus salubri defecatione lassantur.

Hinc psalmista amoris sui robore fessus dicebat. Defecit in salutari tuo anima mea. In salutari enim dei proficiendo defecerat. quia eternitatis lucem desiderans. ac armis uel fiducia fractus anhelabat. Hinc rursus dicit. Concupiuit & defecit anima mea in aeterna dei. Qui nimirum cum dicere incipit. recte subdidit. & defecit. Quia ualde minor est diuinitatis concupiscentia. quam non mox etiam proprius sequitur defectus. Qui enim ad appetenda eternitatis aeterna accendit. dignum profecto est ut ab hoc temporali amoris lassetur. ut tanto frigescat ab studio seculi. quanto surgit ardentius in amore dei. Quae scilicet si profecto arripit. mundum etiam plene derelinquit. Et eo funditus temporalibus moritur. quo ad supernam uitam altius afflatu eternitatis animatur. An non robore suo fessum se inuenerat qui dicebat. anima mea liquefacta est locutus est. Quia nimirum mens dum occulte locutionis aspiratione tangitur. abstracta suae fortitudinis infirmata. ipsa quo absorbetur desiderio liquatur. Et inde se apud semetipsam fessam inuenit. unde ultra

Psalmista
lre

De canone

se esse conspicit fortitudine quam ascendit.

Hinc propheta cum uisionem dei conspexisset se dicere adiungit. Et elanguui. & egrotavi per dies plurimos. Quia cum ad uirtutem mens stringitur. a fortitudine propria caro lassatur. Hinc iacob qui angelum tenuit. uno mox pede claudicauit. Quia qui uero amore sublimia respicit. iam in hunc mundum duplicibus incedere desideris nescit. Vno enim pede nititur. qui solo dei amore roboratur. Et necesse est ut alius marceat. quia mentis uirtute crescente. oportet proculdubio ut carnis fortitudo torpescat. Beatus igitur iob alta fidelium corda respiciat. atque ppendat. quem sinu intimo qui eius inueniunt. dum auribus propriis in deum proficiendo lassantur. & dicit. Ibi requieuerunt. fessi robore. Ac si apte insinuat dicens. Illic requies lucis remunerat. quos hic interius recreans proventus fatigat. Hec mouere debet. quod lucem nominans nequaquam subdidit in hac. sed ibi. Quia enim continere electos respicit. quasi locum nostrum hanc deprehendit esse. Unde psalmista cum incommutabilitate aeternitatis respicere dicens. tu autem idem ipse es. & anni tui non deficient. hanc electorum locum esse denunciat. subdens. filii seruatorum tuorum inhabitabunt ibi.

Dei enim qui sine situ omnia continent. nobis ad se uenientibus locus non localis

Propheta.

De genesi

Psalmista

lre

manet. quæ locū dū peringim. aī ipsa
inhac uita mētas nō tranquillitas quan-
ta fuerit paritatio uidem. Quia etiam
iusti imptauorū cōparatione quieti
sunt. inastimatione tam quietas intū
mē omnimodo quieti nō sunt. Vnde et
bene subdit. Et quonda uincti pariter
sine molestia. Iustos enī quāuis nullus
desiderioꝝ carnalium tumultū posside-
at. durius tam uinculis eos inhac uita
positos. suę molestia corruptionis ligat.
Scriptū quippe est. Corp⁹ qđ corruptū
aggrauat animā. & deprimat terrena
habitatio sensū multa cogitantē. Sotaq;
ipso qđ adhuc mortales sunt. corrup-
tionis suę pondere grauant. Et astric-
ti molestia uincti sunt. quia nulla ad-
huc libertate uitę incorruptibilis non
insurgunt. Aliud nāq; de mēte. aliud
decorpore tolerant. & cōtra semetipsos
cotidie ininterno certamine exsulant.
Ann̄ duro molestię uinculo ligant. quo-
rū nimirū mens sine labore ignoran-
tę soluit. & nō nisi cū studio laboriseru-
dit. Coacta erigit. libens iacet. Abin-
simul uix leuat. & tam eleuata manus
labit. Semetipsā laboriose uincendo
supna cōspicit. sed reuerberata lumen
qđ se irachauerat refugit. An non
duro molestię uinculo ligant. quos
cū accensus sp̄s ad finū pacis intū
pleno desiderio perahat. feruenti cer-
tamine caro perurbat. Quę cōsi iam

ante faciem uelut exaduerso acie erecta non
obuiat. adhuc tam amentis dorso quasi cap-
tua sub murmurat. & quāuis tamen do. sed
tam turpi strepitu in corde sp̄ciem pul-
chre quietis fedat. Flecti igit̄ cōsi ualent
omnia superant. cū securitate pacis inter-
nē desiderant. grauis eis est molestia adhuc
habere qđ uincant. Qui his exceptis ea
cōsi uincula sustinent. quę grauis exte-
rius necessitas astringit. Furire quippe.
sistere. lassescere. uincula corruptionis sunt.
Quę scilicet solui nequeunt. nisi cū in illa
immortalitatis gl̄a nra mortalitas p̄muit.
Replem̄ cōsi refectionibus corp⁹. ne exte-
nuatū deficiat. Extenuam̄ abstinentia.
ne nos repletū p̄mat. Vegetam̄ hoc moti-
bus. ne situ immutabilitatis intereat.
Sed citius hoc cōlocando sistim. ne ipsa sua
uegetatione succubat. Adiuūto hoc uel-
tū tegim. ne frigus interimat. & quesi-
ta adiuūta picim. ne calor exurat. Tot
igit̄ diuersitatib⁹ occurrentes qđ agim.
nisi corruptibilitati seruim. Vt satam
multiplicitas impensi obsequi corp⁹ susti-
neat. qđ anxietas infirmę mutabilitatis
grauat. Vnde bene ppaulū dī. Vanitati
enī creatura subiecta ē nō uolens. sed
pp̄ter eū qui subiecta ē inspe. Quia et ipsa
creatura liberabit̄ a seruitute corruptio-
nis. in libertatē gl̄e filioꝝ dī. Vanitati
quippe creatura nō uolens subdit. quia
homo qui ingentis substantię statū uo-
lens deseruit. pressus iustę mortalitatis

Lauit

pondere nolens mutabilitatis sue corrup
tioni seruit; Sed creatura hęc tunc a serui
tute corruptionis eripit. cū ad filiorum
di grām incorrupta resurgendo subleuat.

Hic itaq; electi molestia uincti sunt. quia
adhuc corruptionis sue poena deprimunt.

Sed cū corruptibili carne exuim. quasi ab
his quib; nunc asstringim molestis uincu
lis relaxam. Presentari nāq; iā dō cupim.
sed adhuc mortalis corporis obligatione
p̄pedim. Iure ergo uincti diem. quia adhuc
incessum nr̄i desiderii addm̄ liberū non
habem. Vnde bene paulus gr̄na deside
rans. sed tam̄ adhuc corruptionis sue sar
cinā portans. uinctus clamat. Cupio di
solui. & ēē cū xp̄o. Dissolui enī n̄ quere
rē. nisi se p̄culdubio uinctū uiderē. Hęc
aut̄ uincula quia certissime rūpenda in
resurrectione c̄spererat. iā quasi rupta
gaudebat p̄pheta cū diceret; Dirupisti
uincula mea. tibi sacrificabo hostiā lau
dis. Contēplet itaq; uir sc̄s qđ cūuersos
peccatores lux interna recipiat. & dicat.

Ibi impij cessauer̄ atumultu. Contēplet
qđ sc̄i desiderii ex̄citacione fatigati. ubi
us in illo intimo sinu requiescant. & dicat;

Et ibi requieuer̄ fessi robore; Contēplet
qđ cuncti simul corruptionis sue uin
culis absoluta. ad illa libertatis gaudia
incorrupta p̄ueniunt. & dicat. Et quon
dā uincti parit̄ sine molestia. Bene aut̄
dr̄. quondā uincti. quia dū illa se per
p̄sens letitia cernit. omē qđ erit & deflur.

quasi p̄teritū iā uidet. Dū enī rerū
finis attendit. omē qđ p̄terit. quasi
iā fuisse pensat. Sed om̄s hi quos
illuc quies m̄na suscipiē. hic iterū
qđ egerunt narrat. Sequit̄. Non ex
audierunt uocē exactoris; Quis alius
debē nomine exactoris intelligi. ni
si importunus ille p̄suasor. qui huma
no generi semel nūmū deceptionis
c̄culit. & ab hoc cotidie expetere mor
tis debitū n̄ desistit. qui in parad̄so
homini peccanti pecuniā cōmodauit.

Sed iniquitate crescente hanc coti
die cū usuris exigit. De hoc exac
tore ueritas in euangelio dicit; Et
iudex tradet te exactori. huius igni
exactoris uox ē. tēptatio misere
suggestionis. Audi m̄ aut̄ uocē
exactoris. cū cū tēptacione pulsam.

Sed n̄ exaudim̄ si pulsanti resistim̄.

Audit enī qui tēptacionē sentit. ex
audit uero qui tēptacioni c̄sentit.

Dicit itaq; derisus. n̄ exaudierunt
uocē exactoris. qm̄ suggestionem
cū & si audiunt quia tēptant. non
exaudiunt quia c̄sentire c̄tēpnunt.

Sed quia qđ ualde mens amat. c̄iā
in sermone sepius replicat. beatus
iob quia m̄ng pacis frequentiam
diligens c̄spicit. c̄scriptioni cū ite
rū seruit dicens; Paruus & magnus
ibi sunt. & seruus. liber ad nō suo;

Quia in hac uita nobis ē discretio operū.

Psalm̄

erit in illa pculdubio discrecio digni-
tatu. ut quo hic alius aliu merito supe-
rat. illic alius aliu retributione trans-
cendat. Vnde in euangelio uertat dicit:
In domo patris mei mansiones multe
sunt. Sed in eisdem multis mansionib
erit aliquo modo ipsa retributionu
diuersitas eorum. quia tanta uis nulla
pace nos soat. ut qd in se quisq non
accepit. hoc se accepisse in alio ex-
ultet. Vnde et n eque laborantes in
uinea. eque cuncti denariu forei-
unt. Et quide apud patre mansio-
nes sunt multe. et tam eundem dena-
riu dispares laboratores accipiunt.
quia una cunctis erit beatitudo le-
ticie. qua uis non una sit omib sub-
limitas uite. Paruu et magnu in
haec luce cōspexerat. qui ex uoce
captus dicebat. In pfectu meum
uideri oculi tui. et in libro tuo om-
ni scribent. Paruu et magnu cōspe-
xerat. cu dicebat. Benedixit om-
nibus se dñs. pusilliss cu maiorib.
Bene aut subdit. Et seruus liber
ad domino suo. Scriptu quippe e.
Omnes qui peccat. seruus e peccati.
Quia nimiru quisquis se prauo de-
siderio subiort. iniquitatis dño
cludu libera mentis colla subponit.
Sed huic dño cōtra dicim. cu iniqui-
tati que nos cōspexerat. reluctamur.
cu cōsuetudini uolentē resistimus.

et desideria puerfa calcantes cōtra hanc uis
nobis libertatis ingenite uindicam. cu culpā
penitendo pcutim. et maculas sordiu fletu
bus lauam. Pleruq aut iā quide mens qd
puer se egisse se meminit deplorat. iā pra-
ue acta n solū deserit. sed amarissimis aia
lamas punit. Sed tam dū eorū que egit
remiserit. graui de iudicio terrore pa-
uet. Iam se pfecte cōuertat. sed adhuc sep-
ferte in securitate n erigit. quia dū quan-
ta sit districtio diuini examinis pensat.
int spē ac formidinē sollicite trepidat.
quia iudex iustus ueniens. qd de pecca-
tis reputat. qd relaxet ignorat. Hā quā
praua cōmiserit meminit. sed an cōmissa
digne fleuerit nescit. ac ne culpe imma-
nitas modū penitentis transeat metuit.
Et plerūq culpā iā uertat relaxat. sed mens
afflicta adhuc de uenia dū ualde sibi est
sollicita trepidat. Seruus ergo hic iā fugit
dominū. sed liber n est. quia peccatū suū
homo iā corrigendo et penitendo deserit.
sed tamen adhuc districtū iudicē de eius
retributione ptimeat. Ibi ergo seruus
liber adnō erit. ubi iā de peccati uenia
dubietas n erit. ubi iā ^{et securus nra sup culpe} securā ^{memoriam} mentem cul-
pe suę memorię n addit. ubi n subreatu
anīm trepidat. sed de ei indulgentia li-
bere exultat. Sed si nulla ibi homo pecca-
ti sui memoria tangit. creptū se unde
gratulat. aut quomodo largitori grās
refert. de uenia quā accepit. si interna
ueniente obliuione transactę nequitie

et se poeno debitore nescit. neq; eni neglec
te ptercundū ē. qđ psalmista ait. misericor
dias tuas dñe matñū cantabo. Quomodo
eni dñi misericordias in tñū cantat. si se
fuisse miserū ignorat. & si miseris trans
actis n̄ meminit. unde largitati misericor
dię laudes reddit. Sed rursū quęrendū
ē. quomodo electorū mens pfecta ē in bea
titudine poterit. si hanc inter gaudia me
moria sui reat tangit. Aut quomodo pfecte
tę lucis clarescit gta. quā reducta ad amū
obumbrat culpa. Sed sciendū ē quia sicut
sape nunc tristitū leti reminiscim. ita tunc
transactę nequitie sine lesione nrę bea
titudinis recordam. Plerūq; eni incolomi
tatis tēpore ad memoriā dolores pteritos
sine dolore reducim. & quo aegros recolim.
eo nos incolomes plus amam. Erat ergo & in
illa beatitudine culpe memoria. n̄ quę men
tē polluat. sed quę nos leticie altius asstrin
gat. ut dū doloris sui animi sine dolore remi
niscit. & debitore se me chico uerius intelle
gat. & eo magis acceptā salutē diligat. quo
de molestia meminit quđ euasit. In illa itaq;
leticia sic tunc sine tedio mala nrā cōspici
m. sicut nunc in luce positi. sine ulla cordis
caligine animo tenebras uidem. quia &
si obscurū ē quđ n̄te cernim. de iudicio ē
hoc luminis. n̄ de passione cęcitatis. Et in tē
ternū ergo laudē misericordię largitori
nrō referim. & nequaquā miserie cōscientia
grauam. quia dū mala nrā sine aliquo men
tis malo respicim. & nūquā erit quđ corda

laudantiū detransactis iniquitatibus
polluat. & sēp erit quđ hęc ad laudē
liberatoris accendat. Quia ergo in
tñę lucis requies sic in se magnos
subleuat. ut tam nec paruulos dere
linquat. dicat recte. Paruus & mag
nus ibi sunt. Quia autē sic ibi cūor
si peccatoris animi culpe sue memo
ria tangit. ut tam nulla eidē memo
ria cōfusione deprimat. ē grue sub
iungit. Et seruus liber a domino suo.

EXPLICIT LIBER. IIII.
INCIPIT LIBER. V.

VM VAL DE DECVL
ta sint diuina iu
dicia. cū in hac ui
ta n̄ nūquā bonis
male sit. malis be
ne. tunc oculis io

ra sunt. cū & bonis hic bene est.
& malis male. Hā cū bonis male ē.
malis bene. hoc fortasse dephen
dit. quia & boni si qua deliquer
hic recipiunt. ut ab aetna dāna
one plenius liberent. & mali bona
quę p hac uita faciunt hic inue
niunt. ut ad sola in posterū tormen
ta ptrahant. Vnde & ardenti in
inferno diuita dicit. Me mēto
fili quia recepisti bona in uita tua.
& lazarus similitē mala. At cū bonis
hic bene ē. & malis male. incertū
ualde sit. utrū boni id circo bona

accipiant. ut puocati ad aliquid melius
crescant. an iusto latenteq; iudicio
hic suorum operum remuneratione reci-
pant. ut apud uitae sequentis manes-
cant. & utrum malos idcirco aduersa
ferant. ut ab aeternis supplicis corri-
gentia defendant. an hic eorum poena
incipiat. ut quandoq; complenda eos
adultima gehennae tormenta pdu-
cat incertum est. Quia ergo inter diu-
na iudicia graui incertitudinis fuge-
caligine humana mens permittitur. scilicet
cum sibi sub petere prospera huius mun-
di conspiciunt. pauca suspicione tur-
bantur. Timent enim ne hic laborum
suorum fructus recipiant. timent ne
quod diuina iustitia latens in eis uul-
nus aspiciat. & exterioribus eos muneribus
cumulans. ab intimis repellat. Cum
uero tacita cogitant. quia nec bona
agant nisi ut soli domino placeant. nec
in ipsa affluentia suae prosperitatis ex-
ultant. minus quidem de prosperis oc-
cultis contra se iudicia metuunt. sed
tam eadem prospera quia se ab im-
ma intentione praepediunt. egre fe-
runt. & moleste praesentis uitae blan-
dimenta tolerant. quia praeter se ut
cumque tardari. minime desiderio non
ignorant. Plus enim in hoc mundo
honor quia despectio occupat. & ma-
gis prosperitatis sublimitas. quia ne-
cessitatis aduersitas grauat. Per hanc

namque non nunquam cum homo exterius permittitur. ad
concupiscenda quae intus sunt liberior re-
laxatur. Illa uero animus dum multis parere
cogitur. ad desiderii sui cursu retinetur. Unde
fit ut sancti uiri magis in hoc mundo prospera.
quam aduersa formident. Sciunt namque quia
mens dum blanda occupatione permittitur. aliquan-
do libens ad exteriora desinat. Sciunt quia
sepe sic hanc clandestina cogitatio decipit.
ut quomodo permittitur ignoret. Pensant autem
quae sint aeterna bona quae cupiunt. & cog-
noseunt quia nihil sit omnino quod blandum
temporaliter attridat. cunctaque huius mundi
prospera mens eorum eo agere tolerat. quo su-
perne felicitatis est amor sociata. tantoque
magis in praesentis dulcedinis aspersione eri-
gitur. quanto hanc conspiciunt. quia furtaue
sibi in aeterna gloria despectu blanditur. Un-
de beatus iob cum supernam requiem contemplatus
diceret. paruis & magnis ibi sunt. & ser-
uus liber a domino suo. illico adiungit.
Quare data est misero lux. In scriptura sa-
cra non nunquam lucis nomine prosperitas. noc-
tis autem appellatione huius mundi aduer-
sitas designatur. Unde & psalmista dicit.
Sicut tenebrae eius. ita & lumen eius. Quia enim
sancti uiri ita prosperitate seculi despicentes
calcant. sicut & aduersitate eius calcant
tolerant. per magnam mentis celsitudinem mun-
di sibi & aduersa & prospera substernentes
dicunt. sicut tenebrae eius. ita & lumen eius.
Et si apte dicant. Sicut intentionis nostrae
fortitudinem eius tristitia non permittunt. ita hanc

nec blanda corrumpunt. Sed quia hoc ut dixim
 bonorū mēte etiā cū non subleuant p̄turbant.
 scī uiri quise in huius exiliū erūna miserof
 agnoscunt. clarescere in oī p̄spertate refu
 giunt. Vnde bene nunc dicit. Quare da
 ta ē misero lux. Lux enī miseris
 dat. quando hi qui sublimia contēplantes
 cē se in hac peregrinatione miserof agnoscunt.
 claritate transitorie p̄spertatis accipiunt. &
 cū ualde defleant quia tarde ad patriā rede
 unt. tolerare insup honoris onera cōpellunt.
 A minor eol et norū ceterit. & gta detēporalibus
 arride. Qui dū cogitant que sint que in
 infimis tenent. & que sint que desublimi
 bus n̄ uident. que sint que se in tra fulci
 unt. que aut de celestib. pdider. p̄sperta
 us sup merore mordent. quia & si uident
 nequaquā se ab ea funditus opprimi. peri
 sant tam sollicite cogitationē suā in amore
 dñi & in ei dispensatione parari. Vnde
 bene cū dicit. quare data ē misero lux. Pro
 tinus adiungit. Et uita his qui in amaritu
 dine anime sunt. In amaritudine quippe
 anime sunt om̄s electi. Quia uel puni
 re flendo n̄ desinunt que deliquer. uel gra
 ui se merore afficiunt. quia longe huc
 a facie cōditoris pietati. adhuc in eterne pa
 tris gaudis n̄ sunt. De quorū corde bene
 p̄ salomonē dr. Cor qđ nouit amaritudinē
 anime sue. in gaudio illius n̄ miscebit̄ ex
 traneus. In amaritudine nāq. sunt & cor
 da reprobōrū. quia ipsis etiā prauis suis de
 sideris affligunt. Sed candē amaritudinē

Salomon

nesciunt. quia pensare qđ tolerant
 sponte sua exegcati n̄ possunt. At
 contra cor bonorū amaritudinē suā
 nouit. quia erūna exiliū qua pietatis la
 cerat̄ intelligit. & quā sint tranquilla
 que p̄didit. quā cōfusa in quib. cecidit
 sentit. Sed hoc amaritū cor ad gau
 diū suū quandoq. reducit. atq. in ei
 gaudio extraneus n̄ misceat. quia is
 qui nunc ab hoc merore cordis foras
 se p̄ desideria erit. seclusus tunc ab
 illa intima cī sollempnitate remane
 bit. Hi itaq. qui in amaritudine ani
 me sunt. mori funditus mundo cō
 cupiscunt. Vt sicut insecto ipsi nihil
 appetunt. ita iā a scto nulla obliga
 tione teneant. Et plerūq. cōtingit
 ut iā homo mundū mente n̄ teneat.
 sed tam mundus hominē occupationi
 bus astringat. Et ipse quidē mundo
 iā mortuus ē. sed ipsi mundus adhuc
 mortuus n̄ ē. Quasi enī uiuus adhuc
 mundus cum conspiciat. dū alio in
 tentū in suis actibus rapere cōtendit.
 Vnde ^{bene} paulus cū & ipse sctm p̄fecte
 despiceret. & talem se factū uideret
 que iā hoc sctm cōcupiscere om̄ino
 n̄ posset. ruptis huius uite uinculis
 liber dicit. Mihi mundus crucifixus
 ē. & ego mundo. Mundus quippe
 ei crucifixus fuerat. quia hunc
 cordi suo iā mortuū n̄ amabat. Sed
 & se ipsū mundo crucifixerat. quia

Paul

talem se ei exhibere studuit. ut ab eo
quasi mortuus concupiscere non possit. Si
enim uno in loco sunt mortuus & uiuus.
& si mortuus uiuus non uidet. uiuus tam
mortuum uidet. Si uero utriusque sunt
mortui. alter alterum nequaquam uidet.
Ita uero qui iam mundum non amat. sed ta-
men ab illo uel non uolens amat. & si ip-
se uelut mortuus mundum non uidet.
hunc tam mundus adhuc mortuus
uidet. Si uero nec ipse in amore mun-
di retinet. nec rursus amundi amore
retinet. uicissim sibi utriusque extincti
sunt. quia dum alter alterum non appetit.
quasi mortuus mortuum non attendit.
Quia igitur nec paulus mundi gratiam
quererebat. nec amundi gratia ipse que-
rebat. & se mundo. & mundum sibi
crucifixum esse gloriatur. Quod quia mul-
ti appetunt. sed tam usque ad culmen
extinctionis omnimode non assurgunt.
recte gementes dicunt. Quare da-
ta est misero lux. & uita his qui in a-
maritudine anime sunt. Vita quip-
pe amaritatis datur. cum huius mundi
gratia tristibus gemitibusque tribuitur. In
qua nimirum uita pena se ualidissi-
mi timoris afficiunt. quia & si ipsi
mundum non tenent. adhuc tam tales
se esse metuant qui amundo tene-
ant. quia nisi ei quantumcumque ui-
uerent. hoc ad usum suum procul dubio
non amarent. Mare enim uiua corpora

in semetipso retinet. non mortua extra se
partem expellit. Sequitur. Qui expectant
mortem. & non uenit. Desiderant quippe mor-
tificare se fundit. atque ab omni uita gratia tem-
poralis exanguere. Sed occultas sepe diu-
dicius uel prope in regimine. uel occupari
in uicinis honoribus compellunt. atque inter
hec mortificationem plenissimam indefinenter
expectant. Sed expectata mors non uenit.
quia eorum usus temporalis gratia & iam nolens ui-
uit. quam tam per diuino timore tolerant.
Et inter quosdam seruant desiderium pietatis. fo-
ris autem expleant ministerium ordinis. quare-
nus nec perfectione per intentionem recedant.
nec dispositioni conditoris presumpnam contra-
dicant. Mira enim diuinitatis pietate agitur.
cum is qui perfecto corde ad contemplationem ten-
dit. humanis ministeriis occupatur. ut & mul-
tis infirmioribus cum mens perfecta proficiat. &
quo semetipsum imperfectum respicit. inde ad hu-
militatis calmen perfectior assurgat. Non enim
quam & enim se uiri unde desideriorum suorum
detrimta tolerant. inde maiora lucra conuer-
sis aliis reportant. Quia dum eis uacare ut
appetunt non licet. rapere secum alios quibus
amiserunt libere. Est ergo mira dispensatione
pietatis. ut unde se destructiones estimant.
inde locupletiores ad celestis patrie construc-
tionem surgant. Non enim quam uero idcirco
ad concepta desideria minime perueniunt.
ut ipsa inueniente tarditate ad eadem
desideria laxato mentis sinu dilatent. &
que extenuari fortasse impleta poterant.

magna dispendio agitur. ut repulsa crescant.
 Sic quippe mortificari appetunt. ut iam perfecte
 si liceat conditoris sui faciem contemplantur.
 sed eorum desiderium differunt. ut perficiatur. tardi-
 tatis super sinu nutant. ut crescat. Unde bene
 sponsa in sponsi sui desiderio anhelans cla-
 mat. In lectulo meo proceres quæsiui
 quæ diligit anima mea. quæsiui illum.
 et non inveni. Abscondit se sponsus. cum que-
 ritur. ut non inveniatur ardentius quærat. Et
 differunt quærens sponsa ne inveniatur. ut
 tarditate sua capax reddita. multipli-
 cius quandoque inveniatur quod quærebat. Un-
 de bene beatus iob cum diceret. expectant
 mortem et non veniunt. ut hoc ipsum quærentibus
 desiderium subtilius expleret. illico subiun-
 git. Quasi effodientes thesaurum. Omnes
 namque qui fodiendo thesaurum quærent. cum fo-
 dere alius ceperint. ad laborem instantius
 inardescunt. quia quo se thesauro abscon-
 ditio iam iamque appropinquare estimant. com-
 fodiendo enixius laborant. Qui igitur ple-
 ne mortificationem suam appetunt. quasi
 effodientes thesaurum quærent. quia quan-
 to fiunt viciniore ad finem. tanto se ex-
 hibent ardentiores in opere. laborando
 ergo non deficiunt. sed magis ad usum laboris
 crescunt. quia quo magis premia propinqui-
 ora considerant. eo in opere delectabilius
 exsulant. Unde bene paulus quibusdam
 absconditum genitricis patris quærentibus thes-
 aurum dicit. Non deserentes collectionem
 manuum. sicut est consuetudinis quibusdam. sed con-

Decant

Paul

solantes. et tanto magis. quanto unde-
 ritis appropinquante diem. Laboran-
 tem quippe consolari est. pariter in labore
 persistere. quia subleuatio laboris. est
 visio collaborantis. sic cum intrinsece
 comes iungitur. uia quidem non abstrahitur.
 sed tamen de societate comitatur. labor
 intrinsecus leuiatur. Dum itaque paulus
 consolantes se in labore quærentes. ad-
 iunxit dicens. tanto magis. quanto
 uideritis appropinquante diem. Ac
 si diceret. Eo labor crescit. quo ip-
 sa iam premia laboris appropinquant.
 Velut si apte dicit. Thesaurum quæ-
 rentes. sed eo fodere ardentius de-
 betis. quo iam iuxta quæsitum aurum
 fodiendo peruenistis. Quia uis hoc
 quod dicitur. expectant mortem et non
 ueniunt. quasi effodientes thesau-
 rum. intelligi et aliter potest. Quia
 enim perfecte mundo mori non possumus.
 nisi intra mentis nostre inuisibilia a
 uisibilibus abscondamus. recte hi qui
 mortificationem suam appetunt.
 thesaurum effodientibus comparantur.
 Mundo enim per inuisibilem sapientiam
 morimur. de qua per salomonem dicitur.
 Si quæsieris illam quasi pecuniam. et
 sicut thesauros effoderis eam. Sapi-
 entia quippe in rerum superficie non
 iacet. quia in inuisibilibus latet.
 Et tunc mortificationem nostram sa-
 pientiam contingentes apprehendimus.

Salomon

si relictas invisibilis inuisibilis abscon-
dam. si sic hanc cor effodientes que-
rim. ut omne quod terrenum mens cogi-
tat. a semet ipsa manu seque discretio-
nis citat. & thesaurum virtutis quod se-
latebat agnoscat. Facile enim in se-
thesaurum questum inuenit. si eam
que se male presserat mole a se ter-
renis cogitationis repellit. Quia autem
questum mortem sic thesaurum dicit.
recte subiungit. Gaudentque uehe-
menter. cum inuenerint sepulchrum. Sicut
enim sepulchrum locus est quo abscondit
corp. ita diuina contemplatio quodam
sepulchrum mentis est. quo abscondit
anima. Quasi enim adhuc huic mun-
do uiuimus. cum mente in eum foras ua-
camus. Sed mortui in sepulchro abscon-
dimus. cum mortificati exteriorius. in se-
creto mentis contemplationis esclamur.
Sed igitur uiri ab importunitate desi-
deriorum temporalium. a tumultu in-
utilium curarum. a clamore prestrepen-
tium perturbationum. semet ipsos sacri
uerbi gladio mortificare non desinunt.
atque intus ante dei faciem in sinu men-
tis abscondunt. Unde recte per psal-
mistam dicitur. Abscondes eos in abdito
uultus tui. a conturbatione homi-
num. Quod quamuis perfecte per modum fi-
at. etiam nunc ex magna parte agit.
cum temporalium desideriorum tumultus
delectatione in interiora rapiunt.

Psalmista

ut mens eorum dum in amore dei tota tenditur.
nulla inuita perturbatione lacere. hinc est
quod paulus per contemplationem mortuorum & quasi
in sepulchro absconditos discipulos uiderat.
quibus dicebat. Mortui enim estis. & uita uestra
abscondita est cum christo in deo. Qui ergo mor-
tem querit. gaudet dum sepulchrum inuenit.
quia qui se mortificare appetit. ualde
ad inuentam requiem contemplationis hilares-
cit. ut extincto mundo lateat. & cunctis
exteriorum rerum perturbationibus intra sinum
se intami amoris abscondat. Si uero ad
hoc quod thesaurum effodere dicitur. etiam
sepulchri inuentio subinfertur. hoc ne-
cessarium est ut intentio nostra. explorat. quod an-
tiqui mortuos cum diuitiis obruebant.
Qui igitur thesaurum querit. gaudet cum
sepulchrum inuenit. quia sapientiam perqui-
rentes. cum sacre scripture paginas uolu-
mus. cum exempla precedentium persequamur. quasi
ex sepulchro gaudium sumimus. quia
mentis diuitias apud mortuos inueni-
mus. quia huic mundo qui extincti sunt
perfecte. in occulto cum diuitiis requiescunt.
Sepulchro ergo diues efficitur. qui per exem-
pla iustorum in contemplationis uirtutem
subleuat. Sed cum requirens dicat. qua-
re data est mihi lux. cur hoc ipsum re-
quirere presumat. insinuat dicens. Viri
cuius abscondita est uita. & circumdedit eum
deus tenebris. Viam enim suam uiro abscon-
dere est. quia & si iam in qua sit uite qua-
litate considerat. adhuc tamen ad quod

Paul

9
9
9

finē tendat ignorat. Et si iā supna appetit.
 & si plenis hęc desideris querit. adhuc si
 in eis dē desideris pmaneat nescit. Peccata quip
 pe deserentes aduulticia tendim. & unde
 uenim nouim. sed quo pueniam ignoram.
 Quid hesternā die sumi. scim. sed quid cingat
 crastina nos cēnescim. Via ergo sua uiro
 abscondita est. quia sic pedē ponit operis.
 ut tam pūdere nequeat exitū consummati
 onis. Est autē & alia uie nrę absconditio. quia
 n̄ nūquā ea ipsa que recte nos agere credi
 m. an in districti iudicis examine recta
 sint ignoram. Sepe enī sic & longe superi
 us dixim. opus nr̄m causa dāpnationis est.
 & pfectus putat tē uirtutis. Sepe unde
 placari iudex credit. inde ad irascendū
 placidus instigat. Salomone attestante qui
 ait. Est uia que uidet homini recta. nouis
 sima autē ei deducunt ad mortē. Unde sē
 uiri cū mala sperant. sua etiā bene gesta
 formidant. ne cū bona agere appetunt.
 de acorionis imagine fallant. ne pestifera
 tabes putredinis. sub bonę specie lateat co
 lor. Sciunt enī quia corruptionis adhuc
 pondere grauati. diiudicare bona subti
 liter nesciunt. & cū ante oculos extremi
 examinis regulā deducunt. hęc ipsa in
 se n̄ nūquā & que appbant metuunt.
 & tota quidē mente interna desiderant.
 sed tam dēsertitudine operū trepidi.
 quo gradiunt ignorant. Unde bene p̄
 quā dictū ē. quare data est misero lux.
 adiungit. uiro cuius abscondita ē uia.

Salomon

Ac si dicat. Cur huius uite successus ac
 et p̄t. qui sub q̄ sit estamatione
 iudicis ter sui operis nescit. Bene ergo
 sub dicit. Et circūdedit eum d̄ tenebris.
 Tenebris nāq. homo circūdat. quia quā
 uis celesti desiderio ferueat. quid de
 semē ipso sit dispositū intrinsecus ig
 norat. & ualde metuit ne quid sibi in
 iudicio obuiet. qd̄ se desē nunc & in
 desiderio boni feruoris lateat. Tene
 bris homo circūdat. quia ignoran
 tię suę caliginē p̄mittit. An tenebris
 circūdatul non est. qui plerūq. p̄te
 ritorū n̄ meminit. futura n̄ inue
 nit. p̄sentia uix cognoscit. Tenebris
 se circūdatū quidā sapiens uiderat.
 eū dicebat. Quę in p̄spectu sunt in
 uenim cū labore. & que in celis sunt.
 quis inuestigabit. His se tenebris
 p̄pheta circūdatū uidit. cū disposi
 tionis intangē penetrare interna
 n̄ potuit dicens. Losuit tenebras
 latibulū suū. Auctor enī nr̄. quia
 nobis in hoc exilio delectas lucem
 suę uisionis abstulit. sese nr̄is ocu
 lis quasi in tenebrarū latibulo ab
 scondit. Quas nimirū cęcitatis nr̄ę
 tenebras cū studiose c̄spicim. n̄cē
 ad lamenta puocam. Elet enī cę
 citatē quā foris patit. sibi humiliter
 meminit. quo interioribus lumi
 ne priuat. Cūq. tenebras quibus
 circūdat respicit. splendoris intami

N

Psalmi

ardenti se desiderio affligit. omniq; inten-
tionis anxia semetipsa cecidit. & sup-
na luce qua cetera deserunt. repulsa que-
rit; Unde fit plerumq; ut impiis pus fle-
tibus illamini gaudii claritas erumpat.
& mens que in corpore prius ceca iacu-
erat. ad inspectionem fulgoris intami sus-
pirans uegetata conualescat; Unde bene
sequitur; Ante qua comeda suspiro; Co-
medere naq; est animus. supne lucis cō-
plationibus pasci; Suspirat ergo ante
qua comedat. quia pus gemitus tribu-
lationis afficit. & post modum cōplatio-
nis refectione faciat; Hic enī suspirare
non comedit. quia qui se in hoc exilio
pdesideriorū celestium lamenta n̄ humi-
liat. m̄ng patris gaudia n̄ degustat;
Aueritatis enī pabulo ieiuni sunt. qui
in hac peregrinationis inopia letant;
Suspirat autē qui comedit. quia quos amor
uernaus afficit. etiā refectione cōplati-
onis pascit; Suspirans ppheta come-
debat. cū diceret. fuerunt mihi lacri-
me meę panes; Luctu enī suo anima
pascit. cū ad superna gaudia flendo sub-
leuat. & int̄ quidē doloris sui gemitus
tolerat. sed eo refectionis pabulum per-
cipit. quo uis amoris plerimas emanat;
Unde & eandē lacrimarū uis. beat⁹ iob
adhuc sequitur subdens; Et tanquam
mundantes aquę. sic rugit⁹ meus; Aquę
cū inundant. cū impetu ueniunt.
& crescentib⁹ multiplicent uoluminib⁹

Pheta

intumescent; Hec uero dū mentis sup oculis
diuina iudicia obponunt. dū de occultis sup se
sententia trepidant. dū se ad dñm puenire posse
cōfidunt. sed tamē ne n̄ pueniant metuant.
dū pteritorū suorū recolunt que deflent.
dū que sibi adhuc futura sunt. quia nesci-
unt ptimeant. quasi que dā in eis aquarū
more uolumina colligunt. que inmeritis
rugit⁹ quasi insubiecta litora defluunt;
Vir igit⁹ se uidit quanta sint in lantat⁹ pen-
tentis uolumina cogitationū. atq; ipsas
meritis undas. inundantes aquas uocauit
dicens; Et quasi inundantes aquę. sic rugit⁹
meus; Non nūquā uero iusti sic paulo
superius diximus. impiis bonis operibus posi-
ti trepidant. ac ne in eis occulto aliquo er-
rore displiceant. cōtinuis lantat⁹ uacant; Quos
cū diuina subito flagella corripuit. auc-
toris sui se gram̄ offendisse suspicant. quia
uel infirmitatib⁹ ppediti. uel amaritudini-
bus pressi. ad impendenda p̄missa pia opera
n̄ assurgunt; Et cor in lantat⁹ uerit⁹. quia
corpus ad uocationis sue ministerio retardat⁹;
Cūq; se mercede n̄ augere cōsiderant. etiā trans-
acta opera displicuisse formidant; Unde be-
ne beatus iob cū rugitū suum quasi mun-
dantes aquas diceret. ilico adiunxit; Quia
timor que timebā euertit mihi. & qd̄ uere-
bar accidit; Iusti igit⁹ uiri deflent & pa-
uere & magnis se lantat⁹ cruciant. quia de-
seri formidant; Et quauis de correptione
sua gaudeant. eorum tamē trepidā m̄te cor-
reptio ipsa p̄turbat. ne malū qd̄ tolerant

Psalm

P

P

S

S

S

P

n̄ pia p̄cussio disciplinę sit. sed anim aduersio
 iuste uindictę. Qđ bene psalmista cōsiderans
 ait. Quis nouit potestatem irę tuę. Potestas q̄ppe
 irę diuine nr̄a n̄ potest m̄te cōphendi. quia ei
 dispensatio obscuris sup nos dispositionibus sepe
 unde estimat deserere. inde nos recipit. & un
 de nos recipere credit. inde derelinquit. ut
 plerūq; hoc fiat gr̄a qđ ira dicit. & hoc aliquan
 do ira sit. qđ gr̄a putat. Non nullos enī flagel
 la corrigunt. n̄ nullos ad impatiencię uersamā
 pducunt. Alios p̄spira quia demulcent ab im
 sama mitigant. alios quia eleuant. fundit ab
 omī spe cūert. nonis eradicant. Cunctos aut
 uicia ad una p̄trahunt. sed tam quidā eo
 ab his facilius redeunt. quo in eis se corrupisse
 altius erubescunt. Et sepe uirtutes ad supra
 subleuant. sed n̄ nūquā quidā dū timorē de
 uirtute cōcipiunt. p̄ ipsū tramitē ascensionis
 cadunt. Quia ergo potestas diuinę irę mi
 nime cognoscit. incunctis necesse est ut sine
 cessatione timeat. Sequitur. Nonne dissimu
 laui. Nonne tacui. Nonne quicui. Et uenit
 sup me indignatio. Quāuis quolibet in lo
 co positi. cogitando. loquendo. agendo pec
 cem. tunc tam p̄ria hęc anim̄ effrenatius
 rapiūt. cū mundi huius p̄spicitate subleuat.
 H̄a cū p̄ire se potestate ceteros cōspicit. ita
 dese elate cogitant sentit. Et cū auctoritatis
 uocis anullo resistit. lingua licentius p̄abrup
 ta diffrenat. Cūq; facere qđ libet licet.
 iuste sibi omē estimat licere qđ libet. Sed
 sc̄i uiri cū mundi huius potestate fulcunt.
 tanto sub maiore m̄tis disciplina se redigunt.

quanto sibi p̄impatentiā potestatis
 suaderi illicita quasi licentius sciunt.
 Cor n̄aq; acōsideranda sua gloria repri
 munt. lingua ab immoderata locuti
 one restringunt. opus ab iniquitatu
 chnis uacatione custodiunt. Sepe enī
 qui impotestate sunt. ea quę recte fa
 ciunt quia elate cogitant amittunt.
 Dūq; se ad iuncta uales estimant. etiā
 impensę utilitatis sibi meritū dāp
 nant. Ut enī cuius libet facta dig
 niora sint. necesse ē ut ei apud se
 sepe indigna uideant. ne eadē bona
 actio agentis cor subleuet. & suble
 uando plus auctore declaratione de
 riat. quā ipsos forte quib; impendit
 uiuet. Hinc est enī qđ rex babilonis
 dū elata m̄te apud se tacit uoluerat
 dicens. n̄ne hęc ē babilon quā ego
 edificauī. in irrationale animal p̄ti
 n̄ uersus ē. Qđ enī factus fuerat p̄didit.
 quia humilit̄ noluit dissimulare qđ
 fecit. Et quia elatione cogitationis
 se sup homines extulit. ipsū quē cō
 mune cū hominib; habuit sensū ho
 minis amisit. Sepe uero qui impo
 testate sunt ad subiectos passim cō
 tumelias erupunt. & hoc qđ uigilan
 tes regimini seruiunt. p̄linguis p̄
 caetate pdunt. minori scilicet for
 micline iudicis uerba pensantes. quia
 qui sine causa fr̄i fatue dixerit. ge
 benis sanguibus addit. Sepe hi

N

qui impotestate sunt. dū sese & alictis
retinere nesciunt. ad illicita opera
& inquietas delabuntur. Solus enim
in illicitis nō cadit. qui se aliquando
& alictis caute restringit. Quia
videlicet cōstrictione religatū. bene
se paulus insinuat dicens. Omnia
mibi licent. sed nō omnia expediunt.
Atq; ut ex ipsa religatione ostenderet
in quantum se mētē libertate dilatare.
ilico adiunxit. Omnia mibi licent.
sed ego sub nullius redigar potestate.
Cū enī mens cōcepta desideria sequitur.
seruire rebus cōmittit. quarū amore
superat. Sed paulus cui cuncta licent
sub nullius potestate se redigit. quia
semetipsū etiā alictis restringendo.
ea quę delectata p̄merent. despecta
transcendit. Beat⁹ iob igitur ut nos
erudiat. qualis impotestate fuit inno
tescat dicens. Nonne dissimulaui.
Potestas nāq; cū habet. & cogitanda ē
ad utilitatē & dissimulanda p̄pter
tūmore. quatenus is qui ea utitur. aut
p̄desse debeat. posse se sciat. & ut ex
tollī nō debeat. posse se nesciat. Qualis
uero in ore fuerit. adiungat dicens.
Nonne siliui. Qualis ḡ ad illicita ope
ra. adhuc subicit. Nonne quicquid
Potest autē silere & quiescere. adhuc
sub talibus p̄seruari. Silere nāq; ē.
mētē a tēporū desideriorū uocē re
stringere. Vis enī magni clamoris

ē tumult⁹ cordis. Qui sciunt quoq; q̄ bene
impotestate s̄. cū tēporū actionū strepit⁹
p̄ diuino amore inmittendo p̄ponunt. ne
dū ima indefinētē occupant. cor funditus
asūmis cadat. Sciunt enī quia nequaquā
mens ad supna attollit. si curarū tumultibus
cōtinue inuisimiliter occupat. Quid enī de dō
occupata optineat. quę de illo apprehendere
aliquid etiā uacans laborat. Bene autē p̄plū
missa d̄. Vacate & uidete. qm̄ ego sum d̄.
Quia qui uacare dō neglegit. suo sibi iudicio
lumē ei uisionis abscondit. ^{hinc etiā p̄ moysen}
d̄. ut pisces qui pennulas nō hnt. nō edant.
Pisces nāq; qui habent pennulas. satius dare
sup aquas solent. Soli ergo in electorū cor
pore quasi pisces transeunt. qui in eo qd̄
imū deseruiunt. aliquando supna conscendere
mētē satius sciunt. ne semp̄ in p̄fundis
curarū lateant. & nulla eos amoris sūmi
quasi liberi aeris aura cōtingat. Qui ergo
reb⁹ tēporalib⁹ occupant. tunc bene exteri
ora disponunt. cū sollicitē ad interiora re
fugiunt. cū nequaquā foras p̄turbationū
strepit⁹ diligunt. sed apud semet ipsos in
tranquillitatis sinu requiescunt. Praue
& enī mētē tēporalium rerū tumult⁹ intra
semetipsas uersare nō cessant. etiā cū uacant.
In cogitatione enī seruant depicta quę amant.
& quāuis nihil exteri⁹ faciant. apud se
metipsas tam sub pondere inquietę quietas
elaborant. Quib⁹ si earundē rerū amministra
tio p̄beat. semetipsas fundit⁹ deserunt. & fu
gitia hęc tēporalia p̄ intentionis cursum

De genesi

et inuis cogitationū passib' sequunt'. Sic autē
 mites hec & cū desunt n̄ quęrunt. & grauit
 etiā cū assunt ferunt. quia p̄ exteriorū cu
 rā ase exire p̄amescunt. Qd̄ bene illa duoz
 fr̄m uita signat'. de quib' scriptū ē; factus
 ē esau uir gnarus uenandi. & homo agri
 cola. Iacob autē uir simplex habitabat in ta
 bernaculis. Vel alia sic translatione dicitur.
 habitabat domi; Qd̄ enī p̄ uenationē esau.
 nisi eoz uita figurat'. qui in extero
 ri bus uoluptatib' fusi. carnē secunt'.
 Qui etiā agricola esse describit'.
 quia amatores hui' seculi tanto
 magis exteriora incolunt. quanto
 interiora sua inuita derelinquunt; Iacob
 uero uir simplex in ta bernaculis uel in domo
 habitare p̄hibet'. quia nimirū om̄s qui in eu
 ris exteriorib' spargi refugiunt. simplices
 incogitatione atq; in cōscientię suę habitatio
 ne cōsistunt. In ta bernaculis enī aut in domo
 habitare ē. se in tra m̄tal' secreta restringere.
 & nequaquā exteriū p̄ desideria dissipare.
 ne dū ad multa foras in hiant. a sem̄ & ipsis ali
 enatis cogitationib' recedant. Dicit igit' p̄
 bat' uir. & exercitat' in p̄ speris dicit. Hon
 ne dissimulaui. Nonne silui. Nonne qui
 cui. Vt enī sup̄ iā dixim'. sc̄i uiri cū cōstan
 titoria p̄ speritas arride. fauorē mundi quasi
 nescientes dissimulant. & forā gressu in te
 rius hoc unde exteriū subleuant' calcant.
 Silenti autē. quia nullis p̄ rauę actionis clamo
 ribus p̄ strepunt. Om̄is nāq; iniquitas. ha
 bec apud secreta dī iudicia uoces suas. Vnde

De genesi

scriptū ē. Clamor sodomorū & gomor
 reoz multiplicat' ē. Qui escunt uero.
 cū n̄ solū nullo cupiditatū tēporalium
 t̄bulento appetitu rapiunt'. uerū etiā.
 curis p̄sentis uitę necessarius inmode
 ratus occupari refugiunt. Sed hęc
 agentes. p̄tina adhuc flagella senti
 unt. ut tanto p̄fectiores ad heredita
 tē ueniant. quanto eos specialiter
 feriens disciplina cotidie etiā demi
 nimis purgat. Iusta itaq; indefinētē
 faciunt. sed assidue dura paciuntur.
 quia sepe ipsa n̄ra iusticia ad ex amen
 diuine iusticię deducta iniusticia
 ē. & sordē indistractione iudicis.
 qd̄ in estimatione fulgē operantis.
 Vnde paulus cū diceret. nihil mihi ē
 scius sū. p̄tan' adiunxit. Sed n̄ in hoc
 iustificat' sū. Qui causā mor cur
 n̄ sit iustificat' insinuans ait. Qui
 autē iudicat me dñs est; Ac si diceret.
 I d̄ circo in eo qd̄ mihi nihil sū c̄scius
 iustificatū me abnego. quia ab eo
 quz me iudicat examinari me sub
 tilius scio; Dissimulanda ergo sunt
 quę exteriū fauent. reprimēda
 sunt quę interius p̄ strepunt. de
 clinanda quę quasi necessaria in
 uolunt. & tam in his om̄ib' adhuc
 districti examinis flagella metu
 enda. quia & ipsa n̄ra p̄fectio culpa
 n̄ caret. nisi bene seuerus iudex in
 subtilitate examinis misericordit'

Paul'

penſæ: Bene autē ſubdit. Et uenit
ſupreme indignatio. Magna quippe
arte doctrine dicturus uerba. p̄tū
lit recte facta. ut hinc unusquisq; con-
ſideret. que peccantes poſt modū ſup-
plicia maneat. ſi etiā iuſtos tā uali-
da hic flagella caſtigant. Hinc eſt enī
qđ petrus ait. Tempus ē. ut iudiciū
incepat de domo dī. Et ſi iuſtus uir
ſaluabit. impius & peccator ubi pa-
rebunt. Hinc paulus cū multa
in theſalonicenſiū laude diuiſæ.
primus adiunxit. Ita ut & nos ipſi
in uobis gloriem̄ in eccleſiis dī. pro
patientia ur̄a & fide in omnibus
p̄ſecutionibus ur̄is & tribulationi-
bus. quas ſuſtinetas in exemplū iuſti
iudiciū. Ne ſi diceret. Dū tot dura
toleratis qui tam recta agitis. qđ
aliud quā iuſti dī iudicii exempla
datis. Quia ex ur̄a p̄na colligen-
dū ē quomodo feriat quibus iras-
cit. ſi ſic uos affligi patit̄. in quib̄
letat̄. Aut quomodo illos p̄cuſſu-
rus ē. quib̄ iuſtū iudiciū exhibet.
ſi etiā uos ſic cruciat. quos pie re-
darguens fouet. Prima igit̄ beati
iob locutione terminata. uiciſſim
ſe amici qui cōſolaturi uenerant.
p̄ſe ei increpationi ſubiiciunt.
Dū q; ad cōtēplationis uerba p̄ſilunt.
eam p̄ qua uenerant cauſā p̄ſe
at amittunt. Qui quidē n̄ p̄ſe

intentione hoc faciunt. ſed quā uis affec-
tū p̄cuſſo exhibeant. p̄cuſſū tam̄ n̄ niſi p̄
iniquitate crediderunt. Dūq; intentione
bona nequaquā locutio cauta ſubſequit̄. ipſa
p̄ſe p̄ſe intransgreſſionis uicium
uertit. Leniendū nāq; fuerat. cui & quan-
do loquerent̄. Iuſtus quippe erat ad que ue-
nerant. & diuiniſ uerberibus cinctus. Ex an-
te acta ergo eius uita debuerunt ea que
intelligere n̄ ualebant. illius uer-
ba p̄pendere. & ex flagellis p̄ſe
n̄ illū redarguere. ſed de ſua
uita formidare. ſeq; flagellato
iuſto n̄ quaſi ratiocinando erigere.
ſed flendo ſociare. ut nequaquā ſe eorū
ſcientia p̄uerba oſtenderet. ſed loqui rec-
te lingua cōſolantium magiſter dolor
erudiret. Qui & ſiqua forſan diuerſa ſen-
tarent. dignū p̄fecto erat. ut hec humilit̄
dicerent. ne p̄cuſſo uulnera p̄ immoderata
uerba cumularent. Sepe enī quia
intelligi n̄ ualent. deterioribus diſpli-
cent uel facta uel dicta meliorū. Sed eo
ab eis n̄ rep̄bendenda temere ſunt. quo
app̄hendi nequaquā ueracit̄ poſſunt.
Sepe aliquid amarioribus diſſimulatore
uel diſpenſatore agit̄. qđ amioribus fer-
ror putat. Sepe multa a for̄tib̄ dicunt̄.
que id circo infirmi di iudicant. quia
ignorant. Qđ bene bubus calcitrantibus
inclinata illa teſtām̄ta arca ſig-
nauit. quā quia caſura credens leuiter
erigere uoluit. mox ſententiā mortis

Petrus

Paulus

gronensis

De arca
inquitur

accepta. Quid e' naq; mens rusti nisi arca testa
 mta. Que gestata bubus calcitrantibus indi
 nat. quia n' nuqua' etia' qui bene pre e' du
 subiectoru' populoz. c'fusione c'curat. addis
 pensationis e' d'censionis. ex sola dilectione
 p'mo uet'. Sed in hoc qd' dispensatorie agit.
 inclinatio illa fortitudinis. casus putat in
 peritias. Unde en' nulli subditi e'ra hanc ma
 nu' reprehensionis mittunt. sed autta p'onus
 ipsa sua temeritate deficiunt. Leuites ergo
 quasi adiuuans manu' extendit. sed delin
 quens uita' pdidit. quia du' infirmi quiq;
 fortu' facta corripunt. ipsi auuentium
 sorte repbant. Aliquando etia' se' uiri que
 da' nimis e'descendentes dicunt. que'da' uero
 aliquando summa e'teplantes p'ferunt. Du' q;
 ui' uel e'descensionis uel altitudinis nesci
 unt. audacit' h'ec stulti reprehendunt. Et
 qd' e' uistu' de sua e'descensione uelle corri
 gere. nisi inclinata uita' supba' reprehensionis
 manu' releuare. Quid e' uistu' de incognita
 locutione reprehendere. nisi motu' ei' fortitudi
 nis. erroris lapsu' putare. Sed pdit uitam.
 qui arca' di' timide subleuat. quia nequaqua'
 quis seoz' corrigere recta' p'sumeret. n' de
 se prius meliora sensisset. Unde celeuites
 isde' recte ora' dr'. qd' uidelicet robustus d'ni
 imp'at'. quia p'sumptores quiq; nisi audaci
 mte robustos se' ind'no' crederent. nequa
 qua' melioru' facta uel dicta uelut infir
 ma' inchearent. Amici igit' iob du' contra
 eum quasi ind'i defensione' p'silunt. d'ni
 p'cepti regula' supbientes excedunt.

Cu' uero que'da' facta melioru' deteriori
 bus displicent. nequaqua' hoc qd' m'tem
 moue' reticendum est. sed cu' magna
 humilitate p'ferendu'. quatin' intentio
 pie sententias. eo uere serua' forma
 rectitudinis. quo p' uer' gradu' humi
 litatis. Et ergo libere dicenda sunt.
 que' sentim'. et ualde humilit' p'menda
 que' d'icim'. ne e'que recte int'ndim'.
 h'ec elate p'ferendo n' recte faciamus.
 Paulus auditoribus suis multa humilit'
 d'ic'at. sed de ipsa exhortatione humi
 li placare eos adhuc humilius s'atage
 bat dicens. Rogo aut' uos fr's. ut sus
 feratis uerbu' solati. Et eni' p' paucis
 scripsi ad uos. ^{fr' uobis.} Ephesius quoq; m'leci
 ualedicens afflictis ac gemitibus hu
 militate' sua' ad memoru' reuocat dicens.
 Vigilate memoriam retinentes. quo
 modo p' trienniu' nocte ac die cu' laci
 mis n' cessau' monens unu'queq; ur'm.
 f'iside' rur'su' p' septim' d'ic'at. Obsecro
 uos fr's ego unctus in d'no. ut digne
 ambuletis uocatione qua uocati estis.
 Hinc ergo colligat. si quando aliquid rec
 te sentit. quanta humilitate
 debeat magistro loqui discipu
 lus. si ipse magister gentiu' in his que
 cu' auctoritate p'dicat. ta' sub misse
 discipulos rogat. hinc unusquisq;
 colligat. eis a quibus bene uiuendi ex
 empla p'cipit. hoc qd' bene intellegit
 qua' humilit' d'icat. si paulus illis humili

Paul

se uoce subdidit. quos aduicta ipse susci-
tauit. Eliphaz autē qui primus amicorum
loquitur. quāuis ad solandū pietate
ueniat. humilitatē tam locutionis
deserens. regulā cōsolationis ignorat.
Qui dū loquendi custodiā negligit.
usq; ad afflictā cōtumelias excedit dicens.
5 Tigris perit eo qd̄ n̄ habere p̄dā. Ru-
5 git leonis & uox leonē. & dentes ca-
5 tulorū leonū dissipati sunt. Beatū ui-
delicet iob nomine tigris quasi uicio
uarietatis notans. Per leonis rugitū.
eidē irorē uiri. Et leonē uocē. lo-
quacitatē cōiugis. Et dissipatos uero
dentes catulorū leonū. destructā filiorū
edacitatē signans. Unde & bene ami-
corū sensū qui intumida correptione
se extulit. sententia diuina rep̄-
hendit dicens. Non estis locuti corā
me rectū. sicut seruus meus iob. Sed
querendū uideo. cur paulus illorū
sententias tanta auctoritate utitur.
si hęc corū sententię dominica repre-
hensione cassant. Eliphaz quippe
uerba sunt. quę corinthiis intulit
dicens. Sicut scriptū ē. Cōphē-
dā sapientes in astucia corū. Quo-
modo ergo quasi praua respiciunt.
quę paulus ex auctoritate astruit.
Aut quomodo attestatione pauli recta
putabim. quę p̄ semetipsū dñs n̄ recta
definiuit. Sed utraq; hęc etiam quā-
n̄ sint diuersa cognoscim. si eiusdē

dominice sententię subtilius uerba pensamus.
Quę nimirū cū diceret. n̄ estis locuti corā me
rectū. ilico adiunxit. sicut seruus meus iob.
Liquet ergo quia quedā in eorū dictis recta
sunt. sed melioris cōparatione superant. Hā-
m̄ter alia quę irrationabiliter dicunt. multas
ad beatū iob fortes sententias p̄ferunt. Sed
cōparatę dictis fortioribus. immo fortitudinis
amittunt. Mira autē sunt multa quę dicunt.
nisi insci uiri aduersitate dicerent. In semet
ipsis igitur magna sunt. Sed quia iustū uirū
transfigere appetunt. eiusdē magnitudinis
pondus p̄dunt. Quia & quilibet forte frustra
iaculū mittit. ut dura saxa feriant. conāq;
obtusū longius dissilit. quo intortū for-
tū uenit. Igitur amicorū beati iob dicta licet
in quibusdā ualde sint fortia. cū tam ser-
uiri fortē uitā ferunt. eunctū sui acumi-
nis mucronē retundunt. Quia ergo & in
semet ipsis magna sunt. sed contra beatū iob
nullomodo assumi debuerunt. & paulus hęc
ex uirtute pensans. in auctoritate p̄ferat.
& iudex quia incaute plura sunt. ex p̄sonę
qualitate reprehendat. Sed quia eosdē
amicos beati iob hereticorū tenere speci-
em superius diximus. nunc eorū uerba quo-
modo hereticis cōgruunt indagem. Quedā
nāq; ualde recte sentiunt. sed tam̄ inter
hęc aduersa dilabunt. Habent quippe
hoc heretici proprium. ut malis bona p̄mis-
ceant. quatenus facile sensui audientis il-
ludant. Si enī sep̄ praua dicerent. cuius
in sua prauitate cogniti. qd̄ uellent minime

psuaderent; Rursū quippe si sepe recta sen-
tiam. pfecto heretici n̄ fuissent. sed dū sal-
lendi arte ad utraq; deseruiunt. & ex malis
bona inficiunt. & ex bonis mala ut recipi-
ant abscondunt. Sicut qui uenem pocu-
lū porrigit. ora poculi dulcedine mellis tan-
git. Dūq; hoc qđ dulce est primo tactu
delibat. & iā illud qđ ē mortiferū indubi-
tanter absorbet. Itaq; heretici p̄miserunt rec-
ta pueris. ut ostendendo bona auditores
ad se attrahant. exhibendo mala latēta
eos peste corrūpant. Aliquando tam̄ p̄di-
catione sepe p̄ctē atq; exortatione correcti.
ab hac sensus sui diuersitate saluant. Un-
de & amici beati iob rēcubationis sue sacri-
ficiū eidē sc̄i uiri manibus offerret. atq; ad su-
p̄ni iudicis grām. uel adducta reuocantur.
Quos bene in euangelio illa decē leprosum
mundatio designat. In lepra quippe &
pars cutis in fulgore ducit. & pars in co-
lore sano retinet. Lepsi itaq; hereticos
exprimunt. Quia dū rectis praua p̄miserunt.
colore sanū maculis aspergunt. Unde & be-
ne ut saluent clamant. ihu p̄ceptor. Quia
enī in eius uerbis se errasse significant. hunc
saluandi humilit̄ p̄ceptorē uocant. Cūq;
ad cognitionē p̄ceptoris redeunt. mox ad
formā salutis recurrunt. Sed quia manu
eoz dictis p̄facionē expositionis paulo lon-
gius dērim. ipsa iā eoz subtiliter uerba pen-
sem. Sequit̄. Respondens eliphaz thema
nites dixit. Si ceperim loqui tibi. forsitan
molestē accipies. Iā superius dicta sunt. quē

his uocabuloz int̄p̄tationibus expri-
mant. Quia ergo festine ad in discus-
sa tendim. plura replicare de uitam;
Hoc itaq; ē sollert̄ int̄uen dū. qđ hi qui
hereticorū speciem tenent. loqui mol-
lit̄ inchoant dicentes. Si ceperimus
loqui tibi. forsitan molestē accipies.
Exasperare quippe heretici auditores
suos in exordio locutionis metuant.
ne uigilant̄ audiant. eozq; ualde tristi-
ciā declinant. ut negligentia capiant.
& pene sepe blanda sunt. quē p̄ponunt.
sed aspera quē p̄sequendo submiserunt.
Unde & nunc amici beati iob. ad ueren-
tia mansuet̄ locutionis incipiunt.
sed usq; adiacula asperit̄ inuicatio-
nis erūpunt. quia & radices spinarū
molles sunt. sed tam̄ ex ipsa sua molli-
cie p̄ferunt inde pungunt. Sequit̄.
Sed cceptū sermonē tenere quis possit.
Iria sunt genera hominū. quē grada-
tū ductis a se qualit̄atib; dissidiunt.
Sunt nāq; alii qui & ad loquendū pra-
ua c̄cipiunt. & a locutione sua nulla
silenti grauitate refrenant. Et sunt
alii. qui cū praua c̄cipiunt. magno
se silentii uigore restringunt. Et sunt
n̄ nulli qui uirtutū usu roborati. usq;
ad eā celsitudinē p̄uehunt. ut ad lo-
quendū ne in corde quidē p̄uersa
c̄cipiant. quē silendo c̄pescant. El-
phaz itaq; ex quo sit ordine ostendit.
qui conceptū sermonē tenere se non

posse testat. Qua in re & illud innocuit.
quod se loquendo offensurum nouit. Neque
enim retinere uerba que non potest uelle.
nisi se phœce uulnera inferre pronoscere.
Bonum enim uiri freno consilii retinent precipi-
tatione uerbi. Et caute consideranti.
ne relaxantes lingue lasciuia. auditoꝝ
conscientiam incauta locutione transfigant;

Salomon

Unde bene psalomonē dicit. Qui dimittit
aqua. caput est uirgiorum. Aqua quippe
dimittit. cum lingue fluxus effrenat.
Sed dimissor aquę caput uir-
giorum efficit. quia plingue incontin-
tia discordie origo precipitat. Præu-
igitur sic & insensu leues sunt. ita in
locutione precipites. & reticere præca-
tando negligunt. que loquantur.
Sed quod leuis conscientia capit. leuis
partim lingua perdit. Unde nunc eli-
phaz ex suo experimento colligit. quod
desperate de omnibus sentit dicens. Sed
conceptum sermonem tenere quis possit.

Sequitur. Ecce docuisti plurimos. & ma-
nus lassas roborasti. Vacillantes con-
firmauerunt sermones tui. & genua
tremula confortasti. Si ipse historie
textus aspiciatur. magna est lectionis uti-
litas. quod ab amicis uirgamentibus in beato
iob placitatione uiciorum uirtutum præco-
ma præferunt. Huiusmodi quippe est tam
robustum uitę testimonium. quam cum ille
laudanda loquitur. qui ingerere crim-
inat. Pensent autem cuius celestis uirtutis

uir ille fuerit. qui indoctos docens. lassos
roborans. uacillantes confirmans. inter curas
domus. inter multiplicium rerum custodia. inter
affectus pignorum. inter studia tot laborum.
erudiendis se ceteris impendit. Et illa qui
de occupat exercuit. sed tamen liber magiste-
rio doctrine militauit. Temporalia regen-
do disposuit. eterna predicando nunciavit;

Uitę rectitudinem. & agendo uidentibus osten-
dit. & loquendo audientibus iniecit. Sed
siue heretici seu pueri quilibet. cum bona
iustorum referunt. hæc in argumētum criminis
inflectunt. Inde namque eliphaz contra beatum
iob occasione oburgationis colligit. unde
laudanda narrauit. Hæc sequitur. Hunc autem
uenit super te plaga. & defecisti. Tetigit te.
& curuatus es. Per uersum quippe duobus mo-
dis bonorum uitam impetunt. quia aut præ-
ua dicere eosasserunt. aut recta non serua-
re que dicunt. Unde & beatus iob inferius
ab amicis suis de locutione reprehendit. nunc
autem recta dixisse. sed hæc non seruasse lacerat;

Ab iniquis ergo modo bonorum locutio. modo
actio reprobatur. quatinus aut reprehensa lingua
taceat. aut eisdem lingue suis adiudicata
testimonio. merimine uita succubat. Et
notandum quod prius laudes lingue inferunt.
& postmodum de uitę infirmitate equisunt.
Iniqui & enim ne publice prauis uideantur. lo-
quuntur aliquando bona de iustis. que esse
ita cognita & alius nouerunt. Sed sic super-
diximus. hæc ipsa præuam ad accumulandum reat præ-
hant. & credendum sibi in certis ex eo quod

& prospera loquebantur ostendunt. tantoq; mala quasi uerius insinuant. quanto & bona quasi deuote laudabant. Adusu ergo in torquent criminis uoces fauoris. du iustoru uita inde p' grauius uulnerant. unde hanc paulo ante speciem defendebant. Sepe aut' ege bona que prius habita despiciunt. hęc post modū quasi p'dita mirantur. Unde & eliphaz sci uiri uirtutes quia amissas asserit. enumerando subiungit dicens. Timor tuus. fortitudo tua. patientia tua. & p'fectio uirū tuarū. Quę nimirū cuncta ei sententia subrogat. quā p'misit dicens. Hunc aut' uenit sup te plaga & defecisti. tetigit te. & turbat' es. Omnia ergo simul interisse asserit. in eo qđ beatū iob turbatū flagello rephendit. Sed intueudū ualde ē. quia quāuis inuenient' increpat. egruent' tamen ordines uirtutū narrat. Quattuor quippe gradib' uita beati iob uirtutib' enumerando distinet. dū & timori fortitudinē. & fortitudini patientiā. & patientię p'fectionē iunxit. In uia & enī dī timore incipit. ut ad fortitudinē ueniat. Hā sic in uia seti audacia fortitudinē. ita in uia dī audacia debilitatē parit. Et sic in uia seti timor debilitatē. ita in uia dī timor. fortitudinē gignit. Salomone attestante qui ait. In timore dñi fiducia fortitudinis. Timor quippe dñi in eē fiducia fortitudinis dicit'. quia nimirū mens nrā tanto ualentius t'ores rerū tēporaliū despiciet. quanto se auctori eorū dē tēporaliū ueracius p'formidinem

Salomon

subdit. Que in timore dñi constituta. non inuenit extra qđ metuat. qđ dum p'fecto metu conditori omnū iungitur. potestate quadā sup' omnia subleuat. Fortitudo aut' n̄ nisi in aduersitate ostendit. Unde & mox p' fortitudinē patientia subrogat. Tanto enim se qđq; ad fortitudinē p'fecisse ueracius demonstrat. quanto aliena mala robustius tolerat. Nam minus in se conualuit. quē aliena iniquitas sternit. Qui in eo qđ ferre cōtrarietate n̄ ualeat. pusillanimitatis suę gladio confossus iacet. Quia uero p'fectio de patientia nascit'. statim p' patientiā uirū p'fectio subinfert'. Ille enī uere p'fectus est. qđ erga imp'fectionē p'imi in patient' n̄ ē. Hā qui alienā imp'fectionē ferre n̄ ualeat. de se ipse sibi testis est. qđ p'fecte nec dū p'fect'. hinc in euangelio ueritas dicit. Impatientia ur̄a possidebitis animas ur̄as. Quid ē enī animas possidere. nisi p'fecte in omib' uiuere. cunctis mentis motib' exim' uirtutis arce dominari. Qui igit' patientiā tenet. animā possidet. quia inde contra aduersa omnia fortis efficit'. unde sibi & se ipsū uincendo dominat'. & quo se laudabiliter frangit. infractū se fortit' cecidit. quia cū in suis se uoluptatib' superat. sese ad contraria inuictū parat. Sed quia in uicendo corripuit. nē aliqua uelut exhortando subiungit dicens. Recordare obsecro. quis unquā innocens perit. Aut quando recti deleti sunt. Siue

Euang

heretici quorū amicos beati iob tenere
speciem dūm. seu pueri quilibet quā mor
dinate redarguunt. tā reprehensibilē ex
hortant. Aut nāq. Quis uquā innocens
perit. Aut quando recti deleti sunt.
Sēpe quippe hic & innocentes pereunt.
& recti fundit' delent'. sed tam ad cōnā
gtam peundo seruant'. Si enī nullus
innocens periret. ppheta n̄ diceret. Iust'
perit. & nemo ē qui recogit. Si rec
tos dī p̄ndendo n̄ raperet. nequaquā
deusto sapientia dixisset. Rapt' ē. ne
malicia mutaret intellectū ei'. Sinistros
anāduersio nulla peuteret. petrus mi
nime p̄nunciare dicens. Tēp' ut iudi
cū incipiat de domo dī. Illi ergo uera
cū recti sunt. qui amore sup̄ne patrie
ad cuncta p̄sentis uitae aduersa p̄parant'.
Hā qui p̄ctus bonus mala hic p̄peti me
tuunt. uidelicet recti n̄ sunt. Sed eli
phaz uel deleri rectos. uel innocentes hic
perire n̄ estimat. quia sēpe hi qui n̄ spe
celestis glorie. sed p̄terrena dō retribu
tione deseruiunt. ipsi sibi & fingunt
q̄d querunt. & docere p̄sumentes. cū
terrenā securitatē p̄dicant. amētis
suis laboribus ostendunt q̄d amant.
S
Sequit'. Quia potius iudi eos qui ope
rant' iniquitatē. & seminant dolores.
S
& metunt eos. flante dō perisse. & spū
S
uit' ei' ēē consumptos. Dolores semina
re ē. fraudulenta dicere. Dolores aut
metere ē. dicendo p̄ualere. Vel certe

dolores seminant. qui puerſa pagunt. Dolo
res metunt. cū de eadē aduersitate puniun
tur. fructus quippe doloris est. retributio
dāpnationis. Sed cū p̄tin' subinfert'. quia q̄
dolores seminant. & metunt flante dō pereunt.
aire eius spū consumunt'. hoc loco doloris mes
sio. nomā pena sed adhuc p̄fectio iniquitatis
ostendit'. quia ex diuine ite spū eiusdem messio
nis pena subrogatur. Seminant ergo hic dolores
& metunt. quia iniqua sunt que faciunt.
& in ipsa iniquitate p̄sperant'. Sic demiquo
p̄psalmistā dicit'. Polluunt' me ei' in omni tēpo
re. auferunt' iudicia tua a facie ei'. omniū inimi
corū suoz dominabit'. De quo paulo p̄ subdit'.
Sub lingua ei' labor & dolor. Dolores itaq; semi
nat. cū puerſa agit'. Dolores metit. cū ex eis
de puerſitatibus tēporalit' excrescit. Quo
modo ergo flante dō pereunt. qui plerumq;
hic diu subsistere. & iustis felicitat' p̄mittunt'.
hinc nāq; de illis iterū p̄psalmistā dicit'. In la
boribus hominū n̄ sunt. & cū hominibus n̄ fla
gellabunt'. hinc hieremias ait. Quare una
improz p̄sperat'. Quia ^{enī} sic scriptū est. dñs pa
ciens redditor ē. sēpe diu tolerat. quos imper
petuū dāpnat. Non nūquā uero concte
peccat. quia pusillanimitatis innocentium
consolando concurrat. Aliquando ergo om̄ps
dī diu p̄ualere iniquos patit'. ut iustorum
mundus uita purget'. Aliquando uero in
iustos celetit' trucidat. eorūq; interitu in
nocentū corda confirmat. Si enī nunc
om̄s male agentes peuteret. extremū iam
iudiciū quib' exhiberet. Si aut' nullum

Apheta

Sat

Petrus

Psalmista

Psalmista

hieremias

omnino pecciter & quis dñi res humanas curare
credidisse. Non nūquā ergo in quos f. erit. ut osten-
dat. quia in multa mala n̄ deservit. Non nūquā vero
in quos dñi tolerat. ut considerantibus insinuē.
ad qđ eos iudicium referret. Hec itaq; sententia
dilatationis iniquorū. si n̄ cū fine p̄sentis sc̄ti decunc-
tis generaliter dicit. ex magna parte p̄culdubio
veritatis uirtute uacuatur. Sed tunc uera erit.
cū iā iniquitatis dilatio n̄ erit. Quis hoc fortal-
se modo intellegi rectius potest. qm̄ nec innocens
perit. nec reus delet. quia & sic carne hic atterit.
in conspectu eterni iudicis uera salute reparat.
Et qui seminant dolores & metunt. dō flante pe-
reunt. quia quanto hic altius p̄ uerse agendo
p̄ficiunt. tanto durius subsequenti dāpnatio-
ne ferunt. Sed cū ex dō sententię p̄mittit
recordare. uidelicet patē. quia transacta res
ad m̄tē reducit. n̄ autē futura nūciat. Tunc
ergo eliphaz uerius dicit. sibi de unquam ge-
neralit̄ fieri extrema an̄ aduersione credidisse.
Sed hoc qđ flare dicit dñs urguet. ut sub-
tilius discernat. Hos quippe cū flam̄. aerem
ab exterioribus introrsus trahim̄. & introrsus
tractū. hunc exterius reddim̄. Flare ergo dñs
in uindictę retributione dñs. quia ab extero-
ribus causis introrsus iudiciū cōsilium cōcipit. &
ab interno cōsilio extrorsus sententiā emittit.
Quasi flante dō ab exterioribus aliquid introrsus
trahit. quando foris mala nr̄a conspiciunt. & int̄
iudiciū disponit. Et rursum quasi flante dō
ab interioribus sp̄s extrorsus emittit. quando
ab int̄no conceptu cōsilio. exterius iudiciū
dāpnationis inferit. Bene itaq; dicit. qđ qui

dolores seminant flante dō pereunt. quia
unde foris p̄ uerla faciunt. inde ab int̄mis
recte ferunt. Vel certe cū flare dñs dicitur.
quia & statim irę eius sp̄s subinfert. appel-
latione flatus illius potest ipsa eius an̄-
aduersio designari. Hos quippe cū nascim̄.
flatu furoris inflamam̄. Ut ergo uindic-
tā cogitans dñs demonstrēt. flare nasce-
do dicit. n̄ quo ipse immatura sua muta-
bilitatis uicissitudinē recipit. sed quo p̄
longā patientiā quando uindictā pec-
catoris exequēt. is qui in semet ipso tran-
quillus est. pereuntibus turbulenti uide-
t. Mens quippe reprobā quia aduersū suis
actibus conspiciat iudicem. quasi cōmot̄
ei ostendit. quia in cōspectu illius reatu
suo ipsa turbat. Sed post quā quasi dem̄
ammonuit. apte increpationis uerba
subiungit dicens. Rugit leonis. & uocē
leone & dentes catulorum leonū conteri
ti sunt. Quid enī rugitū leonis ap-
pellat. nisi ut paulo ante p̄missimus
seueritate uiri. Quid uocē leone.
nisi loqui oratē coniugis. Quid dentes
catulorum leonū. nisi edacitate pro-
lis. Quia enī filii conuiuantes extan-
ti sunt. dentium expressione signant.
Quę cuncta dū conterrita eliphaz rigidus
exultat. quasi iure dāpnata denūciat.
Cuius adhuc duriciā increpationis inge-
minat. cū subiungit. Tigris perit.
eo qđ n̄ habet p̄dā. & catuli leonum
dissipati sunt. Quę enī tigris nomine

nisi beati iob nota uarietatis signat. uel as
persu maculis simulationis. Omnis naque
simulator in eo qd uideri rectus appetit.
mundu se poma n ostendit. quia dum
uirtutes quasda p hipocrisin assumit. &
occulte semetipsu uicis subiecit. quaedam
latentia uicia repente infaciem erumpunt.
& sup ductz simulationis quasi uisionis
eorum exaniratione sua uaria ostendunt.
in plerūq; mirū fit. cur homo qui tantis
uirtutib; pollere cernit. etiam tā repro
bis acibus inquinat. Sed nimirū omis
hipocrita tigris ē. quia dū mundus eo
lor desimulatione ducit. uiciaq; ingre
dine intūpente uariat. Sepe enī dū
decastitatis mundicia extollit. sorde aua
ricie fedat. Sepe dū de uirtute largi
tatis speciosus ostendit. luxurie maculis
inquinat. Sepe dū castitatis atq; lar
guitatis decore uestit. uelut ex celo iusti
cie crudelitatis atrocitate fuscit. Sepe
largitate. castitate. pietate. & pulchra
uisione induit. sed inter fusa obscurita
te supbie notat. Sicq; fit. ut intūp
tas uicis dū mundā in se speciem hipo
crita n ostendit. quasi unū colore tigris
habere nequaquā possit. Que uidelicet
tigris rapit pda. quia humani sibi fauo
ris usurpat gām. Qui enī rapta lau
de extollit. quasi pda faciat. Bene autē
hipocritarū laus. pda dr. Greca quip
pe ē. cū aliena uident auferunt. Omis
autē hipocrita quia uita iusticie simulans.

istorū sibi lau de arripit. alienū ē pfer
to qd tollit. Eliphaz itaq; quia beati iob
incolomitatē suę tempora laudanda egisse
cognouit. percussione subsequente hęc illum
p hipocrisin tenuisse credidit dicens. Tigris peri
it. eo qd non habere pda. Ac si apte dicit. Sa
rietatē tuę simulationis extincta ē. quia & adula
tione laudis ablata. etiā tua hipocritis pda non
habet. quia percussa diuinit̄ humanis fauoribus
carē. Translatione autē septuaginta interp̄
tū nequaquā dicit tigris. sed mirmicoleon pe
rit. eo qd n habere pda. Mirmicoleon quip
pe paruū ē animal formicis aduersū. qd se sub
pulvere abscondit. & formicas frumta gestan
tes interficit. int̄fectasq; ēsumit. Mirmico
leon autē. latine dicit formicarū leo. uel cer
te expressius formica parit & leo. Recto autē
leo & formica nominat. quia siue uolatilibus
seu quiblibet aliis minutis animalibus formi
ca est. ipis autē formicis leo. has enī quasi leo
deuorat. sed ab aliis quasi formica deuorat. Cū
igit̄ eliphaz dicit. mirmicoleon perit. qd in
beato iob sub mirmicoleonis nomine. nisi pa
uorē & audaciā reprehendit. Ac si apte dicit.
Non iniuste percussus es. quia contra erectos
timidus. ctra subditos audax fuisti. Ac si apte
dicit. Contra astutos te formido pressit. con
tra simplices temeritas inflauit. Sed pda
iā mirmicoleon n habet. quia timida tua
elatio dū uerberibus p̄mitt̄. ab aliena lesione
phibet. Sed quia amicos beati iob hereticos
tenere speciem dixim. urguet necessario
ut hęc eadē uerba eliphaz quomodo etiā

tipice sentienda sunt immem. Rugit leonis.
& uox leonē. & dentes catulorū leonū contri-
ta sunt. Quia natura unius cuiusq; rei ex
diuersitate componit. in sacro eloquio prem qua
libe licite diuersa figurant. Habet quippe leo
uirtutem. habet & seuerā. Virtute ergo dñm.
seueria diaboli signat. Hinc enim de dño dicit.
Sicut leo de tribu iuda. radix dauid. Hinc de
diabolo scriptū ē. Aduersarius ur̄ sicut leo
rugiens circuit querens quē deuore. Leonē
autē nomine. aliquando sc̄a ecclesia. aliquan-
do babilonia designat. Pro eo enī qđ contra
aduersa audax est. leona ecclesia dicit. sicut
eiusdem beati iob uocabus approbat. qui de
relieta ab ecclesia iudea indicans ait. Hinc ul-
cauerunt eam filii israhel. nec pertransibit
per eam leona. Aliquando leonē uero nomi-
ne huius mundi ciuitas. id est babilonia ex-
primit. quę cōtra uitā innocentū immanita-
te crudelitatis effrenat. Quę antiquo hosti
quasi seuisimo leoni sociata. per se psua-
sionis ei semina caput. & reprobos ex se filios
ad similitudinē illius quasi crudeles catu-
los gignit. Catuli autē leonū sunt. quilibet
reprobi ad iniquā uitā malignoq; spūū erro-
re generati. Qui & simul omnes uniuersa
mundi ciuitatē quā p̄duxim babilonia
faciunt. & tamen idē singuli babilonię fi-
lii quasi n̄ leona sed leonē catuli uocant.
Sic enī sion tota simul ecclesia dicit. filii autē
sion. sc̄oz quiq; singuli memorant. ita &
filii babilonię singuli quiq; reproboz. &
eadē babilonia simul reprobi om̄s uocant.

95
Sed sc̄i uiri quādiu in hac uita sunt. semper
ipsos sollicita circumspectione custodiunt.
ne leo circūiens insidiando surripuit.
idē antiquus hostis sub aliqua imagi-
ne uirtutis occidat. ne leonē uocau-
ribus obstrepat. id est ne babiloniae
gta sensū ab amore patrię celestis auer-
tat. ne catulorū dentes mordeant. id
est ne reprobū psuasio in corde cūales
eat. At contra heretici ū quasi desci-
tate securi sunt. quia uitę sup me-
ritis cuncta se superasse suspicantur.
Vnde & nunc dicit. Rugit leonis
& uox leonē. & dentes catulorū leonū
contrita sunt. Ac si apte diceretur.
Hos ideo nullis flagellis atterim. quia
& uirtutē antiqui hostis. & cupidita-
tē terrenę glorię. & psuasiones re-
probū omnū uitę meritis superan-
do calcant. Vnde & adhuc subdit.
Tigris perit. eo qđ n̄ habet p̄dam.
& catuli leonū dissipati sunt. Hunc
uocabulo tigris repetit. quē leo-
nis appellatione signant. Satan
quippe & ppter crudelitātē leo
dicit. & ppter multiformis astu-
tę uarietātē. non inōgrue tigris
uocit. Modo enī se sicut ē p̄ditus
humanis sensibus obicit. modo quasi
anglm lucis ostendit. Modo stul-
torū mentes blandiendo psuadē.
modo ad culpam terrendo perahit.
Modo suadere uicia apte nititur.

modo suis suggestionibus sub virtutis specie palliat. Hec itaque belua quae tanta uarietate respergit. iure tigris uocatur. Quae apud septuaginta interpretes ut patet facta sum. mirmicoleon dicitur. Quod uelut delicet animal absconditum puluere. formicas ut diximus frumta gestantes interficit. quia nimirum apostata angelus interras de caelo praecipit. iustorum mentes quae bonorum sibi operum refectionem praeparant. in ipsa actionis tanere obsidet. Cuiusmodi has per insidias superat. quasi formicas frumta gestantes impunitus necat. Recte autem mirmicoleon. id est formica & leo dicitur. Formicis enim ut diximus leo est. uolatilibus formica. quia nimirum antiquus hostis sicut contra constantem fortis est. ita contra resistentes debilis. Si enim eius suggestionibus assensus praebet. quasi leo tolerari nequaquam potest. Si autem resistit. quasi formica atteritur. Alius ergo leo est. alius formica. quia crudelitate illius carnales mentes uix tolerant. spirituales uero infirmitate illius pede uirtutis calcant. Heretici igitur quia desertatis presumptione superbiunt. quasi exultantes dicunt. Mirmicoleon uel certe tigris perit. eo quod non habet pedes. Ac si apte dicant. Vetus tuis aduersarius in nobis pedes non habet. quia quantum ad nostra studia iam uictus iacet. Idcirco autem mirmicoleonis appellatione uel tigris repetitur.

quia iam contritus leonis rugitus fuerat designatus. quia quicquid per gaudium dicitur. saepe replicatur. Voces quippe ingeminat animus cum exultat. Unde & ueraci leticia psalmista crebro repetit. hoc quod se exultatum esse cognouit dicens. Exultauit dominus uoce fletus mei. Exultauit dominus de peccatione mea. dominus orationem meam assumpsit. Sed se uiri cum de quibusdam se uicinis ereptos hilarescunt. magno metu se etiam in ipsa exultatione concutiunt. quia & si iam decursum libet procella tempestatis erepti sunt. esse se tam adhuc in incerta maris dubius fluctibus sciunt. & sic spe exultant. ut pauore trepidant. sic pauore trepidant. ut spei fiducia exultent. Unde per eundem psalmistam dicitur. Scrutemur domino in timore. & exultate ei cum tremore. At contra hi qui despicit fortitatis intumescent. cum unum quodlibet uicium superant. mox mentem insuperbum erigunt. & quasi de uictu perfectione gloriantur. & pro eo quod fortasse semel a periculo tempestatis erepti sunt. iam quia in mare nauigant obliuiscuntur. magnum se in omnibus estimant. & uicisse se antiquum aduersarium fundit putant. In frastra cunctos respiciunt. quia se per sapientiam transcendere omnes arbitrantur. Unde & subditur. Porro ad me dicitur est uerbum absconditum. Uerbum absconditum heretici audire se simulant. ut auditorum mentibus quandam praedicationis fugerententiam obducant. Unde & latent praedicant. quantum eorum praedicatione tanto se. quanto & occulta uideant. Commune autem secretum habere refugiunt. ne ceteris aequales

estimant. Et quædam noua semper exquirunt. quæ
dum alii nesciunt. apud imperitorum mentes ipsi de
scientiæ singularitate gloriantur. Quam ut diximus
occulta insinuant. quia scilicet ut miram ostē
dere ualeant. hanc se latentem percipisse confirmant.

Salomon Unde apud salomone hereticorum speciem mu
lier tenens. dicit. A quæ furtiue dulciores
sunt. & panis absconditus suauior. Unde hic
quoque subdit. Et quasi furtiue auris mea
suscepit uenas susurru ei. Furtiue susurru
ei uenas percipiunt. quia socialis scientiæ gratiam
deserentes. ad hanc nequaquam per hostium ingre
diunt. domino attestante qui ait. Qui non intrat
postium in ouile. sed ascendit aliunde. ille est
fur & latro. Venas itaque susurru diuini fur
tue suscipit. qui ad percipiendam uirtutis eius
noticiam. deserto publico predicationis hostio.
præter intelligentiæ rimas querit. Quia
uero fur & latro qui intrat aliunde. tene
bras diligit. & claritatem luminis perhorrescit.
recte subiungitur. In horrore uisionis noctur
næ. quando solæ sopor occupare homines.
Sepe heretici dum altiora dicere conantur. ipsi
sibi testes sunt. quia quæ præferunt uera non
sunt. In nocturna quippe uisione. dubie
cernitur. Rimas ergo susurru in pauore noc
turnæ uisionis se percipisse asserunt. quia
ut ea quæ docentur alta aliis ostendantur. uix
ea se capere posse denunciant. Sed hinc col
legendum est. quomodo audientibus certa esse po
terunt. quæ ipsi dubie uiderunt. Mirum igitur
ordine cum alta loquentes perfluunt. in pace
satione stulticiæ ipsi sui altitudinis uocibus.

96
ligantur. Quantum uero de singularitate
sapientiæ eleuantur ostendit. cum peritius sibi
inferret. Quando solæ sopor occupare ho
mines. Ac si ab hereticis apte diceretur.
Cum homines inferius dormiunt. nos ad per
cipienda supra uigilamus. quia ea nobis
nota sunt. ad quæ indelicet cognoscen
da ceterorum hominum corda torpentia
non assurgunt. Ac si aperius dicant. In quibus
intellectus mentis se erigit. reliquæ
hominum sensus dormit. Non nunquam
uero cum hoc despici ab auditore conspi
ciunt. semet ipsos simulant timere
quod dicunt. Unde subdit. Labor
tenuit me & tremor. & omnia ossa mea
perterrita sunt. Quia enim de doctrina
sui altitudine miri uideri appetunt.
quasi præmesantur quæ fingunt. & cum
minoris laboris sit audire quam dicere.
adea præferenda audaces sunt. quæ sci
licet astruunt. quæ ipsi uix audire
potuerunt. Unde adhuc subdit. Et
cum spiritus meus præsentem transire. in horrore
runt puli carnis mee. Stetit quidam
cuius non agnoscebam uultum. Ut in
prehensibilia se cognouisse indicent. non
fecisse. sed transisse coram se spiritum nar
rant. & uultum se uidisse incognitum
simulant. ut esse sibi cognitum. quod
ab humana mente cognosci non ualeat
ostendant. Vbi & adhuc subdit.
Imago coram oculis meis. & uoce quasi
auris lenis audiri. Sepe heretici

dm̄ sibi imaginatū fingunt. quē ut ueri
spūalit̄ nequeunt. eiq; uocē quasi aure
lenis audire se phibent. quia ad secreta
illius cognoscenda quasi eē se ceteris fa
miliare gaudere. Non enī ea docent
quę dī publice loquūt. sed quę eorum
aure quasi laterē aspirant. Hęc igitur
dixim. ut quā sub heretice specie in eli
phaz sermonib; sciendū sit in mem̄.
Sed quia amici beati iob tanta uiri amici
n̄ eent. nisi manifeste aliquid ex uerita
te didicissent. qui quāuis insententis
correctionis erant. in ueritatis tamen
cognitione n̄ intoto titubant. Hęc
eadē paulo superius uerba replicemus.
ut subtilius discernam. quomodo ea quę
deceptione ueritatis dicunt. a recte
sentientibus pferri ueracit̄ possint.
Non nūquā uero heretici uera quędā
& sublimia loquunt. n̄ quo hęc diuinit̄
ipsi percipiunt. sed quo ex sc̄e ecclesie
intentione didicerunt. neq; hęc ad
puctū cōscientie. sed ad scientie osten
tationē trahunt. Vnde fit plerūq;
ut alta sciendo dicant. sed in uendo quę
dicunt nesciant. Siue igit̄ ex hereti
ce specie. uellicā n̄ uita scientie
sed uerba tenentū. seu certe ex p̄sona
amicorū beati iob qui de cognitione
ueritatis potuerunt p̄cul dubio percipi
endo experiri. qđ studuerūt discendo
eloqui. hęc eadē quę transcurrimus
subtilius dicta differant. ut dū sollicite

eliphaz sermo discutat. quante scientie fuerit
demonstrat. quāuis in eadē scientia humilitatē
n̄ tenuit. qui cōmune bonū sibi specialiter
arrogauit. Art nāq;. Porro ad me dictū ē uer
bū absconditū. Verbū quippe absconditum
inuisibilis filius uocat. de quo iohannes ait. In
principio erat uerbū. Quā ipse quoq; abscon
ditū insinuat. dū subiungit. Et uerbū erat
apud dm̄. & dī erat uerbū. Sed hoc uerbū
absconditū electorū m̄tib; dī. cū potestas uni
genti filii credentib; manifestat. Potest etiā
p uerbū absconditū. allocutio intus aspirati
onis intelligi. de qua iohannes dicit. Vnctio
eī docet nos de omnib;. Quę nimirū aspiratio
humanā m̄tē cōtingendo subleuat. & tēpora
les cogitationes deprimens. cōtinis hanc deside
riū instāmat. ut nihil ei iā nisi quę sup̄na
sunt libeat. & cuncta quę inferius de humana
p̄strepunt corruptione contēpnat. Abscon
ditū ergo uerbū audire ē. locutionē sc̄i sp̄s
corde cōcipere. Quę p̄fecto sciri n̄ potest.
nisi a quo haberi potest. Vnde & ueritatis uo
ce de hac abscondita locutione dī. Ego roga
bo patre & aliū paraclitū dabit uobis. ut maneat
uobiscū in cōtinū sp̄m ueritatis. quē mundus n̄
potest accipere. Sic enī isdē paraclit. id est
post mediatoris abscessū alius humani gene
ris cōsolator. in sem̄ ipso inuisibilis ē. ita omnē
quē repleuerit. ad desideranda inuisibilia ac
cendat. Et qm̄ mundana corda sola inuisibilia
diligunt. hunc mundus n̄ accipit. quia ad
diligenda inuisibilia n̄ assurgit. Seculares
enī m̄tes. quando se foras p̄ desideria dilatant.

Evans

Evans

n

7

sp̄s sc̄i

tanto adreceptionē illius sinū cordis angustant,
 Et qm̄ ualde inhumano genere pauci sunt. qui
 ad desideriorū carnaliū sordē purgati. ad pcep
 tionē sp̄s sc̄i ipsa hac purgatione dilatem̄. uer
 bū hoc absconditū dicit. quia illud a quibusdā
 peuldubio in corde p̄cipit. qđ amaxima homi
 nū parte nescit. Vel certe hęc ipsa afflacio
 sc̄i sp̄s uerbum absconditū dicit. quia sentiri
 potest. sed strepitu locutionis exprimi n̄ po
 test. Cū igit̄ diuina aspiratio sine strepitu men
 tē subleuat. uerbū absconditū audit. quia ser
 mo sp̄s in aere cordis silentē sonat. Unde & sub
 dit. Et quasi furtiue suscipit auris mea ue
 nas susurru ei. Venas sup̄ni susurru auris
 cordis furtiue suscipit. quia subtilitatē locu
 tionis intanḡ afflata mens & rap̄t & occulte
 cognoscit. Hic enī se ab exteriorib̄ desideris
 abscondat. m̄na n̄ penetrat. Et occultat̄ aut̄
 ut audiat. & audit ut occultet. quia & sub
 tracta auisibilibus inuisibilia c̄spicit. & re
 pleta inuisibilib̄. inuisibilia p̄fecte c̄tēpnit.
 Notandū uero qđ n̄ ait. qđ furtiue suscipit
 auris mea susurru ei. sed uenas susurru ei.
 Susurruū quippe occulta uerbi ē. hęc ipsa lo
 cutio aspirationis int̄nḡ. Venę aut̄ su
 surru ei. dñr̄ causarū originē. quib̄ hęc
 ipsa aspiratio adm̄tē ducit. Quasi enī ue
 nas susurru sui aperit. cū nobis d̄s latent̄
 insinuat. quib̄ modis adm̄tē intelligenti
 aure uenit. Aliquando enī nos amore. ali
 quando t̄rore c̄pungit. Aliquando p̄sen
 tia quā nulla sint ostendit. & ad p̄t̄na dili
 genda desideriu erigit. Aliquando prius

eterna indicat. ut post tēporalia uiles
 cant. Aliquando nr̄a nobis mala ape
 rit. & ad hoc nos usq; ut alienis enā malis
 dolcam̄ extendit. Aliquando aliena mala
 nr̄is obtinib̄ obicit. & conpunctos mirabi
 lit̄ anīa prauitate nos corrigit. Venas
 itaq; diuini susurru furtiue audire ē.
 occultos diuine aspirationis modos te
 nuit̄ & latent̄ agnoscere. Quāuis adhuc
 uel susurruū uel uenas susurru intel
 legere alit̄ possim̄. Qui enī susurrat.
 occulte loquit̄. & uocē n̄ exprimit.
 sed imitat̄. Hos igit̄ quo usq; carnis cor
 ruptione p̄mū. nullomodo claritatē
 diuine potentie sic in se in cōmutabi
 lis manē uidem̄. quia acies infirmita
 tis nr̄e n̄ sustinet. hoc qđ de c̄i c̄t̄nita
 tis radio sup̄ nos intolerabilē fulgē.
 Cū ergo se nobis omps d̄s p̄mas c̄tēpla
 tionis indicat. nequaquā nobis loquit̄
 sed susurrat. quia & si plene se n̄ inti
 mat. quiddā de se humane nr̄i mani
 festat. Tunc aut̄ nequaquā iā susur
 rat sed loquit̄. cū ei nobis species cer
 ta reuelatur. hinc ē enī qđ in euan
 gelio ueritas dicit. Palū de patre annun
 tiabo uobis. Hinc iohannes ait. Vi
 debim̄ eū sicut ē. Hinc paulus dicit.
 Tunc cognoseam. sic & cognit̄ sum.
 Hunc aut̄ diuinū susurruū tot ad nos
 uenas habet. quot creatis operibus ip
 si diuinitas p̄sidet. Bū enī que sunt
 cuncta creata cernim̄. in creatoris similitudine

Evang
 iohannes
 Paul

subleuam. Nam sicut aqua leniter fluens rima
ta uenas querit ut augetur. tantoque se
uastius fundit. quanto uenas aptiores
inuenit. ita nos dum studiose diuinita
tis notitiam exereaturus ei consideratione
colligimus. quasi susurri ad nos uenas
illius aperimus. quia pro hoc quod factum cer
nimus. uirtute creatoris ammiramus. & per
ea que sunt in publico. illud ad nos emana
nat. quod late in occulto. Quasi enim per
quendam ad nos fontem erumpit. dum con
sideranda nobis sua opera ostendit. Quo
semper ipsum ut cuique indicat. dum quam sit in
comprehensibilis manifestat. Quia igitur
considerare eum digne non possumus. non ei uo
cetur. sed uix susurri audimus. Et quia ple
ne prehendere neque ipsa que sunt cre
ata sufficimus. recte dicitur. Quasi fur
tine suscepti auribus mea uenas susur
ri eius. Proiecta quippe a paradisi gau
dii & ceteratis pena multati. uix susur
ri uenas apprehendimus. quia ipsa quoque
mira eius opera raptim tenuiterque pen
samus. Sciendum uero est. quia quanto
uirtute illius mens subleuata conside
rat. tanto eius rectitudine repressa for
midat. Unde & recte subditur. Inhor
rore uisionis nocturne. Horror noc
turne uisionis est. pauor occulte contempla
tionis. Humana & enim mens quo altius
se eleuat. atque que sunt eterna considerat.
eo de factis temporalibus grauius treme
facta formidat. quia tanto se reauerius

cernit. quanto se ab illo lumine discrepasse quod
super se intemueat conspiciat. Sicque fit ut illumina
ta plus metuat. quia magis aspiciat auertitatis
regula per quanta discordat. eaque formidine su
us ipse puerit quaciat. que prius quasi securi
us nihil uidebat. Quauis quanta libere uirtu
te profecerit. non iam manifestum aliquid de certita
te apprehendit. sed adhuc sub eadem caligine
imaginis conspiciat. Unde & hec eadem nocturni
uisio dicitur. In nocte quippe sic & superius dixi
mus dubie. in die autem certant uidemus. Quia igitur
ad contemplandum intemueat solis radium nubes se se nostre
corruptionis intemueat. nec ad infirmos mentes
nostre oculos illud sicut est incommutabile lumen
erumpit. adhuc dum quasi in nocturna uisione
cernimus. cum procul dubio sub incerta contempla
tione caligamus. Sed quauis extremum de illo aliquid
mens conceperit. in consideratione tamen eius magni
tudinis inhorrescit. & magis metuit. quia
ipsi contemplationis eius uestigium se impare sentit.
atque ad se relapsa cum artius diligit. cui miram
dulcedinem ferre non ualens. uix hanc sub incer
ta uisione gustauit. Sed quia adhuc sub leua
tionis culmen minime pergit. nisi prius desi
derioque carnalium inportune prestrepens turba
reprimatur. recte subiungitur. Quando solus
sopor occupare homines. Quisquis ea que
mundi sunt agere appetit. quasi uigilat.
Quisquis uero in eterna quiete querens huius mun
di strepitum fugit. uelut obdormisset. Sed
prius sciendum est. quia in scriptura sacra figu
rate positus. tribus modis somnum accipitur. Aliquan
do enim somno mors carnis. aliquando torpor

Quisquis
somnia

neglegentia. aliquando uero exprimit calcatis terrenis desideriis quietis uitae. Somni namque uel dormitionis nomine mors carnis intimat. sicut paulus ait. Nolumus uos scire ignorare de dormitionibus. Et paulo post. Ita et de eos qui dormierunt. per ihm adducit eum. Somno rursus torpor neglegentiae designat. sicut ab eodem paulo dicit. Hora est iam nos de somno surgere. Et rursus. Inuigilate iusti. et nolite peccare. Somno quoque calcatis carnis desideriis quietis uitae figurat. sicut sponsae uoce in cantico canticorum dicit. Ego dormio. et cor meum uigilat. Quia uidelicet sancti mens quo se astreptu temporalis concupiscentiae exprimit. eo uerius mentis cognoscit. et tanto alacrius ad intima uigilat. quanto se ab exteriori inquietudine occultat. Quod bene per iacob imere dormientem figurat. qui dum ad caput lapide posuit. et obdormiuit. a terra scilicet caelo inherente. innoxium seculi dominum ascendentes quoque et descendentes angelos uidit. Inmanere quippe dormire est in hoc praesentis uitae transitu. a terreni temporalium amore qui escere. Inmanere dormire est in diuini laborum cursu. ab appetitu uisibilium mentis oculos claudere. Quos primis hominibus seductor aperuit. qui dicit. Scit enim deus quod in quo cumque die comederitis ex eo. aperientur oculi uiri. Unde et paulo post subdit. Iulit quoque de fructu illius et comedit. et dedit uiro suo. Qui comedit. et aperti sunt oculi ab eo. Culpa quippe oculos concupiscentiae aperuit. quos innocentia clausos tenebat. Angelos uero ascendentes et descendentes cernere est ciues supernae patrie contemplari. uel quanto amore auctori

suo super semetipsos inherant. uel quanta compassione caritatis nostris infirmitatibus condescendant. Et notandum ualde est. quod ille dormiens angelos respicit. qui in lapide caput ponit. Quia nimirum ipse ab exterioribus operibus cessans. mentis penetrat. qui mentis mente quae principale est hominis. imitatione sui redeptoris obseruat. Caput quippe in lapide ponere est. mente christo inherere. Qui enim absentis uitae actione remoti sunt. sed ad superna nullo amore rapiunt. dormire possunt. sed uidere angelos nequeunt. quia caput in lapide tenere continent. Sunt namque nonnulli. qui mundi quidem actiones fugiunt. sed nullis uirtutibus exercent. Hi nimirum torpore non studio dormiunt. et idcirco interna non conspiciunt. quia non in lapide sed in terra caput posuerunt. Quibus plerumque contingit. ut quanto securius ab exterioribus actibus cessant. tanto lacus immunde in se cogitationis strepitum potius congerant. Unde sub uide specie prophetiae. torpens ocio anima deflectit cum dicit. Uiderunt eam hostes. et denserunt sabbata ei. Praecepto enim legis. ab exteriori opere in sabbato cessat. hostes ergo sabbata uidentes irrident. cum maligni spiritus ipsa uacationis oia. ad cogitationes illicitas pertrahunt. ut unaquaeque anima quo remota ab exterioribus actionibus deseruire

n

Alpha

Lub

Lub

Canticorum

De iacob dormiente

De genesi

n

Lub

credit. eo magis eorum tranquillitatem illicita
 cogitando famuletur. Sed autem viri quia
 mundi operibus non corpore sed uirtute
 sopiuntur. laboriosius dormiunt quam
 uigilare potuerunt. quia in eo quod actiones
 huius seculi deserentes superant. robus
 in conflictu cotidie cum semetipsis pug
 nant. ne mens per negligentiam torpeat.
 ne sub aeta ocio ad desideria immun
 da frigeat. ne in ipsis bonis operibus
 plus iusto inferuat. ne sub discretio
 nis specie sibi in partendo appetitio
 ne languescat. Agitur hoc. et ab huius
 mundi inquietis cupiditate sepe
 nec subtrahit. ac terrenarum actionum
 strepitum deserit. et quietis studium
 uirtutibus intentis uigilans dormit.
 Hecque enim ad contemplanda interna perducit.
 nisi ab his que exterius implicat stu
 diose subtrahat. Hinc est enim quod per
 se ipsam ueritas dicit. Nemo potest
 duobus dominis seruire. Hinc paulus ait.
 Nemo militans domino implicat se negotiis
 seculi. ut ei placeat cui se probat.
 Hinc per prophetam dominus ammonens dicit. Yaca
 te et uidete. quoniam ego sum deus. Quia igitur
 nequaquam notitia interna conspicitur. ni
 si ab externa implicatione cesset. recte
 nunc uerbi absconditi et diuini susur
 ru tempore exprimitur. cum dicitur. In horro
 re uisionis nocturne. quando solae
 sopor occupare homines. Quia nimirum
 mens nostra nullomodo adiuu uirtutem

Euang
 Luc
 Psalm

contemplationis rapti. nisi studiose prius a terrenorum
 desideriorum tumultu sopiat. Sed humanus animus
 quaedam suae contemplationis machina subleuat. quo
 super altiora conspiciat. eo in semetipso tribulius con
 tremiscit. Unde et apte subdit. Labor tenuit me
 et tremor. et omnia ossa mea perterrita sunt. Quod
 posita nisi fortia acta signantur. De quibus propheta
 dicit. Dominus custodit omnia ossa mea. Et sepe
 ea quae agunt homines esse alicuius momenti esti
 mant. quia distractionis incertum quam sit subtile
 iudicium ignorant. Sed cum per contemplationem rap
 ti superna conspiciunt. ab ipsa aliquomodo presump
 tionis suae securitate liquefiunt. et tanto magis
 in diuino conspectu trepidant. quanto nec bona
 sua digna eius examini quae conspiciunt pensant.
 Hinc est enim quod is qui fortia operando preceperat.
 per spiritum subleuatus clamabat. Omnia ossa mea di
 cent. domine quis similis tibi. Ac si diceret. Carnes
 meae uerbum non habent. quia infirma mea apud
 te fundit silent. Ossa autem mea tuae magnitudi
 dinis laudem dicant. quia ipsa quoque quae esse inme
 fortia credidi tua consideratione contremiscunt. Hinc
 est enim quod manue uiso angelo permescent dicit.
 Morte moriens. quia uidi dominum. Quae uxor
 per animum consolatur dicens. Si dominus nos uelle occidere.
 demanibus nostris holocaustum et libamina non suscepisset.
 Quid est autem quod ad uisionem angeli uir fuit timidus.
 et mulier audax. nisi quod nobis quociens celestia
 demonstrantur. spiritus quidem pauore se conuenit.
 sed tamen spes presumit. Unde namque spes ad maio
 ra audenda se erigit. unde turbatur spiritus. quia
 ea quae superna sunt prior uidet. Quia igitur
 cum altiora secretorum celestium subleuata mens

Plat.
 Plat.
 Demanibus
 et demanibus

conspicit. cuncta humanarū uirum soliditas ē
 tremescit. recte dicitur. *Lauor tenuit me & tre-*
mor. & omnia ossa mea p̄terita sunt. Ac si aper- v
 te diceret. Subtilitatis intus archana p̄cipi
 ens. unde me apud me forte credidi. ante con-
 spectū iudicis inde traham. Distractionē quip-
 pe diuine iusticie cōtemplantes. etiā de ipsi operibus
 iure p̄mescim. que nos fortia egisse putabamus.
 Ducta nāq; ad int̄nā regulā nr̄a rectitudo. si dis-
 trictū iudiciū inuenit. multas tor titudinū
 suarū simbus int̄mā rectitudinē impingit.
 Unde paulus bene cū & uirtutū ossa se habere cer-
 neret. & tam̄ sub districto examine hęc eadem
 eius ossa trepidarent. ait. *Mihi p̄minimo est*
ut a uobis iudicer. aut ab humano die. sed neq;
me ipsū iudico. Nihil enī mihi conseruis sum.
 Sed quia auditis uenis diuini susurrū hęc eadē
 ei ossa tremuerunt. adiunxit ilico. *Sed non*
in hoc iustificat̄ sū. Qui aut̄ iudicat me. dñs
 est. Ac si diceret. Et recta egisse me recolo. &
 tam̄ demertus n̄ p̄sumo. quia ad eus exam̄ ui-
 ta nr̄a ducit. sub quo nr̄e fortitudinis ossa
 turbant. Sed cū mens in cōtēplatione sus-
 pendit. cū carnis angustias superans. p̄specula-
 tionis uim deliberate aliquā intus securita-
 tis rimat. stare diu sup̄ sem̄ ipsū n̄ potest.
 quia & si hanc sp̄s ad sumā euehit. caro tamen
 ipso adhuc corruptionis suę pondere deorsū
 p̄mit. Unde & subdit. *Et cū sp̄s me p̄sente*
transiret. inhorruerunt pili carnis meę. Ho-
 bis p̄sentibus spiritus transit. quando inuisi-
 bilia cognoscim. & tam̄ hęc n̄ solide. sed rapci-
 uidem. Hęc enī insuauitate cōtēplationis

Paul

intus diu mens figit̄. quia ad sem̄ &
 ipsam ipsā inmensitate luminis reuerbe-
 rata reuocat. Cūq; int̄nā dulcedinem
 degustat. amore estuat. ite sup̄ sem̄ & ip-
 sā nitit. sed ad infirmitatis suę tenebras
 fracta relabit. & magna uirtute p̄fici-
 ens uidet. quia uidere n̄ possit hoc qđ
 ardentē diligit. nec tam̄ ardentē dilige-
 re. nisi aliquaten̄ uidere. Non ergo
 stat. sed transt̄ sp̄s. quia sup̄nā lucem
 nr̄a nobis cōtēplatio & inhiantibus
 aperit. & max̄ infirmitatib; abscondit.
 Et quia in hac uita quanta libet̄ quis uir-
 tute p̄ficiat. adhuc tam̄ corruptionis
 suę stimulu sentit. corp̄ quippe qđ
 corruptū aggrauat animā. & deprimit
 t̄na habitatio sensū multa cogitantē.
 Recte subdit. *Inhorruerunt pili carnis*
meę. Pili enī carnis sunt. que libet̄
sup̄flua humane corruptionis. Pili car-
nis sunt. utq; ueteris cogitationes.
 Quas sic ante incidit. ut de amissione
 earū nullo dolore fatigem. Bene aut̄
 p̄ moysen dicit. *Leuit̄ radant om̄s*
pilos carnis suę. Leuita quippe. assūp-
tus uocat. Oportet ergo leuitas om̄s
pilos carnis suę radere. quia is qui
in obsequiis diuinis assumit̄. debet
ante dñi oculos acunctis carnis cogita-
tionib; mundus apparere. Non illi-
ctas cogitationes mens p̄ferat. & pul-
chra anime speciem quasi pilis fruc-
tificantib; deformē reddat. Sed

Moyses

quanta libet ut dixim^{us} quæpiã uirtus scẽ
conuersationis euectit. adhuc tamen
ei de uetustate uirt^{us} nascit^{ur} qd̄ toleret^{ur}.
Unde & ipsi leuitarũ pili radi p̄cepta sunt.
n̄ euelli. Radis & enĩ pilis in carne radi
ces remanent. & cresunt iterũ ut reci
dant. Quia magno quidẽ studio super
flue cogitationes amputande sunt. sed
tam amputari fundit^{ur} nequaquã possunt.
Semp̄ enĩ caro sup̄flua generat. que sep̄.
sp̄si ferro sollicitudinis recidat. Sed ta
m̄ hæc in nobis tunc subtilius esp̄icimus.
cũ speculationis alta penetram^{us}. Unde
recte nunc dicit^{ur}. Cũ sp̄i me p̄sente tran
sire. inhorruerunt pili carnis meę. Hu
mana & enĩ mens. in cõtẽplationis arce
subleuata. tanto sem̄ ipsã durius de
sup̄fluis cruciat^{ur}. quanto inimis sub
tile consp̄icit eẽ qd̄ amat. & cũ pul
chrũ intuet^{ur} hoc qd̄ sup̄ se appetit.
districte iudicat. quicquid^{am} in se infir
mũ prius tranquille tolerabat. Tran
seunte ergo sp̄u. pili p̄tremescunt. quia
ante conpunctionis uim. cogitationes
sup̄flue fugiunt. ut nihil fluxum.
nihil iã remissũ libeat. quia afflictã
m̄tẽ etiã cõtra sem̄ ipsã uisitacionis
intime seueritas instamat. Cũq; hoc
qd̄ in corde illicitũ nascit^{ur}. cõtina dis
trictione resecat^{ur}. sit plerũq; ut ue
getata mens paulo lacius radio sue
speculationis inherat. & pene figat
sp̄m qui transiebat. Hec tam̄ hæc ipsã

contẽplationis mora diuinitatis uim plene ape
rit. quia ei^{us} inmensitas humanas uires auctas
subleuatasq; transcendit. Unde bene subdit^{ur}.
Stetit quidã. cui n̄ agnoscebã uultũ. Quidã
nãq; n̄ dicim^{us}. nisi de eo utiq; que exprimere
aut nolim^{us}. aut n̄ ualem^{us}. Sed q̄ n̄tẽ hoc lo
co dicit^{ur} quidã. uidelicet. exponens cũ p̄tan^{us} sub
infert^{ur}. Cui n̄ agnoscebã uultũ. Humana
quippe anima primor^{um} hominũ uicio. a para
disi gaudis expulsa. lucẽ inuisibilitũ p̄didit.
& totã se in amore uisibilitũ fudit. tantoq; ab
int̄na speculatione cecata est. quanto foras
deformit^{ur} sp̄atla. Unde fit ut nulla noue
rit. nisi ea que corporeis oculis ita dixe
rim palpando cognoscat. Homo enĩ qui si
p̄ceptũ seruari uoluisset. etiã carne sp̄ualis
futurus fuerat. peccando factus est etiã m̄tẽ
carnalis. ut sola cogitã que ad animũ p̄ma
gines corpore trahit. Corp^{us} quippe est celi.
terre. aquarũ. animalũ. cunctarũq; rerũ
uisibilitũ quas indefinẽtẽ intuet^{ur}. In quib^{us}
dũ totã se delectata mens p̄icit. ab interne
intellegentiã subtilitate grossescit. Et q̄
iã erigere ad sũma se n̄ uale^t. in his infir
ma libent^{er} uacat. Cũ uero miris conatib^{us}
ab his exurgere nitit^{ur}. magnũ ualde est
si ad cognitionẽ suã repressã corporali
specie anima p̄ducat^{ur}. ut sem̄ ipsã sine cor
porea imagine cogitã. & cogitando se uia
sibi usq; ad desiderandã et̄nitatis substantiã
parat. hoc igit^{ur} modo quasi quandã scalam
imaginẽ sibi exhibet sem̄ ipsã. p̄ quam
ab exteriorib^{us} ascendendo in se transeat.

& a se in auctore tendat. Cū enī corporea ima-
 gines deserit. in semetipsa mens ueniens n̄ mo-
 dieū ascendit. Sed quāuis incorporea
 sit anima. quia tamē corpori inheret. ex ip-
 sa sui qualitate localis cognoscit. que carna-
 li loco retinet. Quē dū obliuiscit. terra.
 cognoscit incognita. meminit obliuioni
 mandata. hilarescit p̄ tristitiā. addicit
 p̄ leta ipsa sui diuersitate indicat quan-
 tū a substantia p̄tē in cōmutabilitatis
 distat. que sēp ut ē idē est. ubiq; p̄sens.
 ubiq; inuisibilis. ubiq; tota. ubiq; incōp-
 hensibilis. Inmūante m̄te sine aspectu
 cernit. sine sono audit. sine motu susci-
 pit. sine corpore tangit. sine loco reti-
 net. Hanc nimirū substantiā cū animi
 cogitat. assuefact. reb̄ corporaliū. diuer-
 sarū imaginū fantasmata sustinet. Quē dū
 ab intentionis suę oculis abigit manu dis-
 cretionis. p̄ponens ei om̄ia. iā hanc aliqua-
 ten⁹ cōspicit. quā si nec dū quid sit appre-
 hendit. agnouit certe quid n̄ sit. Quia ergo
 ad insueta mens rapit. cū diuinitatis es-
 sentia rimat. recte nunc dicit. Stetit
 quidā. cui n̄ agnosceba uultū. bene autē dicitur. Stetit
 quippe creatura. quia ex nihilo facta est.
 & semetipsa ad nihilū tendit. n̄ stare habet.
 sed defluere. Rationalis uero creatu-
 ra eo ipso quod a imagine auctoris ē con-
 dita. ne ad nihilū transeat figit. Irrati-
 onalis autē nequaquā figit. sed donec uisi-
 onis suę ministerio uniuersitatis speciem
 impleat transeundo tardat. Hāc si cōglū-

ac tra p̄ inētū p̄manent. ex semetip-
 sis tam nunc ad nihilū p̄perant. sed p̄
 eorū usū quibus seruiunt. in melius
 mutando p̄seuerant. Stare ergo sōli-
 us creatoris ē. p̄ quē cuncta n̄ transe-
 untē transeunt. & in quo aliqua ne-
 transeant retinent. Vnde & redēptor
 n̄r quia diuinitatis eius status capi
 ab humana mente non potuit. hunc
 nobis ad nos ueniens. creatus. natus.
 mortuus. sepultus. resurgens. atq;
 ad caelestia rediens. quasi transeundo
 monstrauit. Quod bene p̄ euangeliū
 illuminato ceco inuirt. cui transiens
 auditū p̄buit. sed stans oculos repa-
 ruit. Per humanitatis qui p̄pe dis-
 pensationem transire habuit. p̄ diui-
 nitatis uero potentiā qua ubiq; p̄-
 sens ē stare. Voces igit̄ cecitatis n̄rę
 dñs audire transiens dicit. quia huma-
 ne miserie factus homo miseret. Stans
 autē lucē reparat. quia infirmitatis
 n̄rę tenebras ex uirtute diuinitatis
 illustrat. Bene ergo p̄ quā dictū est.
 cū sp̄s me p̄sente transiret. subdit.
 Stetit quidā. cuius non agnoscebam
 uultū. Ac si apte diceret. sum quē
 p̄ transitū sensu non transire dephendi.
 Ipse ē ergo qui transit. ipse qui stat.
 Transit enī. quia teneri cognitus non
 ualeat. Stet autem. quia in quantū
 cognoscit. incōmutabilis apparet. Quia
 ergo raptim ut qui semper est. idem cernit.

De illuminato ceco

Om̄is

n

Moy

Iacob;

n

Moy

n

Paulus

Evang

n

simul dī & transiens: & stans uidet. Vel certe stare eius est. nulla mutatione uariari. sicut ad moysen dicit. Ego sum. qui sum. Et sicut hunc iacob; insinuat dicens. Apud quē non ē transmutatio. nec uisitudinis obumbratio. Quia uero quisquis iā aliquid de contemplatione gēnitatis apprehendit. hanc p̄opternā eius speciem conspiciat. recte subiungit. Imago coram oculis meis; Imago quippe patris filius est. sicut de condito homine moyses insinuat dicens. Creauit dī hominē ad imaginem dī fecit illum. Et sicut p̄ expressionem sapientie de eodem filio quidā sapiens dicit. Candor est enī lucis gēnac. Et sicut paulus dicit. Qui cū sit splendor glorie. & figura substantiæ eius. Cū ergo gēnitatis cernit. putat infirmitatis nr̄e possibilitatē amittit. imago eius m̄tis nr̄e oculis ante fert. quia cū uere in patrem intendimus. hunc quantum accepimus p̄ suā imaginē id est filiū uidem. & p̄ eam speciem quę de ipso sine initio nata est. cū aliquomodo cernere. qui nec cepit. nec desinit conam. Unde & hec eadē ueritas in euangelio dicit. Nemo uenit ad patrem nisi p̄ me. Bene autē subdit. Et uoce quasi auris lenis audiui. Quā enī p̄ uocē auris lenis. nisi cognitio seī sp̄s designat. Qui de patre pro

cedens. & de eo quod ē filii accipiens. nr̄e tenuit nouitatis infirmitatis infundit. Quā tam sup̄ aptos ueniens. p̄ exteriorē sonū tanquā p̄ uehementē sp̄m demonstrat. cū dicit. Factū ē repente de celo sonū tanquā aduentu entis sp̄s uehementis. Sed enī sp̄s cū se notat humanę infirmitatis insinuat. & sonitu uehementis sp̄s. & uoce auris lenis exprimit. quia uidelicet ueniens & uehementis ē. & lenis. Lenis. quia noticiā suā quantum cognosci ut cūq; ualeat nr̄is sensib; tēperat. Vehementis. quia quantumlibet hanc tēperat. aduentu tam suo infirmitatis nr̄e ceteritate illuminando p̄bat. Illustratione enī sua nos lenit tangit. sed inopiā nr̄am inmanit cecitatē. Vox ergo dī quasi auris lenis audit. quia in hac adhuc uitā postis cōtemplatorib; suis nequaquā se diuinitas sicut ē insinuat. sed lipientib; m̄tis nr̄e oculis. claritatē suā tenuit demonstrat. Quā bene ipsa legis acceptione signat. cū dicit. quia moyses ascendit. & dñs in montē descendit. Mons quippe ē ipsa nr̄a cōtemplatio. In qua nos ascendim. ut ad ea quę ultra infirmitatē nr̄am sunt uidenda subleuem. Sed in hanc dñs descendit. quia nobis multū p̄ficiendū parū desit aliquid sensib; nr̄is aperit. si tamē in illo uel parū aliquid potest. qui unū sep̄ & idē p̄manens intellegi pariter n̄ potest. & tamē a suis fidelib; participari dī. cū in ei substantia pars nullatenus amittat. Sed quia hunc exprimere p̄fecto sermone n̄ possum. humanitatis nr̄e modulo

Act. ap. 16

Demost.

n

Quomodo
helias celo
cet decog
nitione
di.

quasi infancie inbecillitate p̄pediti. cū aliqua
 ten balbuciendo resonam. Quia uero & in
 magna contemplatione subleuati. subtile
 quid de f̄nitatis cognitione p̄tingim. sacre
 historie uerbis ostendit. cū decognitione
 di p̄pheta nobilis helias edocet. cui cū tran
 siturū ante eū se dñs p̄mittit & dicens. ecce
 dñs transit. sp̄s grandis & fortis. subuer
 tens montes. & ceterens petras ante dñm.
 ilico adiunxit. H̄ in sp̄u dñs. & post sp̄m cō
 motio. n̄ in cōmotatione dñs. & post cōmoti
 onē ignis. n̄ in igne dñs. & post ignē sibi
 lus aur̄ tenuis. Sp̄s quippe ante dñm
 tuertit montes. & petras ceterit. quia pauor
 qui ex aduentu ei irruit. & altitudine cor
 dis nr̄ deicit. & duritiā liquefacit. Sed spi
 ritui cōmotationis & igni n̄ in eē dñs dicit.
 eē uero insibilo aur̄ tenuis n̄ negat. quia
 nimirū mens cū in cōtēplationis sublimitate
 suspendit. quicquid p̄fecte c̄spicere p̄ualē
 dñs ē. cū uero subtile aliquid c̄spicit. hoc
 ē qd̄ de incomphensibili substantia f̄nita
 tas audit. quasi enī sibilū tenuis aur̄ p̄
 cipim. cū sa porē in eir cū scriptis ueritat̄
 cōtēplatione subita subtilit̄ degustam. Tunc
 ergo uerū ē qd̄ de dō cognoscim. cū plene
 nos aliquid de illo cognoscere n̄ posse sentā
 m. Vnde & bene illic subdit. Qd̄ cū au
 disse helias. operuit uultū suū pallio.
 & ingressus stetit in ostio spelunę. Post
 aur̄ tenuis sibilū uultū suū p̄pheta pal
 lio operit. quia in ipsa subtilissima cōtēpla
 tione ueritat̄. quanta ignorantia homo

tegat agnosceret. Vultui nāq; palliū
 supducere est. ne altiora mens quęrere
 n audat. ex consideratione hanc p̄prie
 infirmitatis uelare. ut nequaquā
 intelligentiæ oculos ultra se p̄cipitan
 ter aperiat. sed ad hoc qd̄ app̄hendere
 n non ualeat. reuerent̄ claudat. Qui
 hec agens in spelunę hostio stetit
 describit. Qd̄ nāq; spelunca nr̄a
 ē. nisi hec corruptionis habitatio
 in qua adhuc ex uetustate retine
 m. Sed cū aliquid p̄cipere decog
 nitione diuinitatis incipim. qui
 n si iā in spelunę hostio stam. Quia
 em̄ p̄gredi p̄fecte n̄ possumus.
 ad cognitionē tam uernatis in
 hantes. iā aliquid deliberatis
 aura captam. Ingressu aut̄
 spelunę stare est. represso in
 corruptionis obstaculo ad cog
 nitionē ueritat̄ inapere exire.
 Vnde & nube in tabernaculū des
 cendente. israhelites de longin
 quo cernentes. in papilionū su
 or hostiis stetitisse memorant. quia
 hi qui aduentū diuinitatis ut cūq;
 conspiciunt. quasi iā ex habita
 culo carnis p̄cedunt. Quia igit̄
 humana mens quanta lib̄ se in
 tate tetenderit. uix de intamis
 extrema cognoscit. recte nunc
 dr̄. Et uocē quasi aur̄ lenis
 audiui. Sed qm̄ cum dese

De nube
in tabna
culū des
cendente

saluti parū nobis diuina cognitio exhibet.
infirmiū nō ignōrātia p̄fecte docet.
Qui uocē aurē lenis audiuit. dicat quē
exempla hac audicione didicerit. Sequit̄.
Hūquid homo dī comparatione iustifica
bit̄. Aut factori suo purior erit uir.
Humana iusticia diuine iusticie cōpara
ta iniusticia est. quia & lucerna in te
nebris fulgere cernit̄. sed in solis radio
posita tenebricit̄. Quid ergo eliphaz
rapt̄ in cōtemplatione cognouit. nisi qd̄
iustificari homo dī comparatione non
possit. Recta nāq; credim̄. quē exte
rius operam̄. Sed cū minima incerta
luce cognoscim̄. quasi in solis radio po
sita caligam̄. Cū uero illa ut cūq; pa
pim̄. ista ut cūq; iudicam̄. quia tanto
quisq; subtilius de tenebris iudicat. quan
to euertius claritas lucis estat. Qui
enī lucē uidet. scit qd̄ de tenebris est
mā. Hā qui candorē lucis ignorat. ob
scura etiā p̄ lucidū appbat. Bene aut̄
subdit̄. Aut factori suo purior erit
uir. Quisquis de percussione murmu
rat. qd̄ aliud quā iusticiā ferientis
accusat. Puriorē se ergo factori suo
uir estimat. si cetera flagellū quē relā
parat. cumq; sibi p̄culdubio post ponit.
cū eius iudiciū de sua afflictione re
darguit. Vt ergo homo reprehendere
nō audeat iudicē culpę. hunc humilit̄
cognat̄ auctore naturę. quia ^{qui} mire
ex nihilo hominē fecit. factū impie

nō affligit. Qd̄ tunc eliphaz didicit. cum uocē
quasi aurē lenis audiuit. In consideratione nāq;
diuine magnitudinis discret̄. quā humilit̄ in
sua animaduersione timeat. Et qui supra de
gustat. inferiora equanimit̄ tolerat. quia ple
ne intus conspiciat. quantum estimat qd̄ foris
agit. Male enī secretū putat. qui regulam
summę rectitudinis ignorat. Et sepe lignum
rectū credit. si ad regulā nō ducat. Sed cū re
gulę ungit̄. p̄ quantā tortitudine timeat
cit̄ inuenit̄. quia nimirū rectitudo abscedens
in crepat. qd̄ oculus decept̄ appbat. Eliphaz
itaq; quia supra conspexit. districtū iudiciū
de inferioribus exercit̄. & quāuis beatū iob
nō recte redarguit. in cōparatione tam cre
atoris om̄ne creature modū recte describit
dicens. Ecce qui seruiunt ei nō stabiles sunt.
& in angustis suis repperit prauitātē. quanto
magis hi qui habitant dom̄ luteas. qui
terrenū habent fundamentū. cōsument̄ uelut
atinea. Natura angelica & si cōtemplatio
ni auctoris inherendo in statu suo immu
tabilit̄ p̄manet. eo ipso tamen quo creatu
ra est. in semetipsa in cōsuetudine mutabili
tatis habet. Mutari aut̄ ex alio malū
ire ē. & in semetipsa stabilem nō cē. Vnaqueq;
enī res quasi tot passib; ad aliud tendit.
quōt mutabilitatis sue motū subiacet. So
la aut̄ natura in cōp̄hen sibilis ab statu suo
nescit moueri. quē ab eo qd̄ sepele ē. nescit
imitari. Hā si angustōz substantia amu
tabilitatis sue motu fuisset aliena bene ab
auctore condita. nequaquā in reprobis spiritali

ab exitu dñi sive arce cecidisse; Mire autē
 omps dñi naturā sūmox spūū bonā sed muta
 bilem condidit. ut qui pmanere nolent ruc
 rent. & qui in conditione psisterent. tanto in
 ea iā dignius quanto ex arbitrio starent. & eo
 maioris apud dñm meriti fierent. quo mutabili
 tatis sive motū uoluntatis studio fixissent;
 Quia ergo ipsa quoq; natura angelica est in se
 mē ipsa mutabilis. quā uidelicet mutabilitatē
 uertit p hoc quod ei qui semp idem est unculis
 amoris illigat. recte nunc dicit. Ecce qui ser
 uunt ei non sunt stabiles. Atq; eiusdem p
 tinus documentum mutabilitatis adiungit.
 cū de apostatis spiritib; subinfert. Et angelis
 suis repperit prauitatem. Ex quo ex casu bene
 infirmitatis humane considerationem colligit.
 cum ilico subnectit. Quantomagis hi qui ha
 bitant domos luteas. qui terrenū habent fun
 damentū consumuntur uelut atinea. Luteas quip
 pe domos habitamus. quia in corporib; tēris
 subsistimus. Que bene paulus considerans ait;
 Habemus thesaurū istū in uasis fictilibus. Et
 rursum. Scimus quia si tēstris domū nrā hui
 habitationis dissoluatur. qd aedificationem ex
 dō habemus domū non manu factam. Terrenū
 quoq; fundamentū ē. substantia carnis. qd
 in se sollicitē psalmista conspexerat cū dicebat;
 Non ē occultatū os meū. ut quod fecisti in ocul
 to. & substantia mea in inferiorib; terre. Tinea
 autē de uero se nascit. & eandem uestem de qua
 orit. oriendo corrūpit. Quasi quedā uero uestis
 anime. caro est. Sed hec nimirū uestis habet
 tineam suam. quia ab ipsa carnalis tēptatio

orit. ex qua lacerat. Quasi enī quadā
 sua tinea uestis nrā consumit. cū caro
 corruptibilis tēptationē gignit. & p hanc
 ad interitū puenit. Velut tinea homo ē
 sumit. cū de se orit. unde conterat. Ac si
 apte dicat. Si p̄ illi eē ex se in cōmuta
 biles nequeunt. qui nulla carnis infir
 mitate deprimunt. qua temeritate se ho
 mines in bono pmanere constantē existi
 mant. quos in eo quod intellectus
 ad summam euehit. carnalis infirmitas
 aggrauans. p̄pedit. ut p corruptionis
 uicium in se metipsis habeant. unde
 ab intima nouitate ueterescant. Hos
 sunt quoq; p angelos scī doctor et intellegi.
 sicut p p̄pheta dr. Labia sacer dotis custo
 diunt scientiam. & legem requirunt ex
 ore ei. quia angelis dñi exercitū ē. Qui
 quanta libet uirtute fulgeant. eē omnino
 sine culpa nequeunt. cū iter illecebrofū
 p̄sentis uite gradunt. quia eoz nimirum
 gressus tangit. aut luto illiciti operis. aut
 puluere cogitationis. Homos autē luteas
 habitant. qui de illecebrosa hac uita car
 nis exultant. Hanc domum luteā paulus
 habitare contempserat cū dicebat. Hra con
 uersatio in celis est. Dicit igit. Ecce qui
 seruiunt ei. n̄ sunt stabiles. & in angelis
 suis repperit prauitatem. quantomagis
 hi qui habitant domos luteas qui terre
 nū habent fundamentū consumuntur uelut
 atinea. Ac si apte dicat. Si p̄sentis uite
 uia illi sine contagio transire nequeunt.

n
 Paulus
 Psalms
 H
 Paul
 H
 Paul

Apheta

H

Paul

qui eterna nuntiantes. sese contra temporalia
accingunt. quae detrimenta illi sustinent.
qui esse se in carnalis habitationis uolupta-
tibus gaudent. Qui enim seruiunt ei. non
sunt stabiles. quia cum mens ad alta nititur.
carnis suae contagione dissipatur. ita ut dum
sepe animus in mundanis inhiat. dum sola caelestia
aspirat. subita carnali delectatione per-
cussus. a seipso scissus iaceat. & qui se
infirmis suis molestias superasse gau-
debat. repente uulnere prostratus gemat.
Pauitas ergo. & inangustis reperitur. dum
ipsos quoque qui ueritatem nuntiant. non nu-
quam subreptio uitae fallacis grauat. Si
ergo hi etiam mundi huius iniquitate feri-
untur. quos contra eum se intentio erigit.
quibus ictibus illi penetrantur. quos ante
ei iacula ^{ipsa} infirmitatis suae delectatio
sternit. Qui bene uelut tinea est im-
munda describuntur. Tinea quippe dampnum
facit. & sonitum non facit. Ita iniquorum
merites. quia damna sua considerare
neglegunt. integritatem quasi nescien-
tes perdunt. amittunt. namque a corde inno-
centium. ab ore ueritatem. a carne continen-
tiam. & praecessu temporis abetate uitam.
Sed haec se indefinenter amittere nequa
quam respiciunt. dum toto desiderio curis
temporalibus occupantur. Quasi ergo tinea
consumuntur. quia sine sonitu culpe mor-
sum tolerant. dum quanta detrimenta ui-
tae & innocentiae paciantur ignorant. In-
de & bene subditur. De mane usque ad ues-

peram succidentur. Amane usque ad uesperam peccator
succiditur. dum autem suae exordia usque ad terminum in-
iquitatis propeccatione uulneratur. Omni namque tem-
pore reprobis praugmentum malitiae contra se ictus inge-
minant. quibus succisi in profundum ruunt. De quibus
bene per psalmistam dicitur. Viri sanguinum & dolosi. non
dimidiabunt dies suos. Dies quippe dimidiare
est. tempus uitae malae in uoluptatibus ductum. ad pro-
prietatis lamina diuidere. atque hoc ad bonum usum
pariendo reparare. Sed iniqui dies suos ne-
quaquam dimidiant. quia perversam mentem nec in
extremo tempore mutant. Quo etiam bene
paulus ammonet dicens. Redimentes tempus.
quoniam dies mali sunt. Tempus quippe redimimus.
quando ante actam uitam quam lasciuendo per-
didimus flendo reparamus. Sequitur. Et quia
nullus intellegit. in gentium peribunt. Nullus
uidelicet eorum qui amane usque ad uesperam succi-
dentur. nullus intellegit. uel eorum qui pereunt.
uel eorum qui perditos pereuntium mores imitantur.
Unde alius scriptum est. Iustus perit. & nemo
est qui recogitat in corde suo. Et uiri miseri-
cordiae colliguntur. quia non est qui intellegat.
Iniqui ergo dum sola temporalia appetunt. &
quae bona electis in gentium maneat. seipse con-
tempnunt. dum iustorum afflictionem conspiciunt.
sed quae sit afflictionis retributio non agnoscunt.
actionis suae pedem in profundum porrigunt.
quia a luce intelligentiae sponte sua oculos
claudunt. Scitum enim uoluptatibus decepti. dum
quae uident temporaliter diligunt. a seipso alienati. non uident ubi in eternum ruunt. Praestit
& uero mane prosperitas. uespere huius mundi

Psalm

Paul

aduersitas designari; Demane ergo usq; ad uespera
 ra rephi succidunt. quia & prospera lasciuientes
 depereunt. & p aduersa impatientes ad insimul
 eurgunt; Quos demane usq; ad uespera ne
 quaquam culpa succideret. si uel prospera fontium
 crederent. uel aduersa correctione sui uulne
 ris estimarent; Sed quia nequaquam sic huma
 ni generis multitudo deserit. ut cuncta admi
 tertu tendere permittant. sunt n̄ nulli qui
 presentis uitae oblectamenta despiciunt. & cu iam
 assunt transitoria ee considerant. atq; hec ex
 amore eternitatis calcant; Cuiq; in hoc primo
 gradu iudicii gressum ponunt. uegetiores
 ad altiora pueniunt. ut cuncta temporalia non
 solu quia ciuius sunt amittenda despiciant.
 sed in his inherere non appetant. ac si etna
 ee potuissent; Et pulchre editas amore sub
 trahunt. quia impiu auctore pulchritudinis
 cordis passibus tendunt; Et sunt n̄ nulli. qui
 bona uitae presentis diligunt. sed tam nulla
 ten hec assecunt; Qui rebus temporalibus totis
 desideris inhiant. mundi glam querunt.
 sed adipisci nequaquam possunt. Hos ut ita
 dixerim cor ad mundu p̄trahit. mundus ad cor
 repellit. Ha sepe contingit. ut ipsis suis ad
 uersitatibus fracti admittē redeant. & in semet
 ipsis reuersi cōsiderent qua sint inania que
 querebant. seseq; p̄ta stulto desiderio p̄tin
 ad lamtu uertant. & tanto ualentius etna
 desiderant. quanto festultrius laborasse p̄te
 poralibus dolent. Unde bene descriptus re
 phi subdit. Qui aut reliqui fuerint. aufe
 rent e eis. Quos alios reliquos. nisi huius

mundi despectos accipim. Quos du p̄sent
 seculu ad nullius gl̄e usū eligit. quasi
 minimos indignosq; derelinquit. Sed
 mundi reliquos auferte dñs dr. quia
 despectos hui sc̄li dñs eligere dignat.
 Paulo attestante qui ait. Non multi sa
 pientes secundū carnē. n̄ multi poten
 tes. n̄ multi nobiles. sed que stulta mun
 di sunt eligit dñs. ut confundat sapien
 tes. Atq; infirma mundi eligit dñs ut
 confundat fortia. Qd bene in libro re
 gu aegiptio puero in uia lascescente
 signat. que amalechite egrotu intine
 re deserit. dauid uero inuenit. cibore
 ficit. ducē sui timoris facit. Amale
 chita psequit. epulante repperit. &
 fundit exanxit. Quid est eni qd egip
 tius amalechite puer intinere las
 sat. nisi qd amator presentis sc̄li pecca
 ti sui nigredine opt. sepe ab odem
 sc̄to infirmi despectusq; relinquitur.
 ut cu eo nequaquam currere ualeat.
 sed fractus aduersitate torpescat.
 Sed hunc dauid inuenit. quia redēp
 tor n̄ ueracē manu fortis. n̄ nūquā
 quos despectos a mundi gla repperit.
 in suo amore conuertit. Cybo pascit.
 quia uerbi scientia reficit. Ducem
 timoris eligit quia suū etia p̄dicato
 re facit. Et qui amalechita sequi n̄
 ualuit. dux dauid efficit. quia is que
 indignū mundus deseruit. n̄ solu
 cūuersus in sua mēte dñm recipit.

Paul

De egipto
puero in uia
lascescente

sed p̄dicando hunc etiā usq; ad aliena cor
da p̄ducit. Quo uidelicet duce dauid
amalechitā cūuante inuenit & ex
tinguit. quia ipsi xp̄i p̄dicantibus mun
di leticia destruit. quos mundus com
tes habere despexit. Quia igit̄ plerūq;
quos mundus relinquit dñs eligit.
recte nunc dicit. Qui reliqui fuerint.
auferent̄ eis. Sequit̄. Morient̄
enī insipientia. Quid ē qđ superius
rephoꝝ interitū p̄tulit dicens. quia
nullus intellegit in ḡtū peribunt.
& de electis dī ilico adiunxit. quire
liqui fuerint auferent̄ eis. & hoc
p̄tinē qđ eis dē electis n̄ eueniat subdit
dicens. morient̄ enī insipientia.
Si enī a rephoꝝ diuinit̄ auferunt̄. quo
pacto mori n̄ insipientia dicunt̄.
Sed nimirū sacre scripture c̄suetu
do est. ut cū aliquid narrat. inter po
sita alterius causę sententia. ad su
periora p̄tinē redeat. Hāc p̄ quā dixit.
& quia nullus ē qui intellegat
in ḡtū peribunt. electorū mor
tē subintulit dicens. qui reli
qui fuerint auferent̄ eis. &
rursū sententię suę oculū meū
quē p̄dixerat interitū rephoꝝ
mittens. subito adiungit. morient̄
enī insipientia. Ac si diceret. Hi
quos dixit. quia n̄ intellegentes
in ḡtū peribunt. p̄culdubio non
insipientia morient̄. Sed hunc

ē n̄ nūquā morē fieri eloqui melius osten
dim. ^{ex eo} si aliqua hui rei similitudinē p̄feram.
Paulus nūq; ap̄t̄ cū dilectū discipulū de insti
tuendis ecclē officis ammonet & ne quos for
te ad sacros ordines inordinate p̄ueheret
dixit. Man̄ cito nemini imposueris. neq;
cōmunicaueris peccatis alienis. Te ipsū castum
custodi. Qui ad infirmitatē ei corporis. p̄ti
nus uerba conuertens ait. Holi adhuc aquā
bibere. sed modico uino utere p̄p̄t̄ stomachi
tūi. & frequentes tuas infirmitates. statimq;
subiungit dicens. Quorundā hominū pec
cata manifesta sunt p̄cedentia adiudiciū.
quorundā autē & subsequent̄. Quid ergo
ad illud p̄tinē qđ ab infirmo tibi aquam
p̄hibuit. hoc qđ de peccatis absconditis quo
rundā hominū manifestisq; subiunxit. nisi
qđ interposita deti infirmitate sententiā
ad hoc in extremo redit qđ superius dixit.
man̄ cito nemini imposueris. neq; cōmu
nicaueris peccatis alienis. Ut enī hęc eadē
peccata quanta sollicitudine p̄quirenda
erūt ostenderet. interposita c̄tinuo infir
mitatis molestia. discretionis ammonitio
ne p̄tinē intulit qđ in alius pat̄scerent.
in alius laterent dicens. Quorundā ho
minū peccata manifesta sunt p̄cedentia
adiudiciū. quorundā autē & subsequent̄.
Sicut ergo phario sententiā paulus n̄ in eis
dē uerbis egruit. quib; eā loquens deti
mothet infirmitate subiunxit. sed ad ali
ud redit qđ superius intermittendo nar
rauit. ita hoc loco eliphaz cū de electis

Paul

De rebus

diceret. qui reliqui fuerint auferent ex eis. ilico adiungens. morientur & non in sapientia. ad illud prius recurrit. quod superius de rebus protulit dicens. Et quia nullus intellegit. in finem peribunt. Idcirco autem rebus electos despiciunt. quod ad uitam inuisibilem peruisibilem mortem tendunt. De quibus bene nunc dicitur. morientur & non in sapientia. Aesopate diceret.

Mortem quidem & sapientiam pariter fugiunt. sed sapientiam penitus deserunt. mortis autem laqueos non euadunt. Et qui quandoque morituri uere moriendo poterant. dum mortem que per eum dubio uentura est metuunt & uitam simul & sapientiam perdunt. At contra iusti in sapientia moriuntur. quia mortem quam de uitare funditus nequeunt. cum pueritate imminere differre conceperunt. eamque dum equanimiter ferunt. per eam per paginas uertunt in instrumento uirtutis. ut inde debeat uita recipi. unde per primam culpam meritum cogitur finire. Sed quia hec eliphaz contra iniquos ueraciter protulit. beatum iob reprehensibilem estimans. de fastu se sapientiam inflauit. Unde & per predicamenta tantae rectitudinis. irrisionis uerba subiungit dicens. Vocare ergo si quis qui tibi respondet. Omnis enim deus sepe ei per uerborum uoluntate deseruit qui precepta illius in tranquillitate contempnit. Unde scriptum est. Qui auertit aurem suam ne audiat legem. oratio eius erit execrabilis. Vocare autem nomen est. humili preceptum deum deposcere. Respondere deus est. effectum precibus prebere. At ergo. Vocare si quis qui tibi

respondet. Aesopate dicit. Quantum libere afflictus clames. deum respondentem non habes. quia uox in tribulatione non inuenit. quem mens in tranquillitate conceperit. Vbi adhuc deridendo subiungit. Et ad aliquem seorsum conuertere. Aesopate despicens dicit. Seorsum quoque in afflictione inuenire adiutores non uales. quos habere socios in hilaritate nolueris. Qui prius per irrisionem sententiam protulit dicens. Virum stultum inter fiet iracundia. & paruulum occidet inuidia. Quae mirum sententia uera esset. si illata contra tantum uiri patientiam non fuisset. Sed nos pensamus quod dicitur. quia uis ab auctoris sui uirtute elidat. ut ostendam quod rectum est quod protulit. si non in beato iob iniuste premeret. cum scriptum sit. Tu autem dominus cum tranquillitate iudicas. Scendum nobis magnopere est. quia quoties turbulentos animi motus sub mansuetudinis uirtute restringimus. redire ad similitudinem conditoris conamur. Haec cum tranquillitate mentis. iracundia uerberat. dilaniata quodammodo scissamque perturbat. ut sibi in seipso non congruat. ac uim uitae similitudinis amittat. a similitudine conditoris recedimus. Quanta ergo sit iracundiae culpa pensamus. pro qua dum mansuetudo amittitur. superius imaginis similitudo uiciatur. Per iram sapientia perditur. ut quid quouere ordine agendum sit. omnino nesciatur.

De ira

sicut scriptū ē. Ira insinu stulti requi-
ret. Quia nimirū intelligentie luce
subtrahit. cū mentē pmouendo cōfun-
dit. Ira uita amittit. & si sapientia
teneri uident. sicut scriptū ē. Ira pēdit
& u prudentes. quia scilicet cōfusus ani-
mū nequaquā explet. etiam si quā intel-
legere prudenti ualeat. Ira iusticia
relinquit. sicut scriptū ē. Ira uiri
iusticia di nō operat. Quia dū p̄tur-
bata mens iudiciū suę rationis exaspe-
rat. omē qđ furor suggerit. rectū pu-
tat. Ira grā uitę socialis amittitur.
sicut scriptū ē. Holi assiduus ē cum
homine iracundo. ne discas similitudinem ei.
& sumas scandalū anime tuę. quia qui
se exhumana ratione nō temperat. ne-
cesse est ut bestialitē uiuat. Ira con-
cordia rūpit. sicut scriptū ē. Viram
mosus parit rixas. & uir iracundus
effundit peccata. Iracundus quippe
peccata effundit. qđ enī malos qđ in-
caute addiscordia p̄uocat. peiores fa-
cit. Ira lux ueritatis amittit. sicut
scriptū est. Sol nō occidat. sup iracun-
diā iram. Quia cū menti iracundia
confusionis tenebras incutit. hinc
dī radium suę cognitionis abscondit.
Ira seī sp̄s splendor excludit. Quo
contra uirta uetustā translationē
scriptū ē. Sup quē requiescat sp̄s
m̄. nisi sup humilē & quietū. & tre-
mētē sermones meos. cū enī humilē

dicere. quietū p̄tā adiunxit. Si ergo ira
quietē menti subtrahit. suā scō sp̄u habi-
tationē claudit. Cuius recessione animus
uacuis adaptā mox insanā ducit. & usq;
ad superficiem ab intus cogitationū funda-
mento dissipat. Hā irę sue stimulis accensū
cor palpitāt. corp̄ tremat. lingua se p̄pedit.
facies ignescit. exasperant̄ oculi. & ne qua
quā recognoscunt̄ notū. Ore quidē clamo-
rē format. sed sensus quā loquit̄ ignorat.
In quo itaq; iste abiret̄ ^{tabiret̄} longe ē. quia actio-
nis suę conscius nō est. Unde fit plerumq;
ut usq; adaptū manū irā p̄siliat. & quotatio
longius recedit. audacior exurgat. seq;
ipsū retinere animus nō ualeat. quia fact̄
ē potestatis alienę. & eo furor mēbra foris
inictū exerceat quo int̄ ipsā mēbrā domi-
nā mentē captiuam tenet. Aliquando autē
manū nō exertit. sed imaledictionis iaculū
linguā uertit. Fratris nāq; inuitū in
p̄cib; exposcit. & hoc dñm p̄petrare expetit.
qđ ipse puerius homo facere uel metuit.
ut erubescit. Itaq; ut uoto & uoce homici-
diū pagat. & iam cū alesione p̄mi manib;
cessat. Aliquando ira p̄turbato animo
quasi ex iudicio silentiū inchoat. & quo
se foras p̄ linguā nō exprimit. int̄ deteri-
us ignescit. ut nat̄ quisq; colloctionē
suā primo subtrahat. & nil dicendo quā
sit auersus dicat. Et nō nūquā hęc silentiū
seueritas p̄ disciplinę dispensationē gerit.
si tam sollicitē minutis discretionis forma
teneat. Non nūquā uero dum accensus

animi a consueta locutione restringit. pacis
 su temporis panis aprimi dilectione separat.
 Et acriores stimuli ad mentem ueniunt. causeque
 que grauius exasperant orunt. atque inira
 ti oculo festuca intrabere conuertit. du ira
 modiu pmutat. Veruq; ira p silentium
 clausa intra mte uehementius affluat. & clamo
 rus tacita uoces format. Verba sibi quib; ex
 asperet obicit. & quasi in cause examine posi
 ta. durius exasperata responde. Quod sa
 lomon breuit insinuat dicens. Prestolatio
 impioꝝ furor. Sicq; fit. ut p turbat animi
 maiore strepitu sui silentii sentiat. euq;
 grauius clausa ire flama esumat. Unde be
 ne ante nos quida sapiens dicit. Cognati
 ones iracundi uiperes sunt generationes.
 mentem comedunt matrem suam. Sciendu ue
 ro e. qd n nullos ira cicius accendit. facilius
 deserit. n nullos uero tarde quide comouet.
 sed diutius tenet. Alinaq; accensis calamis
 similes. du uocib; p strepunt. quasi quosda
 accensionis sue sonit reddunt. cicius qui
 de flama faciunt. sed pta n in fauilla friges
 cunt. Alii aut lignis grauiorib; duriorib;
 q; n dispares. accensione tarde suscipi
 unt. sed tam accensi semel difficilius ex
 tingunt. Et quia se tardius in asperitate
 cecant. furoris sui durius igne seruant.
 Alii aut qd enciquis. & cicius iracundie fla
 mas accipiunt. & tardius deponunt. Non
 nulli uero has & tarde suscipiunt. & cicius
 amittunt. In quib; nimiru aut modis li
 quido lector agnoscat. quia & adtranquilli

Salomon

De dese
re uia

n

n

tatis bonu ultim plusqua prim app
 pinquat. & in malo secundu teus su
 perat. Sed qd pdest qd iracundia quo
 modo mte teneat dicim. si n etia qua
 lit copeseri debeat exprimam. Duobus
 & eni modis. fracta possidere animum
 ira desuescit. Prim quippe e. ut mens
 sollicita ante qua agere qd libe in
 cipiat. omis sibi qual pati potest etu
 melias pponat. quaten redemptoris
 sui pbra cogitans. ad aduersa se ppa
 re. Que nimiru uenientia tanto for
 tior excipit. quanto se ciucius expre
 scientia armarit. Qui eni imp
 undus ab aduersitate dephenditur.
 quasi ab hoste dormiens inuenit. euq;
 cicius inimicus necat. quia n repug
 nantem pforat. Ha qui mala imminen
 tia psollicitudine pnotat. hostiles
 incursum quasi in insidias ingulans
 expectat. & inde aduictoria ualent
 accingit. unde nesciens dephendi pu
 tabat. Sollert ergo animi ante acci
 onis sue primordia cuncta debeat ad
 uersa meditari. ut sep hec cogitans.
 sep contra hec thorace patientie mu
 nit. & que quid accesserit. puidus supe
 re. & que quid n accesserit. lucrū putet.
 Secundus aut seruandę mansuetudinis
 modus e. ut cu alienos excessus aspici
 m. nra quib; in salis excessim delicta
 cogitem. Considerata quippe infir
 mitas ppria mala nobis excusat aliena.

Et mod
ira copes
ci debeat

De modo mansue
rudinis

De modo mansue
rudinis

Pacientia nāq; illatā iniuriam tolerat. qui
pie meminit. qđ fortasse adhuc habeat
in quo debeat ipse tolerari; Et quasi aqua
ignis extinguit. cū surgente furo
re manima sua cuiq; admentē cul
pa reuocat. quia erubescit peccata
nō parere. quib; uel dō uel pximo
sepe se recolat parceda peccasse. Sed
inter hec sollertē sciendū ē. qđ alia ira
est quā impatientia excitat. alia quā
zelus format; Illa exuicio. hec exuir
tute generat; Si enī nulla ira exuir
tute surget. diuine anim aduersio
nis impetū sinees pgladiū nō placasset;
Hanc irā quia heli non habuit. motum
contra se implacabilitē supns; ultionis
excitauit; Hā quo ctra subditę uicia
teput. eo contra illū districtio etm
reitoris exarsit; De hac ppsalmista
dicit; Irascimini. & nolite peccare.
Qđ nimirū nō recte intellegunt. qui
irasci nos nobis tantūmodo nō etiam
pximis delinquentib; uolunt; Si enī
sic pximos ut nos amare p cipim. res
tat ut sic eoz erratib; sicut nr̄is ui
cis irascam; De hac psalomonē dicit;
Melior ē irasū. quia p̄risticiā uult;
corrigit anim delinquentis; De hac
iterū psalmista ait; Turbat ē p̄ira
oculus nr̄s; Ira quippe p̄ncipū. oculū
nr̄is excēcat. ira autē p̄zelū turbat.
quia quo recti emulatione ccutit.
eo illa que nisi tranquillo corde p̄cipi

nō potest cōtemplatio dissipat; Ipse nāq; zelus
rectitudinis. quia inquietudine mentē agit.
ei; mot aciem obscurat. ut altiora in cōmōtione
nō uideat. qui bene prius tranquilla cernebat;
Sed inde subtilius adacta reductit. unde ad cōp̄
ne uideat reuerberat; Nā ipsa recti emula
cio. etna p̄ paululū in tranquillitate largi
us aperit. que hic interī p̄cōmōtionē claudit.
& unde mens turbat ne uideat. inde p̄ficiat ut
ad uidentū uetus clarescat; Sicut infirman
ti oculo cū colliriū mittit. lux penit negat;
Sed inde eā p̄ paululū ^{uenerit} recipit. unde hanc ad
cōp̄ salubritē amittit; Nūquā uero cōmō
tioni cōtēplatio iungit. nec p̄ualē mens
p̄turbata cōspicere. ad qđ uix tranquilla ua
le inhiare. quia nec solis radius cernit. cū
cōmōtę nubes cęli faciem obducunt; Hec
turbat fons respicientis imaginem reddidit.
quā tranquillul; p̄prie ostendit. quia quo
ei; unda palpitat. eom̄ se speciem similitu
dinis obscurat; Sed cū p̄zelū anim; mouet.
curandū sūmopere est. ne hec eadē que
instrumento uirtutis assumit. nra ira do
minet. ne quasi domina p̄cat. sed uelut
ancilla ^{ad} obsequiū parata. arationis tergo
nequaquā recedat; Tunc enī robustius con
tra uicia erigit. cū subdita rationi famulat;
Hā quantūlibet ira ex zelo rectitudinis sur
gat. si in moderatā m̄tē uicerit. rationi p̄uā
seruire cōtēp̄nit. & tanto se impudentius
dilatat. quanto impatientię uiciū uirtu
tē putat; Unde neesse ē ut hoc ante omnia
qui zelo rectitudinis mouet attendat ne

Diuitates
irarum

De fine
& heli

Palms

Salomon

Psalmista

Psalmista

De ira ne transeat do
minum mentis S.

ira extraneis dominum transeat. sed in ultione
peccati tepmodumq; considerans. surgente ani
mi perturbatione subtilius pertractando restrin
gat. animositate reprimat. & motus feruidos
sub equalitate disponat. ut eo fiat iustior
ultor alienus. quo prius extitit victor suus.
quatenus sic culpas delinquentium corrigat.
ut ante ipse qui corrigit per patientiam cres
cat. & feruorem suum transcendendo diuidicet.
ne intemperantem excitat ipso zelo recitudi
nis. longe a recitudine aberrat. Quia ue
ro sicut diximus. & iam laudanda boni emu
latio mentis oculum turbat. recte nunc dicitur.
Virum stultum interficit iracundia. Ac si apte
diceret. Ira per zelum sapientes turbat. Ira
vero paruulum stultos trucidat. Quia illa
subtrahone restringit. hec uero irrationa
bilitate deuicta mentis dominat. Bene autem sub
dit. & paruulum occidit inuidia. Inuide
re enim non possumus. nisi eis quos nobis in aliquo
meliores putamus. Paruulum ergo est. qui liuore oc
cidit. quia ipse sibi testimonium prohibet. quod
ei minor sit. cui inuidia torquetur. Hinc est
quod hostis callidus primo homini inuidendo
surrupit. quia amissa beatitudine mino
re se immortalitate illius agnouit. Hinc
est quod eam ad perpetrandum fraticidium corru
it. quia despecto suo sacrificio placitum sibi in
fremunt. cuius deus hostiam accepit. & quem me
liore se esse exhorruit. ne ut cuique esset ampu
tauit. hinc etiam ad persecutionem fratris ex
arsit. quia benedictione primogenitorum
perditam quam tam sibi lemuncule ipse uendiderat.

106
minore se ei quem nascendo peribat inge
muit. Hinc ioseph fratris sui ismahelitas
transiuntibus uendiderunt. quia cog
nito reuelationis misterio. ne se meli
or fieret. et periret obuiare conati
sunt. hinc ianui dicitur subditum lancea
intorquendo persequitur. quia quem magnus
cotidie augeri uirtutum successibus
sensit. ultra se exerescere expauit.
Paruulum itaque est. qui inuidia occidit.
quia nisi ipse inferior existeret. de
bono alterius non doleret. Sed inter
hec sciendum est. quia quamuis per omne
uicium quod perpetrat. humano cordi
antiqui hostis uirum infundit. in hac
tam nequitia tota sua uiscera ser
pens excutit. & imprimis de maliciis
peste mouit. De quo nimirum scrip
tum est. Inuidia diaboli. mors in orbem
terrarum intravit. Haec cum deuictum
eorum liuoris putredo corrupterit. ipsa
quoque exteriora indicant. quam gra
uitatem animi uesania instigat. Color
quippe pallore afficitur. oculi depri
muntur. mens accenditur. & membra fri
gescunt. In inuigilatione rabies.
indentibus stridor. Cumque in latebris
cordis crescent. absconditur odium. dolo
re cetero terebrat conscientiam uulnere in
clusum. mille letum depernit libet. quia
tabescente mentis sua poena sauciatur.
quam felicitas torquet aliena. Quan
toque extranei operis in altum fabrica

ducti; tanto fundantur mens huius pro
fundus suffodit. ut quo alii ad meliora
perant. eo ipsa deterius ruat. quia ui
delice ruina etiam illud destruit. quod in
alios actibus perfectio opere surrexisse puta
bat. Haec mundia cum mentis tabefecerit.
cuncta quae inuenit bene gesta con
sumit. Unde bene psalmonem dicitur.

Salomon

Vita carnis sanitas cordis. putredo ossium
inuidia. Quis enim putredinem carnis. nisi in
firma quaedam accenera. Et quis ossa.
nisi fortia acta signant. Et plerumque
contingit. ut quidam cum uera cordis
innocentia in nonnullis suis actibus. infir
ma uideantur. quidam uero iam quaedam
ante humanos oculos robusta exerce
ant. sed tamen erga alios bona. intus
inuidiae pestilentia tabescant. Bene ergo
dicitur. Vita carnis sanitas cordis. quia et
firmas innocentia custodit. etiam si qua
fortis infirma sunt. quandoque roborantur.

Recte subditur. Putredo ossium inuidia.
quia per inuidiam uicium ante dei oculos pe
reunt. etiam fortia acta uirtutum. Os
sa quippe per inuidiam putrescere est. quae
dam etiam robusta deperire. Sed cur hoc
de inuidia dicimus. si non etiam qualiter eruat
inimicum. Difficile est namque ut hoc alter
non inuideat. quod adipisci alter exoptat.
quia quicquid temporaliter percipitur.
tanto fit minus singularis. quanto diuiditur
in multis. Et idcirco desiderantem inuicem
luor excruciat. quia hoc quod appetit

aut fundit. aut accipiens admittit. aut a quanti
tate restringit. Qui ergo luoris pestis plene care
re desiderat. illam hereditatem desideret. quam co
heredum numerus non angustat. Quis et omnibus una
est. et singulis tota. Quis tanto largior esse ostendit.
quanto ad hanc percipientium multitudo
dilatat. In inuidio ergo luoris est. affectus surgens
inimice dulcedinis. et plena mors ei est. perfectus
amor eternitatis. Haec cum mens ab eius rei appetitu
retrahit. quae accipientium numero parat.
tantomagis periculum diligit. quantomagis
expulsetu illius sua dona peramesset. Quis si
perfecte in amore celestis patrie rapit. plene
etiam in proximi dilectione solidat. quia cum
nulla terrena desiderat. nihil est quod ei erga
periculum caritati contra dicat. Quis nimirum
caritas. quod est aliud quam oculus mentis.
Qui si terreni amoris puluere tangit. ab utraque
lucis mor inuitu lesus reuerberat. Quia
aut paruulus est. qui terrena diligit. mag
is qui aeterna concupiscit. potest etiam
sic non inconuenienter intelligi. paru
lum occidit inuidia. quoniam huius pestis lan
guore non moritur. nisi qui adhuc inde
siderat infirmatur. **EXPLICIT LIB. V.**

AD PROPRIUM ANGLI. ORATIO.

Obscuro te scē angłe meus contra angłos malos & iniquos homines fer mibi p̄sumum dñi p̄sidium. & ne me astutia diaboli frangat uiribus fame & p̄cib⁹ p̄uuentē in sc̄la sclox. amen. Credo qđ sis angłi sc̄i ad custodiā mei deputatus. p̄pterea peto te p̄illum qui te ad hoc ordinauit. humilit̄q; unploro ut me miserum. ac fragile. atq; indignū sepe & ubiq; in hac uita custodias. p̄tegas a malis omib⁹ atq; defendas om̄i die. & cum hinc animā meā d̄s migrare iusserit. nullam mea potestate demonibus habere p̄mittas. sed tu d̄o p̄cipiente eā lenit̄ a corpore suscipias. & in sinū abrahe suauit̄ usq; p̄ducas. P̄t̄um x̄pm̄ dilectissimum ac dulcissimū dñm̄ meū. qui cū patre & spū sc̄o uiuit & regnat d̄s benedict⁹ & laudabilis. & glori⁹. p̄ om̄ia sc̄la sclox. A M E N.

Queso te & obsequēte obscuro scē angłe dī qui mihi ad custodiā a d̄o deputatus es. defende me ab insidiis inimicorū meorum. uisibilium & inuisibilium. cōple in bonis meum desiderium. Adiuua me apud dñm̄ ut dimittat mihi om̄ia peccata mea preterita. p̄sentia. atq; uentura. liberet me ab om̄i malo. conseruet. & confirmet me in om̄i opere bono. & p̄ducat me te intercedente. ad uitā et̄nā. AMEN.

In dulgentiā & remissionē & absolutionem om̄ium peccatorū meorū. & spaciū uerę & fructuosę penitentię tribuere mihi om̄ps dñs. A M E N.

8

pac

pace ab...

pac

8

8

8

Liber s̄i Pauli. Si quis evo
abstulerit anathema sit.
fiat fiat.

^{Acti hant}
Oms tua gra quos a
morte redie misti ppetua

liber sci pauli in deserto

per scriptos quos libros

liber sci pauli in deserto. Sicque hinc eccle obluunt anathema sic
Am. Amgy fiat fiat.

